

Το κείμενο αυτό αποτελεί απλώς εργαλείο τεκμηρίωσης και δεν έχει καμία νομική ισχύ. Τα θεσμικά όργανα της Ένωσης δεν φέρουν καμία ευθύνη για το περιεχόμενό του. Τα αυθεντικά κείμενα των σχετικών πράξεων, συμπεριλαμβανομένων των προοιμίων τους, είναι εκείνα που δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και είναι διαθέσιμα στο EUR-Lex. Αυτά τα επίσημα κείμενα είναι άμεσα προσβάσιμα μέσω των συνδέσμων που περιέχονται στο παρόν έγγραφο

► **B** ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 651/2014 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 17ης Ιουνίου 2014

για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(ΕΕ L 187 της 26.6.2014, σ. 1)

Τροποποιείται από:

		Επίσημη Εφημερίδα		
		αριθ.	σελίδα	ημερομηνία
► <u>M1</u>	Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1084 της Επιτροπής της 14ης Ιουνίου 2017	L 156	1	20.6.2017
► <u>M2</u>	Κανονισμός (ΕΕ) 2020/972 της Επιτροπής της 2ας Ιουλίου 2020	L 215	3	7.7.2020
► <u>M3</u>	Κανονισμός (ΕΕ) 2021/452 της Επιτροπής της 15ης Μαρτίου 2021	L 89	1	16.3.2021
► <u>M4</u>	Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1237 της Επιτροπής της 23ης Ιουλίου 2021	L 270	39	29.7.2021
► <u>M5</u>	Κανονισμός (ΕΕ) 2023/917 της Επιτροπής της 4ης Μαΐου 2023	L 119	159	5.5.2023
► <u>M6</u>	Κανονισμός (ΕΕ) 2023/1315 της Επιτροπής της 23ης Ιουνίου 2023	L 167	1	30.6.2023

Διορθώνεται από:

- **C1** Διορθωτικό ΕΕ L 26 της 31.1.2018, σ. 53 (2017/1084)
- **C2** Διορθωτικό ΕΕ L 134 της 22.5.2019, σ. 25 (651/2014)
- **C3** Διορθωτικό ΕΕ L 204 της 10.6.2021, σ. 50 (651/2014)

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 651/2014 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 17ης Ιουνίου 2014

για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I:	Κοινές διατάξεις
ΚΕΦΑΛΑΙΟ II:	Παρακολούθηση
ΚΕΦΑΛΑΙΟ III:	Ειδικές διατάξεις για διάφορες κατηγορίες ενισχύσεων
Τμήμα 1 —	Περιφερειακές ενισχύσεις
Τμήμα 2 —	Ενισχύσεις προς ΜΜΕ
Τμήμα 2Α —	Ενισχύσεις για την ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία
Τμήμα 3 —	Ενισχύσεις για πρόσβαση ΜΜΕ σε χρηματοδότηση
Τμήμα 4 —	Ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη και καινοτομία
Τμήμα 5 —	Ενισχύσεις για επαγγελματική κατάρτιση
Τμήμα 6 —	Ενισχύσεις για εργαζομένους σε μειονεκτική θέση και εργαζομένους με αναπηρία
Τμήμα 7 —	Ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος
Τμήμα 8 —	Ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από ορισμένες θεομηνίες
Τμήμα 9 —	Ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα για μεταφορά κατοίκων απομακρυσμένων περιοχών
Τμήμα 10 —	Ενισχύσεις για υποδομές ευρυζωνικών δικτύων
Τμήμα 11 —	Ενισχύσεις για τον πολιτισμό και τη διατήρηση της κληρονομιάς
Τμήμα 12 —	Ενισχύσεις για αθλητικές υποδομές και πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές
Τμήμα 13 —	Ενισχύσεις για τοπικές υποδομές
Τμήμα 14 —	Ενισχύσεις για περιφερειακούς αερολιμένες
Τμήμα 15 —	Ενισχύσεις για λιμένες
Τμήμα 16 —	Ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε χρηματοδοτικά προϊόντα τα οποία στηρίζονται από το Ταμείο InvestEU
ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV:	Τελικές διατάξεις

▼ B

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι
ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής

1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις ακόλουθες κατηγορίες ενισχύσεων:
- α) περιφερειακές ενισχύσεις·
 - β) ενισχύσεις προς ΜΜΕ με τη μορφή επενδυτικών ενισχύσεων, ενισχύσεων λειτουργίας και ενισχύσεων για την πρόσβαση ΜΜΕ σε χρηματοδότηση·
 - γ) ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος·
 - δ) ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία·
 - ε) ενισχύσεις για επαγγελματική κατάρτιση·
 - στ) ενισχύσεις για εργαζομένους σε μειονεκτική θέση και εργαζομένους με αναπηρία·
 - ζ) ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από ορισμένες θεομηνίες·
 - η) ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα για μεταφορά κατοίκων απομακρυσμένων περιοχών·
 - θ) ενισχύσεις για ► **C2** ευρυζωνικές ◀ υποδομές·
 - ι) ενισχύσεις για τον πολιτισμό και τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς·

▼ M1

- ια) ενισχύσεις για αθλητικές υποδομές και πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές·
- ιβ) ενισχύσεις για τοπικές υποδομές·

▼ M4

- ιγ) ενισχύσεις για περιφερειακούς αερολιμένες·
- ιδ) ενισχύσεις για λιμένες·
- ιε) ενισχύσεις για έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας· και
- ιστ) ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε χρηματοδοτικά προϊόντα τα οποία στηρίζονται από το Ταμείο InvestEU.

▼ B

2. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται:

▼ M6

- α) στα καθεστάτα που εμπίπτουν στα τμήματα 1 (εξαιρουμένου του άρθρου 15), 2 (εξαιρουμένων των άρθρων 19γ και 19δ), 3, 4, 7 (εξαιρουμένου του άρθρου 44) και 10 του κεφαλαίου ΙΙΙ του παρόντος κανονισμού, εάν ο μέσος ετήσιος προϋπολογισμός κρατικών ενισχύσεων ανά κράτος υπερβαίνει τα 150 εκατ. EUR, μετά την παρέλευση εξαμήνου από την έναρξη ισχύος τους, καθώς και στις ενισχύσεις που εφαρμόζονται με τη μορφή χρηματοδοτικών προϊόντων σύμφωνα με το κεφάλαιο ΙΙΙ τμήμα 16, εάν ο μέσος ετήσιος προϋπολογισμός κρατικών ενισχύσεων ανά κράτος μέλος υπερβαίνει τα 200 εκατ. EUR, μετά την παρέλευση εξαμήνου από

▼ M6

την έναρξη ισχύος τους. Για τις ενισχύσεις που εμπίπτουν στο τμήμα 16 του κεφαλαίου III του παρόντος κανονισμού, μόνον οι συνεισφορές κράτους μέλους στη συνιστώσα κράτους μέλους της εγγύησης της ΕΕ, η οποία αναφέρεται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/523 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁾, οι οποίες προορίζονται για συγκεκριμένο χρηματοδοτικό προϊόν, λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση του κατά πόσον ο μέσος ετήσιος προϋπολογισμός για κρατικές ενισχύσεις του εν λόγω κράτους μέλους, ο οποίος συνδέεται με το χρηματοδοτικό προϊόν, υπερβαίνει τα 200 εκατ. EUR. Η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει ότι ο παρών κανονισμός εξακολουθεί να εφαρμόζεται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα σε οποιοδήποτε από αυτά τα καθεστάτα ενισχύσεων, αφού εξετάσει το σχετικό σχέδιο αξιολόγησης, το οποίο κοινοποιείται από το κράτος μέλος στην Επιτροπή, εντός 20 εργάσιμων ημερών από την έναρξη ισχύος του καθεστάτος. Εάν η Επιτροπή έχει ήδη παρατείνει την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού πέραν του αρχικού εξαμήνου ως προς τα καθεστάτα αυτά, τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να παρατείνουν την ισχύ των εν λόγω καθεστάτων έως τη λήξη της περιόδου εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, υπό την προϋπόθεση ότι το οικείο κράτος μέλος έχει υποβάλει έκθεση αξιολόγησης σύμφωνα με το εγκεκριμένο από την Επιτροπή σχέδιο αξιολόγησης·

▼ B

- β) σε οποιεσδήποτε μεταβολές των καθεστάτων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο α), πλην των τροποποιήσεων που δεν είναι ικανές να επηρεάσουν τη συμβατότητα του καθεστάτος ενισχύσεων βάσει του παρόντος κανονισμού ή δεν είναι ικανές να επηρεάσουν σημαντικά το περιεχόμενο του εγκεκριμένου σχεδίου αξιολόγησης·
- γ) στις ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, και συγκεκριμένα στις ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα·
- δ) στις ενισχύσεις που εξαρτώνται από την κατά προτίμηση χρήση εγχώριων προϊόντων αντί των εισαγομένων.

▼ M1

- 3. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται:

▼ M6

- α) στις ενισχύσεις που χορηγούνται στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, εντός του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1379/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽²⁾, με εξαίρεση:
 - τις ενισχύσεις για επαγγελματική κατάρτιση·
 - τις ενισχύσεις για πρόσβαση των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση·
 - τις ενισχύσεις στον τομέα της έρευνας και ανάπτυξης·

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/523 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, της 24ης Μαρτίου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος InvestEU και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1017 (ΕΕ L 107 της 26.3.2021, σ. 30).

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1379/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την κοινή οργάνωση των αγορών των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1184/2006 και (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 του Συμβουλίου και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 104/2000 του Συμβουλίου (ΕΕ L 354 της 28.12.2013, σ. 1)·

▼ **M6**

- τις ενισχύσεις καινοτομίας για ΜΜΕ·
 - τις ενισχύσεις για εργαζομένους σε μειονεκτική θέση και εργαζομένους με αναπηρία·
 - τις περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις σε εξόχως απόκεντρες περιοχές·
 - τα καθεστάτα περιφερειακών ενισχύσεων λειτουργίας·
 - τις ενισχύσεις για έργα τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (ΤΑΠΤΚ)·
 - τις ενισχύσεις για έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας·
 - από την 1η Ιουλίου 2023, τις ενισχύσεις υπό μορφή μειώσεων περιβαλλοντικών φόρων βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 1 στοιχείο στ) και του άρθρου 15 παράγραφος 3 της οδηγίας 2003/96/ΕΚ του Συμβουλίου ⁽¹⁾·
 - τις ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε χρηματοδοτικά προϊόντα τα οποία στηρίζονται από το Ταμείο InvestEU, εξαιρουμένων των πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Επιτροπής ⁽²⁾·
 - τις ενισχύσεις σε πολύ μικρές επιχειρήσεις υπό μορφή δημόσιων παρεμβάσεων σχετικά με την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου ή θερμότητας που αναφέρονται στο άρθρο 19γ·
 - τις ενισχύσεις σε ΜΜΕ υπό μορφή προσωρινών δημόσιων παρεμβάσεων σχετικά με την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου ή θερμότητας που παράγεται από φυσικό αέριο ή ηλεκτρική ενέργεια για τον μετριασμό των επιπτώσεων των αυξήσεων των τιμών μετά τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, όπως αναφέρονται στο άρθρο 19δ·
- β) στις ενισχύσεις που χορηγούνται στον τομέα της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής, με εξαίρεση τις περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις στις εξόχως απόκεντρες περιοχές, τα καθεστάτα περιφερειακών ενισχύσεων λειτουργίας, τις ενισχύσεις για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε ΜΜΕ, τις ενισχύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, τις ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη, τις ενισχύσεις καινοτομίας για ΜΜΕ, τις ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, τις ενισχύσεις για επαγγελματική κατάρτιση, τις ενισχύσεις για εργαζομένους σε μειονεκτική θέση και εργαζομένους με αναπηρία, τις ενισχύσεις για έργα τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (ΤΑΠΤΚ), τις ενισχύσεις για έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας, τις ενισχύσεις για χρηματοδοτικά προϊόντα που υποστηρίζονται από το Ταμείο InvestEU, τις ενισχύσεις σε πολύ μικρές επιχειρήσεις υπό μορφή δημόσιων παρεμβάσεων σχετικά με την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου ή θερμότητας, όπως αναφέρεται στο άρθρο 19γ, και τις ενισχύσεις σε ΜΜΕ υπό μορφή προσωρινών δημόσιων παρεμβάσεων σχετικά με την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου ή θερμότητας που παράγεται από φυσικό αέριο ή ηλεκτρική ενέργεια για τον μετριασμό των επιπτώσεων των αυξήσεων των τιμών μετά τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, όπως αναφέρονται στο άρθρο 19δ·

⁽¹⁾ Οδηγία 2003/96/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με την αναδιάρθρωση του κοινοτικού πλαισίου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ L 283 της 31.10.2003, σ. 51)·

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Επιτροπής, της 27ης Ιουνίου 2014, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (ΕΕ L 190 της 28.6.2014, σ. 45)·

▼ M1

- γ) στις ενισχύσεις που χορηγούνται στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, στις ακόλουθες περιπτώσεις:
- i) όταν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις
 - ii) όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση της απόδοσής της εν μέρει ή εξολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς·
- δ) στις ενισχύσεις που διευκολύνουν την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων, που εμπίπτουν στην απόφαση 2010/787/ΕΕ του Συμβουλίου ⁽¹⁾.
- ε) στις κατηγορίες περιφερειακών ενισχύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 13.

▼ B

Όταν μια επιχείρηση δραστηριοποιείται τόσο στους τομείς που εξαιρούνται σύμφωνα με τα στοιχεία α), β) ή γ) του πρώτου εδαφίου όσο και στους τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται στους τομείς ή δραστηριότητες της δεύτερης αυτής περίπτωσης, υπό την προϋπόθεση ότι τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν, με τα κατάλληλα μέσα, όπως τον διαχωρισμό των δραστηριοτήτων ή τη διάκριση των δαπανών, ότι οι δραστηριότητες που ασκούνται στους εξαιρούμενους τομείς δεν επωφελούνται από τις ενισχύσεις που χορηγούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού.

▼ M4

4. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται:
- α) στα καθεστάτα ενισχύσεων που δεν αποκλείουν ρητά την καταβολή μεμονωμένων ενισχύσεων υπέρ επιχείρησης κατά της οποίας εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης αποφάσεως της Επιτροπής, με την οποία μια ενίσχυση χορηγούμενη από το ίδιο κράτος μέλος κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά, με εξαίρεση τα καθεστάτα ενισχύσεων για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από ορισμένες θεομηνίες και τα καθεστάτα ενισχύσεων που καλύπτονται από το άρθρο 19β, το τμήμα 2α, καθώς και το τμήμα 16 του κεφαλαίου III·
 - β) στις ad hoc ενισχύσεις υπέρ επιχείρησης που αναφέρεται στο στοιχείο α)·
 - γ) στις ενισχύσεις για προβληματικές επιχειρήσεις, με εξαίρεση τα καθεστάτα ενισχύσεων για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από ορισμένες θεομηνίες, τα καθεστάτα ενισχύσεων εκκίνησης, τα καθεστάτα περιφερειακών ενισχύσεων λειτουργίας, τα καθεστάτα ενισχύσεων που καλύπτονται από το άρθρο 19β, τις ενισχύσεις προς ΜΜΕ σύμφωνα με το άρθρο 56στ και τις ενισχύσεις προς ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς σύμφωνα με τα άρθρα 16, 21, 22 και 39, καθώς και το τμήμα 16 του κεφαλαίου III, υπό την προϋπόθεση ότι οι προβληματικές επιχειρήσεις δεν τυγχάνουν ευνοϊκότερης μεταχείρισης απ' ό,τι άλλες επιχειρήσεις. Ωστόσο, ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται κατά παρέκκλιση σε επιχειρήσεις που δεν ήταν προβληματικές την 31η Δεκεμβρίου 2019, αλλά κατέστησαν προβληματικές κατά την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2020 έως την 31η Δεκεμβρίου 2021.

⁽¹⁾ Απόφαση 2010/787/ΕΕ του Συμβουλίου, της 10ης Δεκεμβρίου 2010, σχετικά με τις Κρατικές Ενισχύσεις που διευκολύνουν την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων (ΕΕ L 336 της 21.12.2010, σ. 24).

▼ B

5. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται στα μέτρα κρατικών ενισχύσεων που συνιστούν, είτε αυτά καθαυτά είτε οι όροι που τα συνοδεύουν ή η εφαρμοζόμενη μέθοδος χρηματοδότησής τους, παραβίαση του δικαίου της Ένωσης που τα καθιστά παράνομα στο σύνολό τους, και ιδίως:

- α) σε μέτρα ενίσχυσης βάσει των οποίων η χορήγηση ενισχύσεων υπόκειται στην υποχρέωση του δικαιούχου να διατηρεί στο αντίστοιχο κράτος μέλος είτε την έδρα του είτε την κύρια εγκατάστασή του. Ωστόσο, είναι αποδεκτή η υποχρέωση του δικαιούχου να διατηρεί, κατά τη χρονική στιγμή καταβολής της ενίσχυσης, εγκατάσταση ή υποκατάστημα στο κράτος μέλος που χορηγεί την ενίσχυση·
- β) σε μέτρα ενίσχυσης βάσει των οποίων η χορήγηση ενισχύσεων υπόκειται στην υποχρέωση του δικαιούχου να χρησιμοποιεί προϊόντα εγχώριας παραγωγής ή εθνικές υπηρεσίες·
- γ) σε μέτρα ενίσχυσης τα οποία περιορίζουν τη δυνατότητα των δικαιούχων να κάνουν χρήση των αποτελεσμάτων έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας σε άλλα κράτη μέλη.

▼ M6

6. Το Κεφάλαιο III τμήμα 7 του παρόντος κανονισμού δεν εφαρμόζεται σε μέτρα κρατικών ενισχύσεων για την παραγωγή πυρηνικής ενέργειας.

▼ B*Άρθρο 2***Ορισμοί**

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) «ενίσχυση»: κάθε μέτρο που πληροί όλα τα κριτήρια που προβλέπονται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης·
- 2) «μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις» ή «ΜΜΕ»: οι επιχειρήσεις που πληρούν τα κριτήρια που ορίζονται στο παράρτημα I·
- 3) «εργαζόμενος με αναπηρία»: κάθε άτομο:
 - α) που έχει αναγνωριστεί ως εργαζόμενος με αναπηρία βάσει της εθνικής νομοθεσίας· ή
 - β) με μακροχρόνιες σωματικές, νοητικές, πνευματικές ή αισθητηριακές βλάβες, οι οποίες σε συνδυασμό με διάφορα εμπόδια μπορούν να δυσχεράνουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή του στο εργασιακό περιβάλλον σε ισότιμη βάση με τους άλλους εργαζομένους·
- 4) «εργαζόμενος σε μειονεκτική θέση»: κάθε άτομο που:
 - α) δεν είχε κανονική αμειβόμενη απασχόληση κατά τους προηγούμενους 6 μήνες· ή
 - β) είναι ηλικίας μεταξύ 15 και 24 ετών· ή
 - γ) δεν παρακολούθησε ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ή επαγγελματική κατάρτιση (Διεθνής Τυποποιημένη Ταξινόμηση της Εκπαίδευσης — ISCED 3) ή δεν έχει ακόμη συμπληρώσει δύο έτη από την ολοκλήρωση εκπαίδευσης με πλήρες ωράριο και δεν είχε προηγούμενη κανονική αμειβόμενη απασχόληση· ή
 - δ) είναι άνω των 50 ετών· ή

▼ B

- ε) ζει μόνο έχοντας τη φροντίδα ενός ή περισσότερων εξαρτώμενων μελών· ή
- στ) απασχολείται, σε ένα κράτος μέλος, σε κλάδο ή επάγγελμα όπου η ανισορροπία μεταξύ των φύλων υπερβαίνει κατά τουλάχιστον 25 % τη μέση ανισορροπία σε όλους τους κλάδους της οικονομίας του εν λόγω κράτους μέλους, και ανήκει στη μειοψηφούσα ομάδα φύλου· ή
- ζ) είναι μέλος εθνικής μειονότητας εντός κράτους μέλους και χρειάζεται να αναπτύξει τις γλωσσικές του δεξιότητες, την επαγγελματική του κατάρτιση ή την επαγγελματική του πείρα, ώστε να βελτιώσει τις προοπτικές του να αποκτήσει πρόσβαση σε σταθερή απασχόληση·
- 5) «μεταφορά»: η μεταφορά επιβατών με αεροσκάφος, με θαλάσσια, οδική, σιδηροδρομική ή εσωτερική πλωτή μεταφορά ή οι υπηρεσίες μεταφοράς εμπορευμάτων για λογαριασμό τρίτου·
- 6) «δαπάνες μεταφοράς»: οι δαπάνες μεταφοράς επί μισθώσει ή επ' αμοιβή που όντως καταβάλλονται από τους δικαιούχους ανά διαδρομή, στις οποίες περιλαμβάνονται οι εξής:
- α) χρεώσεις μεταφοράς εμπορευμάτων, δαπάνες χειρισμού και δαπάνες προσωρινής φύλαξης, εφόσον οι δαπάνες αυτές σχετίζονται με τη διαδρομή·
- β) δαπάνες ασφάλισης του φορτίου·
- γ) φόροι, δασμοί ή τέλη επί του φορτίου και, κατά περίπτωση, επί του νεκρού βάρους, τόσο στο σημείο προέλευσης όσο και στο σημείο προορισμού· και
- δ) δαπάνες για ελέγχους ασφαλείας, πρόσθετες επιβαρύνσεις για αυξημένο κόστος καυσίμων·
- 7) «απομακρυσμένες περιοχές»: οι εξόχως απόκεντρες περιοχές, η Μάλτα, η Κύπρος, η Θέουτα και η Μελίλια, τα νησιά τα οποία αποτελούν τμήμα της επικράτειας κράτους μέλους και οι αραιοκατοικημένες περιοχές·
- 8) «εμπορία γεωργικών προϊόντων»: η κατοχή ή η έκθεση με σκοπό την πώληση, η προσφορά προς πώληση, η παράδοση ή η κατά οποιονδήποτε άλλο τρόπο διάθεση στην αγορά, με εξαίρεση την πρώτη πώληση εκ μέρους του πρωτογενούς παραγωγού σε μεταπωλητές ή μεταποιητικές επιχειρήσεις και κάθε δραστηριότητα προκειμένου να προετοιμαστεί το προϊόν για την εν λόγω πρώτη πώληση· η πώληση από πρωτογενή παραγωγό σε τελικούς καταναλωτές θεωρείται εμπορία μόνο αν πραγματοποιείται σε χωριστές εγκαταστάσεις ειδικά προοριζόμενες για τον σκοπό αυτό·
- 9) «πρωτογενής γεωργική παραγωγή»: η παραγωγή προϊόντων του εδάφους και της κτηνοτροφίας που απαριθμούνται στο παράρτημα I της Συνθήκης, χωρίς να εκτελούνται περαιτέρω εργασίες που μεταβάλλουν τη φύση αυτών των προϊόντων·

▼ **B**

- 10) «μεταποίηση γεωργικών προϊόντων»: κάθε επέμβαση επί γεωργικού προϊόντος από την οποία προκύπτει επίσης γεωργικό προϊόν, με εξαίρεση τις εργασίες εντός της γεωργικής εκμετάλλευσης που είναι απαραίτητες για την προετοιμασία προϊόντος ζωτικής ή φυτικής προέλευσης για την πρώτη του πώληση·
- 11) «γεωργικό προϊόν»: τα προϊόντα που απαριθμούνται στο παράρτημα I της Συνθήκης, με εξαίρεση τα προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας που απαριθμούνται στο παράρτημα I του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1379/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2013·
- 12) «εξόχως απόκεντρες περιοχές»: οι περιοχές που ορίζονται στο άρθρο 349 της Συνθήκης. Σύμφωνα με την απόφαση 2010/718/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, από την 1η Ιανουαρίου 2012 η νήσος του Αγίου Βαρθολομαίου έπαυσε να αποτελεί εξόχως απόκεντρη περιοχή. Σύμφωνα με την απόφαση 2012/419/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, την 1η Ιανουαρίου 2014 η νήσος Μαγιότ κατέστη εξόχως απόκεντρη περιοχή·
- 13) «λιθάνθρακας» ή «άνθρακας»: ο άνθρακας υψηλής, μέσης και χαμηλής ποιότητας της κατηγορίας «Α» και «Β», σύμφωνα με το διεθνές σύστημα κωδικοποίησης ανθράκων της Οικονομικής Επιτροπής για την Ευρώπη των Ηνωμένων Εθνών, όπως διευκρινίστηκε με την απόφαση του Συμβουλίου, της 10ης Δεκεμβρίου 2010, σχετικά με τις Κρατικές Ενισχύσεις που διευκολύνουν την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων ⁽¹⁾·
- 14) «μεμονωμένη ενίσχυση»:
- i) μια ενίσχυση ad hoc, και
 - ii) ενίσχυση που χορηγείται σε μεμονωμένους δικαιούχους βάσει καθεστώτος ενισχύσεων·
- 15) «καθεστώς ενισχύσεων»: κάθε πράξη βάσει της οποίας, χωρίς να απαιτούνται περαιτέρω μέτρα εκτέλεσης, μπορούν να χορηγούνται μεμονωμένες ενισχύσεις σε επιχειρήσεις οι οποίες ορίζονται στην εν λόγω πράξη κατά τρόπο γενικό και αφηρημένο και κάθε πράξη βάσει της οποίας μπορεί να χορηγείται ενίσχυση μη συνδεδεμένη με συγκεκριμένο έργο σε μια ή περισσότερες επιχειρήσεις για αόριστο χρονικό διάστημα και/ή για απροσδιόριστο ποσό·
- 16) «σχέδιο αξιολόγησης»: ένα έγγραφο που περιέχει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: τους στόχους του καθεστώτος ενίσχυσης που αξιολογείται, τα ερωτήματα αξιολόγησης, τους δείκτες αποτελεσμάτων, την προβλεπόμενη μεθοδολογία διεξαγωγής της αξιολόγησης, τις απαιτήσεις συλλογής δεδομένων, το προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα της αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένης της ημερομηνίας υποβολής της τελικής έκθεσης αξιολόγησης, την περιγραφή του ανεξάρτητου φορέα που διενεργεί την αξιολόγηση ή τα κριτήρια που θα χρησιμοποιηθούν για την επιλογή του και τις λεπτομέρειες για την εξασφάλιση της δημοσιότητας της αξιολόγησης·
- 17) «ενίσχυση ad hoc»: η ενίσχυση που δεν χορηγείται βάσει καθεστώτος ενισχύσεων·

⁽¹⁾ ΕΕ L 336 της 21.12.2010, σ. 24.

▼ B

- 18) «προβληματική επιχείρηση»: η επιχείρηση για την οποία συντρέχει τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

▼ M6

α) εάν πρόκειται για εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που πληροί την προϋπόθεση του άρθρου 21 παράγραφος 3 στοιχείο β) και τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), όταν έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του εγγεγραμμένου εταιρικού της κεφαλαίου λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Αυτό ισχύει όταν από την αφαίρεση των συσσωρευμένων ζημιών από τα αποθεματικά (και όλα τα άλλα στοιχεία που θεωρούνται εν γένει μέρος των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας) προκύπτει αρνητικό σωρευτικό ποσό που υπερβαίνει το ήμισυ του εγγεγραμμένου εταιρικού κεφαλαίου. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία περιορισμένης ευθύνης» παραπέμπει ιδίως στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾ και ο όρος «κεφάλαιο» περιλαμβάνει, ενδεχομένως, κάθε διαφορά από έκδοση εταιρικών μεριδίων υπέρ το άρτιο·

β) εάν πρόκειται για εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας (πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που πληροί την προϋπόθεση του άρθρου 21 παράγραφος 3 στοιχείο β) και τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), εφόσον έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του κεφαλαίου της, όπως εμφανίζεται στους λογαριασμούς της εταιρείας, λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Για τους σκοπούς της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙ της οδηγίας 2013/34/ΕΕ·

▼ B

γ) εάν πρόκειται για εταιρεία που υπάγεται σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία ή πληροί τις προϋποθέσεις του εθνικού δικαίου που τη διέπει όσον αφορά την υπαγωγή της σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία μετά από αίτημα των πιστωτών της·

δ) εάν πρόκειται για επιχείρηση που έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης και δεν έχει ακόμη αποπληρώσει το δάνειο ή λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή που έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης και υπόκειται ακόμη σε σχέδιο αναδιάρθρωσης·

ε) εάν πρόκειται για άλλη επιχείρηση εκτός ΜΜΕ, εφόσον τα τελευταία δύο έτη:

- 1) ο δείκτης χρέους προς ίδια κεφάλαια της επιχείρησης είναι υψηλότερος του 7,5 και

⁽¹⁾ Οδηγία 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και συναφείς εκθέσεις επιχειρήσεων ορισμένων μορφών, την τροποποίηση της οδηγίας 2006/43/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση των οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 182 της 29.6.2013, σ. 19).

▼ B

2) ο δείκτης κάλυψης χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων της επιχείρησης (EBITDA interest coverage ratio) είναι κάτω του 1,0.

- 19) «υποχρεώσεις εδαφικότητας των δαπανών»: οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται στους δικαιούχους από την αρχή χορήγησης της ενίσχυσης όσον αφορά τη δαπάνη ελάχιστου ποσού και/ή τη διεξαγωγή ελάχιστου επιπέδου παραγωγικής δραστηριότητας σε μια συγκεκριμένη περιοχή·

▼ M6

- 20) «προσαρμοσμένο ποσό ενίσχυσης»: το μέγιστο επιτρεπόμενο ποσό ενίσχυσης για ένα μεγάλο επενδυτικό έργο που υπολογίζεται σύμφωνα με τον ακόλουθο μαθηματικό τύπο:

$$\text{προσαρμοσμένο ποσό ενίσχυσης} = R \times (A + 0,50 \times B + 0 \times C)$$

όπου: R είναι η μέγιστη ένταση ενίσχυσης που εφαρμόζεται στη συγκεκριμένη περιοχή, εκτός της αυξημένης έντασης ενίσχυσης για τις MME· A είναι το μέρος των επιλέξιμων δαπανών που ισούται με 55 εκατ. EUR· B είναι το μέρος των επιλέξιμων δαπανών μεταξύ 55 εκατ. EUR και 110 εκατ. EUR, και C είναι το μέρος των επιλέξιμων δαπανών άνω των 110 εκατ. EUR·

▼ B

- 21) «επιστρεπτέα προκαταβολή»: δάνειο για έργο, το οποίο χορηγείται σε μία ή περισσότερες δόσεις και οι όροι αποπληρωμής του οποίου εξαρτώνται από το αποτέλεσμα του έργου·
- 22) «ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης»: το ποσό της ενίσχυσης, εάν είχε παρασχεθεί υπό μορφή επιχορήγησης στον δικαιούχο κατά την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης, πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων·
- 23) «έναρξη των εργασιών»: το πρώτο χρονικά μεταξύ είτε της έναρξης των κατασκευαστικών εργασιών που αφορούν την επένδυση είτε της πρώτης νομικά δεσμευτικής ανάληψης υποχρέωσης για την παραγγελία εξοπλισμού είτε άλλης ανάληψης υποχρέωσης που καθιστά μη αναστρέψιμη την επένδυση. Η αγορά γης και οι προπαρασκευαστικές εργασίες, όπως η λήψη αδειών και η εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας, δεν θεωρούνται έναρξη των εργασιών. Για τις εξαγορές, ως «έναρξη των εργασιών» νοείται η στιγμή απόκτησης των στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται άμεσα με την αποκτηθείσα εγκατάσταση·
- 24) «μεγάλες επιχειρήσεις»: οι επιχειρήσεις που δεν πληρούν τα κριτήρια που ορίζονται στο παράρτημα I·
- 25) «διάδοχο φορολογικό καθεστώς»: καθεστώς υπό μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων που συνιστά τροποποιημένη έκδοση προηγούμενου καθεστώτος υπό μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων και αντικαθιστά το τελευταίο·
- 26) «ένταση ενίσχυσης»: το ακαθάριστο ποσό της ενίσχυσης εκφραζόμενο ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών, πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων·

▼ M6

- 27) «ενισχυόμενες περιοχές»: οι περιοχές που προσδιορίζονται σε χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων που έχει εγκριθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχεία α) και γ) της Συνθήκης και ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης·

▼ B

- 28) «ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης»: η ημερομηνία απονομής στον δικαιούχο του εννόμου δικαιώματος να λάβει την ενίσχυση σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό καθεστώς·
- 29) «ενσώματα στοιχεία ενεργητικού»: τα στοιχεία ενεργητικού που συνίστανται σε γήπεδα, κτίρια και μονάδα παραγωγής, μηχανήματα και εξοπλισμό·
- 30) «άυλα στοιχεία ενεργητικού»: τα στοιχεία ενεργητικού που δεν έχουν φυσική ή χρηματοοικονομική υπόσταση, όπως δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, άδειες εκμετάλλευσης, τεχνογνωσία ή άλλη διανοητική ιδιοκτησία·
- 31) «μισθολογικό κόστος»: το συνολικό ποσό που πράγματι επιβαρύνει τον δικαιούχο της ενίσχυσης όσον αφορά τις αντίστοιχες θέσεις εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των ακαθάριστων αποδοχών προ φόρων και υποχρεωτικών εισφορών, όπως οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, οι δαπάνες παιδικής μέριμνας και οι δαπάνες φροντίδας γονέων στη διάρκεια καθορισμένης χρονικής περιόδου·

▼ M6

- 32) «καθαρή αύξηση του αριθμού των εργαζομένων»: η καθαρή αύξηση του αριθμού των εργαζομένων στη συγκεκριμένη επιχειρηματική εγκατάσταση σε σύγκριση με τον μέσο όρο σε μια δεδομένη χρονική περίοδο, μετά την αφαίρεση από τον αριθμό των θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν τυχόν απωλειών θέσεων εργασίας κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου. Ο αριθμός των ατόμων πλήρους, μερικής και εποχιακής απασχόλησης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σύμφωνα με τα κλάσματα των ετήσιων μονάδων εργασίας·

▼ B

- 33) «ειδικές υποδομές»: οι υποδομές που κατασκευάζονται για εκ των προτέρων προσδιορίσιμες επιχειρήσεις και προσαρμόζονται στις ανάγκες τους·

▼ M6

- 34) «ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός»: οποιοσδήποτε χρηματοπιστωτικός οργανισμός, ανεξάρτητα από τη μορφή και το καθεστώς ιδιοκτησίας του, συμπεριλαμβανομένων ταμείων χαρτοφυλακίου, ιδιωτικών επενδυτικών ταμείων, δημόσιων επενδυτικών ταμείων, τραπεζών, οργανισμών μικροχρηματοδότησης και εταιρειών εγγυήσεων·

▼ B

- 35) «διαδρομή»: η μεταφορά εμπορευμάτων από το σημείο προέλευσης στο σημείο προορισμού, συμπεριλαμβανομένων τυχόν ενδιάμεσων τμημάτων ή σταδίων εντός ή εκτός του οικείου κράτους μέλους, η οποία πραγματοποιείται με τη χρήση ενός ή περισσότερων μεταφορικών μέσων·
- 36) «εύλογο ποσοστό απόδοσης»: το προσδοκώμενο ποσοστό απόδοσης, ισοδύναμο με προεξοφλητικό επιτόκιο προσαρμοσμένο ανάλογα με τον κίνδυνο, το οποίο αντικατοπτρίζει το επίπεδο κινδύνου ενός έργου, καθώς και το είδος και το ύψος του κεφαλαίου που σκοπεύουν να επενδύσουν οι ιδιώτες επενδυτές·
- 37) «συνολική χρηματοδότηση»: το συνολικό ποσό που επενδύεται σε επιλέξιμη επιχείρηση ή έργο δυνάμει του τμήματος 3 ή των άρθρων 16 ή 39 του παρόντος κανονισμού, με εξαίρεση τις εξ ολοκλήρου ιδιωτικές επενδύσεις που πραγματοποιούνται με όρους της αγοράς και εκτός του πεδίου εφαρμογής του σχετικού μέτρου κρατικής ενίσχυσης·

▼ B

- 38) «ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών»: η άνευ διακρίσεων διαδικασία υποβολής προσφορών που προβλέπει τη συμμετοχή επαρκούς αριθμού επιχειρήσεων και στο πλαίσιο της οποίας η ενίσχυση χορηγείται είτε βάσει της αρχικής προσφοράς που υποβάλλει ο υποψήφιος είτε βάσει τιμής εκκαθάρισης. Επιπλέον, ο προϋπολογισμός ή ο όγκος που αφορά τη διαδικασία υποβολής προσφορών αποτελεί δεσμευτικό περιορισμό που έχει ως αποτέλεσμα να μην είναι δυνατόν να λάβουν ενίσχυση όλοι οι υποψήφιοι·

▼ M1

- 39) «κέρδος εκμετάλλευσης»: η διαφορά μεταξύ των προεξοφλημένων εσόδων και των προεξοφλημένων δαπανών λειτουργίας κατά τη διάρκεια οικονομικής ζωής της επένδυσης, όταν η διαφορά αυτή είναι θετική. Στις δαπάνες λειτουργίας περιλαμβάνονται οι δαπάνες προσωπικού, υλικών, υπηρεσιών που ανατίθενται σε τρίτους, επικοινωνίας, ενέργειας, συντήρησης, μισθωμάτων, διοίκησης, αλλά δεν περιλαμβάνονται αποσβέσεις και έξοδα χρηματοδότησης, εάν αυτά έχουν καλυφθεί από επενδυτική ενίσχυση. Η προεξόφληση των εσόδων και δαπανών λειτουργίας με τη χρήση κατάλληλου προεξοφλητικού επιτοκίου επιτρέπει την επίτευξη εύλογου κέρδους·

▼ M6

- 39α) «τήρηση ίσων αποστάσεων»: συναλλαγή υπό συνθήκες στις οποίες οι όροι της συναλλαγής μεταξύ των συμβαλλομένων μερών δεν διαφέρουν από εκείνους που θα είχαν οριστεί μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων και δεν περιέχουν κανένα στοιχείο αθέμιτης σύμπραξης. Κάθε συναλλαγή που προκύπτει από ανοικτή, διαφανή και χωρίς διακρίσεις διαδικασία θεωρείται ότι πληροί την αρχή της τήρησης ίσων αποστάσεων·
- 39β) «εγγράφως»: κάθε μορφή γραπτού εγγράφου, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών εγγράφων, υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω ηλεκτρονικά έγγραφα αναγνωρίζονται ως ισόδυναμα σύμφωνα με τις ισχύουσες διοικητικές διαδικασίες και τη νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους·

▼ B**Ορισμοί που ισχύουν για τις περιφερειακές ενισχύσεις****▼ M6****▼ B**

- 41) «περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις»: οι περιφερειακές ενισχύσεις που χορηγούνται για αρχική επένδυση ή για αρχική επένδυση για νέα οικονομική δραστηριότητα·

▼ M6

- 42) «περιφερειακές ενισχύσεις λειτουργίας»: ενισχύσεις που στοχεύουν στη μείωση των τρεχουσών δαπανών μιας επιχείρησης, στις οποίες περιλαμβάνονται κατηγορίες δαπανών όπως οι δαπάνες προσωπικού, υλικών, υπηρεσιών που ανατίθενται σε τρίτους, επικοινωνίας, ενέργειας, συντήρησης, μισθωμάτων, διοίκησης, αλλά δεν περιλαμβάνονται αποσβέσεις και έξοδα χρηματοδότησης που σχετίζονται με επένδυση η οποία έλαβε επενδυτική ενίσχυση·
- 43) «τομέας του χάλυβα»: η παραγωγή ενός ή περισσότερων από τα ακόλουθα:

α) χυτοσίδηρος και σιδηροκράματα:

χυτοσίδηρος για την παραγωγή χάλυβα, για χυτήρια και άλλους ακατέργαστους χυτοσιδήρους, χυτοσίδηρος spiegel και ανθρακούχο σιδηρομαγνάνιο, μη συμπεριλαμβανομένων των άλλων σιδηροκραμάτων·

▼ **M6**

- β) ακατέργαστα και ημικατεργασμένα προϊόντα σιδήρου, συνήθους ή ειδικού χάλυβα:

ρευστός χάλυβας χυτευμένος ή μη σε πλινθώματα, συμπεριλαμβανομένων και των πλινθωμάτων που προορίζονται για σφυρηλάτηση ημικατεργασμένων προϊόντων: κορμοί, πρίσματα, πλατέα· πλατίνες· ρόλοι θερμής έλασης, με εξαίρεση την παραγωγή ρευστού χάλυβα για χύτευση από μικρά και μεσαίου μεγέθους χυτήρια·

- γ) τελικά προϊόντα που λαμβάνονται εν θερμώ από σίδηρο και από συνήθη ή ειδικό χάλυβα:

σιδηροτροχιές, στρωτήρες, πλάκες έδρασης, αμφιδέτες, δοκοί, βαρείς μορφοσίδηροι και ράβδοι 80 mm και άνω, πάσσαλοι πεπλατυσμένοι, ράβδοι και μορφοσίδηροι κάτω των 80 mm και πλατέα κάτω των 150 mm, χονδρόσυρμα, προϊόντα στρογγυλής ή τετραγώνου τομής για σωλήνες, φύλλα και ταινίες ελασματοποιηθέντα εν θερμώ (συμπεριλαμβανομένων και των ταινιών για σωλήνες και των ρολών που θεωρούνται ως τελικά προϊόντα), λαμαρίνες ελασματοποιηθείσες εν θερμώ (με ή χωρίς επένδυση), πλάκες και λαμαρίνες πάχους 3 mm και άνω, μεγάλα πλατέα 150 mm και άνω, με εξαίρεση το σύρμα και τα προϊόντα συρματοποίησης, τις ολκομετρημένες ράβδους και τα χυτεύματα σιδήρου·

- δ) τελικά προϊόντα που λαμβάνονται εν ψυχρώ:

λευκοσίδηρος, λαμαρίνες επιμολυβδωμένες, λαμαρίνες για επίστρωση, επιψευδαργυρωμένες λαμαρίνες, άλλες επιστρωμένες λαμαρίνες, λαμαρίνες ψυχρής έλασης, μαγνητικές λαμαρίνες και ταινίες προοριζόμενες για την παραγωγή λευκοσιδήρου, λαμαρίνες ελασματοποιηθείσες εν ψυχρώ, σε ρόλους και φύλλα·

- ε) σωλήνες:

όλοι οι άνευ ραφής χαλύβδινοι σωλήνες, συγκολλητοί χαλύβδινοι σωλήνες με διάμετρο πάνω από 406,4 mm·

- 43α) «λιγνίτης»: χαμηλής ποιότητας «Γ» ή ορθο-λιγνίτης και χαμηλής ποιότητας «Β» ή μετα-λιγνίτης, όπως ορίζονται από το διεθνές σύστημα κωδικοποίησης ανθράκων της Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη·

- 45) «τομέας των μεταφορών»: η μεταφορά επιβατών με αεροσκάφος, με θαλάσσια, οδική, σιδηροδρομική και εσωτερική πλωτή μεταφορά ή οι υπηρεσίες μεταφοράς εμπορευμάτων για λογαριασμό τρίτου· ειδικότερα ως «τομέας μεταφορών» νοούνται οι ακόλουθες δραστηριότητες κατά την έννοια της στατιστικής ταξινόμησης των οικονομικών δραστηριοτήτων (NACE αναθ. 2), που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1893/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾:

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1893/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, για τη θέσπιση της στατιστικής ταξινόμησης των οικονομικών δραστηριοτήτων NACE—αναθεώρηση 2 και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3037/90 του Συμβουλίου και ορισμένων κανονισμών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικών με ειδικούς στατιστικούς τομείς (ΕΕ L 393 της 30.12.2006, σ. 1).

▼ M6

- α) NACE 49: Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών, εξαιρουμένων των τάξεων NACE 49.32 Εκμετάλλευση ταξί, 49.39 Λειτουργία τηλεφερικών, σχοινοκίνητων σιδηροδρόμων, αναβατορίων για σκιέρ και αναβατορίων με καλώδια εάν δεν αποτελούν τμήμα των αστικών ή προαστιακών συστημάτων μετάβασης, 49.42 Υπηρεσίες μετακόμισης, 49.5 Μεταφορές μέσω αγωγών·
- β) NACE 50: Πλωτές μεταφορές·
- γ) NACE 51: Αεροπορικές μεταφορές, εξαιρουμένης της τάξης NACE 51.22 Διαστημικές μεταφορές·

▼ B

- 46) «καθεστώς που στοχεύει σε περιορισμένο αριθμό συγκεκριμένων τομέων οικονομικής δραστηριότητας»: το καθεστώς που καλύπτει δραστηριότητες οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής λιγότερων από πέντε τάξεων (τετραψήφιος αριθμητικός κωδικός) της στατιστικής ταξινόμησης οικονομικών δραστηριοτήτων NACE αναθ. 2·
- 47) «τουριστικές δραστηριότητες»: οι ακόλουθες δραστηριότητες κατά την έννοια της NACE αναθ. 2:
 - α) NACE 55: Καταλύματα·
 - β) NACE 56: Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης·
 - γ) NACE 79: Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες·
 - δ) NACE 90: Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση·
 - ε) NACE 91: Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες·
 - στ) NACE 93: Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας·

▼ M6

- 47α) «ολοκλήρωση της επένδυσης»: η στιγμή κατά την οποία η επένδυση θεωρείται ολοκληρωθείσα από τις εθνικές αρχές ή, ελλείψει αυτού, τρία έτη μετά την έναρξη των εργασιών·

▼ M1

- 48) «αραιοκατοικημένες περιοχές»: περιοχές NUTS 2 με λιγότερους από 8 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο ή περιοχές NUTS 3 με λιγότερους από 12,5 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο ή περιοχές που αναγνωρίζονται από την Επιτροπή ως τέτοιες σε μεμονωμένη απόφαση σχετικά με χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης·
- 48α) «πολύ αραιοκατοικημένες περιοχές»: περιοχές NUTS 2 με λιγότερους από 8 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο ή περιοχές που αναγνωρίζονται από την Επιτροπή ως τέτοιες σε μεμονωμένη απόφαση σχετικά με χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης·

▼ M6

- 49) «αρχική επένδυση»: ένα από τα ακόλουθα:
 - α) επένδυση σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σχετικά με ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα:

▼ M6

- τη δημιουργία νέας εγκατάστασης·
- την επέκταση της παραγωγικής ικανότητας υφιστάμενης εγκατάστασης·
- τη διαφοροποίηση της παραγωγής υφιστάμενης εγκατάστασης σε προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν παρήγαγε προηγουμένως η εγκατάσταση· ή
- θεμελιώδη αλλαγή στη συνολική παραγωγική διαδικασία των προϊόντων ή στη συνολική παροχή των υπηρεσιών που αφορά η επένδυση στην εγκατάσταση·

β) απόκτηση στοιχείων ενεργητικού που ανήκουν σε εγκατάσταση που έχει κλείσει ή θα είχε κλείσει εάν δεν είχε αγοραστεί. Η απλή εξαγορά των μετοχών μιας επιχείρησης δεν χαρακτηρίζεται αρχική επένδυση.

Συνεπώς, η επένδυση αντικατάστασης δεν συνιστά αρχική επένδυση·

50) «ίδια ή παρεμφερής δραστηριότητα»: δραστηριότητα που υπάγεται στην ίδια τάξη (τετραψήφιος αριθμητικός κωδικός) της στατιστικής ταξινόμησης των οικονομικών δραστηριοτήτων NACE αναθ. 2·

51) «αρχική επένδυση που δημιουργεί νέα οικονομική δραστηριότητα»:

α) επένδυση σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σχετικά με ένα ή αμφότερα από τα ακόλουθα:

- τη δημιουργία νέας εγκατάστασης·
- τη διαφοροποίηση της δραστηριότητας μιας εγκατάστασης, υπό την προϋπόθεση ότι η νέα δραστηριότητα δεν είναι ίδια ή παρεμφερής με τη δραστηριότητα που ασκείτο προηγουμένως στην εγκατάσταση· ή

β) απόκτηση στοιχείων ενεργητικού που ανήκουν σε εγκατάσταση που έχει κλείσει ή θα είχε κλείσει εάν δεν είχε αγοραστεί, υπό την προϋπόθεση ότι η νέα δραστηριότητα που θα ασκείται με χρήση των αποκτηθέντων στοιχείων ενεργητικού δεν είναι η ίδια ή παρεμφερής δραστηριότητα με εκείνη που ασκούσαν στην εγκατάσταση πριν από την απόκτηση.

Η απλή απόκτηση των μετοχών μιας επιχείρησης δεν χαρακτηρίζεται ως αρχική επένδυση που δημιουργεί νέα οικονομική δραστηριότητα·

▼ B

52) «μεγάλο επενδυτικό έργο»: η αρχική επένδυση με επιλέξιμες δαπάνες άνω των 50 εκατ. ευρώ, υπολογιζόμενες με τις τιμές και τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ισχύουν την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης·

53) «σημείο προορισμού»: ο τόπος εκφόρτωσης των εμπορευμάτων·

54) «σημείο προέλευσης»: ο τόπος φόρτωσης των εμπορευμάτων για μεταφορά·

▼ M1

55) «περιοχές επιλέξιμες για ενισχύσεις λειτουργίας»: οι εξόχως απόκεντρες περιοχές που αναφέρονται στο άρθρο 349 της Συνθήκης, αραιοκατοικημένες περιοχές ή πολύ αραιοκατοικημένες περιοχές·

▼ B

- 56) «μέσα μεταφοράς»: οι σιδηροδρομικές μεταφορές, οι οδικές μεταφορές εμπορευμάτων, οι εσωτερικές πλωτές μεταφορές, οι θαλάσσιες μεταφορές, οι αεροπορικές μεταφορές και οι διατροπικές μεταφορές·
- 57) «ταμείο αστικής ανάπτυξης» ή «ΤΑΑ»: ο εξειδικευμένος επενδυτικός οργανισμός που έχει συσταθεί με σκοπό την πραγματοποίηση επενδύσεων σε έργα αστικής ανάπτυξης στο πλαίσιο μέτρου ενίσχυσης για αστική ανάπτυξη. Τη διαχείριση των ΤΑΑ αναλαμβάνει ένας διαχειριστής ταμείων αστικής ανάπτυξης·
- 58) «διαχειριστής ταμείου αστικής ανάπτυξης»: μια επαγγελματική εταιρεία διαχείρισης με νομική προσωπικότητα, που επιλέγει και πραγματοποιεί επενδύσεις σε επιλέξιμα έργα αστικής ανάπτυξης·
- 59) «έργο αστικής ανάπτυξης» ή «ΕΑΑ»: ένα επενδυτικό έργο που έχει τη δυνατότητα να στηρίξει την υλοποίηση των παρεμβάσεων που προβλέπει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για βιώσιμη αστική ανάπτυξη και να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων που καθορίζονται σε αυτήν, συμπεριλαμβανομένων των έργων με ποσοστό εσωτερικής απόδοσης που ενδέχεται να μην είναι επαρκές για την προσέλκυση χρηματοδότησης σε καθαρά εμπορική βάση. Ένα έργο αστικής ανάπτυξης μπορεί να οργανωθεί ως χωριστή χρηματοδότηση στο πλαίσιο των νομικών δομών του δικαιούχου ιδιώτη επενδυτή ή ως χωριστή νομική οντότητα, π.χ. οντότητα ειδικού σκοπού·
- 60) «ολοκληρωμένη στρατηγική για βιώσιμη αστική ανάπτυξη»: μια στρατηγική επισήμως προτεινόμενη και πιστοποιούμενη από οικεία τοπική αρχή ή οργανισμό του δημόσιου τομέα, η οποία καθορίζεται για συγκεκριμένη αστική γεωγραφική περιοχή και περίοδο και προβλέπει ολοκληρωμένες ενέργειες για την αντιμετώπιση των οικονομικών, περιβαλλοντικών, κλιματικών, δημογραφικών και κοινωνικών προκλήσεων που επηρεάζουν τις αστικές περιοχές·
- 61) «συνεισφορά σε είδος»: η συνεισφορά έκτασης γης ή ακινήτου, όταν η έκταση ή το ακίνητο αποτελούν μέρος του έργου αστικής ανάπτυξης·

▼ M1

- 61a) «μετεγκατάσταση»: μεταφορά της ίδιας ή παρεμφερούς δραστηριότητας ή μέρους αυτής από επιχειρηματική εγκατάσταση στο έδαφος συμβαλλόμενου μέρους της συμφωνίας ΕΟΧ (αρχική εγκατάσταση) σε επιχειρηματική εγκατάσταση στην οποία πραγματοποιείται η ενισχυόμενη επένδυση στο έδαφος άλλου συμβαλλόμενου μέρους της συμφωνίας ΕΟΧ (ενισχυόμενη εγκατάσταση). Μεταφορά υπάρχει όταν το προϊόν ή η υπηρεσία στην αρχική και στην ενισχυόμενη εγκατάσταση εξυπηρετεί, τουλάχιστον εν μέρει, τον ίδιο σκοπό και καλύπτει τις απαιτήσεις ή τις ανάγκες του ίδιου τύπου πελατών και χάνονται θέσεις εργασίας στην ίδια ή παρεμφερή δραστηριότητα σε μία από τις αρχικές εγκαταστάσεις του δικαιούχου στον ΕΟΧ·

▼ B**Ορισμοί που ισχύουν για τις ενισχύσεις προς ΜΜΕ**

- 62) «θέσεις εργασίας δημιουργούμενες άμεσα από επενδυτικό έργο»: οι θέσεις εργασίας που αφορούν τη δραστηριότητα με την οποία σχετίζεται η επένδυση, περιλαμβανομένων των θέσεων εργασίας που δημιουργούνται ύστερα από αύξηση του ποσοστού χρησιμοποίησης της παραγωγικής ικανότητας που δημιουργείται από την επένδυση·

▼ **M4**▼ **B****Ορισμοί που ισχύουν για τις ενισχύσεις για πρόσβαση ΜΜΕ σε χρηματοδότηση**

- 66) «επένδυση οιονεί ιδίων κεφαλαίων»: ένα είδος χρηματοδότησης το οποίο τοποθετείται μεταξύ ιδίων και δανειακών κεφαλαίων και συνεπάγεται μεγαλύτερο κίνδυνο από το δάνειο αυξημένης εξασφάλισης και μικρότερο κίνδυνο από το κοινό μετοχικό κεφάλαιο, της οποίας η απόδοση για τον κάτοχο βασίζεται κυρίως στα κέρδη ή τις ζημίες της υποκείμενης στοχευόμενης επιχείρησης και η οποία δεν διασφαλίζεται σε περίπτωση αφερεγγυότητάς της. Οι επενδύσεις οιονεί ιδίων κεφαλαίων μπορεί να είναι δομημένες με τη μορφή χρέους, χωρίς εξασφάλιση και εξοφλητική προτεραιότητα, συμπεριλαμβανομένου χρέους υβριδικής μορφής, και σε ορισμένες περιπτώσεις μετατρέψιμου σε μετοχές, ή με τη μορφή προνομιούχων μετοχών·
- 67) «εγγύηση»: στο πλαίσιο των τμημάτων 1, 3 και 7 του κανονισμού, η γραπτή δέσμευση ανάληψης ευθύνης για το σύνολο ή ένα μέρος πρόσφατων δανειακών συναλλαγών ενός τρίτου μέρους, όπως χρεωστικοί τίτλοι, συμβάσεις μίσθωσης, καθώς και χρηματοδοτικά μέσα οιονεί ιδίων κεφαλαίων·
- 68) «ποσοστό εγγύησης»: η ποσοστιαία κάλυψη από δημόσιο επενδυτή των ζημιών όλων ανεξαιρέτως των συναλλαγών που είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο του σχετικού μέτρου κρατικής ενίσχυσης·
- 69) «έξοδος»: η ρευστοποίηση των συμμετοχών από ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό ή επενδυτή, που περιλαμβάνει πώληση με διαπραγμάτευση, διαγραφή χρεών, εξόφληση μετοχών/δανείων, πώληση σε άλλον ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό ή επενδυτή, πώληση σε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα και πώληση με δημόσια προσφορά, συμπεριλαμβανομένης της αρχικής δημόσιας προσφοράς·
- 70) «επενδυτική χορηγία»: η επιστρεπτέα δημόσια επένδυση που έχει πραγματοποιηθεί σε ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό για τους σκοπούς της πραγματοποίησης επενδύσεων στο πλαίσιο μέτρου χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου και της οποίας όλο το προϊόν επιστρέφεται στον δημόσιο επενδυτή·
- 71) «επένδυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου»: επενδύσεις ιδίων κεφαλαίων και οιονεί ιδίων κεφαλαίων, δάνεια, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοδοτικών μισθώσεων, εγγυήσεις ή συνδυασμός αυτών, σε επιλέξιμες επιχειρήσεις για την πραγματοποίηση νέων επενδύσεων·
- 72) «ανεξάρτητος ιδιώτης επενδυτής»: επενδυτής που είναι ιδιώτης και ανεξάρτητος, όπως ορίζεται στο παρόν σημείο. Ως «ιδιώτες» επενδυτές νοούνται οι επενδυτές οι οποίοι, ανεξάρτητα από την ιδιοκτησιακή δομή τους, επιδιώκουν καθαρά εμπορικό συμφέρον, χρησιμοποιούν δικούς τους πόρους και αναλαμβάνουν εξ ολοκλήρου τον κίνδυνο που συνεπάγεται η επένδυσή τους, ιδίως δε οι ακόλουθοι: πιστωτικά ιδρύματα που επενδύουν με ίδιο κίνδυνο και από ίδιους πόρους, ιδιωτικές δωρεές και ιδρύματα, οικογενειακές επιχειρήσεις και επιχειρηματικοί άγγελοι, εταιρικοί επενδυτές, ασφαλιστικές εταιρείες, συνταξιοδοτικά ταμεία, ακαδημαϊκά ιδρύματα, καθώς και φυσικά πρόσωπα τα

▼ **M6**

▼ **M6**

οποία είτε ασκούν οικονομική δραστηριότητα είτε όχι. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, ένας διεθνής χρηματοπιστωτικός οργανισμός στον οποίο ένα κράτος μέλος είναι μέτοχος ή μια νομική οντότητα που ασκεί χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες σε επαγγελματική βάση και στην οποία έχει δοθεί εντολή από κράτος μέλος ή από οντότητα κράτους μέλους σε κεντρικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο να διεξάγει δραστηριότητες ανάπτυξης ή προώθησης (εθνική αναπτυξιακή τράπεζα ή άλλο αναπτυξιακό ίδρυμα), δεν θα θεωρούνται ιδιώτες επενδυτές για τους σκοπούς του παρόντος ορισμού. Ως «ανεξάρτητος» νοείται ο επενδυτής ο οποίος δεν είναι μέτοχος της επιλέξιμης επιχείρησης στην οποία επενδύει. Στο πλαίσιο των επενδύσεων συνέχειας, ένας επενδυτής παραμένει «ανεξάρτητος» εάν θεωρείτο ανεξάρτητος επενδυτής σε προηγούμενο επενδυτικό κύκλο. Κατά τη δημιουργία νέας εταιρείας, θεωρείται ότι τυχόν ιδιώτες επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των ιδρυτών, της εν λόγω εταιρείας είναι ανεξάρτητοι από αυτήν·

- 73) «φυσικό πρόσωπο»: για τους σκοπούς των άρθρων 21α και 23, κάθε πρόσωπο εκτός νομικής οντότητας, το οποίο δεν αποτελεί επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης·

▼ **B**

- 74) «επένδυση ιδίων κεφαλαίων»: η παροχή κεφαλαίων σε επιχείρηση, επενδύομενων άμεσα ή έμμεσα έναντι ιδιοκτησίας του αντίστοιχου μεριδίου της επιχείρησης αυτής·
- 75) «πρώτη εμπορική πώληση»: η πρώτη πώληση από μια επιχείρηση σε αγορά προϊόντων ή υπηρεσιών, πλην των περιορισμένων δοκιμαστικών πωλήσεων στην αγορά·
- 76) «μη εισηγμένη ΜΜΕ»: κάθε ΜΜΕ που δεν περιλαμβάνεται σε επίσημο κατάλογο χρηματιστηρίου, εκτός από τις εναλλακτικές πλατφόρμες διαπραγμάτευσης·
- 77) «επένδυση συνέχειας»: η επιπρόσθετη επένδυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου σε επιχείρηση, που έπεται ενός η περισσότερων προηγούμενων κύκλων επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου·
- 78) «κεφάλαιο αντικατάστασης»: η αγορά υφιστάμενων μετοχών μιας επιχείρησης από προγενέστερο επενδυτή ή μέτοχο·

▼ **M6**

- 79) «εντεταλμένη οντότητα»: η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, ένας διεθνής χρηματοπιστωτικός οργανισμός στον οποίο ένα κράτος μέλος είναι μέτοχος ή μια νομική οντότητα που ασκεί χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες σε επαγγελματική βάση και στην οποία έχει δοθεί εντολή από κράτος μέλος ή από οντότητα κράτους μέλους σε κεντρικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο να διεξάγει δραστηριότητες ανάπτυξης ή προώθησης (εθνική αναπτυξιακή τράπεζα ή άλλο αναπτυξιακό ίδρυμα). Η εντεταλμένη οντότητα μπορεί να επιλέγεται ή να ορίζεται απευθείας σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁾ ή

⁽¹⁾ Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 65).

▼ M6

σύμφωνα με το άρθρο 38 παράγραφος 4 στοιχείο β) σημείο iii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾ ή το άρθρο 59 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁾, κατά περίπτωση·

80) «καινοτόμος επιχείρηση»: κάθε επιχείρηση που πληροί μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) μπορεί να αποδείξει, μέσω αξιολόγησης που διεξάγεται από εξωτερικό εμπειρογνώμονα, ότι στο προβλεπτό μέλλον θα αναπτύξει προϊόντα, υπηρεσίες ή διεργασίες που είναι νέες ή ουσιωδώς βελτιωμένες σε σχέση με τη σύγχρονη τεχνολογία στον σχετικό κλάδο και ενέχουν κίνδυνο τεχνολογικής ή βιομηχανικής αποτυχίας·

β) οι οικείες δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 10 % του συνόλου των λειτουργικών της δαπανών, σε τουλάχιστον ένα από τα τρία τελευταία έτη πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης ή, σε περίπτωση νεοσύστατης επιχείρησης και δεν έχει χρηματοοικονομικό ιστορικό, στον έλεγχο της τρέχουσας φορολογικής χρήσης, όπως πιστοποιείται από εξωτερικό ελεγκτή·

γ) κατά τα τρία έτη που προηγούνται της χορήγησης της ενίσχυσης: i) της απονεμήθηκε το σήμα ποιότητας «Σφραγίδα Αριστείας» από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας σύμφωνα με το πρόγραμμα εργασίας του προγράμματος «Ορίζων 2020» για την περίοδο 2018-2020 που εγκρίθηκε με την εκτελεστική απόφαση C(2017)7124 της Επιτροπής ⁽³⁾ ή σύμφωνα με το άρθρο 2 σημείο 23) και το άρθρο 15 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695 του Ευρωπαϊκού

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 320).

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 159).

⁽³⁾ Commission Implementing Decision C(2017)7124 of 27.10.2017 on the adoption of the work programme for 2018-2020 within the framework of the Specific Programme Implementing Horizon 2020 – the Framework Programme for Research and Innovation (2014-2020) and on the financing of the work programme for 2018 [Εκτελεστική απόφαση C(2017)7124 της Επιτροπής, της 27ης Οκτωβρίου 2017, για την έγκριση του προγράμματος εργασίας για την περίοδο 2018-2020 στο πλαίσιο του ειδικού προγράμματος υλοποίησης του προγράμματος Ορίζων 2020 – Πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία (2014-2020), και για τη χρηματοδότηση του προγράμματος εργασίας για το 2018].

▼ **M6**

Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾· ή ii) πραγματοποιήθηκε σε αυτήν επένδυση από το Ταμείο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας, π.χ. επένδυση στο πλαίσιο του μέσου Accelerator, όπως αναφέρεται στο άρθρο 48 παράγραφος 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695·

- δ) κατά τα τρία έτη που προηγούνται της χορήγησης της ενίσχυσης: i) συμμετείχε σε οποιαδήποτε δράση της πρωτοβουλίας της Επιτροπής για το διάστημα «CASSINI» (όπως οι δράσεις Business Accelerator ή Matchmaking) ⁽²⁾· ή ii) έλαβε επένδυση από τη χρηματοδοτική διευκόλυνση CASSINI Seed and Growth Funding Facility ή από το πιλοτικό πρόγραμμα InnovFin Space Equity Pilot· ή iii) της απονεμήθηκε βραβείο CASSINI· ή iv) χρηματοδοτήθηκε σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/695 στον τομέα της διαστημικής έρευνας με αποτέλεσμα τη δημιουργία νεοσύστατης επιχείρησης· ή v) χρηματοδοτήθηκε ως δικαιούχος δράσης έρευνας και ανάπτυξης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/697 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³⁾· ή vi) χρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος βιομηχανικής ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1092 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁴⁾·

- 81) «εναλλακτική πλατφόρμα διαπραγμάτευσης»: ένας πολυμερής μηχανισμός διαπραγμάτευσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 22) της οδηγίας 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁵⁾, όπου το 50 % τουλάχιστον των χρηματοοικονομικών μέσων που έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση εκδίδονται από ΜΜΕ·

▼ **B**

- 82) «δάνειο»: συμφωνία που υποχρεώνει τον δανειοδότη να διαθέσει στον δανειολήπτη χρηματικό ποσό συμφωνημένου ύψους και για συμφωνημένο χρονικό διάστημα. Ο δανειολήπτης υποχρεούται βάσει της συμφωνίας να αποπληρώσει το δάνειο που

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/695 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος-πλασίου έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη», τον καθορισμό των κανόνων συμμετοχής και διάδοσής του, και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1290/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 (ΕΕ L 170 της 12.5.2021, σ. 1).

⁽²⁾ Η πρωτοβουλία CASSINI, που ανακοινώθηκε για πρώτη φορά στη «Στρατηγική για τις ΜΜΕ για μια βιώσιμη και ψηφιακή Ευρώπη» [COM(2020) 103 final της 10.3.2020], είναι μια δέσμη συγκεκριμένων δράσεων, οι στόχοι των οποίων περιλαμβάνουν τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται στον διαστημικό τομέα σε επιχειρηματικά κεφάλαια για τη χρηματοδότηση της επέκτασής τους.

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/697 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1092 (ΕΕ L 170 της 12.5.2021, σ. 149)·

⁽⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1092 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 2018, για τη θέσπιση του ευρωπαϊκού προγράμματος βιομηχανικής ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας, που αποσκοπεί στη στήριξη της ανταγωνιστικότητας και της καινοτόμου ικανότητας της αμυντικής βιομηχανίας της Ένωσης (ΕΕ L 200 της 7.8.2018, σ. 30).

⁽⁵⁾ Οδηγία 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και την τροποποίηση της οδηγίας 2002/92/ΕΚ και της οδηγίας 2011/61/ΕΕ (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 349).

▼ **B**

του χορηγήθηκε εντός της συμφωνηθείσας περιόδου. Δύναται να λάβει τη μορφή δανείου ή άλλου χρηματοδοτικού μέσου, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδοτικής μίσθωσης, που παρέχει στον δανειοδότη ένα βασικό στοιχείο ελάχιστης απόδοσης. Η αναχρηματοδότηση υφιστάμενων δανείων δεν αποτελεί επιλέξιμο δάνειο·

Ορισμοί που ισχύουν για τις ενισχύσεις στον τομέα της έρευνας και ανάπτυξης και της καινοτομίας

- 83) «οργανισμός έρευνας και διάδοσης γνώσεων»: οντότητα (όπως πανεπιστήμια ή ερευνητικά ινστιτούτα, οργανισμοί μεταφοράς τεχνολογίας, ενδιάμεσοι φορείς καινοτομίας, ερευνητικοί συνεργαζόμενοι φορείς με φυσική ή εικονική παρουσία), ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου) ή τον τρόπο χρηματοδότησής του, πρωταρχικός σκοπός της οποίας είναι η ανεξάρτητη διεξαγωγή βασικής έρευνας, βιομηχανικής έρευνας ή πειραματικής ανάπτυξης ή η ευρεία διάδοση των αποτελεσμάτων των εν λόγω δραστηριοτήτων με τη διδασκαλία, τη δημοσίευση ή τη μεταφορά γνώσεων. Στην περίπτωση που η οντότητα αυτή ασκεί επίσης οικονομικές δραστηριότητες, η χρηματοδότηση, οι δαπάνες και τα έσοδα από τις οικονομικές αυτές δραστηριότητες πρέπει να δηλώνονται χωριστά. Οι επιχειρήσεις που μπορούν να επηρεάσουν αποφασιστικά μια οντότητα του είδους αυτού, π.χ. με την ιδιότητα του μετόχου ή του μέλους, δεν επιτρέπεται να έχουν προνομιακή πρόσβαση στα ερευνητικά της αποτελέσματα·
- 84) «βασική έρευνα»: η πειραματική ή θεωρητική εργασία που αναλαμβάνεται κυρίως για την απόκτηση νέων γνώσεων σχετικά με τα βασικά αίτια φαινομένων και παρατηρήσιμων γεγονότων, χωρίς να προβλέπεται άμεση εμπορική εφαρμογή ή χρήση·

▼ **M6**

- 85) «βιομηχανική έρευνα»: η σχεδιασμένη έρευνα ή κριτική διερεύνηση που αποσκοπεί είτε στην απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών είτε στη σημαντική βελτίωση υφιστάμενων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών, σε οποιονδήποτε τομέα, τεχνολογία, βιομηχανία ή κλάδο (συμπεριλαμβανομένων, ενδεικτικά, των ψηφιακών βιομηχανιών και τεχνολογιών, όπως η υπερυπολογιστική, οι κβαντικές τεχνολογίες, οι τεχνολογίες αλυσίδας συστοιχιών, η τεχνητή νοημοσύνη, η κυβερνοασφάλεια, τα μαζικά δεδομένα και οι τεχνολογίες υπολογιστικού νέφους).

Η βιομηχανική έρευνα περιλαμβάνει τη δημιουργία συστατικών στοιχείων πολύπλοκων συστημάτων και μπορεί να συμπεριλαμβάνει την κατασκευή πρωτοτύπων σε εργαστηριακό περιβάλλον ή σε περιβάλλον προσομοίωσης διαπαφών με υφιστάμενα συστήματα, καθώς και δοκιμαστικές γραμμές παραγωγής, εφόσον κρίνεται αναγκαίο για τη βιομηχανική έρευνα και ιδιαίτερα για την επικύρωση τεχνολογίας πολλαπλών εφαρμογών·

- 86) «πειραματική ανάπτυξη»: η απόκτηση, ο συνδυασμός, η διαμόρφωση και η χρήση υφιστάμενων επιστημονικών, τεχνολογικών, επιχειρηματικών και άλλων συναφών γνώσεων και δεξιοτήτων που αποσκοπούν στην ανάπτυξη νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών, σε οποιονδήποτε τομέα, τεχνολογία, βιομηχανία ή κλάδο (περιλαμβανομένων, ενδεικτικά, των ψηφιακών βιομηχανιών και τεχνολογιών, όπως η υπερυπολογιστική, οι κβαντικές τεχνολογίες, οι

▼ M6

τεχνολογίες αλυσίδας συστοιχιών, η τεχνητή νοημοσύνη, η κυβερνοασφάλεια, τα μαζικά δεδομένα και οι τεχνολογίες υπολογιστικού νέφους ή υπολογιστικής παρυφών). Μπορούν να περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, και δραστηριότητες με στόχο τον εννοιολογικό προσδιορισμό, τον σχεδιασμό και την τεκμηρίωση νέων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών.

Η πειραματική ανάπτυξη μπορεί να περιλαμβάνει την κατασκευή πρωτοτύπων, την επίδειξη, την πιλοτική λειτουργία, τη δοκιμή και επικύρωση νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών σε αντιπροσωπευτικά περιβάλλοντα πραγματικών συνθηκών λειτουργίας, στα οποία ο πρωταρχικός στόχος συνίσταται στην υλοποίηση περαιτέρω τεχνικών βελτιώσεων σε προϊόντα, διεργασίες ή υπηρεσίες που δεν έχουν διαμορφωθεί ουσιαστικά. Στα ανωτέρω μπορεί να συμπεριλαμβάνεται η ανάπτυξη εμπορικά εκμεταλλεύσιμου πρωτοτύπου ή πιλοτικού σχεδίου που συνιστά κατ' ανάγκη το τελικό εμπορικό προϊόν και το οποίο είναι υπερβολικά δαπανηρό να παραχθεί και να χρησιμοποιηθεί μόνο για σκοπούς επίδειξης και επικύρωσης.

Η πειραματική ανάπτυξη δεν περιλαμβάνει τις συνήθεις ή περιοδικές τροποποιήσεις σε υφιστάμενα προϊόντα, γραμμές παραγωγής, μεταποιητικές μεθόδους, υπηρεσίες και άλλες λειτουργίες σε εξέλιξη, ακόμη και αν αυτές οι τροποποιήσεις αποτελούν, ενδεχομένως, βελτιώσεις.

▼ B

- 87) «μελέτη σκοπιμότητας»: η αξιολόγηση και ανάλυση του δυναμικού ενός σχεδίου, με στόχο την υποστήριξη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, αποκαλύπτοντας κατά τρόπο αντικειμενικό και ορθολογικό τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες του, τις ευκαιρίες και τις απειλές που προκύπτουν από αυτό, καθώς και προσδιορίζοντας τους πόρους που απαιτούνται για την εκτέλεσή του και, τελικά, τις προοπτικές επιτυχίας του.
- 88) «δαπάνες προσωπικού»: το κόστος ερευνητών, τεχνικών και λοιπού υποστηρικτικού προσωπικού στον βαθμό που τα άτομα αυτά απασχολούνται στο σχετικό έργο ή δραστηριότητα.

▼ M6**▼ B**

- 90) «πραγματική συνεργασία»: η συνεργασία μεταξύ δύο τουλάχιστον ανεξάρτητων μερών για την ανταλλαγή γνώσεων ή τεχνολογίας ή για την επίτευξη κοινού στόχου βάσει του καταμερισμού της εργασίας, στην περίπτωση που τα μέρη καθορίζουν από κοινού το αντικείμενο του συνεργατικού έργου, συμβάλλουν στην υλοποίησή του και αναλαμβάνουν από κοινού τους κινδύνους, καθώς και τα αποτελέσματά του. Ένα ή περισσότερα μέρη μπορεί να επιβαρύνονται με το πλήρες κόστος του έργου και άρα να απαλλάσσουν τα λοιπά μέλη από τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους του. Η έρευνα επί συμβάσει και η παροχή ερευνητικών υπηρεσιών δεν θεωρούνται μορφές συνεργασίας.

▼ M6

- 90α) «μη αμυντικές εφαρμογές»: για τους σκοπούς του άρθρου 25ε, εφαρμογές σε προϊόντα τα οποία δεν είναι προϊόντα συνδεδεμένα με τον τομέα της άμυνας που παρατίθενται στο παράρτημα της οδηγίας 2009/43/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾.

▼ B

- 91) «ερευνητική υποδομή»: οι εγκαταστάσεις, οι πόροι και οι συναφείς υπηρεσίες που χρησιμοποιεί η επιστημονική κοινότητα για τη διεξαγωγή έρευνας στους αντίστοιχους τομείς. Ο ορισμός αυτός καλύπτει τον επιστημονικό εξοπλισμό ή σύνολα οργάνων, τους γνωστικούς πόρους, όπως συλλογές, αρχεία και δομημένες επιστημονικές πληροφορίες, τις υποδομές με βάση την τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών, όπως δίκτυα τύπου GRID, εξοπλισμό πληροφορικής, λογισμικό και επικοινωνιακά εργαλεία, καθώς και κάθε άλλο μέσο το οποίο είναι απαραίτητο για τη διεξαγωγή έρευνας. Οι ερευνητικές αυτές υποδομές μπορεί να είναι «ενιαίας θέσης» ή «κατανεμημένες» (οργανωμένο δίκτυο πόρων) σύμφωνα με το άρθρο 2 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 723/2009 του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2009, σχετικά με κοινοτικό νομικό πλαίσιο για την κοινοπραξία ευρωπαϊκής ερευνητικής υποδομής (KEEY) ⁽²⁾.

▼ M6

- 92) «συνεργατικοί σχηματισμοί καινοτομίας»: δομές ή οργανωμένες ομάδες ανεξάρτητων μερών (όπως καινοτόμες νεοσύστατες επιχειρήσεις, μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, καθώς και οργανισμοί έρευνας και διάδοσης γνώσεων, ερευνητικές υποδομές, υποδομές δοκιμών και πειραματισμού, κόμβοι ψηφιακής καινοτομίας, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί και άλλοι συναφείς οικονομικοί φορείς) που έχουν σχεδιαστεί με σκοπό να προωθήσουν την καινοτόμο δραστηριότητα και νέους τρόπους συνεργασίας, όπως π.χ. με ψηφιακά μέσα, μέσω της κοινού χρήσης και/ή μέσω της προώθησης της από κοινού χρήσης εγκαταστάσεων και της ανταλλαγής γνώσεων και τεχνογνωσίας, καθώς και μέσω της ουσιαστικής συμβολής στη μεταφορά γνώσης, τη δημιουργία δικτύων, τη διάχυση πληροφοριών και τη συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων και άλλων οργανισμών εντός του σχηματισμού. Οι κόμβοι ψηφιακής καινοτομίας - συμπεριλαμβανομένων των ευρωπαϊκών κόμβων ψηφιακής καινοτομίας που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του υπό κεντρική διαχείριση προγράμματος «Ψηφιακή Ευρώπη» που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/694 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³⁾ - είναι οντότητες σκοπός των οποίων είναι να ενθαρρύνουν την ευρεία υιοθέτηση ψηφιακών τεχνολογιών, όπως η τεχνητή νοημοσύνη, η νεφοϋπολογιστική, η υπολογιστική παρυφών και υψηλών επιδόσεων και η κυβερνοασφάλεια, από τη βιομηχανία (ιδίως από τις ΜΜΕ) και τους οργανισμούς του δημόσιου τομέα. Οι κόμβοι ψηφιακής καινοτομίας μπορούν να θεωρηθούν αυτοί καθαυτούς συνεργατικοί σχηματισμοί καινοτομίας για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού.

▼ B

- 93) «προσωπικό υψηλής ειδίκευσης»: προσωπικό που διαθέτει πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τουλάχιστον πενταετή σχετική επαγγελματική πείρα, στην οποία μπορεί να περιλαμβάνονται επίσης οι διδακτορικές σπουδές.

⁽¹⁾ Οδηγία 2009/43/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Μαΐου 2009, για την απλούστευση των όρων και προϋποθέσεων για τις μεταφορές προϊόντων συνδεδεμένων με τον τομέα της άμυνας εντός της Κοινότητας (ΕΕ L 146 της 10.6.2009, σ. 1).

⁽²⁾ ΕΕ L 206 της 8.8.2009, σ. 1.

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/694 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος «Ψηφιακή Ευρώπη» και την κατάργηση της απόφασης (ΕΕ) 2015/2240 (ΕΕ L 166 της 11.5.2021, σ. 1).

▼ **M6**

- 94) «συμβουλευτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας»: συμβουλευτικές υπηρεσίες, συνδρομή ή εκπαίδευση στους τομείς της μεταφοράς γνώσεων, της απόκτησης, της προστασίας ή της εκμετάλλευσης άυλων στοιχείων ενεργητικού ή της χρήσης προτύπων και κανονισμών που τα εμπεριέχουν, καθώς και παροχή συμβουλών, συνδρομή ή εκπαίδευση στην εισαγωγή ή χρήση καινοτόμων τεχνολογιών και λύσεων (συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών τεχνολογιών και λύσεων)·
- 95) «υποστηρικτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας»: η παροχή χώρων γραφείων, τραπεζών δεδομένων, υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους και αποθήκευσης δεδομένων, βιβλιοθηκών, έρευνας αγοράς, εργαστηρίων, σήμανσης ποιότητας, δοκιμών, πειραματισμού και πιστοποίησης ή άλλων σχετικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών που παρέχονται από οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσεων, ερευνητικές υποδομές, υποδομές δοκιμών και πειραματισμού ή συνεργατικού σχηματισμού καινοτομίας, με σκοπό την ανάπτυξη πιο αποτελεσματικών ή τεχνολογικά προηγμένων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών, περιλαμβανομένης της εφαρμογής καινοτόμων τεχνολογιών και λύσεων (συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών τεχνολογιών και λύσεων)·
- 96) «οργανωτική καινοτομία»: η εφαρμογή νέας οργανωτικής μεθόδου στο επίπεδο της επιχείρησης (σε επίπεδο ομίλου στον συγκεκριμένο βιομηχανικό τομέα στον ΕΟΧ), της οργάνωσης του χώρου εργασίας ή των εξωτερικών σχέσεων, μεταξύ άλλων, για παράδειγμα, με τη χρήση νέων ή καινοτόμων ψηφιακών τεχνολογιών. Από τον παρόντα ορισμό εξαιρούνται οι αλλαγές που βασίζονται σε οργανωτικές μεθόδους που χρησιμοποιούνται ήδη στην επιχείρηση, οι αλλαγές στη στρατηγική διαχείρισης, οι συγχωνεύσεις και εξαγορές, η παύση χρήσης μιας διεργασίας, η απλή αντικατάσταση ή επέκταση κεφαλαίου, οι αλλαγές που απορρέουν αμιγώς από αλλαγές στις τιμές των συντελεστών, η προσαρμογή στις ανάγκες του χρήστη, η κατά τόπους προσαρμογή, οι τακτικές, εποχικές και άλλες κυκλικές αλλαγές και η εμπορία νέων ή ουσιαδώς βελτιωμένων προϊόντων·
- 97) «διαδικαστική καινοτομία»: η εφαρμογή νέας ή σημαντικά βελτιωμένης μεθόδου παραγωγής ή διανομής - συμπεριλαμβανομένων σημαντικών αλλαγών στις τεχνικές, τον εξοπλισμό ή το λογισμικό - στο επίπεδο της επιχείρησης (σε επίπεδο ομίλου στον συγκεκριμένο βιομηχανικό τομέα στον ΕΟΧ), μεταξύ άλλων, για παράδειγμα με τη χρήση νέων ή καινοτόμων ψηφιακών τεχνολογιών ή λύσεων. Από τον παρόντα ορισμό εξαιρούνται οι ελάχιστονες αλλαγές ή βελτιώσεις, η αύξηση της παραγωγικής ικανότητας ή της ικανότητας παροχής υπηρεσιών μέσω της προσθήκης μεταποιητικών ή εφοδιαστικών συστημάτων που είναι σε μεγάλο βαθμό όμοια με αυτά που χρησιμοποιούνται ήδη, η παύση χρήσης μιας διεργασίας, η απλή αντικατάσταση ή επέκταση κεφαλαίου, οι αλλαγές που απορρέουν αμιγώς από αλλαγές στις τιμές των συντελεστών, η προσαρμογή στις ανάγκες του χρήστη, ή κατά τόπους προσαρμογή, οι τακτικές, εποχικές και άλλες κυκλικές αλλαγές, καθώς και η εμπορία νέων ή ουσιαδώς βελτιωμένων προϊόντων·

▼ **B**

- 98) «απόσπαση»: η προσωρινή απασχόληση προσωπικού από δικαιούχο ενίσχυσης με δικαίωμα του προσωπικού να επιστρέψει στον προηγούμενο εργοδότη του·

▼ M6

- 98α) «υποδομή δοκιμών και πειραματισμού»: εγκαταστάσεις, εξοπλισμός, ικανότητες και πόροι, όπως κλίνες δοκιμών, πιλοτικές γραμμές, συστήματα επίδειξης, εγκαταστάσεις δοκιμών ή ζώντα εργαστήρια, καθώς και συναφείς υπηρεσίες υποστήριξης που χρησιμοποιούνται κυρίως από επιχειρήσεις, ιδίως ΜΜΕ, οι οποίες αναζητούν υποστήριξη για δοκιμές και πειράματα, με σκοπό την ανάπτυξη νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, διεργασιών και υπηρεσιών, καθώς και τη δοκιμή και την αναβάθμιση τεχνολογιών, με σκοπό την προώθηση της βιομηχανικής έρευνας και της πειραματικής ανάπτυξης. Η πρόσβαση σε δημόσια χρηματοδοτούμενες υποδομές δοκιμών και πειραματισμού είναι ανοικτή σε περισσότερους του ενός χρήστες και πρέπει να παρέχεται με διαφάνεια, άνευ διακρίσεων και υπό όρους της αγοράς. Οι υποδομές δοκιμών και πειραματισμού είναι ενίοτε γνωστές και ως τεχνολογικές υποδομές ⁽¹⁾.

▼ B**Ορισμοί που ισχύουν για τις ενισχύσεις για εργαζομένους σε μειονεκτική θέση και εργαζομένους με αναπηρία**

- 99) «εργαζόμενος σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση»: κάθε άτομο που:
- α) δεν έχει κανονική αμειβόμενη απασχόληση επί τουλάχιστον 24 μήνες· ή
 - β) δεν έχει κανονική αμειβόμενη απασχόληση επί τουλάχιστον 12 μήνες και ανήκει σε μία από τις κατηγορίες β) έως ζ) που αναφέρονται στον ορισμό του «εργαζομένου σε μειονεκτική θέση»·
- 100) «προστατευόμενη απασχόληση»: η απασχόληση σε επιχείρηση όπου τουλάχιστον το 30 % των εργαζομένων είναι εργαζόμενοι με αναπηρία·

Ορισμοί που ισχύουν για τις ενισχύσεις στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος**▼ M6**

- 101) «προστασία του περιβάλλοντος»: κάθε δράση ή δραστηριότητα που αποσκοπεί στη μείωση ή στην πρόληψη της ρύπανσης, αρνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων ή άλλης ζημίας στο φυσικό περιβάλλον (συμπεριλαμβανομένου του αέρα, του νερού και του εδάφους), στα οικοσυστήματα ή στους φυσικούς πόρους από ανθρώπινες δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένου του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής, της μείωσης του κινδύνου ζημίας αυτού του είδους, της προστασίας και αποκατάστασης της βιοποικιλότητας ή της αποδοτικότερης χρήσης των φυσικών πόρων, συμπεριλαμβανομένων μέτρων για την εξοικονόμηση ενέργειας και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και άλλων τεχνικών για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και άλλων ρύπων, καθώς και της μετάβασης σε μοντέλα κυκλικής οικονομίας για τη μείωση της χρήσης πρωτογενών υλικών και την αύξηση της απόδοσης. Καλύπτει επίσης δράσεις που ενισχύουν την προσαρμοστική ικανότητα και ελαχιστοποιούν την τρωτότητα στις κλιματικές επιπτώσεις·

⁽¹⁾ Βλ. έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, «Technology Infrastructures» (Τεχνολογικές υποδομές), SWD(2019) 158 final, 8.4.2019.

▼ **M6**

- 102) «ενωσιακό πρότυπο»:
- α) υποχρεωτικό ενωσιακό πρότυπο που καθορίζει τα επίπεδα που πρέπει να επιτευχθούν από περιβαλλοντική άποψη από μεμονωμένες επιχειρήσεις, εξαιρουμένων των προτύπων ή των στόχων που καθορίζονται σε ενωσιακό επίπεδο και έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα για τα κράτη μέλη αλλά όχι για τις μεμονωμένες επιχειρήσεις· ή
- β) η υποχρέωση χρήσης των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών (ΒΔΤ), όπως ορίζονται στην οδηγία 2010/75/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾, και διασφάλισης ότι τα επίπεδα εκπομπών δεν υπερβαίνουν εκείνα που θα επιτυγχάνονταν με την εφαρμογή των ΒΔΤ· όταν τα επίπεδα εκπομπών που συνδέονται με τις ΒΔΤ έχουν καθοριστεί σε εκτελεστικές πράξεις εκδιδόμενες βάσει της οδηγίας 2010/75/ΕΕ ή άλλων εφαρμοστέων οδηγιών, τα εν λόγω επίπεδα θα είναι εφαρμοστέα για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού· όταν τα εν λόγω επίπεδα εκφράζονται ως φάσμα, θα είναι εφαρμοστέο το όριο για το οποίο επιτυγχάνεται πρώτα η ΒΔΤ για την οικεία επιχείρηση·
- 102α) «υποδομή επαναφόρτισης»: σταθερή ή κινητή υποδομή για τον εφοδιασμό οχημάτων ή κινητού τερματικού εξοπλισμού ή κινητού εξοπλισμού επίγειας εξυπηρέτησης με ηλεκτρική ενέργεια·
- 102β) «υποδομή ανεφοδιασμού»: σταθερή ή κινητή υποδομή για τον εφοδιασμό οχημάτων ή κινητού τερματικού εξοπλισμού ή κινητού εξοπλισμού επίγειας εξυπηρέτησης με υδρογόνο·
- 102γ) «ανανεώσιμο υδρογόνο»: υδρογόνο που παράγεται από ανανεώσιμη ενέργεια σύμφωνα με τις μεθοδολογίες που ορίζονται για τα υγρά και αέρια καύσιμα κίνησης μη βιολογικής προέλευσης από ανανεώσιμες πηγές στην οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁾·
- 102δ) «ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές»: η ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 1) της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001·
- 102ε) «ευφυής επαναφόρτιση»: λειτουργία επαναφόρτισης στην οποία η ένταση της ηλεκτρικής ενέργειας που διοχετεύεται στον συσσωρευτή προσαρμόζεται σε πραγματικό χρόνο με βάση τις πληροφορίες που λαμβάνονται μέσω ηλεκτρονικής επικοινωνίας·
- 102στ) «καθαρό όχημα» σημαίνει:
- α) όσον αφορά τα ελαφρά οδικά οχήματα: καθαρό όχημα όπως ορίζεται στο άρθρο 4 σημείο 4) στοιχείο α) της οδηγίας 2009/33/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³⁾·

⁽¹⁾ Οδηγία 2010/75/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, περί βιομηχανικών εκπομπών (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης) (ΕΕ L 334 της 17.12.2010, σ. 17).

⁽²⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 82).

⁽³⁾ Οδηγία 2009/33/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την προώθηση των καθαρών οχημάτων οδικών μεταφορών με σκοπό την υποστήριξη της κινητικότητας χαμηλών εκπομπών (ΕΕ L 120 της 15.5.2009, σ. 5).

▼ **M6**

β) όσον αφορά τα βαρέα οδικά οχήματα:

- έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025, βαρύ επαγγελματικό όχημα χαμηλών εκπομπών όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 12) του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1242 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾.
- έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025, καθαρό όχημα όπως ορίζεται στο άρθρο 4 σημείο 4) στοιχείο β) της οδηγίας 2009/33/ΕΚ και το οποίο δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1242.

γ) όσον αφορά τα σκάφη εσωτερικής ναυσιπλοΐας:

- σκάφος εσωτερικής ναυσιπλοΐας για επιβατικές μεταφορές, το οποίο διαθέτει υβριδικό κινητήρα ή κινητήρα διπλού καυσίμου που παράγει τουλάχιστον το 50 % της ενέργειάς του από καύσιμα μηδενικών άμεσων εκπομπών CO₂ (από τον αγωγό εξαγωγής) ή ισχύ από ρευματοδότη για την κανονική λειτουργία του.
- σκάφος εσωτερικής ναυσιπλοΐας για εμπορευματικές μεταφορές με άμεσες εκπομπές CO₂ (από τον αγωγό εξαγωγής) ανά τονοχιλιόμετρο (g CO₂/tkm), υπολογιζόμενες (ή εκτιμώμενες σε περίπτωση νέων σκαφών) με χρήση του λειτουργικού δείκτη ενεργειακής απόδοσης (EEOI) του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού, οι οποίες είναι κατά 50 % χαμηλότερες από τη μέση τιμή αναφοράς για τις εκπομπές CO₂ που ορίζεται για τα βαρέα επαγγελματικά οχήματα (επιμέρους ομάδα οχημάτων 5-LH) σύμφωνα με το άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1242.

δ) όσον αφορά τα θαλάσσια σκάφη:

- θαλάσσιο και παράκτιο σκάφος για επιβατικές και εμπορευματικές μεταφορές, για λιμενικές εργασίες ή για επικουρικές δραστηριότητες, το οποίο i) διαθέτει υβριδικό κινητήρα ή κινητήρα διπλού καυσίμου που παράγει για την κανονική λειτουργία του στη θάλασσα και στους λιμένες, σε ποσοστό τουλάχιστον 25 %, την ενέργειά του από καύσιμα μηδενικών άμεσων εκπομπών CO₂ (από τον αγωγό εξαγωγής) ή ισχύ από ρευματοδότη, ή ii) έχει επιτύχει τιμή του δείκτη σχεδιασμού ενεργειακής απόδοσης (EEDI) του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού κατά 10 % χαμηλότερη από τις απαιτήσεις για τον EEDI που ίσχυαν την 1η Απριλίου 2022 και το σκάφος μπορεί να λειτουργεί με καύσιμα μηδενικών άμεσων εκπομπών CO₂ (από τον αγωγό εξαγωγής) ή με καύσιμα από ανανεώσιμες πηγές.
- θαλάσσιο και παράκτιο σκάφος για εμπορευματικές μεταφορές το οποίο χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την παροχή ακτοπλοϊκών υπηρεσιών και υπηρεσιών θαλάσσιων μεταφορών μικρών αποστάσεων, σχεδιασμένων με σκοπό να καταστήσουν δυνατή τη στροφή

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1242 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, σχετικά με τον καθορισμό προτύπων επιδόσεων για τις εκπομπές CO₂ των νέων βαρέων επαγγελματικών οχημάτων και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 595/2009 και (ΕΕ) 2018/956 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 96/53/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 198 της 25.7.2019, σ. 202).

▼ **M6**

των εμπορευματικών μεταφορών που εκτελούνται επί του παρόντος οδικώς προς τις θαλάσσιες μεταφορές, με άμεσες εκπομπές CO₂ (από τον αγωγό εξαγωγής), υπολογιζόμενες με χρήση του EEDI, κατά 50 % χαμηλότερες από τη μέση τιμή αναφοράς εκπομπών CO₂ που ορίζεται για τα βαρέα επαγγελματικά οχήματα (επιμέρους ομάδα οχημάτων 5-LH), όπως δημοσιεύεται σύμφωνα με το άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1242·

- ε) όσον αφορά το σιδηροδρομικό τροχαίο υλικό: τροχαίο υλικό το οποίο έχει μηδενικές άμεσες εκπομπές CO₂ από τον αγωγό εξαγωγής, όταν λειτουργεί πάνω σε τροχιά με την αναγκαία υποδομή, και το οποίο χρησιμοποιεί συμβατικό κινητήρα, όταν δεν υπάρχει τέτοια υποδομή (διπλό συστήματος)·

102ζ) «όχημα μηδενικών εκπομπών»:

- α) όσον αφορά τα δίκυκλα και τρίκυκλα οχήματα και τα τετράκυκλα: όχημα που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 168/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁾ με μηδενικές εκπομπές CO₂ από τον αγωγό εξαγωγής, υπολογιζόμενες σύμφωνα με τις απαιτήσεις που ορίζονται στο άρθρο 24 και στο παράρτημα V του εν λόγω κανονισμού·
- β) όσον αφορά τα ελαφρά οδικά οχήματα: όχημα της κατηγορίας M1, M2 ή N1 με μηδενικές εκπομπές CO₂ από τον αγωγό εξαγωγής, όπως καθορίζονται σύμφωνα με τις απαιτήσεις που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1151 της Επιτροπής⁽²⁾·
- γ) όσον αφορά τα βαρέα επαγγελματικά οχήματα: βαρύ όχημα μηδενικών εκπομπών όπως ορίζεται στο άρθρο 4 σημείο 5) της οδηγίας 2009/33/ΕΚ·
- δ) όσον αφορά τα σκάφη εσωτερικής ναυσιπλοΐας: σκάφος εσωτερικής ναυσιπλοΐας για επιβατικές ή εμπορευματικές μεταφορές με μηδενικές άμεσες εκπομπές CO₂ (από τον αγωγό εξαγωγής/εξάτμισης)·
- ε) όσον αφορά τα θαλάσσια σκάφη: θαλάσσιο και παράκτιο σκάφος για επιβατικές ή εμπορευματικές μεταφορές, για λιμενικές εργασίες ή επικουρικές δραστηριότητες με μηδενικές άμεσες εκπομπές CO₂ (από τον αγωγό εξαγωγής)·
- στ) όσον αφορά το σιδηροδρομικό τροχαίο υλικό: σιδηροδρομικό τροχαίο υλικό με μηδενικές άμεσες εκπομπές CO₂ (από τον αγωγό εξαγωγής)·

102η) «όχημα»: οποιοδήποτε από τα ακόλουθα:

- α) οδικό όχημα της κατηγορίας M1, M2, N1, M3, N2, N3 ή L·
- β) σκάφος εσωτερικής ναυσιπλοΐας ή θαλάσσιο και παράκτιο σκάφος για επιβατικές ή εμπορευματικές μεταφορές·

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 168/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιανουαρίου 2013, για την έγκριση και την εποπτεία της αγοράς δίκυκλων ή τρίκυκλων οχημάτων και τετράκυκλων (ΕΕ L 60 της 2.3.2013, σ. 52).

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1151 της Επιτροπής, της 1ης Ιουνίου 2017, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 715/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που αφορά την έγκριση τύπου μηχανοκίνητων οχημάτων όσον αφορά εκπομπές από ελαφρά επιβατηγά και εμπορικά οχήματα (Euro 5 και Euro 6) και σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες επισκευής και συντήρησης οχημάτων (ΕΕ L 175 της 7.7.2017, σ. 1).

▼ **M6**

- γ) τροχαίο υλικό·
- δ) αεροσκάφος·
- 102θ) «κινητός εξοπλισμός επίγειας εξυπηρέτησης»: κινητός εξοπλισμός που χρησιμοποιείται σε δραστηριότητες συναφείς με τις αεροπορικές ή θαλάσσιες μεταφορές·
- 102ι) «κινητός τερματικός εξοπλισμός»: κινητός εξοπλισμός που χρησιμοποιείται για τη φόρτωση, εκφόρτωση και μεταφόρτωση αγαθών και διατροφικών μονάδων φόρτωσης, καθώς και για τη μεταφορά φορτίου εντός τερματικού σταθμού·
- 103) «ενεργειακή απόδοση»: η ενεργειακή απόδοση όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 4) της οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾·
- 103α) «πρωτογενής ενέργεια»: η ενέργεια από ανανεώσιμες και μη ανανεώσιμες πηγές που δεν έχει υποστεί μετατροπή ή μετασχηματισμό·

▼ **M4**

- 103γ) «ψηφιοποίηση»: η υιοθέτηση τεχνολογιών εφαρμοζόμενων με ηλεκτρονικές συσκευές και/ή ηλεκτρονικά συστήματα, οι οποίες καθιστούν δυνατή την αύξηση της λειτουργικότητας των προϊόντων, την ανάπτυξη διαδικτυακών υπηρεσιών, τον εκσυγχρονισμό διεργασιών ή τη μετάβαση σε επιχειρηματικά μοντέλα που βασίζονται στην αποδιαμεσολάβηση της παραγωγής αγαθών και της παροχής υπηρεσιών, και τελικά έχουν μετασχηματιστικό αντίκτυπο·

▼ **M6**

- 103δ) «ευφύης ετοιμότητα»: η ικανότητα των κτιρίων ή των κτιριακών μονάδων να προσαρμόζουν τη λειτουργία τους στις ανάγκες του χρήστη, συμπεριλαμβανομένης της βελτιστοποίησης της ενεργειακής απόδοσης και της συνολικής απόδοσης, και να προσαρμόζουν τη λειτουργία τους ανάλογα με τα σήματα του δικτύου·
- 103ε) «μικρή επιχείρηση μεσαίας κεφαλαιοποίησης»: επιχείρηση που δεν είναι ΜΜΕ, της οποίας ο αριθμός των υπαλλήλων δεν υπερβαίνει τους 499, κατόπιν υπολογισμού σύμφωνα με τα άρθρα 3 έως 6 του παραρτήματος Ι, και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 100 εκατ. EUR ή ο ετήσιος ισολογισμός δεν υπερβαίνει τα 86 εκατ. EUR· περισσότερες της μίας οντότητες θεωρούνται ως μία επιχείρηση εάν πληρούνται οποιαδήποτε από τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 του παραρτήματος Ι. Για τους σκοπούς της εφαρμογής του άρθρου 56ε παράγραφος 10 και του άρθρου 56στ, ως μικρή επιχείρηση μεσαίας κεφαλαιοποίησης νοείται μια επιχείρηση που δεν είναι ΜΜΕ και απασχολεί έως 499 εργαζομένους·
- 103στ) «εξοικονόμηση ενέργειας»: η εξοικονόμηση ενέργειας όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 5) της οδηγίας 2012/27/ΕΕ·

⁽¹⁾ Οδηγία 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ (ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 1).

▼ B

104) «έργο για την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης»: κάθε επενδυτικό έργο που αυξάνει την ενεργειακή απόδοση κτιρίου·

▼ M6

105) «ταμείο ενεργειακής απόδοσης» ή «TEA»: ειδικός επενδυτικός οργανισμός που έχει συσταθεί με σκοπό την πραγματοποίηση επενδύσεων σε έργα ενεργειακής απόδοσης που αποβλέπουν στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων. Τη διαχείριση των TEA αναλαμβάνει διαχειριστής ταμείων ενεργειακής απόδοσης·

▼ B

106) «διαχειριστής ταμείου ενεργειακής απόδοσης»: εταιρεία επαγγελματικής διαχείρισης με νομική προσωπικότητα, που επιλέγει και πραγματοποιεί επενδύσεις σε επιλέξιμα έργα για την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης·

107) «συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης»: η συμπαραγωγή που ανταποκρίνεται στον ορισμό της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης όπως διατυπώνεται στο άρθρο 2 σημείο 34 της οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ ⁽¹⁾·

▼ M6

108) «συμπαραγωγή» ή «συνδυασμένη παραγωγή θερμικής και ηλεκτρικής ενέργειας» ή «CHP»: η συμπαραγωγή όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 30) της οδηγίας 2012/27/ΕΕ·

108α) «συμπαραγωγή από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας»: συμπαραγωγή που χρησιμοποιεί 100 % ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές ως εισροή για την παραγωγή θερμότητας και ηλεκτρισμού·

108β) «αντλία θερμότητας»: μηχανήμα, συσκευή ή εγκατάσταση που μεταφέρει θερμότητα από το φυσικό περιβάλλον, όπως από τον αέρα, το νερό ή το έδαφος, σε κτίρια ή βιομηχανικές εφαρμογές, με την αναστροφή της φυσικής ροής της θερμότητας, κατά τρόπο ώστε να ρέει από χαμηλότερη σε υψηλότερη θερμοκρασία. Για τις αναστρέψιμες αντλίες θερμότητας, μπορεί επίσης να μεταφέρει θερμότητα από το κτίριο στο φυσικό περιβάλλον·

109) «ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές» ή «ανανεώσιμη ενέργεια»: η ενέργεια που παράγεται από μονάδες που χρησιμοποιούν μόνο ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 1) της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001, καθώς και το μερίδιο, από άποψη θερμογόνου ισχύος, της ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σε υβριδικές εγκαταστάσεις οι οποίες χρησιμοποιούν και συμβατικές πηγές ενέργειας· περιλαμβάνεται επίσης η ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές που χρησιμοποιείται για τα μη συνδεδεμένα με τον μετρητή (behind-the-meter) συστήματα αποθήκευσης (που εγκαθίστανται από κοινού ή ως πρόσθετο στην εγκατάσταση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας), εξαιρουμένης της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται ως αποτέλεσμα των συστημάτων αποθήκευσης·

109α) «κοινότητα ανανεώσιμης ενέργειας»: η κοινότητα ανανεώσιμης ενέργειας όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 16) της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001·

⁽¹⁾ EE L 315 της 14.11.2012, σ. 1.

▼ **M6**

- 114) «καινοτόμος τεχνολογία»: νέα και πρόσφατα εγκεκριμένη τεχνολογία σε σύγκριση με τη σύγχρονη τεχνολογία του κλάδου, η οποία ενέχει κίνδυνο τεχνολογικής ή βιομηχανικής αποτυχίας και δεν αποτελεί βελτιστοποίηση ή κλιμάκωση υφιστάμενης τεχνολογίας·
- 114α) «έργο επίδειξης»: το έργο επίδειξης όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 24) του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾·
- 114β) «σύμβαση επί διαφοράς»: μέσο ενίσχυσης που παρέχει στον δικαιούχο το δικαίωμα να λάβει πληρωμή ίση με τη διαφορά μεταξύ μιας σταθερής τιμής «άσκησης» και μιας τιμής αναφοράς, όπως η αγοραία τιμή, ανά μονάδα παραγωγής·
- 115) «εξισορρόπηση»: για την ηλεκτρική ενέργεια, η εξισορρόπηση όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 10) του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943·
- 116) «συνήθεις ευθύνες εξισορρόπησης»: ευθύνες εξισορρόπησης μη συνεπαγόμενες διακρίσεις μεταξύ τεχνολογιών, οι οποίες δεν απαλλάσσουν από την ευθύνη εξισορρόπησης κανέναν παραγωγό όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943·
- 116α) «συμβαλλόμενο μέρος με ευθύνη εξισορρόπησης (BRP)»: το συμβαλλόμενο μέρος με ευθύνη εξισορρόπησης όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 14) του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943·
- 117) «βιομάζα»: το βιοαποικοδομήσιμο κλάσμα προϊόντων, αποβλήτων και υπολειμμάτων βιολογικής προέλευσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 24) της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001·
- 117α) «βιοκαύσιμα»: τα βιοκαύσιμα όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 33) της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001·
- 117β) «βιοαέρια»: τα βιοαέρια όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 28) της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001·
- 117γ) «βιορευστά»: τα βιορευστά όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 32) της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001·
- 117δ) «καύσιμα βιομάζας»: τα καύσιμα βιομάζας όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 27) της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001·
- 118) «κενό χρηματοδότησης»: το καθαρό πρόσθετο κόστος που προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ των οικονομικών εσόδων και των δαπανών (συμπεριλαμβανομένης της επένδυσης και της λειτουργίας) του ενισχυόμενου έργου και των αντίστοιχων παραμέτρων του εναλλακτικού έργου το οποίο θα υλοποιούσε, βάσει αξιόπιστων στοιχείων, ο δικαιούχος ελλείψει ενίσχυσης. Για τον προσδιορισμό του κενού χρηματοδότησης, το

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ L 158 της 14.6.2019, σ. 54).

▼ M6

κράτος μέλος πρέπει να προσδιορίσει ποσοτικά, για το πραγματικό σενάριο και για ένα αξιόπιστο σενάριο αντιπαραδείγματος, όλες τις κύριες δαπάνες και έσοδα, το εκτιμώμενο μέσο σταθμισμένο κόστος κεφαλαίου (ΜΣΚΚ) των δικαιούχων για την προεξόφληση μελλοντικών ταμειακών ροών, καθώς και την καθαρή παρούσα αξία (ΚΠΑ) για το πραγματικό σενάριο και για το σενάριο αντιπαραδείγματος, κατά τη διάρκεια ζωής του έργου. Το σύνηθες καθαρό πρόσθετο κόστος μπορεί να εκτιμάται ως διαφορά μεταξύ της ΚΠΑ για το πραγματικό σενάριο και για το σενάριο αντιπαραδείγματος κατά τη διάρκεια ζωής του έργου αναφοράς·

- 119) «περιβαλλοντικός φόρος ή εξομοιούμενη προς φόρο περιβαλλοντική εισφορά»: φόρος ή εισφορά με ειδική φορολογική βάση που επιβάλλεται σε προϊόντα ή υπηρεσίες που έχουν σαφώς αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον ή που αποσκοπεί στην επιβάρυνση ορισμένων δραστηριοτήτων, αγαθών ή υπηρεσιών, ώστε το περιβαλλοντικό κόστος να συμπεριλαμβάνεται στην τιμή τους ή ώστε οι παραγωγοί και οι καταναλωτές να προσανατολίζονται σε δραστηριότητες που σέβονται περισσότερο το περιβάλλον·

▼ B

- 120) «ενωσιακό ελάχιστο φορολογικό επίπεδο»: το ελάχιστο επίπεδο φορολόγησης που προβλέπεται στη νομοθεσία της Ένωσης· για τα ενεργειακά προϊόντα και την ηλεκτρική ενέργεια ως ενωσιακό ελάχιστο φορολογικό επίπεδο νοείται το ελάχιστο επίπεδο φορολογίας που προβλέπεται στο παράρτημα I της οδηγίας 2003/96/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με την αναδιάρθρωση του κοινοτικού πλαισίου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας ⁽¹⁾·

▼ M6

- 121α) «εξυγίανση»: δράσεις περιβαλλοντικής διαχείρισης, όπως η απομάκρυνση ή η αποτοξικοποίηση των επιμολυντών ή των πλεοναζουσών θρεπτικών ουσιών από το έδαφος και το νερό, η οποία αποσκοπεί στην εξάλειψη των πηγών υποβάθμισης·
- 121β) «αποκατάσταση»: δράσεις περιβαλλοντικής διαχείρισης που αποσκοπούν στην αποκατάσταση ενός επιπέδου λειτουργίας του οικοσυστήματος σε υποβαθμισμένες ζώνες, όπου ανανεώνεται ο στόχος και η συνεχής παροχή υπηρεσιών οικοσυστήματος και όχι η βιοποικιλότητα και η ακεραιότητα ενός χαρακτηρισμένου φυσικού ή ημιφυσικού οικοσυστήματος αναφοράς·
- 121γ) «οικοσύστημα»: το οικοσύστημα όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 13) του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁾·
- 121δ) «βιοποικιλότητα»: η βιοποικιλότητα όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 15) του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852·

⁽¹⁾ ΕΕ L 283 της 31.10.2003, σ. 51.

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2020, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 (ΕΕ L 198 της 22.6.2020, σ. 13).

▼ B

- 122) αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει»: η αρχή σύμφωνα με την οποία οι δαπάνες για την καταπολέμηση της ρύπανσης πρέπει να καταλογίζονται στους ρυπαίνοντες που τις προκαλούν·
- 123) «ρύπανση»: η ζημία που προκαλείται από τον ρυπαίνοντα μέσω της άμεσης ή έμμεσης πρόκλησης ζημίας του περιβάλλοντος ή μέσω της δημιουργίας των συνθηκών που οδηγούν στην εν λόγω ζημία του φυσικού περιβάλλοντος ή των φυσικών πόρων·

▼ M6

- 123α) «ρύπος»: ο ρύπος όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 10) του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852·
- 123β) «ρύπανση»: η ρύπανση όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 2) της οδηγίας 2010/75/ΕΕ·
- 123γ) «λύση που βασίζεται στη φύση»: δράση για την προστασία, τη διατήρηση, την αποκατάσταση, τη βιώσιμη χρήση και διαχείριση φυσικών ή τροποποιημένων χερσαίων, παράκτιων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων και οικοσυστημάτων των γλυκών υδάτων, η οποία αντιμετωπίζει τις κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις με αποτελεσματικό και προσαρμοστικό τρόπο, ενώ συγχρόνως παρέχει οφέλη σε επίπεδο ανθρώπινης ευημερίας, οικοσυστημικών υπηρεσιών, ανθεκτικότητας και βιοποικιλότητας·
- 123δ) «αποκατάσταση»: η διαδικασία υποβοήθησης της ανάκαμψης ενός οικοσυστήματος ως μέσου διατήρησης της βιοποικιλότητας και αύξησης της ανθεκτικότητας του οικοσυστήματος, ιδίως στην κλιματική αλλαγή. Η αποκατάσταση των οικοσυστημάτων περιλαμβάνει μέτρα που λαμβάνονται για τη βελτίωση της κατάστασης ενός οικοσυστήματος και την ανασύσταση ή αποκατάσταση ενός οικοσυστήματος σε περίπτωση απώλειας της εν λόγω κατάστασης και τη βελτίωση της ανθεκτικότητας των οικοσυστημάτων και την προσαρμογή τους στην κλιματική αλλαγή·
- 124) «ενεργειακά αποδοτικό σύστημα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης»: αποδοτικό σύστημα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 41) της οδηγίας 2012/27/ΕΕ·
- 124α) «τηλεθέρμανση» και «τηλεψύξη»: η τηλεθέρμανση ή τηλεψύξη όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 19) της οδηγίας 2010/31/ΕΕ·
- 124β) «συστήματα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης»: εγκαταστάσεις παραγωγής θέρμανσης και/ή ψύξης, δίκτυο αποθήκευσης και διανομής θερμότητας που περιλαμβάνει τόσο το «πρωτογενές» δίκτυο —μεταφοράς— όσο και το «δευτερεύον» δίκτυο αγωγών για την παροχή θέρμανσης ή ψύξης στους καταναλωτές. Η αναφορά στην τηλεθέρμανση πρέπει να ερμηνεύεται ως συστήματα τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης, ανάλογα με το αν τα δίκτυα παρέχουν θέρμανση ή ψύξη από κοινού ή χωριστά·

▼ B

- 125) «ρυπαίνων»: εκείνος που προκαλεί άμεσα ή έμμεσα ζημιές στο περιβάλλον ή δημιουργεί συνθήκες που οδηγούν στις ζημιές αυτές·

▼ **M6**

- 126) «επαναχρησιμοποίηση»: η επαναχρησιμοποίηση όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 13) της οδηγίας 2008/98/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾.
- 127) «προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση»: η προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 16) της οδηγίας 2008/98/EK.
- 128) «ανακύκλωση»: η ανακύκλωση όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 17) της οδηγίας 2008/98/EK.
- 128α) «αποδοτική χρήση των πόρων»: η μείωση της ποσότητας των απαιτούμενων εισροών για την παραγωγή μιας μονάδας εκροών ή η αντικατάσταση των πρωτογενών εισροών με δευτερογενείς εισροές.
- 128β) «απόβλητα»: τα απόβλητα όπως ορίζονται στο άρθρο 3 σημείο 1) της οδηγίας 2008/98/EK.
- 128γ) «απορριπτόμενη θερμότητα»: η απορριπτόμενη θερμότητα όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 9) της οδηγίας (EE) 2018/2001.
- 128δ) «επεξεργασία»: η επεξεργασία όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 14) της οδηγίας 2008/98/EK, καθώς και η επεξεργασία άλλων προϊόντων, υλικών ή ουσιών.
- 128ε) «ανάκτηση»: η ανάκτηση όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 15) της οδηγίας 2008/98/EK, καθώς και η ανάκτηση άλλων προϊόντων, υλικών ή ουσιών.
- 128στ) «διάθεση»: η διάθεση όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 19) της οδηγίας 2008/98/EK.
- 128ζ) «άλλα προϊόντα, υλικά ή ουσίες»: υλικά, προϊόντα και ουσίες πλην των αποβλήτων, μεταξύ των οποίων τα υποπροϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 5 της οδηγίας 2008/98/EK, τα υπολείμματα που προέρχονται από τη γεωργία και τη δασοκομία, τα λύματα, τα όμβρια ύδατα και τα επιφανειακά ύδατα, τα ανόργανα άλατα, οι θρεπτικές ουσίες, τα υπολειμματικά αέρια από διαδικασίες παραγωγής και τα πλεονάζοντα προϊόντα, εξαρτήματα και υλικά.
- 128η) «πλεονάζοντα προϊόντα, εξαρτήματα και υλικά»: προϊόντα, εξαρτήματα ή υλικά που δεν είναι πλέον απαραίτητα ή χρήσιμα για τον κάτοχό τους αλλά είναι κατάλληλα για επαναχρησιμοποίηση.
- 128θ) «χωριστή συλλογή»: η χωριστή συλλογή όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 11) της οδηγίας 2008/98/EK.

⁽¹⁾ Οδηγία 2008/98/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών (EE L 312 της 22.11.2008, σ. 3).

▼ M6

130) «ενεργειακή υποδομή»: κάθε υλικός εξοπλισμός ή εγκατάσταση που βρίσκεται στο έδαφος της Ένωσης ή συνδέει την Ένωση με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες και εμπίπτει στις ακόλουθες κατηγορίες:

α) στην ηλεκτρική ενέργεια:

- i) συστήματα μεταφοράς και διανομής, όπου ως «μεταφορά» νοείται η μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας τόσο από την ξηρά όσο και από τη θάλασσα μέσω διασυνδεδεμένου συστήματος υπερυψηλής και υψηλής τάσης με σκοπό την παροχή σε τελικούς πελάτες ή σε διανομείς, μη συμπεριλαμβανομένης όμως της προμήθειας, και ως «διανομή» νοείται η μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας τόσο από την ξηρά όσο και από τη θάλασσα μέσω συστημάτων διανομής υψηλής, μέσης και χαμηλής τάσης με σκοπό την παράδοσή της σε πελάτες, μη συμπεριλαμβανομένης όμως της προμήθειας·
- ii) κάθε εξοπλισμός ή εγκατάσταση που είναι ουσιώδης για την ορθή, ασφαλή και αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων που αναφέρονται στο σημείο i), συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων προστασίας, παρακολούθησης και ελέγχου σε όλα τα επίπεδα τάσης και τους υποσταθμούς·
- iii) πλήρως ενσωματωμένα στοιχεία δικτύου, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 51) της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾·
- iv) ευφυή δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας, δηλαδή συστήματα και δομικά στοιχεία που ενσωματώνουν τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών, μέσω επιχειρησιακών ψηφιακών πλατφορμών, συστημάτων ελέγχου και τεχνολογιών αισθητήρων, τόσο σε επίπεδο μεταφοράς όσο και σε επίπεδο διανομής, με στόχο ένα πιο ασφαλές, αποδοτικό και ευφύες δίκτυο μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, την αυξημένη δυναμικότητα ενσωμάτωσης νέων μορφών παραγωγής, αποθήκευσης και κατανάλωσης ενέργειας και τη διευκόλυνση νέων επιχειρηματικών μοντέλων και δομών αγοράς·
- v) υπεράκτια δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας, δηλαδή κάθε εξοπλισμός ή εγκατάσταση υποδομής μεταφοράς ή διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, όπως ορίζεται στο σημείο i), που έχει διπλή λειτουργικότητα: διασύνδεση και μεταφορά ή διανομή ηλεκτρικής ενέργειας από υπεράκτιες ανανεώσιμες πηγές, από τους υπεράκτιους χώρους παραγωγής προς δύο ή περισσότερες χώρες. Αυτό περιλαμβάνει επίσης τα ευφυή δίκτυα, καθώς και οποιονδήποτε παρακείμενο εξοπλισμό ή εγκατάσταση που απαιτείται για την ορθή, ασφαλή και αποτελεσματική λειτουργία, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων προστασίας, παρακολούθησης

⁽¹⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την τροποποίηση της οδηγίας 2012/27/ΕΕ (ΕΕ L 158 της 14.6.2019, σ. 125).

▼ **M6**

και ελέγχου, καθώς και των αναγκαίων υποσταθμών, εάν διασφαλίζουν επίσης τη διαλειτουργικότητα των τεχνολογιών και, μεταξύ άλλων, τη συμβατότητα διεπαφών μεταξύ διαφόρων τεχνολογιών·

β) στο αέριο (φυσικό αέριο, βιοαέριο —συμπεριλαμβανομένου του βιομεθανίου— και/ή ανανεώσιμο αέριο μη βιολογικής προέλευσης):

i) αγωγοί μεταφοράς και διανομής αερίου που αποτελούν τμήματα ενός δικτύου, πλην των αγωγών υψηλής πίεσης που χρησιμοποιούνται στην ανάντη διανομή φυσικού αερίου·

ii) υπόγειες εγκαταστάσεις αποθήκευσης που είναι συνδεδεμένες με τους αεριοαγωγούς υψηλής πίεσης που αναφέρονται στο σημείο i)·

iii) εγκαταστάσεις παραλαβής, αποθήκευσης και επαναεριοποίησης ή αποσυμπίεσης υγροποιημένου ή συμπιεσμένου αερίου·

iv) κάθε εξοπλισμός ή εγκατάσταση που είναι ουσιώδης για την ορθή, ασφαλή και αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος ή για τη δυνατότητα αμφίδρομης ροής, περιλαμβανομένων των σταθμών συμπίεσης·

v) ευφυή δίκτυα αερίου, δηλαδή οποιοσδήποτε από τους ακόλουθους εξοπλισμούς ή εγκαταστάσεις που αποσκοπούν στη διευκόλυνση της ενσωμάτωσης ανανεώσιμων αερίων και αερίων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών (συμπεριλαμβανομένου του υδρογόνου ή των αερίων μη βιολογικής προέλευσης) στο δίκτυο: ψηφιακά συστήματα και δομικά στοιχεία που ενσωματώνουν τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών, συστήματα ελέγχου και τεχνολογίες αισθητήρων για να καταστούν δυνατά η διαδραστική και ευφυής παρακολούθηση, η μέτρηση, ο ποιοτικός έλεγχος και η διαχείριση της παραγωγής, της μεταφοράς, της διανομής και της κατανάλωσης αερίου εντός ενός δικτύου αερίου. Επιπλέον, τα ευφυή δίκτυα μπορεί επίσης να περιλαμβάνουν εξοπλισμό που επιτρέπει αντίστροφες ροές από το επίπεδο διανομής στο επίπεδο μεταφοράς και τις σχετικές απαραίτητες αναβαθμίσεις στο υφιστάμενο δίκτυο·

γ) στο υδρογόνο:

i) αγωγοί μεταφοράς, για τη μεταφορά υδρογόνου υπό υψηλή πίεση, καθώς και αγωγοί διανομής για την τοπική διανομή υδρογόνου, που παρέχουν πρόσβαση σε πολλούς χρήστες του δικτύου σε διαφανή και αμερόληπτη βάση·

ii) εγκαταστάσεις αποθήκευσης, δηλαδή εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούνται για την αποθήκευση υδρογόνου υψηλής καθαρότητας, συμπεριλαμβανομένου του τμήματος ενός τερματικού σταθμού υδρογόνου που χρησιμοποιείται για αποθήκευση αλλά εξαιρουμένου του τμήματος που χρησιμοποιείται για εργασίες παραγωγής, και συμπεριλαμβανομένων των εγκαταστάσεων που προορίζονται αποκλειστικά για

▼ M6

τους διαχειριστές δικτύων υδρογόνου κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Στις εγκαταστάσεις αποθήκευσης υδρογόνου περιλαμβάνονται οι υπόγειες εγκαταστάσεις αποθήκευσης που είναι συνδεδεμένες με τους αγωγούς υδρογόνου υψηλής πίεσης που αναφέρονται στο σημείο i)·

- iii) εγκαταστάσεις αποστολής, παραλαβής, αποθήκευσης και επαναεριοποίησης ή αποσυμπίεσης υδρογόνου ή υδρογόνου ενσωματωμένου σε άλλες χημικές ουσίες με στόχο την έγχυση του υδρογόνου στο δίκτυο που χρησιμοποιείται είτε για το αέριο είτε αποκλειστικά για υδρογόνο·
- (iv) τερματικοί σταθμοί, δηλαδή εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούνται για τη μετατροπή υγρού υδρογόνου σε αέριο υδρογόνο για έγχυση στο δίκτυο υδρογόνου. Στους τερματικούς σταθμούς περιλαμβάνεται ο βοηθητικός εξοπλισμός και η προσωρινή αποθήκευση που απαιτούνται για τη διαδικασία μετατροπής και τη μεταγενέστερη έγχυση στο δίκτυο υδρογόνου, αλλά δεν περιλαμβάνεται κανένα τμήμα του τερματικού σταθμού υδρογόνου που χρησιμοποιείται για αποθήκευση·
- v) γραμμές διασύνδεσης, δηλαδή δίκτυο υδρογόνου (ή τμήμα αυτού) που διασχίζει ή εκτείνεται σε σύνορα μεταξύ κρατών μελών ή μεταξύ κράτους μέλους και τρίτης χώρας έως το έδαφος των κρατών μελών ή τα χωρικά ύδατα του εν λόγω κράτους μέλους·
- vi) οποιοσδήποτε εξοπλισμός ή εγκατάσταση είναι ουσιώδης για την ορθή, ασφαλή και αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος υδρογόνου ή για τη διασφάλιση δυνατότητας αμφίδρομης ροής, περιλαμβανομένων των σταθμών συμπίεσης·

οποιοδήποτε από τα στοιχεία ενεργητικού που απαριθμούνται στα σημεία i) έως iv) μπορεί να είναι νερόμητο στοιχείο ή στοιχείο που έχει μετατραπεί για τη μετάβαση από το φυσικό αέριο στο υδρογόνο, ή συνδυασμός των δύο. Τα στοιχεία ενεργητικού που απαριθμούνται στα σημεία i) έως vi) και τα οποία υπόκεινται σε πρόσβαση τρίτων χαρακτηρίζονται ως ενεργειακή υποδομή·

δ) στο διοξείδιο του άνθρακα:

- i) αγωγοί, πλην όσων αποτελούν τμήμα του ανάντη δικτύου αγωγών, που χρησιμοποιούνται για τη μεταφορά διοξειδίου του άνθρακα προερχόμενου από περισσότερες από μία πηγές, δηλαδή βιομηχανικές εγκαταστάσεις (συμπεριλαμβανομένων των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας) που παράγουν αέριο διοξείδιο του άνθρακα από καύσεις ή άλλες χημικές αντιδράσεις συνδεδεμένες με ενώσεις που περιέχουν ορυκτό ή μη ορυκτό άνθρακα, με στόχο τη μόνιμη αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα σε γεωλογικούς σχηματισμούς σύμφωνα με το άρθρο 3

▼ M6

της οδηγίας 2009/31/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾ ή με στόχο τη χρήση του διοξειδίου του άνθρακα ως υλικού τροφοδοσίας ή τη βελτίωση των αποδόσεων των βιολογικών διαδικασιών·

- ii) εγκαταστάσεις υγροποίησης και ενδιάμεσης αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα με στόχο τη μεταφορά ή αποθήκευσή του. Εξαιρούνται οι υποδομές εντός γεωλογικού σχηματισμού που χρησιμοποιούνται για τη μόνιμη αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα σε γεωλογικούς σχηματισμούς σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας 2009/31/EK και οι συναφείς επιφανειακές και εγχυτικές εγκαταστάσεις·
- iii) κάθε εξοπλισμός ή εγκατάσταση που είναι ουσιώδης για την ορθή, ασφαλή και αποτελεσματική λειτουργία του εν λόγω συστήματος, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων προστασίας, παρακολούθησης και ελέγχου. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει ειδικά κινητά στοιχεία ενεργητικού για τη μεταφορά και την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα, υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω κινητά στοιχεία ενεργητικού πληρούν τον ορισμό του καθαρού οχήματος·

Τα στοιχεία ενεργητικού που απαριθμούνται στα σημεία i), ii) και iii) και τα οποία υπόκεινται σε πρόσβαση τρίτων χαρακτηρίζονται ως ενεργειακή υποδομή·

- ε) υποδομές που χρησιμοποιούνται για τη μεταφορά ή διανομή θερμικής ενέργειας υπό μορφή ατμού, ζεστού νερού ή ψυκτικών υγρών από πολλαπλούς παραγωγούς ή χρήστες, με βάση τη χρήση ανανεώσιμης ενέργειας ή απορριπτόμενης θερμότητας από βιομηχανικές εφαρμογές·
- στ) έργα κοινού ενδιαφέροντος, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 4) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 347/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁾ και σχέδια κοινού ενδιαφέροντος που αναφέρονται στο άρθρο 171 της Συνθήκης·
- ζ) άλλες κατηγορίες υποδομών, οι οποίες καθιστούν δυνατή τη φυσική ή ασύρματη μεταφορά της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ή της ενέργειας από πηγές απαλλαγμένες από ανθρακούχες εκπομπές μεταξύ παραγωγών και χρηστών από πολλαπλά σημεία πρόσβασης και εξόδου και είναι ανοικτές στην πρόσβαση τρίτων που δεν ανήκουν στον ιδιοκτήτη ή διαχειριστή της υποδομής·

Τα στοιχεία ενεργητικού που απαριθμούνται στα στοιχεία α) έως ζ) και κατασκευάζονται για έναν χρήστη ή για μικρή ομάδα εκ των προτέρων προσδιορισμένων χρηστών και προσαρμόζονται στις ανάγκες τους («ειδικές υποδομές») δεν χαρακτηρίζονται ως ενεργειακή υποδομή·

⁽¹⁾ Οδηγία 2009/31/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα σε γεωλογικούς σχηματισμούς και για την τροποποίηση της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2000/60/ΕΚ, 2001/80/ΕΚ, 2004/35/ΕΚ, 2006/12/ΕΚ και 2008/1/ΕΚ, και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1013/2006 (ΕΕ L 140 της 5.6.2009, σ. 114).

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 347/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2013, σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις διευρωπαϊκές ενεργειακές υποδομές (ΕΕ L 115 της 25.4.2013, σ. 39).

▼ **M6**

- 130α) «διαχειριστής συστήματος διανομής» (ΔΣΔ): ο διαχειριστής συστήματος διανομής όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 29) της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944·
- 130β) «διαχειριστής συστήματος μεταφοράς» (ΔΣΜ): ο διαχειριστής συστήματος μεταφοράς όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 35) της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944·
- 130γ) «αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας»: η μετάθεση της τελικής χρήσης της ηλεκτρικής ενέργειας σε χρονική στιγμή μεταγενέστερη της παραγωγής της, ή η μετατροπή της ηλεκτρικής ενέργειας σε μορφή ενέργειας που μπορεί να αποθηκευτεί, η αποθήκευση της εν λόγω μορφής ενέργειας και η επακόλουθη εκ νέου μετατροπή της σε ηλεκτρική ενέργεια·
- 130δ) «αποθήκευση θερμικής ενέργειας»: η μετάθεση της τελικής χρήσης της θερμικής ενέργειας σε χρονική στιγμή μεταγενέστερη της παραγωγής της, ή η μετατροπή ηλεκτρικής ή θερμικής ενέργειας σε μορφή ενέργειας που μπορεί να αποθηκευτεί, η αποθήκευση της εν λόγω μορφής ενέργειας και, κατά περίπτωση, η επακόλουθη μετατροπή ή εκ νέου μετατροπή της εν λόγω ενέργειας σε θερμική ενέργεια για τελική χρήση (δηλαδή θέρμανση ή ψύξη)·
- 131) «νομοθεσία για την εσωτερική αγορά ενέργειας»: η οδηγία (ΕΕ) 2019/944, η οδηγία 2009/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁾, ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/943 και ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽²⁾·
- 131α) «δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα» ή «CCS»: ένα σύνολο τεχνολογιών με τις οποίες καθίσταται δυνατή η δέσμευση του CO₂ που εκπέμπεται από βιομηχανικές εγκαταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των σύμφυτων με διεργασίες εκπομπών, ή η δέσμευσή του απευθείας από τον ατμοσφαιρικό αέρα, η μεταφορά του σε χώρους αποθήκευσης και η εισαγωγή του σε κατάλληλους υπόγειους γεωλογικούς σχηματισμούς με σκοπό τη μόνιμη αποθήκευσή του·
- 131β) «δέσμευση και χρήση διοξειδίου του άνθρακα» ή «CCU»: ένα σύνολο τεχνολογιών με τις οποίες καθίσταται δυνατή η δέσμευση του CO₂ που εκπέμπεται από βιομηχανικές εγκαταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των σύμφυτων με διεργασίες εκπομπών, ή η δέσμευσή του απευθείας από τον ατμοσφαιρικό αέρα, και η μεταφορά του σε χώρο κατανάλωσης ή χρήσης CO₂ για την πλήρη χρήση του εν λόγω CO₂·

▼ **B****Ορισμοί που ισχύουν για τις κοινωνικές ενισχύσεις για μεταφορά κατοίκων απομακρυσμένων περιοχών**

- 132) «συνήθης κατοικία»: ο τόπος στον οποίο ένα φυσικό πρόσωπο διαμένει τουλάχιστον 185 ημέρες ανά ημερολογιακό έτος, λόγω προσωπικών και επαγγελματικών δεσμών. Στην περίπτωση ενός ατόμου του οποίου οι επαγγελματικοί δεσμοί βρίσκονται σε τόπο άλλον από τον τόπο των προσωπικών του

⁽¹⁾ Οδηγία 2009/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου και την κατάργηση της οδηγίας 2003/55/ΕΚ (ΕΕ L 211 της 14.8.2009, σ. 94).

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους όρους πρόσβασης στα δίκτυα μεταφοράς φυσικού αερίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1775/2005 (ΕΕ L 211 της 14.8.2009, σ. 36).

▼ B

δεσμών και το οποίο διαμένει σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη, ως τόπος συνήθους κατοικίας νοείται ο τόπος των προσωπικών του δεσμών υπό την προϋπόθεση ότι επιστρέφει εκεί τακτικά. Όταν ένα άτομο διαμένει σε ένα κράτος μέλος για την εκτέλεση αποστολής ορισμένης διάρκειας, ως τόπος κατοικίας του εξακολουθεί να θεωρείται ο τόπος των προσωπικών του δεσμών, ανεξαρτήτως εάν επιστρέφει εκεί κατά τη διάρκεια αυτής της δραστηριότητας. Η φοίτηση σε πανεπιστήμιο ή σε σχολείο άλλου κράτους μέλους δεν αποτελεί μεταφορά της συνήθους κατοικίας. Εναλλακτικά, η «συνήθης κατοικία» έχει την έννοια που της αποδίδεται στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών.

Ορισμοί που ισχύουν για τις ενισχύσεις για υποδομές ευρυζωνικών δικτύων**▼ M4****▼ M6****▼ B**

- 135) «αγωγός»: υπόγεια σωλήνωση που περιέχει καλώδια (οπτικής ίνας, χαλκού ή ομοαξονικά) ευρυζωνικού δικτύου·
- 136) «υλική αποδεσμοποίηση»: η αποδεσμοποίηση που χορηγεί πρόσβαση στη γραμμή πρόσβασης του τελικού καταναλωτή και επιτρέπει στα ίδια συστήματα μετάδοσης των ανταγωνιστών να μεταδίδουν απευθείας από τη γραμμή αυτή·

▼ M6

- 137) «ευρυζωνική υποδομή»: ευρυζωνικό δίκτυο χωρίς κανένα ενεργό συστατικό στοιχείο που περιλαμβάνει την υλική υποδομή, όπως αγωγούς, πυλώνες, ιστούς, πύργους, σκοτεινές οπτικές ίνες, κούτια και καλώδια (συμπεριλαμβανομένων των καλωδίων σκοτεινής οπτικής ίνας και χαλκού)·
- 137α) «δίκτυο οπισθόζευξης»: το τμήμα ευρυζωνικού δικτύου που συνδέει το δίκτυο πρόσβασης με το δίκτυο κορμού και το οποίο δεν παρέχει άμεση πρόσβαση στους τελικούς χρήστες. Πρόκειται για το τμήμα του δικτύου όπου συγκεντρώνεται η κίνηση των τελικών χρηστών·
- 137β) «δίκτυο κορμού»: το κεντρικό δίκτυο το οποίο διασυνδέει δίκτυα οπισθόζευξης από διαφορετικές περιοχές ή περιφέρειες·
- 137γ) «δίκτυο πρόσβασης»: το τμήμα ευρυζωνικού δικτύου που συνδέει το δίκτυο οπισθόζευξης με τις εγκαταστάσεις ή τις συσκευές των τελικών χρηστών·

▼ M4**▼ M6**

- 139) «χονδρική πρόσβαση»: η πρόσβαση που επιτρέπει σε φορέα εκμετάλλευσης να χρησιμοποιεί τις εγκαταστάσεις άλλου φορέα. Η χονδρική πρόσβαση περιλαμβάνει, με βάση τις σημερινές τεχνολογικές εξελίξεις, τουλάχιστον τα ακόλουθα προϊόντα πρόσβασης: i) για δίκτυα FTTx: πρόσβαση στην ευρυζωνική υποδομή, αποδεσμοποίηση και δυοφωρρευματική πρόσβαση· ii) για καλωδιακά δίκτυα: πρόσβαση στην ευρυζωνική υποδομή και πρόσβαση σε ενεργητικές υπηρεσίες· iii) για δίκτυα σταθερής ασύρματης τηλεφωνίας: πρόσβαση στην ευρυζωνική υποδομή και πρόσβαση σε ενεργητικές υπηρεσίες· iv) για δίκτυα κινητής τηλεφωνίας: πρόσβαση στην

▼ **M6**

ευρυζωνική υποδομή και πρόσβαση σε ενεργητικές υπηρεσίες (τουλάχιστον περιαγωγή)· v) για δορυφορικές πλατφόρμες· πρόσβαση σε ενεργητικές υπηρεσίες· vi) για δίκτυα οπισθόζευξης· πρόσβαση στην ευρυζωνική υποδομή και πρόσβαση σε ενεργητικές υπηρεσίες·

- 139α) «εξυπηρετούμενες εγκαταστάσεις»: εγκαταστάσεις τελικού χρήστη στις οποίες, κατόπιν αιτήματος των τελικών χρηστών και εντός 4 εβδομάδων από την ημερομηνία του αιτήματος, ένας πάροχος μπορεί να παρέχει ευρυζωνικές υπηρεσίες (ανεξάρτητα από το αν οι εγκαταστάσεις αυτές είναι ήδη συνδεδεμένες ή όχι με το δίκτυο). Η τιμή που χρεώνεται για την παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών στις εγκαταστάσεις των τελικών χρηστών στην περίπτωση αυτή δεν πρέπει να υπερβαίνει τα συνήθη τέλη σύνδεσης, δηλαδή δεν πρέπει να περιλαμβάνει κανένα πρόσθετο ή έκτακτο κόστος σε σύγκριση με τη συνήθη εμπορική πρακτική και, σε κάθε περίπτωση, δεν πρέπει να υπερβαίνει τη συνήθη τιμή στο σχετικό κράτος μέλος. Η τιμή αυτή πρέπει να καθορίζεται από την αρμόδια εθνική αρχή·

▼ **M4**

- 139β) «κοινωνικοοικονομικοί κινητήριοι μοχλοί»: φορείς που, λόγω της αποστολής τους, της φύσης ή της θέσης τους, μπορούν να αποφέρουν, άμεσα ή έμμεσα, σημαντικά κοινωνικοοικονομικά οφέλη σε πολίτες, επιχειρήσεις και τοπικές κοινότητες που βρίσκονται στον περιβάλλοντα χώρο τους ή στη ζώνη επιρροής τους, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, δημόσιων αρχών, δημόσιων ή ιδιωτικών οντοτήτων που είναι επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού συμφέροντος ή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος, όπως καθορίζονται στο άρθρο 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης, και των επιχειρήσεων υψηλής ψηφιακής έντασης·
- 139γ) «διάδρομος 5G»: διαδρομή οδικής, σιδηροδρομικής ή εσωτερικής πλωτής μεταφοράς που καλύπτεται πλήρως με υποδομές ψηφιακής συνδεσιμότητας, ιδίως με συστήματα 5G, και καθιστά δυνατή την αδιάλειπτη παροχή συνεργατικών ψηφιακών υπηρεσιών, όπως καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1153 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾, όπως η συνδεδεμένη και αυτοματοποιημένη κινητικότητα, παρόμοιες υπηρεσίες έξυπνης κινητικότητας για τους σιδηρόδρομους ή η ψηφιακή συνδεσιμότητα σε εσωτερικές πλωτές οδούς·

▼ **M6**

- 139δ) «περίοδος αιχμής»: το χρονικό διάστημα της ημέρας που διαρκεί κατά κανόνα μία ώρα, κατά το οποίο το φορτίο δικτύου βρίσκεται συνήθως στη μέγιστη τιμή·
- 139ε) «συνθήκες περιόδου αιχμής»: οι συνθήκες υπό τις οποίες αναμένεται να λειτουργεί το δίκτυο κατά την περίοδο αιχμής·
- 139στ) «σχετικός χρονικός ορίζοντας»: ο χρονικός ορίζοντας που χρησιμοποιείται για την επαλήθευση σχεδιαζόμενων ιδιωτικών επενδύσεων και που αντιστοιχεί στο χρονικό πλαίσιο ανάπτυξης, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του κράτους μέλους, του σχεδιαζόμενου δικτύου που χρηματοδοτείται με κρατικούς πόρους, αρχής γενομένης από τη στιγμή της δημοσίευσης της δημόσιας διαβούλευσης σχετικά με τη σχεδιαζόμενη

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1153 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Ιουλίου 2021 για τη σύσταση του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 και (ΕΕ) αριθ. 283/2014 (ΕΕ L 249 της 14.7.2021, σ. 38).

▼ M6

κρατική παρέμβαση έως την έναρξη λειτουργίας του δικτύου (δηλαδή την έναρξη της παροχής υπηρεσιών χονδρικής και/ή λιανικής στο χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο). Ο σχετικός χρονικός ορίζοντας δεν μπορεί να είναι μικρότερος από δύο έτη·

▼ B

Ορισμοί που ισχύουν για τις ενισχύσεις για τον πολιτισμό και τη διατήρηση της κληρονομιάς

- 140) «δύσκολα οπτικοακουστικά έργα»: τα έργα που έχουν προσδιοριστεί ως τέτοια από τα κράτη μέλη με βάση προκαθορισμένα κριτήρια κατά τη σύσταση καθεστώτων ενισχύσεων ή τη χορήγηση των ενισχύσεων και μπορούν να περιλαμβάνουν τις ταινίες των οποίων το μοναδικό πρωτότυπο είναι σε γλώσσα κράτους μέλους με περιορισμένη επικράτεια, πληθυσμό και γλωσσική εμβέλεια, καθώς και τις ταινίες μικρού μήκους, την πρώτη ή δεύτερη ταινία ενός σκηνοθέτη, τα ντοκιμαντέρ ή τα χαμηλού προϋπολογισμού ή εν γένει εμπορικούς δύσκολα έργα·
- 141) «κατάλογος της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας (ΕΑΒ) του ΟΟΣΑ»: όλες οι χώρες και τα εδάφη που είναι επιλέξιμα να λαμβάνουν επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια και περιλαμβάνονται στον κατάλογο που καταρτίζει ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ)·
- 142) «εύλογο κέρδος»: κέρδος που προσδιορίζεται σε σχέση με το σύνηθες κέρδος για τον οικείο τομέα. Σε κάθε περίπτωση, ποσοστό απόδοσης κεφαλαίου που δεν υπερβαίνει το σχετικό διαπραγματικό επιτόκιο ανταλλαγής (swap rate) συν 100 μονάδες βάσης θα θεωρείται εύλογο·

Ορισμοί που ισχύουν για τις ενισχύσεις για αθλητικές υποδομές και πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές

- 143) «επαγγελματικός αθλητισμός»: η ενασχόληση με τον αθλητισμό με χαρακτήρα αμειβόμενης απασχόλησης ή αμειβόμενης υπηρεσίας, ανεξάρτητα από το αν υπάρχει ή όχι επίσημη σύμβαση εργασίας μεταξύ του επαγγελματία αθλητή και της σχετικής αθλητικής οργάνωσης, όταν η αμοιβή υπερβαίνει το κόστος συμμετοχής και αποτελεί σημαντικό μέρος του εισοδήματος του αθλητή. Η επιστροφή των εξόδων ταξιδιού και διαμονής για τη συμμετοχή στην αθλητική εκδήλωση δεν θεωρείται αμοιβή για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού.

▼ M1

Ορισμοί που ισχύουν για τις ενισχύσεις για περιφερειακούς αερολιμένες

- 144) «αερολιμενικές υποδομές»: οι υποδομές και ο εξοπλισμός για την παροχή αερολιμενικών υπηρεσιών από τον αερολιμένα σε αεροπορικές εταιρείες και στους διάφορους παρόχους υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των διαδρόμων προσγείωσης/απογείωσης, των τερματικών σταθμών, των χώρων στάθμευσης των αεροσκαφών, των διαδρόμων τροχοδρόμησης, των κεντρικών υποδομών υπηρεσιών εδάφους και οιασδήποτε άλλων εγκαταστάσεων που υποστηρίζουν άμεσα τις αερολιμενικές υπηρεσίες, εξαιρουμένων των υποδομών και του εξοπλισμού που απαιτούνται κυρίως για την άσκηση μη αεροναυτικών δραστηριοτήτων·

▼ M1

- 145) «αεροπορική εταιρεία»: κάθε αεροπορική εταιρεία που διαθέτει έγκυρη άδεια εκμετάλλευσης η οποία έχει εκδοθεί από κράτος μέλος ή από μέλος του Κοινού Ευρωπαϊκού Εναέριου Χώρου σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1008/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾.
- 146) «αερολιμένας»: οντότητα ή ομάδα οντοτήτων που ασκεί την οικονομική δραστηριότητα της παροχής αερολιμενικών υπηρεσιών σε αεροπορικές εταιρείες.
- 147) «αερολιμενικές υπηρεσίες»: οι υπηρεσίες που παρέχονται σε αεροπορικές εταιρείες από έναν αερολιμένα ή από οποιαδήποτε από τις θυγατρικές του, με σκοπό τη διασφάλιση του χειρισμού των αεροσκαφών, από την προσγείωση έως την απογείωσή τους, των επιβατών και του φορτίου, προκειμένου να είναι σε θέση οι αεροπορικές εταιρείες να παρέχουν υπηρεσίες αεροπορικών μεταφορών, συμπεριλαμβανομένης της παροχής υπηρεσιών εδάφους και της παροχής κεντρικών υποδομών υπηρεσιών εδάφους.
- 148) «μέση ετήσια επιβατική κίνηση»: αριθμός που καθορίζεται βάσει της εισερχόμενης και εξερχόμενης επιβατικής κίνησης κατά τις δύο χρήσεις που προηγούνται αυτής κατά την οποία χορηγείται η ενίσχυση.
- 149) «κεντρικές υποδομές υπηρεσιών εδάφους»: οι υποδομές που συνήθως εκτελούνται από τον φορέα διαχείρισης του αερολιμένα και που τίθενται στη διάθεση των διαφόρων φορέων παροχής υπηρεσιών εδάφους που δραστηριοποιούνται στον αερολιμένα έναντι αμοιβής, με εξαίρεση τον εξοπλισμό υπό την κυριότητα ή τον έλεγχο των φορέων παροχής υπηρεσιών εδάφους.
- 150) «τρένο μεγάλης ταχύτητας»: τρένο που μπορεί να φθάνει ταχύτητες άνω των 200 km/h.
- 151) «υπηρεσίες εδάφους»: οι υπηρεσίες που παρέχονται στους χρήστες αερολιμένα εντός του αερολιμένα, όπως περιγράφονται στο παράρτημα της οδηγίας 96/67/ΕΚ του Συμβουλίου ⁽²⁾.
- 152) «μη αεροναυτικές δραστηριότητες»: οι εμπορικές υπηρεσίες που παρέχονται σε αεροπορικές εταιρείες ή άλλους χρήστες του αερολιμένα, όπως βοηθητικές υπηρεσίες σε επιβάτες, πρακτορεία μεταφορών ή άλλους παρόχους υπηρεσιών, εκμίσθωση γραφείων και καταστημάτων, χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων και ξενοδοχεία.
- 153) «περιφερειακός αερολιμένας»: αερολιμένας με μέση ετήσια επιβατική κίνηση έως 3 εκατομμύρια επιβάτες.

Ορισμοί που ισχύουν για τις ενισχύσεις για λιμένες

- 154) «λιμένας»: χερσαία και θαλάσσια έκταση που αποτελείται από έργα υποδομής και εξοπλισμό που επιτρέπουν την υποδοχή πλοίων, τη φόρτωση και εκφόρτωσή τους, την αποθήκευση εμπορευμάτων, την παραλαβή και παράδοση των εν λόγω εμπορευμάτων και την επιβίβαση και αποβίβαση επιβατών, πληρωμάτων και άλλων ατόμων, καθώς και κάθε άλλη υποδομή που χρειάζεται για τους μεταφορείς εντός του λιμένα.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1008/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 2008, σχετικά με κοινούς κανόνες εκμετάλλευσης των αεροπορικών γραμμών στην Κοινότητα (ΕΕ L 293 της 31.10.2008, σ. 3).

⁽²⁾ Οδηγία 96/67/ΕΚ του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 1996, σχετικά με την πρόσβαση στην αγορά υπηρεσιών εδάφους στους αερολιμένες της Κοινότητας (ΕΕ L 272 της 25.10.1996, σ. 36).

▼ M1

- 155) «θαλάσσιος λιμένας»: λιμένας, κυρίως για την υποδοχή ποντοπόρων πλοίων·
- 156) «λιμένας εσωτερικής ναυσιπλοΐας»: λιμένας μη θαλάσσιος, που χρησιμοποιείται για την υποδοχή πλοίων εσωτερικής ναυσιπλοΐας·

▼ M6

- 157) «λιμενικές υποδομές»: οι υποδομές και εγκαταστάσεις για την παροχή λιμενικών υπηρεσιών συνδεόμενων με τις μεταφορές, π.χ. θέσεις προσόρμισης που χρησιμοποιούνται για την πρόσδεση των πλοίων, κρηπιδότοιχοι, αποβάθρες και πλωτές ράμπες σε περιοχές στις οποίες εκδηλώνεται παλίρροια, εσωτερικές λεκάνες, επιχώσεις και εγγειοβελτιωτικά έργα, υποδομές για τη συλλογή αποβλήτων πλοίου και καταλοίπων φορτίου, και υποδομές επαναφόρτισης και ανεφοδιασμού σε λιμένες για τον εφοδιασμό οχημάτων, κινητού θερματικού εξοπλισμού και κινητού εξοπλισμού επίγειας εξυπηρέτησης με ηλεκτρική ενέργεια, υδρογόνο, αμμωνία και μεθανόλη·

▼ M1

- 158) «λιμενική υπερδομή»: οι επιφανειακές διευθετήσεις (π.χ. για αποθήκευση), ο σταθερός εξοπλισμός (αποθήκες και θερματικοί σταθμοί) καθώς και ο κινητός εξοπλισμός (π.χ. γερανοί) εντός του λιμένα για την παροχή λιμενικών μεταφορικών υπηρεσιών·
- 159) «υποδομή προσπέλασης»: κάθε είδους υποδομή αναγκαία για να εξασφαλίζεται η προσπέλαση και η είσοδος, από ξηράς ή θαλάσσης και ποταμού, των χρηστών προς έναν λιμένα ή εντός λιμένα, παραδείγματος χάρη, οδοί, σιδηροδρομικές γραμμές διώρυγες και κλεισιάδες·
- 160) «βυθοκόρηση»: η αφαίρεση ιζημάτων από τον πυθμένα της πλωτής οδού προσπέλασης σε λιμένα ή εντός λιμένα·

▼ M6▼ M1

- 162) «πλοία»: πλωτές ναυτικές κατασκευές, με ή δίχως κινητήρα, με ένα ή περισσότερα κύτη προορισμένα να κινούνται στο νερό·
- 163) «ποντοπόρα πλοία»: πλοία, εκτός εκείνων που κυκλοφορούν αποκλειστικά ή κυρίως σε εσωτερικές πλωτές οδούς ή σε ύδατα που κείνται εντός ή πλησίον προφυλαγμένων υδάτων·
- 164) «πλοία εσωτερικής ναυσιπλοΐας»: πλοία, που προορίζονται αποκλειστικά ή κυρίως για ναυσιπλοΐα σε εσωτερικές πλωτές οδούς ή σε ύδατα που κείνται εντός ή πλησίον προφυλαγμένων υδάτων·
- 165) «υποδομή για τη συλλογή αποβλήτων πλοίου και καταλοίπων φορτίου»: σταθερές, πλωτές ή κινητές λιμενικές εγκαταστάσεις ικανές να δέχονται απόβλητα πλοίων ή κατάλοιπα φορτίου, κατά τα οριζόμενα στην οδηγία 2000/59/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Οδηγία 2000/59/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, σχετικά με τις λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής αποβλήτων πλοίου και καταλοίπων φορτίου (ΕΕ L 332 της 28.12.2000, σ. 81).

▼ **M4**

Ορισμοί που ισχύουν για τις ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε χρηματοδοτικά προϊόντα που στηρίζονται από το Ταμείο InvestEU (οι όροι που ορίζονται σε άλλους τίτλους του παρόντος άρθρου έχουν την ίδια σημασία με εκείνη που ορίζεται σε αυτό και για τις ενισχύσεις που περιλαμβάνονται στα χρηματοδοτικά προϊόντα που στηρίζονται από το Ταμείο InvestEU)

- 166) «Ταμείο InvestEU», «εγγύηση της ΕΕ», «χρηματοδοτικό προϊόν», «εθνικές αναπτυξιακές τράπεζες ή ιδρύματα» και «εταίρος υλοποίησης»: έχουν τη σημασία που ορίζεται στο άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/523·
- 167) «ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός» για τους σκοπούς του τμήματος 16: ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός κατά την έννοια του σημείου 34, με εξαίρεση τους εταίρους υλοποίησης·
- 168) «ενδιάμεσος εμπορικός χρηματοπιστωτικός οργανισμός»: ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός ο οποίος έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα και δραστηριοποιείται με πλήρη ίδιο κίνδυνο, χωρίς δημόσια εγγύηση· οι εθνικές αναπτυξιακές τράπεζες ή τα εθνικά αναπτυξιακά ιδρύματα δεν θεωρούνται ενδιάμεσοι εμπορικοί χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί·
- 169) «αστικός κόμβος ΔΕΔ-Μ»: έχει τη σημασία που ορίζεται στο άρθρο 3 στοιχείο ιστ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1315/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾·
- 170) «νεοεισερχόμενη επιχείρηση»: σιδηροδρομική επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 της οδηγίας 2012/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁾, η οποία πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
- α) έχει λάβει άδεια σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 3 της οδηγίας 2012/34/ΕΕ για το σχετικό τμήμα της αγοράς λιγότερο από είκοσι έτη πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης·
- β) δεν συνδέεται, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 3 του παραρτήματος Ι του παρόντος κανονισμού, με σιδηροδρομική επιχείρηση που έχει λάβει άδεια κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 14 της οδηγίας 2012/34/ΕΕ πριν από την 1η Ιανουαρίου 2010·
- 171) «αστικές μεταφορές»: οι μεταφορές εντός πόλης ή οικισμού και των ζωνών μετακίνησής τους·
- 172) «οικοσύστημα», «βιοποικιλότητα» και «καλή κατάσταση ενός οικοσυστήματος»: έχουν τη σημασία που ορίζεται στο άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1315/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, περί των προσανατολισμών της Ένωσης για την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών και για την κατάργηση της απόφασης αριθ. 661/2010/ΕΕ (ΕΕ L 348 της 20.12.2013, σ. 1).

⁽²⁾ Οδηγία 2012/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Νοεμβρίου 2012, για τη δημιουργία ενιαίου ευρωπαϊκού σιδηροδρομικού χώρου (ΕΕ L 343 της 14.12.2012, σ. 32).

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2020 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 (ΕΕ L 198 της 22.6.2020, σ. 13).

▼ B*Άρθρο 3***Προϋποθέσεις απαλλαγής**

Τα καθεστώτα ενισχύσεων, οι μεμονωμένες ενισχύσεις που χορηγούνται δυνάμει των καθεστώτων ενισχύσεων και οι ad hoc ενισχύσεις συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 2 ή 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον οι ενισχύσεις αυτές πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του κεφαλαίου I του παρόντος κανονισμού, καθώς και τις ειδικές προϋποθέσεις για την αντίστοιχη κατηγορία ενισχύσεων που προβλέπονται στο κεφάλαιο III του παρόντος κανονισμού.

*Άρθρο 4***Όρια κοινοποίησης**

1. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που υπερβαίνουν τα ακόλουθα όρια:

▼ M6

- α) για τις περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις: προκειμένου για επένδυση με επιλέξιμες δαπάνες ύψους 110 εκατ. EUR και πάνω, τα ποσά της ενίσχυσης ανά επιχείρηση και ανά επενδυτικό έργο όπως ορίζονται κατωτέρω:
- σε περιπτώσεις μέγιστης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης 10 %: 8,25 εκατ. EUR·
 - σε περιπτώσεις μέγιστης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης 15 %: 12,38 εκατ. EUR·
 - σε περιπτώσεις μέγιστης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης 20 %: 16,5 εκατ. EUR·
 - σε περιπτώσεις μέγιστης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης 25 %: 20,63 εκατ. EUR·
 - σε περιπτώσεις μέγιστης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης 30 %: 24,75 εκατ. EUR·
 - σε περιπτώσεις μέγιστης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης 35 %: 28,88 εκατ. EUR·
 - σε περιπτώσεις μέγιστης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης 40 %: 33 εκατ. EUR·
 - σε περιπτώσεις μέγιστης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης 50 %: 41,25 εκατ. EUR·
 - σε περιπτώσεις μέγιστης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης 60 %: 49,5 εκατ. EUR·
 - σε περιπτώσεις μέγιστης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης 70 %: 57,75 εκατ. EUR·
- β) για τις περιφερειακές ενισχύσεις αστικής ανάπτυξης, 22 εκατ. EUR, όπως ορίζεται στο άρθρο 16 παράγραφος 3·
- γ) για τις επενδυτικές ενισχύσεις προς ΜΜΕ: 8,25 εκατ. EUR ανά επιχείρηση και ανά επενδυτικό έργο·
- δ) για τις ενισχύσεις για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε ΜΜΕ: 2,2 εκατ. EUR ανά επιχείρηση και ανά έργο·

▼ **M6**

- ε) για τις ενισχύσεις προς ΜΜΕ για συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις: 2,2 εκατ. EUR ανά επιχείρηση, ανά έτος·
- ε α) για τις ενισχύσεις σε πολύ μικρές επιχειρήσεις υπό μορφή δημόσιων παρεμβάσεων σχετικά με την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου ή θερμότητας που αναφέρονται στο άρθρο 19γ: 200 000 EUR ανά δικαιούχο και ανά ημερολογιακό έτος. Για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων, το όριο αυτό είναι 25 000 EUR ανά δικαιούχο και ανά ημερολογιακό έτος, και για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, 30 000 EUR ανά δικαιούχο και ανά ημερολογιακό έτος·
- ε β) για τις ενισχύσεις σε ΜΜΕ υπό μορφή προσωρινών δημόσιων παρεμβάσεων σχετικά με την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου ή θερμότητας παραγόμενης από φυσικό αέριο ή ηλεκτρική ενέργεια για τον μετριασμό των επιπτώσεων των αυξήσεων των τιμών μετά τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, όπως αναφέρονται στο άρθρο 19δ: 2 εκατ. EUR ανά δικαιούχο και ανά ημερολογιακό έτος. Για τις ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων, το όριο αυτό είναι 250 000 EUR ανά δικαιούχο και ανά ημερολογιακό έτος, και για τις ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, 300 000 EUR ανά δικαιούχο και ανά ημερολογιακό έτος. Οι ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων συνοδεύονται από την υποχρέωση της μη μεταβίβασής τους εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς·
- στ) για τις ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας: για τις ενισχύσεις δυνάμει του άρθρου 20, ποσό 2,2 εκατ. EUR ανά επιχείρηση και ανά έργο· για τις ενισχύσεις δυνάμει του άρθρου 20α, τα ποσά που καθορίζονται στο άρθρο 20α παράγραφος 2 ανά επιχείρηση και ανά έργο·
- ζ) για τις ενισχύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου: 16,5 εκατ. EUR ανά επιλέξιμη επιχείρηση, όπως προβλέπεται στο άρθρο 21 παράγραφος 8 και στο άρθρο 21α παράγραφος 2·
- η) για τις ενισχύσεις προς νεοσύστατες επιχειρήσεις: τα ποσά που ορίζονται ανά επιχείρηση στο άρθρο 22 παράγραφοι 3, 4, 5 και 7·
- θ) για τις ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη:
- i) εάν το έργο αφορά κυρίως βασική έρευνα: 55 εκατ. EUR ανά επιχείρηση και ανά έργο· τούτο ισχύει όταν περισσότερο από το ήμισυ των επιλέξιμων δαπανών του έργου συνδέεται με δραστηριότητες που εμπίπτουν στην κατηγορία της βασικής έρευνας·
 - ii) εάν το έργο αφορά κυρίως βιομηχανική έρευνα: 35 εκατ. EUR ανά επιχείρηση και ανά έργο· τούτο ισχύει όταν περισσότερο από το ήμισυ των επιλέξιμων δαπανών του έργου συνδέεται με δραστηριότητες που εμπίπτουν στην κατηγορία της βιομηχανικής έρευνας ή στις κατηγορίες της βιομηχανικής έρευνας και της βασικής έρευνας από κοινού·

▼ **M6**

- iii) εάν το έργο αφορά κυρίως πειραματική ανάπτυξη: 25 εκατ. EUR ανά επιχείρηση και ανά έργο· τούτο ισχύει όταν περισσότερο από το ήμισυ των επιλέξιμων δαπανών του έργου συνδέεται με δραστηριότητες που εμπίπτουν στην κατηγορία της πειραματικής ανάπτυξης·
 - iv) εάν το έργο είναι έργο Eureka, υλοποιείται από κοινή επιχείρηση που έχει συσταθεί βάσει του άρθρου 185 ή του άρθρου 187 της Συνθήκης, ή πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 25 παράγραφος 6 στοιχείο δ), τα ποσά που αναφέρονται στα σημεία i) έως iii) διπλασιάζονται·
 - v) εάν οι ενισχύσεις για έργα έρευνας και ανάπτυξης χορηγούνται υπό μορφή επιστρεπτέων προκαταβολών οι οποίες, ελλείψει αποδεκτής μεθόδου για τον υπολογισμό του αντίστοιχου ακαθάριστου ισοδυνάμου επιχορήγησης, εκφράζονται ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών και το μέτρο προβλέπει ότι σε περίπτωση επιτυχούς έκβασης του έργου, όπως προσδιορίζεται βάσει εύλογων και συνετών υποθέσεων, οι προκαταβολές θα επιστρέφονται με επιτόκιο τουλάχιστον ίσο προς το προεξοφλητικό επιτόκιο που ίσχυε κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης, τα ποσά που αναφέρονται στα σημεία i) έως iv) αυξάνονται κατά 50 %·
 - vi) ενισχύσεις για μελέτες σκοπιμότητας κατά την προετοιμασία ερευνητικών δραστηριοτήτων: 8,25 εκατ. EUR ανά μελέτη·
 - vii) για τις ενισχύσεις προς MME για έργα έρευνας και ανάπτυξης που έχουν λάβει σήμα ποιότητας «Σφραγίδα Αριστείας» και υλοποιούνται βάσει του άρθρου 25α, το ποσό που αναφέρεται στο άρθρο 25α·
 - viii) για τις ενισχύσεις για τις δράσεις Marie Skłodowska-Curie και «Απόδειξη της ορθότητας της ιδέας» του ΕΣΕ που υλοποιούνται βάσει του άρθρου 25β, τα ποσά που αναφέρονται στο άρθρο 25β·
 - ix) για τις ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε συγχρηματοδοτούμενα έργα έρευνας και ανάπτυξης τα οποία υλοποιούνται βάσει του άρθρου 25γ, τα ποσά που αναφέρονται στο άρθρο 25γ·
 - x) για τις ενισχύσεις για ομαδικές επιχειρησιακές δράσεις, τα ποσά που αναφέρονται στο άρθρο 25δ·
 - xi) για τις ενισχύσεις που συνδέονται με τη συγχρηματοδότηση έργων που υποστηρίζονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας ή το ευρωπαϊκό πρόγραμμα βιομηχανικής ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας δυνάμει του άρθρου 25ε: 80 εκατ. EUR ανά επιχείρηση και ανά έργο·
- i) για τις επενδυτικές ενισχύσεις για ερευνητικές υποδομές: 35 εκατ. EUR ανά υποδομή·
 - ι α) για τις επενδυτικές ενισχύσεις για υποδομές δοκιμών και πειραματισμού: 25 εκατ. EUR ανά υποδομή·
 - ια) για τις ενισχύσεις για συνεργατικούς σχηματισμούς καινοτομίας: 10 εκατ. EUR ανά σχηματισμό·
 - ιβ) για τις ενισχύσεις καινοτομίας για MME: 10 εκατ. EUR ανά επιχείρηση και ανά έργο·

▼ **M6**

- ιγ) για τις ενισχύσεις για διαδικαστική και οργανωτική καινοτομία: 12,5 εκατ. EUR ανά επιχείρηση και ανά έργο·
- ιδ) για τις ενισχύσεις για επαγγελματική κατάρτιση: 3 εκατ. EUR ανά έργο επαγγελματικής κατάρτισης·
- ιε) για τις ενισχύσεις για την πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση: 5,5 εκατ. EUR ανά επιχείρηση, ανά έτος·
- ιστ) για τις ενισχύσεις για την απασχόληση εργαζομένων με αναπηρία υπό μορφή επιδότησης μισθού: 11 εκατ. EUR ανά επιχείρηση, ανά έτος·
- ιζ) για τις ενισχύσεις προς αντιστάθμιση των πρόσθετων δαπανών που συνεπάγεται η απασχόληση εργαζομένων με αναπηρία: 11 εκατ. EUR ανά επιχείρηση, ανά έτος·
- ιη) για τις ενισχύσεις προς αντιστάθμιση των δαπανών της υποστήριξης που παρέχεται σε εργαζομένους σε μειονεκτική θέση: 5,5 εκατ. EUR ανά επιχείρηση, ανά έτος·
- ιθ) για τις επενδυτικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά: 30 εκατ. EUR ανά επιχείρηση και ανά επενδυτικό έργο·
- ιθ α) για τις ενισχύσεις για ειδικές υποδομές και αποθήκευση που αναφέρονται στο άρθρο 36 παράγραφος 4: 25 εκατ. EUR ανά έργο·
- ιθ β) για τις επενδυτικές ενισχύσεις για υποδομές επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού που αναφέρονται στο άρθρο 36α παράγραφοι 1 και 2: 30 εκατ. EUR ανά επιχείρηση και ανά έργο και, στην περίπτωση καθεστώτων, μέσος ετήσιος προϋπολογισμός ύψους 300 εκατ. EUR·
- ιθ γ) για τις επενδυτικές ενισχύσεις για τις συνδυαστικές βελτιώσεις της ενεργειακής απόδοσης και των περιβαλλοντικών επιδόσεων των κτιρίων, που αναφέρονται στο άρθρο 38α παράγραφος 7 και στο άρθρο 39 παράγραφος 2α: 30 εκατ. EUR ανά επιχείρηση και ανά έργο·
- ιθ δ) για τις ενισχύσεις για τη διευκόλυνση της σύναψης συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης που αναφέρονται στο άρθρο 38β: συνολική ονομαστική εκκρεμή χρηματοδότηση ύψους 30 εκατ. EUR ανά δικαιούχο·
- ιθ ε) για τις επενδυτικές ενισχύσεις για έργα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια υπό μορφή χρηματοδοτικών μέσων: τα ποσά που ορίζονται στο άρθρο 39 παράγραφος 5·
- ιθ στ) για τις ενισχύσεις υπό μορφή μειώσεων περιβαλλοντικών φόρων ή εξομοιούμενων προς φόρους περιβαλλοντικών εισφορών που αναφέρονται στο άρθρο 44α: 50 εκατ. EUR ανά καθεστώς ετησίως·
-
- κβ) για τις ενισχύσεις λειτουργίας για την προώθηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, όπως αναφέρονται στο άρθρο 42, και για τις ενισχύσεις λειτουργίας για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και του ανανεώσιμου υδρογόνου σε μικρά έργα και κοινότητες ανανεώσιμης ενέργειας, όπως αναφέρονται στο άρθρο 43: 30 εκατ. EUR ανά επιχείρηση και ανά έργο· το άθροισμα των προϋπολογισμών όλων των καθεστώτων που εμπίπτουν στο άρθρο 42 και το άθροισμα των προϋπολογισμών όλων των καθεστώτων που εμπίπτουν στο άρθρο 43 δεν θα πρέπει αντίστοιχα να υπερβαίνουν τα 300 εκατ. EUR ετησίως·

▼ **M6**

- κγ) για τις ενισχύσεις για συστήματα τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης, όπως αναφέρονται στο άρθρο 46: 50 εκατ. EUR ανά επιχείρηση και ανά έργο·
- κδ) για τις ενισχύσεις για ενεργειακές υποδομές, όπως αναφέρονται στο άρθρο 48: 70 εκατ. EUR ανά επιχείρηση και ανά έργο·
- κε) για τις ενισχύσεις για την ανάπτυξη σταθερών ευρυζωνικών δικτύων που χορηγούνται υπό μορφή επιχορήγησης: συνολικές δαπάνες 100 εκατ. EUR ανά έργο· για τις ενισχύσεις για σταθερά ευρυζωνικά δίκτυα που χορηγούνται με τη μορφή χρηματοδοτικού μέσου, το ονομαστικό ποσό της συνολικής χρηματοδότησης που παρέχεται σε κάθε τελικό δικαιούχο ανά έργο δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 150 εκατ. EUR·
- κεα) για τις ενισχύσεις για την ανάπτυξη δικτύων κινητής τηλεφωνίας 4G ή 5G που χορηγούνται υπό μορφή επιχορήγησης: συνολικές δαπάνες 100 εκατ. EUR ανά έργο· για τις ενισχύσεις για δίκτυα κινητής τηλεφωνίας 4G ή 5G που χορηγούνται με τη μορφή χρηματοδοτικού μέσου, το ονομαστικό ποσό της συνολικής χρηματοδότησης που παρέχεται σε κάθε τελικό δικαιούχο ανά έργο δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 150 εκατ. EUR·
- κεβ) για τις ενισχύσεις για ορισμένα έργα κοινού ενδιαφέροντος στον τομέα των διευρωπαϊκών υποδομών ψηφιακής συνδεσιμότητας τα οποία χρηματοδοτούνται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1153 ή στα οποία απονέμεται το σήμα ποιότητας «Σφραγίδα Αριστείας» δυνάμει του εν λόγω κανονισμού, που χορηγούνται υπό μορφή επιχορήγησης: συνολικές δαπάνες 100 εκατ. EUR ανά έργο· για τις ενισχύσεις για ορισμένα έργα κοινού ενδιαφέροντος στον τομέα των διευρωπαϊκών υποδομών ψηφιακής συνδεσιμότητας που χορηγούνται με τη μορφή χρηματοδοτικού μέσου, το ονομαστικό ποσό της συνολικής χρηματοδότησης που παρέχεται σε κάθε τελικό δικαιούχο ανά έργο δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 150 εκατ. EUR·
- κεγ) για τις ενισχύσεις υπό μορφή καθεστώτων κουπονιών συνδεσιμότητας: ο συνολικός προϋπολογισμός κρατικών ενισχύσεων για 24 μήνες για όλα τα καθεστάτα κουπονιών συνδεσιμότητας σε ένα κράτος μέλος δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 50 εκατ. EUR (συνολικό ποσό, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών και περιφερειακών ή τοπικών καθεστώτων κουπονιών)·
- κε δ) για ενισχύσεις για την ανάπτυξη δικτύων οπισθόζευξης που χορηγούνται υπό μορφή επιχορήγησης: συνολικές δαπάνες 100 εκατ. EUR ανά έργο· για τις ενισχύσεις για την ανάπτυξη δικτύων οπισθόζευξης που χορηγούνται υπό μορφή χρηματοδοτικού μέσου, το ονομαστικό ποσό της συνολικής χρηματοδότησης που παρέχεται σε κάθε τελικό δικαιούχο ανά έργο δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 150 εκατ. EUR·
- κστ) για τις επενδυτικές ενισχύσεις για τον πολιτισμό και τη διατήρηση της κληρονομιάς: 165 εκατ. EUR ανά έργο· ενισχύσεις λειτουργίας για τον πολιτισμό και τη διατήρηση της κληρονομιάς: 82,5 εκατ. EUR ανά επιχείρηση ανά έτος·
- κζ) για τα καθεστάτα ενισχύσεων για οπτικοακουστικά έργα: 55 εκατ. EUR ανά καθεστώς ετησίως·
- κη) για τις ενισχύσεις για αθλητικές υποδομές και πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές: 33 εκατ. EUR ή το συνολικό κόστος που υπερβαίνει τα 110 εκατ. EUR ανά έργο· ενισχύσεις λειτουργίας για αθλητικές υποδομές: 2,2 εκατ. EUR ανά υποδομή ετησίως·
- κθ) για τις επενδυτικές ενισχύσεις για τοπικές υποδομές: 11 εκατ. EUR ή το συνολικό κόστος που υπερβαίνει τα 22 εκατ. EUR για την ίδια υποδομή·

▼ M1

- λ) για τις ενισχύσεις για περιφερειακούς αερολιμένες: η ένταση της ενίσχυσης και τα ποσά της ενίσχυσης που καθορίζονται στο άρθρο 56α·

▼ M6

- λα) για τις ενισχύσεις για θαλάσσιους λιμένες: επιλέξιμες δαπάνες ύψους 143 εκατ. EUR ανά έργο [ή 165 εκατ. EUR ανά έργο σε θαλάσσιο λιμένα που περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα εργασίας διαδρόμου του κεντρικού δικτύου όπως αναφέρεται στο άρθρο 47 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1315/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾]· όσον αφορά τη βυθοκόρηση, ως έργο νοείται η πραγματοποίηση όλων των δραστηριοτήτων βυθοκόρησης σε ένα ημερολογιακό έτος·

- λβ) για τις ενισχύσεις για λιμένες εσωτερικής ναυσιπλοΐας: επιλέξιμες δαπάνες ύψους 44 εκατ. EUR ανά έργο (ή 55 εκατ. EUR ανά έργο σε λιμένα εσωτερικής ναυσιπλοΐας που περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα εργασίας διαδρόμου του κεντρικού δικτύου όπως αναφέρεται στο άρθρο 47 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1315/2013)· όσον αφορά τη βυθοκόρηση, ως έργο νοείται η πραγματοποίηση όλων των δραστηριοτήτων βυθοκόρησης σε ένα ημερολογιακό έτος·

▼ M4

- λγ) για τις ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε χρηματοδοτικά προϊόντα τα οποία στηρίζονται από το Ταμείο InvestEU: τα ποσά που καθορίζονται στο τμήμα 16 του κεφαλαίου III· και

▼ M6

- λδ) για τις ενισχύσεις σε MME για δαπάνες που προκύπτουν από τη συμμετοχή σε έργα τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (ΤΑΠΤΚ): για τις ενισχύσεις δυνάμει του άρθρου 19α, 2 εκατ. EUR ανά επιχείρηση και ανά έργο· για τις ενισχύσεις δυνάμει του άρθρου 19β, τα ποσά που καθορίζονται στο άρθρο 19β παράγραφος 2 ανά έργο.

▼ B

2. Τα όρια που καθορίζονται ή αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεν επιτρέπεται να καταστρατηγούνται με τον τεχνητό διαχωρισμό των καθεστώτων ενισχύσεων ή των έργων ενίσχυσης.

*Άρθρο 5***Διαφάνεια των ενισχύσεων**

1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται μόνο στις ενισχύσεις ως προς τις οποίες είναι δυνατόν να υπολογιστεί εκ των προτέρων με ακρίβεια το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης της ενίσχυσης χωρίς να είναι αναγκαία εκτίμηση κινδύνου («διαφανείς ενισχύσεις»).

2. Οι ακόλουθες κατηγορίες ενισχύσεων θεωρείται ότι χαρακτηρίζονται από διαφάνεια:

- α) ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις επιτοκίου·
- β) ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε δάνεια, όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης υπολογίστηκε βάσει του επιτοκίου αναφοράς που ίσχυε στην αγορά τη στιγμή της χορήγησης·

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1315/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ένωσης για την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών και την κατάργηση της απόφασης αριθ. 661/2010/ΕΕ (ΕΕ L 348 της 20.12.2013, σ. 1).

▼ B

- γ) ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε εγγυήσεις:
- i) όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει υπολογιστεί με βάση τις προμήθειες ασφαλούς λιμένα που καθορίζονται σε ανακοίνωση της Επιτροπής· ή
 - ii) εάν πριν από την εφαρμογή του μέτρου, η μέθοδος για τον υπολογισμό του ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης της εγγυήσης έχει γίνει δεκτή με βάση την ανακοίνωση της Επιτροπής για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή εγγυήσεων ⁽¹⁾ ή οποιαδήποτε άλλη ανακοίνωση που τη διαδέχθηκε, μετά την κοινοποίηση της εν λόγω μεθόδου στην Επιτροπή δυνάμει κανονισμού που έχει εκδώσει η Επιτροπή στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων και που εφαρμοζόταν τη στιγμή εκείνη, και εφόσον η μέθοδος αυτή αναφέρει ρητά τα είδη εγγυήσεων και το είδος των υποκείμενων πράξεων στο πλαίσιο της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού·
- δ) ενισχύσεις με τη μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων, όταν το μέτρο προβλέπει ανώτατο όριο με το οποίο διασφαλίζεται ότι δεν γίνεται υπέρβαση του ισχύοντος ορίου·
- ε) ενισχύσεις για περιφερειακή αστική ανάπτυξη, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 16·

▼ M4

- εα) ενισχύσεις σε επιχειρήσεις για τη συμμετοχή τους σε έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας δυνάμει του άρθρου 20α, στο οποίο προβλέπεται ανώτατο όριο με το οποίο διασφαλίζεται η μη υπέρβαση του ισχύοντος κατώτατου ορίου που ορίζεται στο άρθρο 20α·

▼ M6

- στ) ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε μέτρα χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στα άρθρα 21 και 21α·

▼ B

- ζ) ενισχύσεις για νεοσύστατες επιχειρήσεις, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 22·

▼ M6

- ζ α) ενισχύσεις για ΜΜΕ υπό μορφή μειωμένων τελών πρόσβασης ή δωρεάν πρόσβασης σε συμβουλευτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας και σε υποστηρικτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημεία 94) και 95) αντίστοιχα, που παρέχονται για παράδειγμα από οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσεων, ερευνητικές υποδομές, υποδομές δοκιμών και πειραματισμού ή συνεργατικούς σχηματισμούς καινοτομίας βάσει καθεστώτος ενισχύσεων, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
- i) το πλεονέκτημα που συνίσταται σε μειωμένα τέλη ή στην απόκτηση δωρεάν πρόσβασης είναι ποσοτικοποιήσιμο και αποδείξιμο·
 - ii) οι πλήρεις ή μερικές εκπτώσεις τιμής για τις υπηρεσίες και οι κανόνες σύμφωνα με τους οποίους οι ΜΜΕ μπορούν να υποβάλλουν αίτηση, να επιλέγονται και να λαμβάνουν εκπτώσεις δημοσιοποιούνται (μέσω δικτυακών τόπων ή άλλων κατάλληλων μέσων) προτού ο πάροχος υπηρεσιών αρχίσει να παρέχει τις εκπτώσεις·

⁽¹⁾ ΕΕ C 155 της 20.6.2008, σ. 10.

▼ M6

iii) ο πάροχος υπηρεσιών τηρεί αρχεία των ποσών των ενισχύσεων που χορηγούνται σε κάθε ΜΜΕ υπό μορφή εκπτώσεων τιμής, ώστε να διασφαλίζεται η τήρηση των ανώτατων ορίων που καθορίζονται στο άρθρο 28 παράγραφοι 3 και 4. Τα αρχεία αυτά φυλάσσονται επί 10 έτη από την ημερομηνία κατά την οποία χορηγήθηκε η τελευταία ενίσχυση από τον πάροχο υπηρεσιών·

▼ B

- η) ενισχύσεις για έργα ενεργειακής απόδοσης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 39·
- θ) ενισχύσεις με τη μορφή πριμοδοτήσεων επιπλέον της τιμής της αγοράς, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 42·
- ι) ενισχύσεις υπό μορφή επιστρεπτέων προκαταβολών, εφόσον το συνολικό ονομαστικό ποσό της επιστρεπτέας προκαταβολής δεν υπερβαίνει τα ισχύοντα όρια βάσει του παρόντος κανονισμού ή εφόσον, πριν από την εφαρμογή του μέτρου, η μέθοδος υπολογισμού του ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης της επιστρεπτέας προκαταβολής έγινε δεκτή μετά την κοινοποίησή της στην Επιτροπή·

▼ M1

- α) ενισχύσεις υπό μορφή πώλησης ή μίσθωσης ενσώματων στοιχείων ενεργητικού κάτω της τιμής της αγοράς εάν η αξία καθορίζεται είτε με αξιολόγηση ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα πριν από τη συναλλαγή είτε με παραπομπή σε δημοσιοποιημένο, τακτικά επικαιροποιημένο και γενικά αποδεκτό δείκτη αναφοράς·

▼ M6

- ιβ) ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε χρηματοοικονομικά προϊόντα τα οποία στηρίζονται από το Ταμείο InvestEU, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο τμήμα 16 του κεφαλαίου III·
- ιγ) ενισχύσεις σε πολύ μικρές επιχειρήσεις υπό μορφή δημόσιων παρεμβάσεων σχετικά με την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου ή θερμότητας, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 19γ·
- ιδ) ενισχύσεις σε ΜΜΕ υπό μορφή προσωρινών δημόσιων παρεμβάσεων σχετικά με την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου ή θερμότητας παραγόμενης από φυσικό αέριο ή ηλεκτρική ενέργεια για τον μετριασμό των επιπτώσεων των αυξήσεων των τιμών μετά τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 19δ·

▼ B*Άρθρο 6***Χαρακτήρας κινήτρου**

1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται μόνο σε ενισχύσεις που έχουν χαρακτήρα κινήτρου.

2. Θεωρείται ότι οι ενισχύσεις έχουν χαρακτήρα κινήτρου, εάν ο δικαιούχος έχει υποβάλει γραπτή αίτηση ενίσχυσης στο οικείο κράτος μέλος πριν από την έναρξη των εργασιών για το έργο ή τη δραστηριότητα. Η αίτηση για τη χορήγηση ενίσχυσης περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) την ονομασία και το μέγεθος της επιχείρησης·
- β) περιγραφή του έργου, συμπεριλαμβανομένων των ημερομηνιών έναρξης και λήξης·
- γ) τον τόπο εκτέλεσης του έργου·

▼ B

- δ) κατάλογο των δαπανών του έργου·
- ε) είδος ενίσχυσης (επιχορήγηση, δάνειο, εγγύηση, επιστρεπτέα προκαταβολή, εισφορά κεφαλαίου ή άλλο) και ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που απαιτείται για το έργο.

3. Οι ad hoc ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεγάλες επιχειρήσεις θεωρείται ότι έχουν χαρακτήρα κινήτρου, εάν το κράτος μέλος, εκτός του ότι έχει μεριμνήσει για την τήρηση του όρου της παραγράφου 2, έχει επίσης ελέγξει, πριν χορηγήσει τη σχετική ενίσχυση, ότι τα έγγραφα που συντάξε ο δικαιούχος αποδεικνύουν ότι η ενίσχυση θα έχει ένα ή περισσότερα από τα εξής αποτελέσματα:

- α) στην περίπτωση των περιφερειακών επενδυτικών ενισχύσεων: υλοποίηση ενός έργου το οποίο δεν θα είχε υλοποιηθεί στη συγκεκριμένη περιοχή ή δεν θα ήταν επαρκώς αποδοτικό για τον δικαιούχο, εάν δεν είχε χορηγηθεί η ενίσχυση·
- β) σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, ότι υπάρχει:
 - ουσιώδης αύξηση του αντικειμένου του έργου/της δραστηριότητας ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης· ή
 - ουσιώδης αύξηση του συνολικού ποσού που δαπανά ο δικαιούχος για το έργο/τη δραστηριότητα ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης· ή
 - ουσιώδης αύξηση της ταχύτητας ολοκλήρωσης του συγκεκριμένου έργου/δραστηριότητας.

4. Κατά παρέκκλιση των παραγράφων 2 και 3, τα μέτρα υπό μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων θεωρείται ότι έχουν χαρακτήρα κινήτρου εάν πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) με το μέτρο παρέχεται δικαίωμα για ενισχύσεις βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και χωρίς περαιτέρω άσκηση διακριτικής ευχέρειας από την πλευρά του κράτους μέλους· και
- β) το μέτρο εγκρίθηκε και τέθηκε σε ισχύ προτού αρχίσουν οι εργασίες για το ενισχύσιμο έργο ή δραστηριότητα, με εξαίρεση την περίπτωση διάδοχων φορολογικών καθεστώτων, εφόσον η δραστηριότητα είχε ήδη καλυφθεί από τα προηγούμενα καθεστώτα υπό μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων.

5. Κατά παρέκκλιση των παραγράφων 2, 3 και 4, οι ακόλουθες κατηγορίες ενισχύσεων δεν απαιτείται να έχουν ή θεωρείται ότι έχουν χαρακτήρα κινήτρου:

▼ M1

- α) περιφερειακές ενισχύσεις λειτουργίας και περιφερειακές ενισχύσεις αστικής ανάπτυξης, εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις που προβλέπονται στα άρθρα 15 και 16·

▼ M6

- β) ενισχύσεις για την πρόσβαση των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση, εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις που προβλέπονται στα άρθρα 21, 21α και 22·

▼ B

- γ) ενισχύσεις για την πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση με τη μορφή επιδότησης μισθού και ενισχύσεις για την απασχόληση εργαζομένων με αναπηρία με τη μορφή επιδότησης μισθού, εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις που προβλέπονται στα άρθρα 32 και 33 αντίστοιχα·

▼ M1

- δ) ενισχύσεις για την αντιστάθμιση των πρόσθετων δαπανών που συνεπάγεται η απασχόληση εργαζομένων με αναπηρία και ενισχύσεις για την αντιστάθμιση των δαπανών της παρεχόμενης βοήθειας σε εργαζομένους σε μειονεκτική θέση, εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις που προβλέπονται στα άρθρα 34 και 35·

▼ B

- ε) ενισχύσεις με τη μορφή μειώσεων περιβαλλοντικών φόρων δυνάμει της οδηγίας 2003/96/EK, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 44 του παρόντος κανονισμού·
- στ) ενισχύσεις για επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από ορισμένες θεομηνίες, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 50·
- ζ) ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα για τη μεταφορά κατοίκων απομακρυσμένων περιοχών, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 51·
- η) ενισχύσεις για τον πολιτισμό και τη διατήρηση της κληρονομιάς, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 53·

▼ M4

- θ) ενισχύσεις για επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας, εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις του άρθρου 20 ή του άρθρου 20α·
- ι) ενισχύσεις για έργα έρευνας και ανάπτυξης που έχουν λάβει σήμα ποιότητας «Σφραγίδα Αριστείας», για τις δράσεις Marie Skłodowska-Curie και τις δράσεις «Απόδειξη της ορθότητας της ιδέας» (Proof of Concept) του ΕΣΕ που έχουν λάβει σήμα ποιότητας «Σφραγίδα Αριστείας», ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε συγχρηματοδοτούμενα έργα και συγχρηματοδοτούμενες ομαδικές επιχειρησιακές δράσεις, εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 25α, στο άρθρο 25β, στο άρθρο 25γ ή στο άρθρο 25δ·
- ια) ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε χρηματοδοτικά προϊόντα τα οποία στηρίζονται από το Ταμείο InvestEU, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο τμήμα 16 του κεφαλαίου III·

▼ M6

- ιβ) ενισχύσεις για ΜΜΕ που συμμετέχουν ή επωφελούνται από έργα τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (ΤΑΠΤΚ), εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις του άρθρου 19α ή του άρθρου 19β·
- ιγ) ενισχύσεις για την εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας και την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, όταν το κόστος εξυγίανσης ή αποκατάστασης υπερβαίνει την υπεραξία της γης ή του ακινήτου και πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 45·
- ιδ) ενισχύσεις για την προστασία της βιοποικιλότητας και την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 45·
- ιε) ενισχύσεις για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές βάσει των άρθρων 41, 42 και 43, όταν η ενίσχυση χορηγείται αυτόματα σύμφωνα με αντικειμενικά και αμερόληπτα κριτήρια και χωρίς περαιτέρω άσκηση διακριτικής ευχέρειας από το κράτος μέλος και το μέτρο έχει εγκριθεί και τεθεί σε ισχύ πριν από την έναρξη των εργασιών για το ενισχυόμενο έργο ή δραστηριότητα·
- ιστ) ενισχύσεις σε πολύ μικρές επιχειρήσεις υπό μορφή δημόσιων παρεμβάσεων σχετικά με την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου ή θερμότητας, υπό τους όρους του άρθρου 19γ·

▼ **M6**

- ιζ) ενισχύσεις σε ΜΜΕ υπό μορφή προσωρινών δημόσιων παρεμβάσεων σχετικά με την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου ή θερμότητας που παράγεται από φυσικό αέριο ή ηλεκτρική ενέργεια για τον μετριασμό των επιπτώσεων των αυξήσεων των τιμών μετά τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, υπό τους όρους του άρθρου 19δ.

▼ **B***Άρθρο 7***Ένταση της ενίσχυσης και επιλέξιμες δαπάνες**▼ **M6**

1. Για τον υπολογισμό της έντασης των ενισχύσεων και των επιλέξιμων δαπανών, όλα τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται υπολογίζονται πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων. Ωστόσο, ο φόρος προστιθέμενης αξίας που επιβάλλεται στις επιλέξιμες δαπάνες ή στις δαπάνες που επιστρέφονται βάσει της ισχύουσας εθνικής φορολογικής νομοθεσίας δεν λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της έντασης της ενίσχυσης και των επιλέξιμων δαπανών. Οι επιλέξιμες δαπάνες τεκμηριώνονται εγγράφως με σαφή, συγκεκριμένο και επικαιροποιημένο τρόπο. Τα ποσά των επιλέξιμων δαπανών μπορούν να υπολογίζονται σύμφωνα με απλουστευμένες επιλογές κόστους, υπό την προϋπόθεση ότι μια πράξη χρηματοδοτείται τουλάχιστον εν μέρει από ταμείο της Ένωσης που επιτρέπει τη χρήση απλουστευμένων επιλογών κόστους και ότι η κατηγορία δαπανών είναι επιλέξιμη σύμφωνα με τη σχετική διάταξη εξαίρεσης. Στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζονται οι απλουστευμένες επιλογές κόστους που προβλέπονται στους σχετικούς κανόνες που διέπουν το ταμείο της Ένωσης. Επιπλέον, για τα έργα που υλοποιούνται σύμφωνα με τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, όπως εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾, τα ποσά των επιλέξιμων δαπανών μπορούν επίσης να υπολογίζονται σύμφωνα με απλουστευμένες επιλογές κόστους, υπό την προϋπόθεση ότι χρησιμοποιούνται οι απλουστευμένες επιλογές κόστους που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 ή στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060. Επιπλέον, για τις ενισχύσεις βάσει των άρθρων 25α και 25β, οι έμμεσες δαπάνες μπορούν να υπολογίζονται σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στην αντίστοιχη παράγραφο 3 των άρθρων 25α και 25β.

▼ **B**

2. Εφόσον η ενίσχυση χορηγείται με μορφή άλλη εκτός από επιχορήγηση, το ποσό της ενίσχυσης είναι το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης της ενίσχυσης.

3. ► **M1** Οι οφειλόμενες για το μέλλον ενισχύσεις, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων που καταβάλλονται σε περισσότερες δόσεις, ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. ◀ Οι επιλέξιμες δαπάνες ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την αναγωγή είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης.

▼ **M1**▼ **B**

5. Εάν οι ενισχύσεις χορηγούνται με τη μορφή επιστρεπτέων προκαταβολών οι οποίες, ελλείψει αποδεκτής μεθόδου για τον υπολογισμό του αντίστοιχου ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης, εκφράζονται

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17).

▼ B

ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών και το μέτρο προβλέπει ότι σε περίπτωση επιτυχούς έκβασης του έργου, όπως προσδιορίζεται βάσει εύλογων και συνετών υποθέσεων, οι προκαταβολές θα επιστρέφονται με επιτόκιο τουλάχιστον ίσο προς το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης, οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης που καθορίζονται στο κεφάλαιο III μπορούν να αυξηθούν κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες.

6. Εάν οι περιφερειακές ενισχύσεις χορηγούνται υπό μορφή επιστρεπτέων προκαταβολών, δεν επιτρέπεται η αύξηση της μέγιστης έντασης ενίσχυσης που καθορίζεται σε χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης.

*Άρθρο 8***Σώρευση**

1. Για να εξακριβωθεί κατά πόσον τηρούνται τα όρια κοινοποίησης του άρθρου 4 και οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης του κεφαλαίου III, λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό των κρατικών ενισχύσεων που χορηγούνται στην ενισχυόμενη δραστηριότητα, στο ενισχυόμενο έργο ή στην επιχείρηση.

▼ M6

2. Όταν ενωσιακή χρηματοδότηση που υπόκειται σε κεντρική διαχείριση από τα θεσμικά όργανα, τους οργανισμούς, τις κοινές επιχειρήσεις ή άλλους φορείς της Ένωσης και δεν τελεί υπό τον άμεσο ή έμμεσο έλεγχο των κρατών μελών συνδυάζεται με κρατική ενίσχυση, για να εξακριβωθεί κατά πόσον τηρούνται τα όρια κοινοποίησης και οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης ή τα μέγιστα ποσά ενίσχυσης, λαμβάνονται υπόψη μόνο οι κρατικές ενισχύσεις, με την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που χορηγείται για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες δεν υπερβαίνει το πλέον ευνοϊκό ποσοστό χρηματοδότησης που καθορίζουν οι ισχύοντες κανόνες της ενωσιακής νομοθεσίας. Κατά παρέκκλιση, η συνολική δημόσια χρηματοδότηση για έργα που υποστηρίζονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας μπορεί να ανέρχεται έως τις συνολικές επιλέξιμες δαπάνες του έργου, ανεξάρτητα από το μέγιστο ποσοστό χρηματοδότησης που ισχύει στο πλαίσιο του εν λόγω ταμείου, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται τα όρια κοινοποίησης και οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης ή τα μέγιστα ποσά ενίσχυσης δυνάμει του παρόντος κανονισμού.

▼ B

3. Οι ενισχύσεις με προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες που απαλλάσσονται βάσει του παρόντος κανονισμού μπορούν να σωρευθούν:

α) με οποιεσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, εφόσον τα εν λόγω μέτρα αφορούν διαφορετικές προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες·

▼ M4

β) με οποιεσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, όσον αφορά τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες επικαλύπτονται πλήρως ή εν μέρει, μόνον αν η σώρευση αυτή δεν οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης έντασης ή του υψηλότερου ποσού ενίσχυσης που εφαρμόζονται στην ενίσχυση αυτή δυνάμει του παρόντος κανονισμού.

Η χρηματοδότηση που παρέχεται στους τελικούς δικαιούχους με τη στήριξη του Ταμείου InvestEU που καλύπτεται από το τμήμα 16 του κεφαλαίου III και το κόστος που καλύπτεται από αυτή τη χρηματοδότηση δεν λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της συμμόρφωσης με τις διατάξεις περί σώρευσης που θεσπίζονται στην πρώτη περίοδο του παρόντος στοιχείου. Αντ' αυτού, το ποσό που λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό της συμμόρφωσης με τις διατάξεις περί σώρευσης της πρώτης περιόδου του παρόντος στοιχείου υπολογίζεται ως εξής. Πρώτον, το ονομαστικό ποσό της χρηματοδότησης που στηρίζεται από το Ταμείο InvestEU αφαιρείται από τις

▼ **M4**

συνολικές επιλέξιμες δαπάνες του έργου και, κατά τον τρόπο αυτόν, προκύπτει το σύνολο των υπόλοιπων επιλέξιμων δαπανών· δεύτερον, η μέγιστη ενίσχυση υπολογίζεται με την εφαρμογή της σχετικής υψηλότερης έντασης ενίσχυσης ή του ανώτατου ποσού ενίσχυσης μόνο στο σύνολο των υπόλοιπων επιλέξιμων δαπανών.

Στις περιπτώσεις άρθρων για τα οποία το όριο κοινοποίησης εκφράζεται ως μέγιστο ποσό ενίσχυσης, το ονομαστικό ποσό της χρηματοδότησης που παρέχεται στους τελικούς δικαιούχους με τη στήριξη από το Ταμείο InvestEU επίσης δεν λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό του κατά πόσον τηρούνται τα όρια κοινοποίησης του άρθρου 4.

Εναλλακτικά, για τα δάνεια πλήρους εξασφάλισης ή τις εγγυήσεις για τα δάνεια πλήρους εξασφάλισης που στηρίζονται από το Ταμείο InvestEU δυνάμει του τμήματος 16 του κεφαλαίου III, το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης της ενίσχυσης που αφορά τα εν λόγω δάνεια ή εγγυήσεις που παρέχονται στους τελικούς δικαιούχους μπορεί να υπολογιστεί σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2 στοιχείο β) ή γ), κατά περίπτωση. Αυτό το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης της ενίσχυσης μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να διασφαλιστεί, σύμφωνα με την πρώτη περίοδο του παρόντος στοιχείου, ότι η σώρευση με οποιαδήποτε άλλη ενίσχυση για τις ίδιες προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες δεν οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης έντασης ενίσχυσης ή του ανώτατου ποσού ενίσχυσης που εφαρμόζεται στην ενίσχυση βάσει του παρόντος κανονισμού ή του σχετικού ορίου κοινοποίησης βάσει του παρόντος κανονισμού.

4. Οι ενισχύσεις χωρίς προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες που απαλλάσσονται βάσει των άρθρων 19β, 20α, 21, 21α, 22 ή 23, του άρθρου 56ε παράγραφος 5 στοιχείο α) σημείο ii), iii) ή iv), του άρθρου 56ε παράγραφος 10 και του άρθρου 56στ μπορούν να σωρευτούν με οποιαδήποτε άλλη κρατική ενίσχυση με προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες. Οι ενισχύσεις χωρίς προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες μπορούν να σωρευτούν με οποιεσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις χωρίς προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες, μέχρι το υψηλότερο σχετικό όριο συνολικής χρηματοδότησης που καθορίζεται με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης από τον παρόντα ή άλλο κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή. Οι ενισχύσεις χωρίς προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες που απαλλάσσονται βάσει του παρόντος κανονισμού μπορούν να σωρευτούν με άλλες ενισχύσεις χωρίς προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες οι οποίες χορηγούνται για την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της Συνθήκης και οι οποίες εγκρίνονται με απόφαση που εκδίδει η Επιτροπή. Οι ενισχύσεις χωρίς προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες που απαλλάσσονται βάσει του άρθρου 56ε παράγραφος 5 στοιχείο α) σημείο ii), iii) ή iv), του άρθρου 56ε παράγραφος 10 και του άρθρου 56στ μπορούν να σωρευτούν με άλλες ενισχύσεις χωρίς προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες που απαλλάσσονται βάσει των εν λόγω άρθρων.

▼ **B**

5. Οι κρατικές ενισχύσεις που τυγχάνουν απαλλαγής δυνάμει του παρόντος κανονισμού δεν σωρευτούν με οποιεσδήποτε ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που αφορούν τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εάν η σώρευση αυτή θα οδηγήσει σε υπέρβαση της έντασης ενίσχυσης που προβλέπεται στο κεφάλαιο III του παρόντος κανονισμού.

6. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου 3 στοιχείο β), οι ενισχύσεις υπέρ εργαζομένων με αναπηρία, που προβλέπονται στα άρθρα 33 και 34, μπορούν να σωρευθούν με άλλες ενισχύσεις που απαλλάσσονται βάσει του παρόντος κανονισμού και αφορούν τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες πάνω από το υψηλότερο ισχύον όριο βάσει του παρόντος κανονισμού, εφόσον η σώρευση αυτή δεν οδηγεί σε ένταση ενίσχυσης μεγαλύτερη από το 100 % των σχετικών δαπανών για όλη την περίοδο κατά την οποία απασχολούνται οι εν λόγω εργαζόμενοι.

▼ **M1**

7. Κατά παρέκκλιση των παραγράφων 1 έως 6, για τον καθορισμό της τήρησης των ανώτατων ορίων που ισχύουν για τις περιφερειακές ενισχύσεις λειτουργίας στις εξόχως απόκεντρες περιοχές, όπως ορίζεται στο άρθρο 15 παράγραφος 4, λαμβάνονται υπόψη μόνον οι περιφερειακές ενισχύσεις λειτουργίας σε εξόχως απόκεντρες περιοχές που υλοποιούνται δυνάμει του παρόντος κανονισμού.

*Άρθρο 9***Δημοσίευση και πληροφορίες**▼ **M6**

1. Το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος μεριμνά ώστε να δημοσιεύονται στην εφαρμογή Transparency Award Module της Επιτροπής⁽¹⁾ ή σε ενιαίο δικτυακό τόπο για τις κρατικές ενισχύσεις, σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο:

- α) συνοπτικές πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 11 με τον τυποποιημένο μορφότυπο που ορίζεται στο παράρτημα II ή σύνδεσμος που παρέχει πρόσβαση σε αυτές·
- β) το πλήρες κείμενο κάθε μέτρου ενίσχυσης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 11, ή σύνδεσμος που παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο·
- γ) οι πληροφορίες που αναφέρονται στο παράρτημα III για κάθε χορήγηση μεμονωμένης ενίσχυσης που υπερβαίνει τα 100 000 EUR, ή, όσον αφορά ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε χρηματοδοτικά προϊόντα τα οποία στηρίζονται από το Ταμείο InvestEU βάσει του τμήματος 16, για κάθε χορήγηση μεμονωμένης ενίσχυσης που υπερβαίνει τα 500 000 EUR, ή, όσον αφορά δικαιούχους που δραστηριοποιούνται στον τομέα της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής ή στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, εκτός εκείνων επί των οποίων εφαρμόζεται το τμήμα 2α, για κάθε χορήγηση μεμονωμένης ενίσχυσης που υπερβαίνει τα 10 000 EUR.

Όσον αφορά τις ενισχύσεις που χορηγούνται για έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας που αναφέρονται στο άρθρο 20, οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο αναρτώνται στον δικτυακό τόπο του κράτους μέλους στο οποίο έχει την έδρα της η αρμόδια διαχειριστική αρχή, όπως ορίζεται στο άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1299/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽²⁾ ή στο άρθρο 45 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1059 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽³⁾, κατά περίπτωση. Εναλλακτικά, τα συμμετέχοντα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν ότι καθένα από αυτά θα παρέχει τις πληροφορίες που αφορούν τα μέτρα ενίσχυσης εντός της επικράτειάς του στον αντίστοιχο δικτυακό τόπο.

Οι υποχρεώσεις δημοσίευσης που ορίζονται στο πρώτο εδάφιο δεν ισχύουν για ενισχύσεις που χορηγούνται σε έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας που αναφέρονται στο άρθρο 20α, καθώς και σε έργα τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων («ΤΑΠΤΚ») βάσει του άρθρου 19β.

⁽¹⁾ Δημόσια αναζήτηση στη βάση δεδομένων «Διαφάνεια των Κρατικών Ενισχύσεων», η οποία είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=el>

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1299/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού ειδικών διατάξεων για την υποστήριξη του στόχου της Ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 259).

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1059 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τις ειδικές διατάξεις που διέπουν τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) ο οποίος υποστηρίζεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 94).

▼ M6

2. Για τα καθεστάτα υπό μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων και για τα καθεστάτα που υπάγονται στα άρθρα 16, 21α και 22 ⁽¹⁾, οι όροι που αναφέρονται στην παράγραφο 1 πρώτο εδάφιο στοιχείο γ) του παρόντος άρθρου θεωρείται ότι πληρούνται εάν τα κράτη μέλη δημοσιεύουν τις απαιτούμενες πληροφορίες για τα ποσά των μεμονωμένων ενισχύσεων στις εξής κλίμακες (σε εκατ. EUR):

0,01-0,1 (μόνο για την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια, καθώς και για την πρωτογενή γεωργική παραγωγή):

0,1-0,5·

0,5-1·

1-2·

2-5·

5-10·

10-30· και

30 και άνω.

▼ B

3. Για τα καθεστάτα ενίσχυσης βάσει του άρθρου 51 του παρόντος κανονισμού, οι υποχρεώσεις δημοσίευσης που ορίζονται στο παρόν άρθρο δεν εφαρμόζονται στους τελικούς καταναλωτές.

▼ M4

3α. Εάν ένα χρηματοδοτικό προϊόν έχει υλοποιηθεί από κράτος μέλος βάσει της συνιστώσας κράτους μέλους του InvestEU ή από εθνική αναπτυξιακή τράπεζα που ενεργεί ως εταίρος υλοποίησης ή ως ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός στο πλαίσιο του InvestEU, το κράτος μέλος εξακολουθεί να έχει την υποχρέωση να διασφαλίσει τη δημοσίευση των πληροφοριών, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο γ). Ωστόσο, η υποχρέωση αυτή θεωρείται ότι έχει εκπληρωθεί εάν ο εταίρος υλοποίησης παράσχει στην Επιτροπή τις πληροφορίες που ορίζονται στην παράγραφο 1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο γ) το αργότερο έως τις 30 Ιουνίου της χρήσης μετά την οικονομική χρήση κατά την οποία χορηγήθηκε η ενίσχυση και εφόσον στη συμφωνία εγγύησης που υπέγραψαν η Επιτροπή και ο εταίρος υλοποίησης προβλέπεται η απαίτηση παροχής στην Επιτροπή των πληροφοριών που ορίζονται στην παράγραφο 1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο γ).

▼ M6

4. Οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο γ) οργανώνονται και είναι προσβάσιμες με τυποποιημένο τρόπο, όπως περιγράφεται στο παράρτημα III, και επιτρέπουν λειτουργίες αποτελεσματικής αναζήτησης και λήψης αρχείων. Δημοσιεύονται εντός 6 μηνών από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης ή, για τις ενισχύσεις με τη μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων, εντός 1 έτους από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής φορολογικής δήλωσης, και παραμένουν διαθέσιμες για τουλάχιστον 10 έτη από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης. Για τις ενισχύσεις με τη μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων, εάν δεν υπάρχει επίσημη απαίτηση για ετήσια δήλωση, ως ημερομηνία χορήγησης για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου θεωρείται η 31η Δεκεμβρίου του έτους για το οποίο χορηγήθηκε η ενίσχυση.

▼ B

5. Η Επιτροπή δημοσιεύει στον δικτυακό τόπο της:

α) τους συνδέσμους προς τους δικτυακούς τόπους για τις κρατικές ενισχύσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου·

⁽¹⁾ Για τα καθεστάτα βάσει των άρθρων 16, 21α και 22 του παρόντος κανονισμού, η απαίτηση δημοσίευσης πληροφοριών για κάθε μεμονωμένη ενίσχυση που υπερβαίνει τα 100 000 EUR μπορεί να αρθεί όσον αφορά τις MME που δεν έχουν πραγματοποιήσει καμία εμπορική πώληση σε οποιαδήποτε αγορά.

▼ B

β) τις συνοπτικές πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 11.

6. Τα κράτη μέλη συμμορφώνονται με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου το αργότερο εντός δύο ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

Άρθρο 10

Ανάκληση του ευεργετήματος της απαλλαγής κατά κατηγορία

Εάν ένα κράτος μέλος χορηγήσει ενίσχυση που, κατά την άποψή του, απαλλάσσεται από την υποχρέωση κοινοποίησης δυνάμει του παρόντος κανονισμού, χωρίς να πληρούνται οι προϋποθέσεις των κεφαλαίων I έως III, η Επιτροπή μπορεί, αφού δώσει στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος τη δυνατότητα να παρουσιάσει τις απόψεις του, να εκδώσει απόφαση με την οποία θα ορίζεται ότι όλα ή ορισμένα από τα μελλοντικά μέτρα ενίσχυσης που θεσπίζονται από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, τα οποία, σε αντίθετη περίπτωση, θα ικανοποιούσαν τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού, πρέπει να κοινοποιούνται στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης. Τα μέτρα που υπόκεινται σε υποχρέωση κοινοποίησης μπορούν να περιοριστούν στα μέτρα χορήγησης ορισμένων τύπων ενισχύσεων ή υπέρ ορισμένων δικαιούχων ή σε μέτρα ενίσχυσης που θεσπίζονται από ορισμένες αρχές του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους.

▼ M2

Άρθρο 11

Υποβολή εκθέσεων

▼ M4

1. Τα κράτη μέλη ή, εναλλακτικά, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται για έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας βάσει του άρθρου 20, το κράτος μέλος στο οποίο έχει την έδρα της η διαχειριστική αρχή, όπως ορίζεται στο άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1299/2013 ή στο άρθρο 45 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1059, κατά περίπτωση, διαβιβάζουν στην Επιτροπή:

α) μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος κοινοποίησης της Επιτροπής, τις συνοπτικές πληροφορίες για κάθε μέτρο ενίσχυσης που τυγχάνει απαλλαγής δυνάμει του παρόντος κανονισμού, με το τυποποιημένο μορφότυπο που ορίζεται στο παράρτημα II, καθώς και σύνδεσμο που παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο του μέτρου ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένων των τροποποιήσεών του, εντός 20 εργάσιμων ημερών από την έναρξη ισχύος του μέτρου και

β) ετήσια έκθεση, όπως αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής⁽¹⁾, σε ηλεκτρονική μορφή, σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, η οποία περιέχει τις πληροφορίες που καθορίζονται στον εν λόγω κανονισμό, για κάθε πλήρες έτος ή κάθε τμήμα έτους κατά το οποίο εφαρμόζεται ο παρών κανονισμός. Για χρηματοδοτικά προϊόντα που υλοποιούνται από κράτος μέλος στο πλαίσιο της συνιστώσας κράτους μέλους του InvestEU ή από εθνική αναπτυξιακή τράπεζα που ενεργεί ως εταίρος υλοποίησης ή ως ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός στο πλαίσιο του InvestEU, η εν λόγω υποχρέωση του κράτους μέλους θεωρείται ότι εκπληρώνεται εφόσον ο εταίρος υλοποίησης υποβάλει στην Επιτροπή τις ετήσιες εκθέσεις, σύμφωνα με τις σχετικές απαιτήσεις περί υποβολής εκθέσεων που ορίζονται στη συμφωνία εγγύησης που υπέγραψαν η Επιτροπή και ο εταίρος υλοποίησης.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου περί λεπτομερών κανόνων για την εφαρμογή του άρθρου 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 140 της 30.4.2004, σ. 1).

▼ **M6**

Το πρώτο εδάφιο δεν εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται σε έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας που αναφέρονται στο άρθρο 20α, καθώς και σε έργα τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (ΤΑΠΤΚ) που αναφέρονται στο άρθρο 19β.

▼ **M2**

2. Εάν, συνεπεία της παράτασης της περιόδου εφαρμογής του παρόντος κανονισμού έως την 31η Δεκεμβρίου 2023 με τον κανονισμό (ΕΕ) 2020/972 ⁽¹⁾ της Επιτροπής, ένα κράτος μέλος προτίθεται να παρατείνει μέτρα για τα οποία έχουν υποβληθεί στην Επιτροπή συνοπτικές πληροφορίες σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, το εν λόγω κράτος μέλος επικαιροποιεί τις συνοπτικές πληροφορίες ως προς την παράταση των συγκεκριμένων μέτρων και κοινοποιεί την επικαιροποίηση στην Επιτροπή εντός 20 εργάσιμων ημερών από την έναρξη ισχύος της πράξης με την οποία το κράτος μέλος παρατείνει το οικείο μέτρο.

▼ **M1***Άρθρο 12***Παρακολούθηση**▼ **M4**

1. Για να είναι η Επιτροπή σε θέση να παρακολουθεί τις ενισχύσεις που απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης βάσει του παρόντος κανονισμού, τα κράτη μέλη, ή εναλλακτικά, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται για έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας που αναφέρονται στο άρθρο 20, το κράτος μέλος στο οποίο έχει την έδρα της η διαχειριστική αρχή, διατηρούν λεπτομερείς φακέλους με τις πληροφορίες και τα δικαιολογητικά έγγραφα που απαιτούνται προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσον πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό. Οι φάκελοι αυτοί φυλάσσονται επί 10 έτη από την ημερομηνία κατά την οποία χορηγήθηκαν είτε η *ad hoc* ενίσχυση είτε η τελευταία ενίσχυση δυνάμει του καθεστώτος.

Το πρώτο εδάφιο δεν εφαρμόζεται όσον αφορά τις ενισχύσεις που χορηγούνται σε έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας που αναφέρονται στο άρθρο 20α, καθώς και σε έργα των επιχειρησιακών ομάδων της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας και σε έργα τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (ΤΑΠΤΚ) που αναφέρονται στο άρθρο 19β.

▼ **M1**

2. Σε περίπτωση καθεστώτων στο πλαίσιο των οποίων χορηγούνται αυτόματα φορολογικές ενισχύσεις, όπως π.χ. βάσει των φορολογικών δηλώσεων των δικαιούχων, και όπου δεν διενεργείται εκ των προτέρων επαλήθευση από την οποία προκύπτει ότι πληρούνται όλοι οι όροι του συμβιβάσιμου για κάθε δικαιούχο, τα κράτη μέλη επαληθεύουν τακτικά, τουλάχιστον εκ των υστέρων και βάσει δειγματοληψίας, ότι πληρούνται όλοι οι όροι του συμβιβάσιμου, και συνάγουν τα απαραίτητα συμπεράσματα. Τα κράτη μέλη διατηρούν λεπτομερή αρχεία των επαληθεύσεων για τουλάχιστον 10 έτη από την ημερομηνία των ελέγχων.

3. Η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από κάθε κράτος μέλος όλες τις πληροφορίες και τα δικαιολογητικά έγγραφα που κρίνει απαραίτητα για την παρακολούθηση της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού,

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/972 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 2020, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 όσον αφορά την παράταση ισχύος του και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 όσον αφορά την παράταση ισχύος του και συναφείς προσαρμογές (ΕΕ L 215 της 7.7.2020, σ. 3).

▼ M1

συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2. Το οικείο κράτος μέλος υποβάλλει στην Επιτροπή όλες τις ζητούμενες πληροφορίες και τα δικαιολογητικά έγγραφα εντός προθεσμίας 20 εργάσιμων ημερών από την παραλαβή του σχετικού αιτήματος ή άλλης μεγαλύτερης προθεσμίας που καθορίζεται ενδεχομένως στο αίτημα.

▼ B

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

ΤΜΗΜΑ 1

Περιφερειακές ενισχύσεις

Υποτμήμα Α

Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις και ενισχύσεις λειτουργίας**▼ M6***Άρθρο 13***Πεδίο εφαρμογής των περιφερειακών ενισχύσεων**

Το παρόν τμήμα δεν εφαρμόζεται:

- α) στις ενισχύσεις στον τομέα του χάλυβα, στον τομέα του λιγνίτη και στον τομέα του άνθρακα·
- β) στις ενισχύσεις στον τομέα των μεταφορών καθώς και στη συναφή υποδομή· στις ενισχύσεις για παραγωγή, αποθήκευση, μεταφορά, διανομή και υποδομές ενέργειας, εκτός από τις περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις στις εξόχως απόκεντρες περιοχές και τα καθεστώτα περιφερειακών ενισχύσεων λειτουργίας· και στις ενισχύσεις στον τομέα των ευρυζωνικών δικτύων, εκτός από τα καθεστώτα περιφερειακών ενισχύσεων λειτουργίας·
- γ) στις περιφερειακές ενισχύσεις υπό μορφή καθεστώτων που στοχεύουν σε περιορισμένο αριθμό συγκεκριμένων τομέων οικονομικής δραστηριότητας· τα καθεστώτα που αφορούν τουριστικές δραστηριότητες ή τη μεταποίηση και την εμπορία γεωργικών προϊόντων δεν θεωρείται ότι στοχεύουν σε συγκεκριμένους τομείς οικονομικής δραστηριότητας·
- δ) στις περιφερειακές ενισχύσεις λειτουργίας που χορηγούνται σε επιχειρήσεις των οποίων οι κύριες δραστηριότητες εμπίπτουν στον τομέα ΙΑ «Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες» της NACE αναθ. 2 ή σε επιχειρήσεις που ασκούν ενδοομιλικές δραστηριότητες και των οποίων οι κύριες δραστηριότητες εμπίπτουν στις τάξεις 70.10 «Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων» ή 70.22 «Δραστηριότητες παροχής επιχειρηματικών συμβουλών και άλλων συμβουλών διαχείρισης» της NACE αναθ. 2.

▼ B*Άρθρο 14***Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις**

1. Τα μέτρα περιφερειακών επενδυτικών ενισχύσεων συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.
2. Οι ενισχύσεις χορηγούνται σε ενισχυόμενες περιοχές.

▼ **M6**

3. Στις ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης, οι ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται για οποιαδήποτε μορφή αρχικών επενδύσεων, ανεξάρτητα από το μέγεθος του δικαιούχου. Στις ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, οι ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται σε ΜΜΕ για οποιαδήποτε μορφή αρχικών επενδύσεων και σε μεγάλες επιχειρήσεις μόνο για αρχική επένδυση που δημιουργεί νέα οικονομική δραστηριότητα στη συγκεκριμένη περιοχή.

4. Επιλέξιμες δαπάνες είναι μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες:

- α) επενδυτικές δαπάνες σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού· ή
- β) το εκτιμώμενο μισθολογικό κόστος των θέσεων εργασίας που δημιουργούνται ως αποτέλεσμα αρχικής επένδυσης, υπολογιζόμενο σε περίοδο δύο ετών· ή
- γ) συνδυασμός μέρους των δαπανών που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β), που δεν υπερβαίνει ωστόσο το ποσό του στοιχείου α) ή β), αναλόγως του ποιο ποσό είναι υψηλότερο.

5. Η επένδυση διατηρείται στη συγκεκριμένη περιοχή για τουλάχιστον πέντε έτη, ή τρία έτη για τις ΜΜΕ, μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης. Αυτό δεν εμποδίζει την αντικατάσταση μονάδας παραγωγής ή εξοπλισμού που κατέστησαν παρωχημένα ή υπέστησαν βλάβες κατά την περίοδο αυτή, εφόσον η οικονομική δραστηριότητα διατηρείται στη συγκεκριμένη περιοχή για την ελάχιστη απαιτούμενη περίοδο.

6. Τα αποκτώμενα στοιχεία ενεργητικού πρέπει να είναι καινούργια, εκτός αν αποκτώνται από ΜΜΕ ή αν πρόκειται για την απόκτηση επιχειρηματικής εγκατάστασης.

Οι δαπάνες που σχετίζονται με τη μίσθωση ενσώματων στοιχείων ενεργητικού μπορούν να λαμβάνονται υπόψη υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) για τη γη και τα κτίρια, η μίσθωση πρέπει να συνεχίζεται για τουλάχιστον πέντε έτη μετά την αναμενόμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της επένδυσης για μεγάλες επιχειρήσεις ή τρία έτη στην περίπτωση των ΜΜΕ·
- β) για τις μονάδες παραγωγής ή τα μηχανήματα, η μίσθωση πρέπει να λαμβάνει τη μορφή χρηματοδοτικής μίσθωσης και να περιλαμβάνει υποχρέωση αγοράς των στοιχείων ενεργητικού κατά τη λήξη της διάρκειας της μίσθωσης από τον δικαιούχο της ενίσχυσης.

Σε περίπτωση αρχικής επένδυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 2 σημείο 49) στοιχείο β) ή σημείο 51) στοιχείο β), λαμβάνονται, καταρχήν, υπόψη μόνον οι δαπάνες αγοράς των στοιχείων ενεργητικού από τρίτους που δεν σχετίζονται με τον αγοραστή. Ωστόσο, σε περίπτωση που ένα μέλος της οικογένειας ή ένας ή περισσότεροι υπάλληλοι του αρχικού ιδιοκτήτη αναλαμβάνουν μια μικρή επιχείρηση, δεν ισχύει ο όρος ότι τα στοιχεία ενεργητικού πρέπει να αγοράζονται από τρίτους που δεν σχετίζονται με τον αγοραστή. Η συναλλαγή πραγματοποιείται υπό τους όρους της αγοράς. Εάν η απόκτηση των στοιχείων ενεργητικού μιας εγκατάστασης συνοδεύεται από πρόσθετη επένδυση η οποία είναι επιλέξιμη για περιφερειακή ενίσχυση, οι επιλέξιμες δαπάνες της πρόσθετης αυτής ενίσχυσης θα πρέπει να προστεθούν στο κόστος απόκτησης των στοιχείων ενεργητικού της εγκατάστασης. Στην περίπτωση που έχει ήδη χορηγηθεί ενίσχυση για την απόκτηση στοιχείων ενεργητικού πριν από την αγορά τους, το κόστος των εν λόγω στοιχείων ενεργητικού αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες που συνδέονται με την απόκτηση επιχειρηματικής εγκατάστασης.

▼ M6

7. Όσον αφορά τις ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεγάλες επιχειρήσεις για την υλοποίηση θεμελιώδους αλλαγής στην παραγωγική διαδικασία, οι επιλέξιμες δαπάνες υπερβαίνουν τις αποσβέσεις των στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται με την προς εκσυγχρονισμό δραστηριότητα κατά τα τρία προηγούμενα οικονομικά έτη. Όσον αφορά τις ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεγάλες επιχειρήσεις ή ΜΜΕ για διαφοροποίηση υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης, οι επιλέξιμες δαπάνες υπερβαίνουν κατά τουλάχιστον 200 % τη λογιστική αξία των στοιχείων ενεργητικού που επαναχρησιμοποιούνται, όπως έχει καταγραφεί στο οικονομικό έτος που προηγείται της έναρξης των εργασιών.

▼ B

8. Τα άυλα στοιχεία ενεργητικού είναι επιλέξιμα για τον υπολογισμό των επενδυτικών δαπανών, εφόσον πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) πρέπει να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στην επιχειρηματική εγκατάσταση που λαμβάνει την ενίσχυση·
- β) πρέπει να είναι αποσβεστέα·
- γ) πρέπει να αγοράζονται σύμφωνα με τους όρους της αγοράς από τρίτους που δεν έχουν σχέση με τον αγοραστή και

▼ M6

δ) πρέπει να περιλαμβάνονται στα στοιχεία ενεργητικού της επιχείρησης που λαμβάνει την ενίσχυση και να παραμένουν συνδεδεμένα με το έργο για το οποίο χορηγείται η ενίσχυση επί τουλάχιστον πέντε έτη (τρία έτη για τις ΜΜΕ).

Για τις μεγάλες επιχειρήσεις, οι δαπάνες άυλων στοιχείων ενεργητικού είναι επιλέξιμες μόνον έως το 50 % των συνολικών επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών για την αρχική επένδυση. Για τις ΜΜΕ, είναι επιλέξιμο το 100 % των δαπανών σε άυλα στοιχεία ενεργητικού.

▼ B

9. Όταν οι επιλέξιμες δαπάνες υπολογίζονται με βάση το εκτιμώμενο μισθολογικό κόστος, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 4 στοιχείο β), πρέπει να πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

▼ M6

- α) το επενδυτικό έργο συνεπάγεται καθαρή αύξηση του αριθμού των εργαζομένων που απασχολούνται στη συγκεκριμένη εγκατάσταση σε σύγκριση με τον μέσο όρο κατά τους προηγούμενους 12 μήνες, μετά την αφαίρεση από τον αριθμό των θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν τυχόν απωλειών θέσεων εργασίας που σημειώθηκαν κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου, εκφρασμένων σε ετήσιες μονάδες εργασίας·
- β) η πλήρωση κάθε θέσης εργασίας πραγματοποιείται εντός τριών ετών από την ολοκλήρωση της επένδυσης·

▼ M4

γ) κάθε θέση εργασίας που δημιουργείται μέσω της επένδυσης διατηρείται στη συγκεκριμένη περιοχή για περίοδο τουλάχιστον πέντε ετών, ή τριών ετών στην περίπτωση των ΜΜΕ, από την ημερομηνία πλήρωσης της θέσης για πρώτη φορά, εκτός εάν η θέση απολεσθεί μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 2020 και 30ής Ιουνίου 2021.

▼ M6

▼ **B**

12. ► **M6** Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τη μέγιστη ένταση ενίσχυσης που προσδιορίζεται στον χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων ο οποίος ισχύει κατά την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης στη συγκεκριμένη περιοχή. ◀ Όταν η ένταση ενίσχυσης υπολογίζεται βάσει της παραγράφου 4 στοιχείο γ), η μέγιστη ένταση ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το πλέον ευνοϊκό ποσό που προκύπτει από την εφαρμογή της εν λόγω έντασης με βάση τις επενδυτικές δαπάνες ή το μισθολογικό κόστος. Για τα μεγάλα επενδυτικά έργα, το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το προσαρμοσμένο ποσό ενίσχυσης που υπολογίζεται σύμφωνα με τον μηχανισμό που ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 20.

13. ► **M6** Κάθε αρχική επένδυση του ίδιου δικαιούχου (σε επίπεδο ομίλου), η οποία αφορά την ίδια ή παρεμφερή δραστηριότητα και αρχίζει εντός τριών ετών από την ημερομηνία έναρξης των εργασιών για άλλη ενισχυόμενη επένδυση στην ίδια περιφέρεια επιπέδου 3 της ονοματολογίας εδαφικών στατιστικών μονάδων, θεωρείται ότι ανήκει σε ενιαίο επενδυτικό έργο. ◀ Όταν το ενιαίο επενδυτικό έργο αποτελεί μεγάλο επενδυτικό έργο, το συνολικό ποσό της ενίσχυσης για το ενιαίο επενδυτικό έργο δεν υπερβαίνει το προσαρμοσμένο ποσό ενίσχυσης για μεγάλα επενδυτικά έργα.

▼ **M6**

14. Η οικονομική συμμετοχή του δικαιούχου της ενίσχυσης ανέρχεται σε τουλάχιστον 25 % των επιλέξιμων δαπανών, μέσω ιδίων πόρων ή μέσω εξωτερικής χρηματοδότησης, και με μορφή που δεν περιέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης. Η απαίτηση για ίδια συνεισφορά σε ποσοστό 25 % δεν ισχύει για επενδυτικές ενισχύσεις που χορηγούνται για επενδύσεις σε εξόχως απόκεντρες περιοχές, εφόσον απαιτείται χαμηλότερη συνεισφορά για την πλήρη κάλυψη της μέγιστης έντασης ενίσχυσης.

15. Όσον αφορά τις αρχικές επενδύσεις που συνδέονται με έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας που υπάγονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1299/2013 ή τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1059, η ένταση ενίσχυσης της περιοχής στην οποία πραγματοποιείται η αρχική επένδυση ισχύει για όλους τους δικαιούχους που συμμετέχουν στο έργο. Εάν η αρχική επένδυση πραγματοποιείται σε δύο ή περισσότερες ενισχυόμενες περιοχές, η μέγιστη ένταση ενίσχυσης είναι αυτή που εφαρμόζεται στην ενισχυόμενη περιοχή όπου πραγματοποιείται το μεγαλύτερο μέρος των επιλέξιμων δαπανών. Στις ενισχυόμενες περιοχές που είναι επιλέξιμες για ενίσχυση βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, η παρούσα διάταξη εφαρμόζεται σε μεγάλες επιχειρήσεις μόνον αν η αρχική επένδυση δημιουργεί νέα οικονομική δραστηριότητα.

▼ **M1**

16. Ο δικαιούχος επιβεβαιώνει ότι, κατά τα δύο έτη που προηγούνται της αίτησης για ενίσχυση, δεν έχει προβεί σε μετεγκατάσταση στην επιχειρηματική εγκατάσταση στην οποία θα πραγματοποιηθεί η αρχική επένδυση για την οποία ζητείται η ενίσχυση, και δεσμεύεται ότι δεν θα το πράξει εντός μέγιστης περιόδου δύο ετών μετά την ολοκλήρωση της αρχικής επένδυσης για την οποία ζητείται η ενίσχυση. ► **M2** Όσον αφορά τις δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2019, τυχόν απώλεια θέσεων εργασίας, στην ίδια ή παρεμφερή δραστηριότητα σε μία από τις αρχικές εγκαταστάσεις του δικαιούχου στον ΕΟΧ, η οποία επισυμβαίνει μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 2020 και 30ής Ιουνίου 2021, δεν θεωρείται μεταφορά κατά την έννοια του άρθρου 2 σημείο 61α του παρόντος κανονισμού. ◀

17. Στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, δεν χορηγούνται ενισχύσεις σε επιχειρήσεις που έχουν διαπράξει μία ή περισσότερες από τις παραβάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως δ) και στο άρθρο 10 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 508/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁾ και για τις πράξεις του άρθρου 11 του εν λόγω κανονισμού.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 508/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 2328/2003, (ΕΚ) αριθ. 861/2006, (ΕΚ) αριθ. 1198/2006 και (ΕΚ) αριθ. 791/2007 και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1255/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 149 της 20.5.2014, σ. 1).

▼ M1

Άρθρο 15

Περιφερειακές ενισχύσεις λειτουργίας

1. Τα καθεστώτα περιφερειακών ενισχύσεων λειτουργίας στις εξόχως απόκεντρες περιοχές, στις αραιοκατοικημένες περιοχές και στις πολύ αραιοκατοικημένες περιοχές συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Στις αραιοκατοικημένες περιοχές, τα καθεστώτα περιφερειακών ενισχύσεων λειτουργίας αντισταθμίζουν τις επιπρόσθετες δαπάνες μεταφοράς εμπορευμάτων που έχουν παραχθεί σε περιοχές επιλέξιμες για τη χορήγηση ενισχύσεων λειτουργίας, καθώς και τις επιπρόσθετες δαπάνες μεταφοράς εμπορευμάτων που υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία σε αυτές τις περιοχές, υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) οι ενισχύσεις ποσοτικοποιούνται αντικειμενικά εκ των προτέρων με βάση κατ' αποκοπή ποσό ή ποσό ανά τόνο/χιλιόμετρο ή οποιαδήποτε άλλη σχετική μονάδα μέτρησης·

▼ M6

β) οι επιπρόσθετες δαπάνες μεταφοράς υπολογίζονται με βάση τη διανυθείσα διαδρομή των εμπορευμάτων εντός των εθνικών συνόρων του οικείου κράτους μέλους, με χρήση μέσων μεταφοράς που παρουσιάζουν το χαμηλότερο κόστος για τον δικαιούχο. Το κράτος μέλος μπορεί να επιβάλλει περιβαλλοντικά πρότυπα που πρέπει να τηρούνται από τον επιλεγέντα τρόπο μεταφοράς και, εάν τα πρότυπα αυτά επιβάλλονται στον δικαιούχο, μπορεί να βασίζει τον υπολογισμό των επιπρόσθετων δαπανών μεταφοράς στο χαμηλότερο κόστος για την τήρηση των εν λόγω περιβαλλοντικών προτύπων.

▼ M1

Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 100 % των επιπρόσθετων δαπανών μεταφοράς που καθορίζονται στην παρούσα παράγραφο.

▼ M6

3. Σε αραιοκατοικημένες και πολύ αραιοκατοικημένες περιοχές, τα καθεστώτα περιφερειακών ενισχύσεων λειτουργίας αποτρέπουν ή αναχαιτίζουν τη μείωση του πληθυσμού υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

▼ M1

α) οι δικαιούχοι ασκούν την οικονομική δραστηριότητά τους στη συγκεκριμένη περιοχή·

β) το ετήσιο ποσό ενίσχυσης ανά δικαιούχο δυνάμει όλων των καθεστώτων ενισχύσεων λειτουργίας δεν υπερβαίνει το 20 % του ετήσιου κόστους εργασίας που φέρει ο δικαιούχος στη συγκεκριμένη περιοχή.

4. ► C1 Στις εξόχως απόκεντρες περιοχές, τα καθεστώτα ενισχύσεων λειτουργίας αντισταθμίζουν το πρόσθετο κόστος λειτουργίας που προκύπτει σε αυτές τις περιοχές ως άμεσο αποτέλεσμα ενός ή περισσότερων από τα μόνιμα μειονεκτήματα που αναφέρονται στο άρθρο 349 της Συνθήκης, όταν οι δικαιούχοι ασκούν την οικονομική δραστηριότητά τους σε εξόχως απόκεντρη περιοχή, υπό την προϋπόθεση ότι το ετήσιο ποσό ενίσχυσης ανά δικαιούχο δυνάμει όλων των καθεστώτων ενισχύσεων λειτουργίας που εφαρμόζονται βάσει του παρόντος κανονισμού δεν υπερβαίνει ένα από τα ακόλουθα ποσοστά: ◀

▼ M1

- α) το 35 % της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας που δημιουργείται ετησίως από τον δικαιούχο στη συγκεκριμένη εξόχως απόκεντρη περιοχή·
- β) το 40 % του ετήσιου κόστους εργασίας που φέρει ο δικαιούχος στη συγκεκριμένη εξόχως απόκεντρη περιοχή·
- γ) το 30 % του ετήσιου κύκλου εργασιών του δικαιούχου που πραγματοποιείται στη συγκεκριμένη εξόχως απόκεντρη περιοχή.

▼ B**Υπομήμα Β****Ενισχύσεις για την αστική ανάπτυξη***Άρθρο 16***Περιφερειακές ενισχύσεις για την αστική ανάπτυξη**

1. Οι περιφερειακές ενισχύσεις για την αστική ανάπτυξη συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Τα έργα αστικής ανάπτυξης πρέπει να πληρούν τα ακόλουθα κριτήρια:

- α) υλοποιούνται μέσω ταμείων αστικής ανάπτυξης σε ενισχυόμενες περιοχές·
- β) συγχρηματοδοτούνται από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία·
- γ) υποστηρίζουν την εφαρμογή «ολοκληρωμένης στρατηγικής για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη».

▼ M6

3. Η συνολική επένδυση σε ένα έργο αστικής ανάπτυξης στο πλαίσιο οποιουδήποτε μέτρου ενίσχυσης για την αστική ανάπτυξη δεν υπερβαίνει το ποσό των 22 εκατ. EUR.

▼ M4

4. Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι συνολικές δαπάνες του έργου αστικής ανάπτυξης, στον βαθμό που είναι σύμφωνες με τα άρθρα 37 και 65 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 ή τα άρθρα 67 και 68 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, κατά περίπτωση.

▼ B

5. Οι ενισχύσεις που χορηγούνται από ταμείο αστικής ανάπτυξης στα επιλέξιμα έργα αστικής ανάπτυξης μπορούν να λάβουν τη μορφή ιδίων κεφαλαίων, οιονεί ιδίων κεφαλαίων, δανείων, εγγυήσεων ή συνδυασμού αυτών.

▼ M6

6. Οι ενισχύσεις για την αστική ανάπτυξη δημιουργούν μόχλευση επιπρόσθετων επενδύσεων από ανεξάρτητους ιδιώτες επενδυτές, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 72), στο επίπεδο των ταμείων αστικής ανάπτυξης ή των έργων αστικής ανάπτυξης, ούτως ώστε να επιτευχθεί συνολικό ποσό το οποίο ανέρχεται τουλάχιστον στο 20 % της συνολικής χρηματοδότησης που παρέχεται σε ένα έργο αστικής ανάπτυξης.

▼ B

7. Οι ιδιώτες και δημόσιοι επενδυτές μπορούν να παρέχουν μετρητά ή συνεισφορά σε είδος ή συνδυασμό αμοιτέρων για την υλοποίηση του έργου αστικής ανάπτυξης. Η συνεισφορά σε είδος λαμβάνεται υπόψη σύμφωνα με την αγοραία της αξία, όπως πιστοποιείται από ανεξάρτητο ειδικευμένο εκτιμητή ή από δεόντως εξουσιοδοτημένο επίσημο φορέα.

▼ B

8. Τα μέτρα αστικής ανάπτυξης πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) οι διαχειριστές των ταμείων αστικής ανάπτυξης επιλέγονται με ανοικτή, διαφανή και άνευ διακρίσεων διαδικασία υποβολής προσφορών σύμφωνα με το εφαρμοστέο ενωσιακό και εθνικό δίκαιο. Ειδικότερα, δεν πρέπει να γίνονται διακρίσεις μεταξύ των διαχειριστών ταμείων αστικής ανάπτυξης με βάση τον τόπο εγκατάστασης ή σύστασής τους σε οποιοδήποτε κράτος μέλος. Οι διαχειριστές ταμείων αστικής ανάπτυξης μπορούν να υποχρεωθούν να πληρούν προκαθορισμένα κριτήρια που δικαιολογούνται αντικειμενικά λόγω του χαρακτήρα των επενδύσεων·
- β) οι ανεξάρτητοι ιδιώτες επενδυτές επιλέγονται μέσω ανοικτής, διαφανούς και άνευ διακρίσεων διαδικασίας υποβολής προσφορών, σύμφωνα με το εφαρμοστέο ενωσιακό και εθνικό δίκαιο, με στόχο τον καθορισμό κατάλληλων ρυθμίσεων επιμερισμού του κινδύνου και της ανταμοιβής, βάσει των οποίων, για επενδύσεις εκτός των εγγυήσεων, προκρίνεται ο ασύμμετρος επιμερισμός των κερδών έναντι της προστασίας από κινδύνους ζημιών. Εάν οι ιδιώτες επενδυτές δεν έχουν επιλεγεί με τέτοια διαδικασία, το εύλογο ποσοστό απόδοσης για τους ιδιώτες επενδυτές προσδιορίζεται από ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα που επιλέγεται με ανοικτή, διαφανή και άνευ διακρίσεων διαδικασία·
- γ) σε περίπτωση ασύμμετρου επιμερισμού των ζημιών μεταξύ των επενδυτών του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, η πρώτη ζημία που αναλαμβάνει ο επενδυτής του δημόσιου τομέα περιορίζεται στο 25 % κατ' ανώτατο όριο της συνολικής επένδυσης·
- δ) στην περίπτωση εγγυήσεων που χορηγούνται σε ιδιώτες επενδυτές στα έργα αστικής ανάπτυξης, το ποσοστό εγγυήσεων περιορίζεται στο 80 % και οι συνολικές ζημίες που αναλαμβάνει το κράτος μέλος περιορίζονται στο 25 % κατ' ανώτατο όριο του υποκείμενου εγγυημένου χαρτοφυλακίου·
- ε) οι επενδυτές επιτρέπεται να εκπροσωπούνται στα όργανα διακυβέρνησης του ταμείου αστικής ανάπτυξης, όπως το εποπτικό συμβούλιο ή η συμβουλευτική επιτροπή·
- στ) το ταμείο αστικής ανάπτυξης συγκροτείται σύμφωνα με τους ισχύοντες νόμους. Το κράτος μέλος προβλέπει διαδικασία δέουσας επιμέλειας, ώστε να διασφαλιστεί εμπορικά υγιής επενδυτική στρατηγική για τους σκοπούς της εφαρμογής του μέτρου ενίσχυσης για την αστική ανάπτυξη·

9. Η διαχείριση των ταμείων αστικής ανάπτυξης γίνεται με γνώμονα την εμπορική προοπτική και διασφαλίζει τη λήψη αποφάσεων χρηματοδότησης με κίνητρο την επίτευξη κέρδους. Τούτο θεωρείται ότι συμβαίνει όταν οι διαχειριστές του ταμείου αστικής ανάπτυξης πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) οι διαχειριστές ταμείων αστικής ανάπτυξης είναι υποχρεωμένοι, βάσει νόμου ή σύμβασης, να ενεργούν με την επιμέλεια του επαγγελματία διαχειριστή και με καλή πίστη, καθώς και να αποφεύγουν τις συγκρούσεις συμφερόντων· εφαρμόζονται βέλτιστες πρακτικές και κανονιστική εποπτεία·
- β) η αμοιβή των διαχειριστών ταμείων αστικής ανάπτυξης είναι σύμφωνη με τις πρακτικές της αγοράς. Η απαίτηση αυτή θεωρείται ότι τηρείται εφόσον οι διαχειριστές επιλέγονται μέσω ανοικτής, διαφανούς και άνευ διακρίσεων διαδικασίας υποβολής προσφορών, με βάση αντικειμενικά κριτήρια που συνδέονται με την πείρα, την εμπειρογνώση και την επιχειρησιακή και χρηματοοικονομική ικανότητα·

▼ B

- γ) οι διαχειριστές ταμείων αστικής ανάπτυξης αμείβονται σε συνάρτηση με τις επιδόσεις τους ή αναλαμβάνουν μέρος των επενδυτικών κινδύνων συμμετέχοντας στην επένδυση με ίδιους πόρους, ώστε τα συμφέροντά τους να εναρμονίζονται ανά πάσα στιγμή με τα συμφέροντα των δημόσιων επενδυτών·
- δ) οι διαχειριστές ταμείων αστικής ανάπτυξης σχεδιάζουν επενδυτική στρατηγική, κριτήρια και προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα των επενδύσεων σε έργα αστικής ανάπτυξης, καθορίζοντας εκ των προτέρων τη χρηματοοικονομική βιωσιμότητα, καθώς και τις προβλεπόμενες επιπτώσεις τους στην αστική ανάπτυξη·
- ε) υπάρχει σαφής και ρεαλιστική στρατηγική εξόδου για κάθε επένδυση ιδίων κεφαλαίων ή οιονεί ιδίων κεφαλαίων.
10. Όταν το ταμείο αστικής ανάπτυξης παρέχει δάνεια ή εγγυήσεις για έργα αστικής ανάπτυξης, πρέπει να πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
- α) στην περίπτωση δανείου, το ονομαστικό ποσό του δανείου αυτού λαμβάνεται υπόψη κατά τον υπολογισμό του μέγιστου επενδυτικού ποσού για τους σκοπούς της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου·
- β) στην περίπτωση εγγύησης, το ονομαστικό ποσό του υποκειμένου δανείου λαμβάνεται υπόψη κατά τον υπολογισμό του μέγιστου επενδυτικού ποσού για τους σκοπούς της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου.
11. Το κράτος μέλος μπορεί να αναθέσει την εκτέλεση του μέτρου ενίσχυσης για την αστική ανάπτυξη σε εντεταλμένη οντότητα.

*ΤΜΗΜΑ 2****Ενισχύσεις προς ΜΜΕ****Άρθρο 17***Επενδυτικές ενισχύσεις προς ΜΜΕ**

1. Οι επενδυτικές ενισχύσεις προς ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται εντός ή εκτός του εδάφους της Ένωσης συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

▼ M6

2. Επιλέξιμες δαπάνες είναι μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες:
- α) οι δαπάνες επένδυσης σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού, συμπεριλαμβανομένων των εφάπαξ μη αποσβεστέων δαπανών που συνδέονται άμεσα με την επένδυση και την αρχική εγκατάστασή της·
- β) το εκτιμώμενο μισθολογικό κόστος των θέσεων εργασίας που δημιουργούνται άμεσα από το επενδυτικό έργο, υπολογιζόμενο σε περίοδο δύο ετών·
- γ) συνδυασμός μέρους των δαπανών που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β), που δεν υπερβαίνει ωστόσο το ποσό του στοιχείου α) ή β), αναλόγως του ποιο ποσό είναι υψηλότερο.
3. Προκειμένου να θεωρηθεί ότι αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, μια επένδυση πρέπει να συνίσταται σε:

▼ M6

- α) επένδυση σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σε σχέση με τη δημιουργία νέας εγκατάστασης· την επέκταση υφιστάμενης εγκατάστασης· τη διαφοροποίηση της παραγωγής υφιστάμενης εγκατάστασης με προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν παρήγαγε ή δεν παρείχε προηγουμένως η εγκατάσταση· ή θεμελιώδη αλλαγή στη συνολική παραγωγική διαδικασία του ή των προϊόντων ή στη συνολική παροχή της ή των υπηρεσιών που αφορά η επένδυση στην εγκατάσταση· ή
- β) απόκτηση στοιχείων ενεργητικού που ανήκουν σε εγκατάσταση που έχει κλείσει ή θα είχε κλείσει εάν δεν είχε αγοραστεί. Η απλή εξαγορά των μετοχών μιας επιχείρησης δεν χαρακτηρίζεται ως επένδυση. Η συναλλαγή πραγματοποιείται υπό τους όρους της αγοράς. Καταρχήν, λαμβάνονται υπόψη μόνον οι δαπάνες αγοράς των στοιχείων ενεργητικού από τρίτους που δεν σχετίζονται με τον αγοραστή. Ωστόσο, σε περίπτωση που ένα μέλος της οικογένειας ή ένας ή περισσότεροι υπάλληλοι του αρχικού ιδιοκτήτη αναλαμβάνουν μια μικρή επιχείρηση, δεν ισχύει ο όρος ότι τα στοιχεία ενεργητικού πρέπει να αγοράζονται από τρίτους που δεν σχετίζονται με τον αγοραστή.

Συνεπώς, η επένδυση αντικατάστασης δεν συνιστά επένδυση κατά την έννοια της παρούσας παραγράφου.

3α. Οι δαπάνες που σχετίζονται με τη μίσθωση ενσώματων στοιχείων ενεργητικού μπορούν να λαμβάνονται υπόψη υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) για τη γη και τα κτίρια, η μίσθωση πρέπει να συνεχίζεται για τουλάχιστον τρία έτη μετά την αναμενόμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της επένδυσης·
- β) για τις μονάδες παραγωγής ή τα μηχανήματα, η μίσθωση πρέπει να λαμβάνει τη μορφή χρηματοδοτικής μίσθωσης και να περιλαμβάνει υποχρέωση αγοράς των στοιχείων ενεργητικού κατά τη λήξη της διάρκειας της μίσθωσης από τον δικαιούχο της ενίσχυσης.

▼ B

4. Τα άυλα στοιχεία ενεργητικού πρέπει να πληρούν όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στην επιχειρηματική εγκατάσταση στην οποία χορηγείται η ενίσχυση·

▼ M6

- β) είναι αποσβεστέα·

▼ B

- γ) αγοράζονται σύμφωνα με τους όρους της αγοράς από τρίτους που δεν έχουν σχέση με τον αγοραστή·

▼ M6

- δ) περιλαμβάνονται στα στοιχεία ενεργητικού της επιχείρησης που λαμβάνει την ενίσχυση επί τουλάχιστον τρία έτη.

▼ B

5. Οι θέσεις εργασίας που δημιουργούνται άμεσα από επενδυτικό έργο πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) δημιουργούνται εντός τριών ετών από την ολοκλήρωση της επένδυσης·
- β) σημειώνεται καθαρή αύξηση του αριθμού εργαζομένων στη συγκεκριμένη επιχειρηματική εγκατάσταση, σε σύγκριση με τον μέσο όρο του προηγούμενου δωδεκαμήνου·
- γ) διατηρούνται για ελάχιστη περίοδο τριών ετών από την ημερομηνία πλήρωσης της θέσης για πρώτη φορά.

▼ B

6. Η ένταση ενίσχυσης δεν υπερβαίνει:
 - α) το 20 % των επιλέξιμων δαπανών στην περίπτωση μικρών επιχειρήσεων·
 - β) το 10 % των επιλέξιμων δαπανών στην περίπτωση επιχειρήσεων μεσαίου μεγέθους.

*Άρθρο 18***Ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜΜΕ**

1. Οι ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜΜΕ συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.
2. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 50 % των επιλέξιμων δαπανών.
3. Οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στο κόστος των συμβουλευτικών υπηρεσιών που παρέχονται από εξωτερικούς συμβούλους.
4. Οι εν λόγω υπηρεσίες δεν πρέπει να αποτελούν συνεχή ή περιοδική δραστηριότητα ούτε να συνδέονται με τις συνήθεις λειτουργικές δαπάνες της επιχείρησης, όπως τακτικές υπηρεσίες παροχής φορολογικών και νομικών συμβουλών ή διαφημιστικές υπηρεσίες.

*Άρθρο 19***Ενισχύσεις για συμμετοχή ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις**

1. Οι ενισχύσεις για τη συμμετοχή των ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.
2. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες μίσθωσης, εγκατάστασης και διαχείρισης περιπτέρου για τη συμμετοχή μιας επιχείρησης σε οποιαδήποτε εμπορική έκθεση.
3. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 50 % των επιλέξιμων δαπανών.

▼ M6*Άρθρο 19 a***Ενισχύσεις για την κάλυψη δαπανών πραγματοποιούμενων από ΜΜΕ που συμμετέχουν σε έργα τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων («ΤΑΠΤΚ»)**

1. Οι ενισχύσεις για την κάλυψη δαπανών πραγματοποιούμενων από ΜΜΕ που συμμετέχουν σε έργα ΤΑΠΤΚ που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 ή από τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

▼ **M6**

2. Οι ακόλουθες δαπάνες που ορίζονται στο άρθρο 35 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 ή στο άρθρο 34 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, κατά περίπτωση, είναι επιλέξιμες για έργα ΤΑΠΤΚ:

- α) το κόστος της προπαρασκευαστικής στήριξης, της ανάπτυξης ικανοτήτων, της κατάρτισης και της δικτύωσης, με σκοπό την προετοιμασία και την υλοποίηση στρατηγικής ΤΑΠΤΚ·
- β) υλοποίηση εγκεκριμένων πράξεων·
- γ) προετοιμασία και υλοποίηση δραστηριοτήτων συνεργασίας·
- δ) δαπάνες λειτουργίας που συνδέονται με τη διαχείριση της υλοποίησης της στρατηγικής ΤΑΠΤΚ·
- ε) συντονισμός της στρατηγικής ΤΑΠΤΚ ώστε να διευκολυνθεί η ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των ενδιαφερομένων για την παροχή πληροφοριών και την προώθηση της στρατηγικής και των έργων, και για τη στήριξη δυνητικών δικαιούχων με σκοπό την ανάπτυξη δραστηριοτήτων και την προετοιμασία αιτήσεων.

3. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τα μέγιστα ποσοστά στήριξης που προβλέπονται στους ειδικούς κανονισμούς του Ταμείου για τη στήριξη των ΤΑΠΤΚ.

Άρθρο 19β

Περιορισμένα ποσά ενισχύσεων σε ΜΜΕ που επωφελούνται από έργα τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων («ΤΑΠΤΚ»)

1. Οι ενισχύσεις σε επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε έργα ΤΑΠΤΚ, ή επωφελούνται από αυτά, όπως αναφέρονται στο άρθρο 19α παράγραφος 1, συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Το συνολικό ποσό της ενίσχυσης βάσει του παρόντος άρθρου που χορηγείται ανά έργο ΤΑΠΤΚ δεν υπερβαίνει τα 200 000 EUR.

Άρθρο 19γ

Ενισχύσεις σε πολύ μικρές επιχειρήσεις υπό μορφή δημόσιων παρεμβάσεων σχετικά με την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου ή θερμότητας

1. Ενισχύσεις σε πολύ μικρές επιχειρήσεις υπό μορφή δημόσιων παρεμβάσεων σχετικά με την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου ή θερμότητας συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι όροι του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται:

- α) σε δημόσιες παρεμβάσεις τιμολογιακού χαρακτήρα για τη μείωση των τιμών που εφαρμόζουν οι προμηθευτές σε πολύ μικρές επιχειρήσεις ανά μονάδα ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου ή θερμότητας·
- β) σε πληρωμές προς πολύ μικρές επιχειρήσεις, είτε απευθείας είτε μέσω προμηθευτών, ανά μονάδα κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου ή θερμότητας, οι οποίες αντισταθμίζουν μέρος του κόστους της εν λόγω κατανάλωσης.

▼ **M6**

2. Τα μέτρα σύμφωνα με την παράγραφο 1:
- α) δεν εισάγουν διακρίσεις ούτε μεταξύ προμηθευτών ούτε μεταξύ πολύ μικρών επιχειρήσεων·
 - β) προβλέπουν ότι όλοι οι προμηθευτές είναι επιλέξιμοι να παρέχουν προσφορές για την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου ή θερμότητας σε πολύ μικρές επιχειρήσεις στην ίδια βάση·
 - γ) προβλέπουν μηχανισμό ο οποίος διασφαλίζει ότι η ενίσχυση, εάν χορηγείται μέσω προμηθευτή, μεταβιβάζεται στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό στον τελικό δικαιούχο· και
 - δ) οδηγούν σε τιμή πάνω από το κόστος, σε επίπεδο όπου μπορεί να υπάρξει πραγματικός ανταγωνισμός τιμών.
3. Το ποσό της ενίσχυσης ισούται με τη χορηγούμενη πληρωμή ή, στην περίπτωση δημόσιων παρεμβάσεων στον καθορισμό των τιμών, δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ της αγοραίας τιμής που θα έπρεπε να καταβληθεί για το σύνολο της ηλεκτρικής ενέργειας, του αερίου και/ή της θερμότητας που κατανάλωσε ο δικαιούχος και της τιμής που πρέπει να καταβληθεί για την εν λόγω κατανάλωση μετά τη δημόσια παρέμβαση.

Άρθρο 19δ

Ενισχύσεις σε ΜΜΕ υπό μορφή προσωρινών δημόσιων παρεμβάσεων σχετικά με την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου ή θερμότητας που παράγεται από φυσικό αέριο ή ηλεκτρική ενέργεια για τον μετριασμό των επιπτώσεων των αυξήσεων των τιμών μετά τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας

1. Ενισχύσεις σε ΜΜΕ υπό μορφή δημόσιων παρεμβάσεων σχετικά με την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου ή θερμότητας, στον βαθμό που παράγεται από φυσικό αέριο ή ηλεκτρική ενέργεια, συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι όροι του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται:
- α) σε δημόσιες παρεμβάσεις τιμολογιακού χαρακτήρα για τη μείωση των τιμών που εφαρμόζουν οι προμηθευτές ανά μονάδα ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου ή θερμότητας·
 - β) σε πληρωμές που χορηγούνται σε ΜΜΕ, είτε απευθείας είτε μέσω προμηθευτών, ανά μονάδα κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου ή θερμότητας, οι οποίες αντισταθμίζουν μέρος του κόστους της εν λόγω κατανάλωσης.
2. Τα μέτρα σύμφωνα με την παράγραφο 1:
- α) περιορίζονται στο 70 % κατ' ανώτατο όριο της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου ή θερμότητας που παράγεται από φυσικό αέριο ή ηλεκτρική ενέργεια από τον δικαιούχο κατά την περίοδο που καλύπτεται από το μέτρο ενίσχυσης·
 - β) δεν εισάγουν διακρίσεις ούτε μεταξύ προμηθευτών ούτε μεταξύ ΜΜΕ·
 - γ) προβλέπουν αποζημίωση των προμηθευτών, εάν η δημόσια παρέμβαση τους υποχρεώνει να προμηθεύουν κάτω του κόστους·

▼ **M6**

- δ) προβλέπουν ότι όλοι οι προμηθευτές είναι επιλέξιμοι να παρέχουν προσφορές για την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου ή θερμότητας στην ίδια βάση·
- ε) προβλέπουν μηχανισμό ο οποίος διασφαλίζει ότι η ενίσχυση, εάν χορηγείται μέσω προμηθευτή, μεταβιβάζεται στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό στον τελικό δικαιούχο· και
- στ) οδηγούν σε μέση μοναδιαία τιμή προμήθειας τουλάχιστον ίση με τη μέση τιμή ανά μονάδα ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου ή θερμότητας, αντίστοιχα, στους τελικούς πελάτες στο οικείο κράτος μέλος κατά την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου έως τις 31 Δεκεμβρίου 2021.

3. Οι πληρωμές προς προμηθευτές για εφοδιασμό παρεχόμενο σε MME, όπως επιβάλλονται από δημόσιες παρεμβάσεις που καθορίζουν τις τιμές του προμηθευτή κάτω του κόστους, συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, υπό την προϋπόθεση ότι:

- α) η δημόσια παρέμβαση στον καθορισμό των τιμών πληροί τις απαιτήσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2· και
- β) η αντισταθμιστική πληρωμή δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ της τιμής που θα μπορούσε να αναμένει ο προμηθευτής κατά την εφαρμογή αγορακεντρικών τιμών εφοδιασμού χωρίς την παρέμβαση και της τιμής κάτω του κόστους που καθορίζεται με τη δημόσια παρέμβαση.

4. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται σε ενισχύσεις που χορηγούνται για το κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας, του αερίου ή της θερμότητας που καταναλώνεται κατά τη διάρκεια περιόδου κατά την οποία δημόσιες παρεμβάσεις στον καθορισμό των τιμών προς όφελος των MME που εφοδιάζονται με αέριο, ηλεκτρική ενέργεια ή θερμότητα επιτρέπονται ρητά σύμφωνα με παράγωγη νομοθεσία που βασίζεται στο άρθρο 122 της Συνθήκης. Η χορήγηση της ενίσχυσης πραγματοποιείται το αργότερο 12 μήνες μετά τη λήξη της εν λόγω περιόδου.

5. Το ποσό της ενίσχυσης ισούται με την πληρωμή που χορηγείται είτε στη MME είτε στον προμηθευτή ή, στην περίπτωση δημόσιων παρεμβάσεων στον καθορισμό των τιμών, δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ της αγοραίας τιμής που θα έπρεπε να καταβληθεί για τη συνολική ενέργεια που κατανάλωσε ο δικαιούχος και της τιμής που πρέπει να καταβληθεί για την εν λόγω κατανάλωση μετά τη δημόσια παρέμβαση.

▼ **M4**

TMHMA 2A

Ενισχύσεις για την ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία*Άρθρο 20***Ενισχύσεις για την κάλυψη δαπανών πραγματοποιούμενων από επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας**

1. Οι ενισχύσεις για την κάλυψη δαπανών πραγματοποιούμενων από επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1299/2013 ή από τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1059 συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

▼ M4

2. Στον βαθμό που συνδέονται με το έργο συνεργασίας, οι ακόλουθες δαπάνες, οι οποίες έχουν την έννοια που τους αποδίδεται στον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 481/2014 της Επιτροπής⁽¹⁾ ή στα άρθρα 38 έως 44 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1059, κατά περίπτωση, αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες:

- α) δαπάνες προσωπικού·
- β) έξοδα γραφείου και διοικητικές δαπάνες·
- γ) έξοδα ταξιδιού και στέγασης·
- δ) έξοδα εξωτερικής εμπειρογνώσας και δαπάνες παροχής υπηρεσιών·
- ε) δαπάνες εξοπλισμού·
- στ) δαπάνες για υποδομές και έργα.

3. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το μέγιστο ποσοστό συγχρηματοδότησης που προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 ή στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 και/ή στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1059, κατά περίπτωση.

*Άρθρο 20α***Περιορισμένα ποσά ενίσχυσης σε επιχειρήσεις για συμμετοχή σε έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας**

1. Οι ενισχύσεις σε επιχειρήσεις για τη συμμετοχή τους σε έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1299/2013 ή από τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1059 συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

▼ M6

2. Το συνολικό ποσό της ενίσχυσης βάσει του παρόντος άρθρου που χορηγείται σε επιχείρηση ανά έργο δεν υπερβαίνει τα 22 000 EUR.

▼ B*ΤΜΗΜΑ 3****Ενισχύσεις για πρόσβαση ΜΜΕ σε χρηματοδότηση*****▼ M6***Άρθρο 21***Ενισχύσεις για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου**

1. Τα καθεστώτα ενισχύσεων για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου υπέρ των ΜΜΕ συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

⁽¹⁾ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 481/2014 της Επιτροπής, της 4ης Μαρτίου 2014, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1299/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τους ειδικούς κανόνες σχετικά με την επιλεξιμότητα των δαπανών για προγράμματα συνεργασίας (ΕΕ L 138 της 13.5.2014, σ. 45).

▼ **M6**

2. Τα κράτη μέλη, είτε απευθείας είτε μέσω εντεταλμένης οντότητας, υλοποιούν το μέτρο χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου μέσω ενός ή περισσότερων ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών. Τα κράτη μέλη ή οι εντεταλμένες οντότητες παρέχουν δημόσια συνεισφορά σε ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς σύμφωνα με τις παραγράφους 9 έως 13 και οι ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, σύμφωνα με τις παραγράφους 14 έως 17, πραγματοποιούν επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου σύμφωνα με τις παραγράφους 4 έως 8, σε επιλέξιμες επιχειρήσεις που συμμορφώνονται με την παράγραφο 3. Τα κράτη μέλη και οι εντεταλμένες οντότητες δεν επενδύουν απευθείας στις επιλέξιμες επιχειρήσεις χωρίς τη συμμετοχή ενδιάμεσου χρηματοπιστωτικού οργανισμού.

3. Οι επιλέξιμες επιχειρήσεις είναι επιχειρήσεις που αποτελούν μη εισηγμένες ΜΜΕ και πληρούν, τη στιγμή της αρχικής επένδυσης για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου, τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) δεν ασκούν δραστηριότητες σε καμία αγορά·
- β) δραστηριοποιούνται σε οποιαδήποτε αγορά για οποιοδήποτε από τα ακόλουθα:
 - i) λιγότερο από 10 έτη μετά την καταχώρισή τους, ή
 - ii) λιγότερο από επτά έτη μετά την πρώτη εμπορική τους πώληση.

Όταν έχει εφαρμοστεί μία από τις περιόδους επιλεξιμότητας που αναφέρονται στα σημεία i) και ii) σε μια δεδομένη επιχείρηση, μόνο αυτή η περίοδος μπορεί να εφαρμόζεται και σε κάθε μεταγενέστερη ενίσχυση για χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου προς την ίδια επιχείρηση. Για επιχειρήσεις που έχουν εξαγοράσει άλλη επιχείρηση ή έχουν συσταθεί μέσω συγχώνευσης, η περίοδος επιλεξιμότητας που εφαρμόζεται περιλαμβάνει επίσης τις δραστηριότητες της εξαγορασθείσας επιχείρησης ή των συγχωνευθεισών επιχειρήσεων, αντίστοιχα, με εξαίρεση τις εξαγορασθείσες ή συγχωνευθείσες επιχειρήσεις των οποίων ο κύκλος εργασιών αντιστοιχεί σε λιγότερο από το 10 % του κύκλου εργασιών της αποκτώσας επιχείρησης κατά το οικονομικό έτος που προηγείται της εξαγοράς ή, στην περίπτωση επιχειρήσεων που έχουν συσταθεί μέσω συγχώνευσης, λιγότερο από το 10 % του συνδυασμένου κύκλου εργασιών των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων κατά το οικονομικό έτος που προηγείται της συγχώνευσης. Όσον αφορά την περίοδο επιλεξιμότητας που αναφέρεται στο σημείο i), εφόσον εφαρμόζεται, για τις επιχειρήσεις που δεν υπόκεινται σε καταχώριση, η περίοδος επιλεξιμότητας αρχίζει από τη στιγμή που η επιχείρηση ξεκινά την οικονομική της δραστηριότητα ή από τη στιγμή που καθίσταται υπόχρεη καταβολής φόρου για την οικονομική της δραστηριότητα, όποια από τις δύο χρονικές στιγμές προηγείται·

- γ) χρειάζονται αρχική επένδυση η οποία, βάσει επιχειρηματικού σχεδίου που καταρτίζεται ενόψει μιας νέας οικονομικής δραστηριότητα, είναι υψηλότερη του 50 % του μέσου ετήσιου κύκλου εργασιών τους κατά τα προηγούμενα πέντε έτη. Κατά παρέκκλιση από την πρώτη περίοδο, το όριο αυτό περιορίζεται στο 30 % όσον αφορά τις ακόλουθες επενδύσεις, οι οποίες θεωρούνται αρχικές επενδύσεις σε νέα οικονομική δραστηριότητα:
 - i) επενδύσεις που βελτιώνουν σημαντικά τις περιβαλλοντικές επιδόσεις της δραστηριότητας σύμφωνα με το άρθρο 36 παράγραφος 2·

▼ **M6**

- ii) άλλες περιβαλλοντικά βιώσιμες επενδύσεις όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 1) του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852·
 - iii) επενδύσεις που αποσκοπούν στην αύξηση της ικανότητας εξόρυξης, διαχωρισμού, διύλισης, επεξεργασίας ή ανακύκλωσης κρίσιμης πρώτης ύλης που παρατίθεται στο παράρτημα IV.
4. Η επένδυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου μπορεί επίσης να καλύπτει επενδύσεις συνέχειας που πραγματοποιούνται σε επιλέξιμες επιχειρήσεις, ακόμη και μετά την περίοδο επιλεξιμότητας που αναφέρεται στην παράγραφο 3 στοιχείο β), εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:
- α) δεν γίνεται υπέρβαση του συνολικού ποσού της χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου που αναφέρεται στην παράγραφο 8·
 - β) η δυνατότητα επενδύσεων συνέχειας είχε προβλεφθεί στο αρχικό επιχειρηματικό σχέδιο·
 - γ) η επιχείρηση που λαμβάνει τις επενδύσεις συνέχειας δεν έχει καταστεί «συνδεδεμένη επιχείρηση», κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 3 του παραρτήματος I, με άλλη επιχείρηση εκτός από τον ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό ή τον ανεξάρτητο ιδιώτη επενδυτή που παρέχει κεφάλαια χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου στο πλαίσιο του μέτρου, εκτός εάν η νέα οντότητα είναι MME.
5. Οι επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου στις επιλέξιμες επιχειρήσεις μπορούν να λαμβάνουν τη μορφή επενδύσεων ιδίων ή οιονεί ιδίων κεφαλαίων, δανείων, εγγυήσεων ή συνδυασμού αυτών.
6. Όταν παρέχονται εγγυήσεις, η εγγύηση δεν υπερβαίνει το 80 % του υποκείμενου δανείου προς την επιλέξιμη επιχείρηση.
7. Όσον αφορά τις επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου υπό μορφή επενδύσεων ιδίων κεφαλαίων ή οιονεί ιδίων κεφαλαίων σε επιλέξιμες επιχειρήσεις, το μέτρο χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου μπορεί να καλύπτει το κεφάλαιο αντικατάστασης μόνον εφόσον το τελευταίο συνδυάζεται με νέο κεφάλαιο, το οποίο αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 50 % κάθε επενδυτικού κύκλου στις επιλέξιμες επιχειρήσεις.
8. Το συνολικό εκκρεμές ποσό της επένδυσης χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου που αναφέρεται στην παράγραφο 5 δεν υπερβαίνει τα 16,5 εκατ. EUR ανά επιλέξιμη επιχείρηση, στο πλαίσιο οποιουδήποτε μέτρου χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου. Για τον υπολογισμό του εν λόγω μέγιστου ποσού της επένδυσης χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:
- α) στην περίπτωση δανείων και επενδύσεων οιονεί ιδίων κεφαλαίων δομημένων με τη μορφή χρέους, το ονομαστικό εκκρεμές ποσό του μέσου·
 - β) στην περίπτωση εγγυήσεων, το ονομαστικό εκκρεμές ποσό του υποκείμενου δανείου.
9. Η δημόσια συνεισφορά που παρέχεται στους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς μπορεί να λαμβάνει μία από τις ακόλουθες μορφές:
- α) ίδια κεφάλαια ή οιονεί ίδια κεφάλαια, ή επενδυτική χορηγία για την παροχή επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου άμεσα ή έμμεσα σε επιλέξιμες επιχειρήσεις·
 - β) δάνεια για την παροχή επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου άμεσα ή έμμεσα σε επιλέξιμες επιχειρήσεις·

▼ **M6**

γ) εγγυήσεις για την κάλυψη των ζημιών από τις επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου που παρέχονται άμεσα ή έμμεσα σε επιλέξιμες επιχειρήσεις.

10. Οι ρυθμίσεις επιμερισμού του κινδύνου και της ανταμοιβής μεταξύ αφενός του κράτους μέλους (ή της εντεταλμένης οντότητάς του) και, αφετέρου, των ιδιωτών επενδυτών, των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών ή των διαχειριστών των ταμείων είναι κατάλληλες και πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) για τις ενισχύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου υπό μορφή άλλη εκτός των εγγυήσεων, προκρίνονται οι κατά προτεραιότητα αποδόσεις από κέρδη (ασύμμετρος επιμερισμός των κερδών ή κίνητρα θετικής έκβασης) έναντι της προστασίας από ενδεχόμενες ζημιές (προστασία σε περίπτωση αρνητικής έκβασης)·

β) σε περίπτωση ασύμμετρου επιμερισμού των ζημιών μεταξύ επενδυτών του δημόσιου τομέα και ιδιωτών επενδυτών, η πρώτη ζημία που αναλαμβάνει ο επενδυτής του δημόσιου τομέα περιορίζεται στο 25 % κατ' ανώτατο όριο της επένδυσης χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου·

γ) για τις ενισχύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου υπό μορφή εγγυήσεων, το ποσοστό εγγύησης περιορίζεται στο 80 % και οι συνολικές ζημιές που αναλαμβάνει το κράτος μέλος περιορίζονται στο 25 % κατ' ανώτατο όριο του υποκείμενου εγγυημένου χαρτοφυλακίου. Μόνο οι εγγυήσεις που καλύπτουν τις αναμενόμενες ζημιές του υποκείμενου εγγυημένου χαρτοφυλακίου μπορούν να παρέχονται δωρεάν. Όταν μια εγγύηση περιλαμβάνει επίσης την κάλυψη μη αναμενόμενων ζημιών, ο ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός καταβάλλει, επί του μέρους της εγγύησης που καλύπτει τις ζημιές αυτές, προμήθεια εγγύησης σύμφωνη με την αγορά.

11. Όταν η δημόσια συνεισφορά που παρέχεται στον ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό λαμβάνει τη μορφή ιδίων κεφαλαίων ή οιονεί ιδίων κεφαλαίων που αναφέρονται στην παράγραφο 9 στοιχείο α), το ποσό που μπορεί να χρησιμοποιείται για σκοπούς διαχείρισης της ρευστότητας δεν μπορεί να υπερβαίνει ποσοστό 30 % επί του συνόλου των εισφορών κεφαλαίου και του μη καταβεβλημένου δεσμευμένου κεφαλαίου του ενδιάμεσου χρηματοπιστωτικού οργανισμού.

12. Όσον αφορά τα μέτρα χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου που αποσκοπούν σε επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου υπό μορφή ιδίων κεφαλαίων, οιονεί ιδίων κεφαλαίων ή δανείων υπέρ των επιλέξιμων επιχειρήσεων, η δημόσια συνεισφορά που παρέχεται στον ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό δημιουργεί μόγλευση επιπρόσθετων κεφαλαίων από ανεξάρτητους ιδιώτες επενδυτές στο επίπεδο των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών ή των επιλέξιμων επιχειρήσεων, ούτως ώστε το συνολικό ποσοστό ιδιωτικής συμμετοχής να ανέρχεται στα ακόλουθα ελάχιστα όρια:

α) στο 10 % της επένδυσης χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου που πραγματοποιείται στις επιλέξιμες επιχειρήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 3 στοιχείο α)·

β) στο 40 % της επένδυσης χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου που πραγματοποιείται στις επιλέξιμες επιχειρήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 3 στοιχείο β)·

γ) στο 60 % της επένδυσης χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου που πραγματοποιείται στις επιλέξιμες επιχειρήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 3 στοιχείο γ) και για επενδύσεις συνέχειας όσον αφορά τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου, οι οποίες πραγματοποιούνται σε επιλέξιμες επιχειρήσεις μετά την περίοδο επιλεξιμότητας που αναφέρεται στην παράγραφο 3 στοιχείο β).

▼ M6

Η χρηματοδότηση που παρέχεται από ανεξάρτητους ιδιώτες επενδυτές οι οποίοι λαμβάνουν ενισχύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου υπό μορφή φορολογικών κινήτρων σύμφωνα με το άρθρο 21α δεν λαμβάνεται υπόψη για την επίτευξη των συνολικών ποσοστών ιδιωτικής συμμετοχής που ορίζονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου.

Τα ποσοστά ιδιωτικής συμμετοχής που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο στοιχεία β) και γ) μειώνονται σε 20 % ως προς το στοιχείο β) και σε 30 % ως προς το στοιχείο γ) για επενδύσεις οι οποίες: είτε πραγματοποιούνται σε ενισχύσιμες περιοχές που καθορίζονται σε εγκεκριμένο χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων ο οποίος ισχύει κατά τον χρόνο πραγματοποίησης της επένδυσης χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατ' εφαρμογή του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης· είτε λαμβάνουν στήριξη βάσει του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας του κράτους μέλους, όπως έχει εγκριθεί από το Συμβούλιο· είτε λαμβάνουν στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/697 ή στο πλαίσιο του διαστημικού προγράμματος της Ένωσης σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/696 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁾· είτε λαμβάνουν στήριξη από ταμεία της Ένωσης, υλοποιούμενη στο πλαίσιο επιμερισμένης διαχείρισης που καλύπτεται από τον κανονισμό (ΕΕ) 1303/2013, τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 ή τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽²⁾.

13. Όταν το μέτρο χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου υλοποιείται μέσω ενδιάμεσου χρηματοπιστωτικού οργανισμού που απευθύνεται σε επιλέξιμες επιχειρήσεις σε διαφορετικά στάδια ανάπτυξης, όπως αναφέρεται στις παραγράφους 3 και 4, ο ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός επιτυγχάνει συνολικό ποσοστό ιδιωτικής συμμετοχής που αντιπροσωπεύει τουλάχιστον τον σταθμισμένο μέσο όρο βάσει του όγκου των επιμέρους επενδύσεων στο υποκείμενο χαρτοφυλάκιο και που προκύπτει από την εφαρμογή των ελάχιστων ποσοστών συμμετοχής σε τέτοιες επενδύσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 12, εκτός αν η απαιτούμενη συμμετοχή από ανεξάρτητους ιδιώτες επενδυτές επιτυγχάνεται στο επίπεδο των επιλέξιμων επιχειρήσεων.

14. Οι ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί και οι διαχειριστές των ταμείων επιλέγονται μέσω ανοικτής, διαφανούς και άνευ διακρίσεων διαδικασίας σύμφωνα με το εφαρμοστέο ενωσιακό και εθνικό δίκαιο. Τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν από τους επιλέξιμους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και διαχειριστές των ταμείων να πληρούν προκαθορισμένα κριτήρια που δικαιολογούνται αντικειμενικά λόγω του χαρακτήρα των επενδύσεων. Η διαδικασία βασίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια που συνδέονται με την πείρα, την εμπειρογνωσία και την επιχειρησιακή και χρηματοοικονομική ικανότητα και πληροί τις ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:

α) διασφαλίζει ότι οι επιλέξιμοι ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί και διαχειριστές των ταμείων συγκροτούνται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία·

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/696 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του ενωσιακού διαστημικού προγράμματος και του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το διαστημικό πρόγραμμα, και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 912/2010, (ΕΕ) αριθ. 1285/2013 και (ΕΕ) αριθ. 377/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ (ΕΕ L 170 της 12.5.2021, σ. 69)·

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ) και να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 (ΕΕ L 435 της 6.12.2021, σ. 1).

▼ **M6**

- β) δεν εισάγει διακρίσεις μεταξύ των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών και των διαχειριστών των ταμείων, με βάση τον τόπο εγκατάστασης ή σύστασής τους σε οποιοδήποτε κράτος μέλος·
- γ) αποσκοπεί στην καθιέρωση κατάλληλων ρυθμίσεων επιμερισμού του κινδύνου και της ανταμοιβής, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 10, και στη λήψη αποφάσεων με κίνητρο την επίτευξη κέρδους, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 15.

15. Τα μέτρα χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου εξασφαλίζουν ότι οι ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί στους οποίους παρέχεται η δημόσια συνεισφορά λαμβάνουν αποφάσεις με κίνητρο την επίτευξη κέρδους κατά την πραγματοποίηση επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου στις επιλέξιμες επιχειρήσεις. Η υποχρέωση αυτή εκπληρώνεται όταν πληρούνται οι ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:

- α) το κράτος μέλος ή η εντεταλμένη οντότητα στην οποία έχει ανατεθεί η εφαρμογή του μέτρου προβλέπει διαδικασία δέουσας επιμέλειας, ώστε να διασφαλιστεί εμπορικά υγιής επενδυτική στρατηγική για τους σκοπούς της εφαρμογής του μέτρου χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένης κατάλληλης πολιτικής για τη διαφοροποίηση του κινδύνου, η οποία στοχεύει στην επίτευξη οικονομικής βιωσιμότητας και αποδοτικής κλίμακας ως προς το μέγεθος και το πεδίο εδαφικής εφαρμογής του σχετικού επενδυτικού χαρτοφυλακίου·
- β) οι επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου που πραγματοποιούνται στις επιλέξιμες επιχειρήσεις βασίζονται σε βιώσιμο επιχειρηματικό σχέδιο, το οποίο περιέχει λεπτομέρειες σχετικά με το προϊόν, τις πωλήσεις και την εξέλιξη της κερδοφορίας και καθορίζει την εκ των προτέρων χρηματοοικονομική βιωσιμότητα·
- γ) υπάρχει σαφής και ρεαλιστική στρατηγική εξόδου για κάθε επένδυση ιδίων κεφαλαίων ή οιονεί ιδίων κεφαλαίων.

16. Η διαχείριση των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών γίνεται με γνώμονα την εμπορική πρακτική. Η απαίτηση αυτή πληρούται όταν ο ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός και, ανάλογα με τον τύπο του μέτρου χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ο διαχειριστής του ταμείου, πληρούν τις ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:

- α) είναι υποχρεωμένοι, βάσει νόμου ή σύμβασης, να ενεργούν σύμφωνα με τις βέλτιστες πρακτικές και με την επιμέλεια του επαγγελματία διαχειριστή, με καλή πίστη, καθώς και να αποφεύγουν τις συγκρούσεις συμφερόντων· εφαρμόζεται ρυθμιστική εποπτεία, κατά περίπτωση·
- β) η αμοιβή τους είναι σύμφωνη με τις πρακτικές της αγοράς. Η απαίτηση αυτή θεωρείται ότι τηρείται εφόσον επιλέγονται μέσω ανοικτής, διαφανούς και άνευ διακρίσεων διαδικασίας επιλογής σύμφωνα με την παράγραφο 14·
- γ) αναλαμβάνουν μέρος των επενδυτικών κινδύνων είτε συμμετέχοντας στην επένδυση με ίδιους πόρους είτε λαμβάνοντας αμοιβή σε συνάρτηση με τις επιδόσεις τους, ώστε τα συμφέροντά τους να ευθυγραμμίζονται ανά πάσα στιγμή με τα συμφέροντα του κράτους μέλους ή της εντεταλμένης οντότητάς του·
- δ) καθορίζουν μια επενδυτική στρατηγική, τα κριτήρια και το προτεινόμενο επενδυτικό χρονοδιάγραμμα·
- ε) οι επενδυτές επιτρέπεται να εκπροσωπούνται στα όργανα διακυβέρνησης του ταμείου επενδύσεων, όπως το εποπτικό συμβούλιο ή η συμβουλευτική επιτροπή, εφόσον υπάρχουν.

▼ **M6**

17. Όσον αφορά τα μέτρα χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου όπου η επένδυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου πραγματοποιείται στις επιλέξιμες επιχειρήσεις υπό μορφή εγγυήσεων, δανείων ή επενδύσεων οιονεί ιδίων κεφαλαίων δομημένων με τη μορφή χρέους, ο ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός αναλαμβάνει επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου σε επιλέξιμες επιχειρήσεις που δεν θα είχαν πραγματοποιηθεί ή θα είχαν πραγματοποιηθεί σε περιορισμένο βαθμό ή με διαφορετικό τρόπο χωρίς την ενίσχυση. Ο ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός είναι σε θέση να αποδείξει ότι χρησιμοποιεί μηχανισμό που διασφαλίζει ότι όλα τα πλεονεκτήματα μετακυλίνουν όσο το δυνατόν περισσότερο στις επιλέξιμες επιχειρήσεις, υπό μορφή σημαντικότερων όγκων χρηματοδότησης, χαρτοφυλακίων υψηλότερου κινδύνου, χαμηλότερων απαιτήσεων για εξασφαλίσεις, χαμηλότερων προμηθειών εγγύησης ή χαμηλότερων επιτοκίων.

18. Τα μέτρα χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου προς ΜΜΕ που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις της παραγράφου 3 συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:

- α) στο επίπεδο των ΜΜΕ, η ενίσχυση πληροί τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής⁽¹⁾, στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1408/2013 της Επιτροπής⁽²⁾ ή στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 717/2014, κατά περίπτωση·
- β) πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις που καθορίζονται στο παρόν άρθρο, με εξαίρεση εκείνες που προβλέπονται στις παραγράφους 3, 4, 8, 12 και/ή 13·
- γ) τα μέτρα χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου που συνίστανται σε επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου σε επιλέξιμες επιχειρήσεις υπό μορφή ιδίων κεφαλαίων, οιονεί ιδίων κεφαλαίων ή δανείων δημιουργούν μόχλευση επιπρόσθετων κεφαλαίων από ανεξάρτητους ιδιώτες επενδυτές στο επίπεδο των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών ή των ΜΜΕ, ούτως ώστε το συνολικό ποσοστό ιδιωτικής συμμετοχής να ανέρχεται τουλάχιστον στο 60 % της χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου που παρέχεται στις ΜΜΕ.

Το ποσοστό ιδιωτικής συμμετοχής που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο στοιχείο γ) μειώνεται σε 30 % για επενδύσεις οι οποίες: είτε πραγματοποιούνται σε ενισχυόμενες περιοχές που καθορίζονται σε εγκεκριμένο χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων ο οποίος ισχύει κατά τον χρόνο πραγματοποίησης της επένδυσης χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατ' εφαρμογή του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης· είτε λαμβάνουν στήριξη βάσει του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας του κράτους μέλους, όπως έχει εγκριθεί από το Συμβούλιο· είτε λαμβάνουν στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/697 ή στο πλαίσιο του διαστημικού προγράμματος της Ένωσης σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/696 ή από ταμεία της Ένωσης, υλοποιούμενη στο πλαίσιο επιμερισμένης διαχείρισης που καλύπτεται από τον κανονισμό (ΕΕ) 1303/2013, τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 ή τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/2115.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (ΕΕ L 352 της 24.12.2013, σ. 1).

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1408/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis) στον γεωργικό τομέα (ΕΕ L 352 της 24.12.2013, σ. 9).

▼ **M6***Άρθρο 21α***Ενισχύσεις για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου προς ΜΜΕ υπό μορφή φορολογικών κινήτρων για ιδιώτες επενδυτές που είναι φυσικά πρόσωπα**

1. Τα καθεστώτα ενισχύσεων για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου υπέρ των ΜΜΕ υπό μορφή φορολογικών κινήτρων για ιδιώτες επενδυτές που είναι φυσικά πρόσωπα, τα οποία παρέχουν άμεση ή έμμεση χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου σε επιλέξιμες επιχειρήσεις συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Επιλέξιμες επιχειρήσεις είναι εκείνες που πληρούν τα κριτήρια του άρθρου 21 παράγραφος 3. Η συνολική επένδυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου που πραγματοποιείται δυνάμει του άρθρου 21 και του παρόντος άρθρου για κάθε επιλέξιμη επιχείρηση δεν υπερβαίνει το μέγιστο ποσό που ορίζεται στο άρθρο 21 παράγραφος 8.

3. Σε περίπτωση που ο ανεξάρτητος ιδιώτης επενδυτής παρέχει έμμεση χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου μέσω ενδιάμεσου χρηματοπιστωτικού οργανισμού, η επιλέξιμη επένδυση λαμβάνει τη μορφή απόκτησης μετοχών ή συμμετοχών στον ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό, ο οποίος με τη σειρά του πραγματοποιεί επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου σε επιλέξιμες επιχειρήσεις σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφοι 5 έως 8. Δεν επιτρέπεται η παροχή φορολογικού κινήτρου για υπηρεσίες που παρέχει ο ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός ή οι διαχειριστές του.

4. Σε περίπτωση που ο ανεξάρτητος ιδιώτης επενδυτής παρέχει απευθείας χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου στην επιλέξιμη επιχείρηση, επιλέξιμη επένδυση αποτελεί μόνον η απόκτηση νέων κοινών μετοχών πλήρους κινδύνου που εκδίδονται από επιλέξιμη επιχείρηση. Οι μετοχές αυτές διατηρούνται τουλάχιστον επί τρία έτη. Το κεφάλαιο αντικατάστασης καλύπτεται μόνο υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 21 παράγραφος 7. Όσον αφορά τις πιθανές μορφές φορολογικών κινήτρων, οι ζημίες που προκύπτουν από τη διάθεση των μετοχών μπορούν να συμψηφιστούν με τον φόρο εισοδήματος. Σε περίπτωση φορολογικής ελάφρυνσης επί μερισμάτων, οποιοδήποτε μέρισμα έχει εισπραχθεί από μετοχές που πληρούν τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις μπορεί να εξαιρεθεί (πλήρως ή εν μέρει) από τον φόρο εισοδήματος. Οποιοδήποτε κέρδος από την πώληση μετοχών που πληρούν τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις μπορεί να εξαιρεθεί (πλήρως ή εν μέρει) από τον φόρο υπεραξίας ή η υποχρέωση καταβολής φόρου σε σχέση με το κέρδος αυτό μπορεί να αναβληθεί εάν επανεπενδυθεί εντός ενός έτους σε νέες μετοχές που πληρούν τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

5. Σε περίπτωση που ο ανεξάρτητος ιδιώτης επενδυτής παρέχει χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου απευθείας στην επιλέξιμη επιχείρηση, προκειμένου να διασφαλιστεί η επαρκής συμμετοχή του εν λόγω ανεξάρτητου ιδιώτη επενδυτή, σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 12, η φορολογική ελάφρυνση, η οποία υπολογίζεται ως η συνολική μέγιστη φορολογική απαλλαγή από το σύνολο των φορολογικών κινήτρων, δεν υπερβαίνει τα ακόλουθα ανώτατα όρια:

- α) το 50 % της επιλέξιμης επένδυσης που πραγματοποιείται από τον ανεξάρτητο ιδιώτη επενδυτή στις επιλέξιμες επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 21 παράγραφος 3 στοιχείο α)·
- β) το 35 % της επιλέξιμης επένδυσης που πραγματοποιείται από τον ανεξάρτητο ιδιώτη επενδυτή στις επιλέξιμες επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 21 παράγραφος 3 στοιχείο β)·

▼ **M6**

- γ) το 20 % της επιλέξιμης επένδυσης που πραγματοποιείται από τον ανεξάρτητο ιδιώτη επενδυτή στις επιλέξιμες επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 21 παράγραφος 3 στοιχείο γ) ή επιλέξιμης επένδυσης συνέχειας σε επιλέξιμη επιχείρηση μετά την περίοδο επιλεξιμότητας που αναφέρεται στο άρθρο 21 παράγραφος 3 στοιχείο β).

Τα όρια φορολογικής ελάφρυνσης για τις άμεσες επενδύσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μπορούν να αυξάνονται έως 65 % ως προς το στοιχείο α), έως 50 % ως προς το στοιχείο β) και έως 35 % ως προς το στοιχείο γ) για επενδύσεις οι οποίες: είτε πραγματοποιούνται σε ενισχυόμενες περιοχές που καθορίζονται σε εγκεκριμένο χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων ο οποίος ισχύει κατά τον χρόνο πραγματοποίησης της επένδυσης χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατ' εφαρμογή του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης· είτε λαμβάνουν στήριξη βάσει του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας του κράτους μέλους, όπως έχει εγκριθεί από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης· είτε λαμβάνουν στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/697 ή στο πλαίσιο του διαστημικού προγράμματος της Ένωσης σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/696· είτε λαμβάνουν στήριξη από ταμεία της Ένωσης, υλοποιούμενη στο πλαίσιο επιμερισμένης διαχείρισης που καλύπτεται από τον κανονισμό (ΕΕ) 1303/2013, τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 ή τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/2115.

6. Σε περίπτωση που ο ανεξάρτητος ιδιώτης επενδυτής παρέχει χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου έμμεσα μέσω ενδιάμεσου χρηματοπιστωτικού οργανισμού, και σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 12, η φορολογική ελάφρυνση, η οποία υπολογίζεται ως η συνολική μέγιστη φορολογική απαλλαγή από το σύνολο των φορολογικών κινήτρων, δεν υπερβαίνει το 30 % της επιλέξιμης επένδυσης που πραγματοποιείται από τον ανεξάρτητο ιδιώτη επενδυτή σε επιλέξιμη επιχείρηση που αναφέρεται στο άρθρο 21 παράγραφος 3. Αυτό το όριο φορολογικής ελάφρυνσης μπορεί να αυξάνεται έως 50 % για επενδύσεις οι οποίες: είτε πραγματοποιούνται σε ενισχυόμενες περιοχές που καθορίζονται σε εγκεκριμένο χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων ο οποίος ισχύει κατά τον χρόνο πραγματοποίησης της επένδυσης χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατ' εφαρμογή του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης· είτε λαμβάνουν στήριξη βάσει του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας του κράτους μέλους, όπως έχει εγκριθεί από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης· είτε λαμβάνουν στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/697 ή στο πλαίσιο του διαστημικού προγράμματος της Ένωσης σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/696· είτε λαμβάνουν στήριξη από ταμεία της Ένωσης, υλοποιούμενη στο πλαίσιο επιμερισμένης διαχείρισης που καλύπτεται από τον κανονισμό (ΕΕ) 1303/2013, τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 ή τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/2115.

▼ **B***Άρθρο 22***Ενισχύσεις για νεοσύστατες επιχειρήσεις**

1. Τα καθεστώτα ενισχύσεων εκκίνησης συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

▼ **M6**

2. Επιλέξιμες είναι οποιεσδήποτε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο μικρές επιχειρήσεις, έως και πέντε έτη μετά την καταχώρισή τους, οι οποίες πληρούν τις ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:

▼ **M6**

- α) δεν έχουν αναλάβει τη δραστηριότητα άλλης επιχείρησης, εκτός εάν ο κύκλος εργασιών της αναληφθείσας δραστηριότητας αντιπροσωπεύει λιγότερο από το 10 % του κύκλου εργασιών της επιλέξιμης επιχείρησης κατά το οικονομικό έτος που προηγείται της εξαγοράς·
- β) δεν έχουν ακόμη προβεί σε διανομή κερδών·
- γ) δεν έχουν εξαγοράσει άλλη επιχείρηση ή δεν έχουν συσταθεί μέσω συγχώνευσης, εκτός εάν ο κύκλος εργασιών της εξαγορασθείσας επιχείρησης αντιπροσωπεύει λιγότερο από το 10 % του κύκλου εργασιών της επιλέξιμης επιχείρησης κατά το οικονομικό έτος που προηγείται της εξαγοράς ή ο κύκλος εργασιών της επιχείρησης που προέκυψε από τη συγχώνευση υπερβαίνει κατά λιγότερο από 10 % τον συνολικό κύκλο εργασιών των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων κατά το οικονομικό έτος που προηγείται της συγχώνευσης.

Για τις επιλέξιμες επιχειρήσεις που δεν υπόκεινται σε καταχώριση, η πενταετής περίοδος επιλεξιμότητας αρχίζει από τη στιγμή που η επιχείρηση ξεκινά την οικονομική της δραστηριότητα ή από τη στιγμή που καθίσταται υπόχρεη καταβολής φόρου για την οικονομική της δραστηριότητα, αναλόγως με το ποια από τις δύο χρονικές στιγμές προηγείται.

Κατά παρέκκλιση από το πρώτο εδάφιο στοιχείο γ), οι επιχειρήσεις που έχουν συσταθεί μέσω συγχώνευσης επιχειρήσεων επιλέξιμων για ενίσχυση δυνάμει του παρόντος άρθρου θεωρούνται επίσης επιλέξιμες επιχειρήσεις, έως και πέντε έτη μετά την ημερομηνία καταχώρισης της παλαιότερης από τις συγχωνευόμενες επιχειρήσεις.

3. Οι ενισχύσεις εκκίνησης λαμβάνουν τις ακόλουθες μορφές:

- α) δάνεια με επιτόκια που δεν ανταποκρίνονται στις συνθήκες της αγοράς, διάρκειας δέκα ετών και ανώτατου ονομαστικού ποσού 1,1 εκατ. EUR ή 1,65 εκατ. EUR για επιχειρήσεις εγκατεστημένες σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης ή 2,2 εκατ. EUR για επιχειρήσεις εγκατεστημένες σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης. Για δάνεια με διάρκεια μεταξύ πέντε και 10 ετών τα ανώτατα ποσά μπορούν να προσαρμόζονται με τον πολλαπλασιασμό των προαναφερόμενων ποσών επί τον λόγο των 10 ετών προς την πραγματική διάρκεια του δανείου. Για δάνεια με διάρκεια κάτω των πέντε ετών, το ανώτατο ποσό είναι το ίδιο με εκείνο των δανείων διάρκειας πέντε ετών·
- β) εγγυήσεις με προμήθειες που δεν ανταποκρίνονται στις συνθήκες της αγοράς, διάρκειας 10 ετών και για τις οποίες το ανώτατο εγγυημένο ποσό δεν υπερβαίνει 1,65 εκατ. EUR, ή 2,48 εκατ. EUR για τις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, ή 3,3 εκατ. EUR για επιχειρήσεις εγκατεστημένες σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης. Για εγγυήσεις με διάρκεια μεταξύ πέντε και 10 ετών, τα ανώτατα εγγυημένα ποσά μπορούν να προσαρμόζονται με τον πολλαπλασιασμό των προαναφερόμενων ποσών επί τον λόγο των 10 ετών προς την πραγματική διάρκεια της εγγύησης. Για εγγυήσεις με διάρκεια κάτω των πέντε ετών, το ανώτατο εγγυημένο ποσό είναι το ίδιο με εκείνο των εγγυήσεων διάρκειας πέντε ετών. Η εγγύηση δεν υπερβαίνει το 80 % του υποκείμενου δανείου·
- γ) επιχορηγήσεις, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων ιδίων ή οιοσδήποτε ιδίων κεφαλαίων, και μειώσεις επιτοκίων και προμηθειών εγγυήσεων των οποίων το μέγιστο ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης δεν υπερβαίνει 0,5 εκατ. EUR ή 0,75 εκατ. EUR για επιχειρήσεις εγκατεστημένες σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης ή 1 εκατ. EUR για επιχειρήσεις εγκατεστημένες σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης·

▼ M6

δ) φορολογικά κίνητρα σε επιλέξιμες επιχειρήσεις, των οποίων το μέγιστο ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης δεν υπερβαίνει 0,5 εκατ. EUR ή 0,75 εκατ. EUR για επιχειρήσεις εγκατεστημένες σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης ή 1 εκατ. EUR για επιχειρήσεις εγκατεστημένες σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης.

▼ B

4. Ένας δικαιούχος μπορεί να λάβει στήριξη μέσω συνδυασμών των μέσων ενισχύσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, με την προϋπόθεση ότι η αναλογία του ποσού που χορηγείται με ένα από τα μέσα αυτά, υπολογισμένη με βάση το μέγιστο επιτρεπόμενο ποσό ενίσχυσης για το εν λόγω μέσο, λαμβάνεται υπόψη για να προσδιοριστεί το υπόλοιπο ποσοστό του μέγιστου επιτρεπόμενου ποσού ενίσχυσης για τα άλλα μέσα που αποτελούν μέρος ενός συνδυασμού μέσων.

5. Για τις μικρές και καινοτόμες επιχειρήσεις, τα ανώτατα ποσά που καθορίζονται στην παράγραφο 3 μπορούν να διπλασιαστούν.

▼ M6

6. Όταν ένα καθεστώς ενισχύσεων εκκίνησης υλοποιείται μέσω ενός ή περισσότερων ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, εφαρμόζονται οι όροι που ισχύουν για τους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και οι οποίοι καθορίζονται στο άρθρο 21 παράγραφοι 10, 14, 15, 16 και 17.

7. Επιπλέον των ποσών που αναφέρονται στις παραγράφους 3, 4 και 5, τα καθεστάτα ενισχύσεων εκκίνησης μπορούν να λάβουν τη μορφή είτε μεταβίβασης διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΙ) είτε χορήγησης των σχετικών δικαιωμάτων πρόσβασης, είτε δωρεάν είτε κάτω της αγοραίας αξίας. Η μεταβίβαση ή η χορήγηση πραγματοποιείται από οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσεων, κατά την έννοια του άρθρου 2 σημείο 83, ο οποίος έχει αναπτύξει την υποκείμενη ΔΙ μέσω της ανεξάρτητης δικής του ή συνεργατικής δραστηριότητας έρευνας και ανάπτυξης, σε επιλέξιμη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 2. Η μεταβίβαση ή η χορήγηση πληροί όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) σκοπός της μεταβίβασης ΔΙ ή της χορήγησης σχετικών δικαιωμάτων πρόσβασης είναι η διάθεση νέου προϊόντος ή υπηρεσίας στην αγορά και

β) η αξία της ΔΙ καθορίζεται στην αγοραία τιμή της, πράγμα το οποίο συμβαίνει εάν έχει καθοριστεί σύμφωνα με μία από τις ακόλουθες μεθόδους:

i) το ποσό καθορίστηκε μέσω ανοικτής, διαφανούς και άνευ διακρίσεων ανταγωνιστικής διαδικασίας·

ii) μέσω αποτίμησης από ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα που επιβεβαιώνει ότι το ποσό είναι τουλάχιστον ίσο με την αγοραία τιμή·

iii) στις περιπτώσεις που η επιλέξιμη επιχείρηση έχει δικαίωμα πρώτης άρνησης όσον αφορά τη ΔΙ που παράγεται σε συνεργασία με τον οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσεων, όταν ο οργανισμός έρευνας και διάδοσης γνώσεων ασκεί αμοιβαίο δικαίωμα να αναζητεί οικονομικά επωφελέστερες προσφορές από τρίτους, έτσι ώστε η συνεργαζόμενη επιλέξιμη επιχείρηση να καλείται να προσαρμόσει την προσφορά της αναλόγως.

▼ M6

Η αξία οποιασδήποτε συμμετοχής, τόσο οικονομικής όσο και μη οικονομικής, της επιλέξιμης επιχείρησης στις δαπάνες των δραστηριοτήτων του οργανισμού έρευνας και διάδοσης γνώσεων από τις οποίες προέκυψε η σχετική ΔΙ μπορεί να αφαιρείται από την τιμή της ΔΙ που αναφέρεται στο παρόν στοιχείο.

- γ) το ποσό ενίσχυσης για τη μεταβίβαση ΔΙ ή τη χορήγηση των σχετικών δικαιωμάτων πρόσβασης βάσει της παρούσας παραγράφου δεν υπερβαίνει το 1 εκατ. EUR. Το ποσό της ενίσχυσης αντιστοιχεί στην αξία της ΔΙ που αναφέρεται στο στοιχείο β), μείον την προαναφερθείσα αφαίρεση που μνημονεύεται στην τελευταία περίοδο του στοιχείου β) και μείον τυχόν αμοιβή που οφείλεται από τον δικαιούχο για την εν λόγω ΔΙ. Η αξία της ΔΙ που αναφέρεται στο στοιχείο β) μπορεί να υπερβαίνει το 1 εκατ. EUR, οπότε το πρόσθετο ποσό μπορεί να καλύπτεται από την επιλέξιμη επιχείρηση με ίδια κεφάλαια ή άλλα μέσα.

▼ B*Άρθρο 23***Ενισχύσεις για εναλλακτικές πλατφόρμες διαπραγμάτευσης που ειδικεύονται στις MME**

1. Οι ενισχύσεις για εναλλακτικές πλατφόρμες διαπραγμάτευσης που ειδικεύονται στις MME συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Σε περίπτωση που ο φορέας εκμετάλλευσης της πλατφόρμας είναι μικρή επιχείρηση, το μέτρο ενίσχυσης μπορεί να λάβει τη μορφή ενίσχυσης εκκίνησης προς τον φορέα εκμετάλλευσης της πλατφόρμας και στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται οι όροι του άρθρου 22.

▼ M6

Τα μέτρα ενίσχυσης μπορούν επίσης να λάβουν τη μορφή φορολογικών κινήτρων για ανεξάρτητους ιδιώτες επενδυτές που είναι φυσικά πρόσωπα, σε ό,τι αφορά τις επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου που πραγματοποιούν μέσω εναλλακτικής πλατφόρμας διαπραγμάτευσης σε επιχειρήσεις επιλέξιμες υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 21α παράγραφοι 2 και 5.

▼ B*Άρθρο 24***Ενισχύσεις για δαπάνες διερεύνησης**

1. Οι ενισχύσεις για δαπάνες διερεύνησης συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

▼ M6

2. Είναι επιλέξιμες:

- α) οι δαπάνες για την αρχική διαλογή και τον επίσημο έλεγχο με τη δέουσα επιμέλεια από διαχειριστές ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών ή επενδυτές για τον εντοπισμό επιλέξιμων επιχειρήσεων σύμφωνα με τα άρθρα 21, 21α και 22.

▼ M6

β) οι δαπάνες για έρευνα στον τομέα των επενδύσεων, όπως ορίζεται στο άρθρο 36 παράγραφος 1 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2017/565 της Επιτροπής⁽¹⁾, σε σχέση με μεμονωμένη επιλέξιμη επιχείρηση σύμφωνα με τα άρθρα 21, 21α και 22, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω έρευνα διαδίδεται στο κοινό και, εάν έχει διαδοθεί σε πελάτες του παρόχου έρευνας στον τομέα των επενδύσεων πριν από τη διάδοση στο κοινό, διαδίδεται στο κοινό με την ίδια μορφή και το αργότερο εντός τριών μηνών από την πρώτη διάδοση στους πελάτες.

3. Η έρευνα στον τομέα των επενδύσεων που αναφέρεται στην παράγραφο 2 στοιχείο β) του παρόντος άρθρου πληροί τις απαιτήσεις που ορίζονται στα άρθρα 36 και 37 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2017/565.

4. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 50 % των επιλέξιμων δαπανών.

▼ B*ΤΜΗΜΑ 4**Ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη και καινοτομία**Άρθρο 25***Ενισχύσεις για έργα έρευνας και ανάπτυξης****▼ M4**

1. Οι ενισχύσεις για έργα έρευνας και ανάπτυξης, περιλαμβανομένων των έργων έρευνας και ανάπτυξης που έχουν λάβει σήμα ποιότητας «Σφραγίδα Αριστείας» στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» ή του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», και των συγχρηματοδοτούμενων έργων έρευνας και ανάπτυξης και, κατά περίπτωση, οι ενισχύσεις για συγχρηματοδοτούμενες ομαδικές επιχειρησιακές δράσεις συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

▼ B

2. Το ενισχυόμενο μέρος του έργου έρευνας και ανάπτυξης πρέπει να εμπίπτει πλήρως σε μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες κατηγορίες:

α) βασική έρευνα·

β) βιομηχανική έρευνα·

γ) πειραματική ανάπτυξη·

δ) μελέτες σκοπιμότητας.

3. Οι επιλέξιμες δαπάνες των έργων έρευνας και ανάπτυξης αφορούν συγκεκριμένη κατηγορία έρευνας και ανάπτυξης και είναι οι εξής:

α) δαπάνες προσωπικού: ερευνητές, τεχνικοί και λοιπό υποστηρικτικό προσωπικό στον βαθμό που απασχολούνται στο έργο·

⁽¹⁾ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2017/565 της Επιτροπής, της 25ης Απριλίου 2016, για τη συμπλήρωση της οδηγίας 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τις οργανωτικές απαιτήσεις και τους όρους λειτουργίας των επιχειρήσεων επενδύσεων, καθώς και τους ορισμούς που ισχύουν για τους σκοπούς της εν λόγω οδηγίας (ΕΕ L 87 της 31.3.2017, σ. 1).

▼ B

- β) δαπάνες οργάνων και εξοπλισμού, στον βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο. Όταν τα όργανα και ο εξοπλισμός δεν χρησιμοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους για το έργο, επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης που αντιστοιχούν στη διάρκεια του έργου, οι οποίες υπολογίζονται με βάση τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές·
- γ) δαπάνες για κτίρια και γήπεδα, στον βαθμό και για όσον χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο. Όσον αφορά τα κτίρια, επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης που αντιστοιχούν στη διάρκεια του έργου, οι οποίες υπολογίζονται με βάση τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές. Για τα γήπεδα, είναι επιλέξιμες οι δαπάνες εμπορικής μεταβίβασης ή οι όντως καταβληθείσες κεφαλαιουχικές δαπάνες·
- δ) δαπάνες για έρευνα επί συμβάσει, γνώσεις και διπλώματα ευρεσιτεχνίας που αγοράστηκαν ή ελήφθησαν με άδεια εκμετάλλευσης από εξωτερικές πηγές με τήρηση της αρχής των ίσων αποστάσεων, καθώς και δαπάνες για συμβουλευτικές και ισοδύναμες υπηρεσίες χρησιμοποιούμενες αποκλειστικά για το έργο·

▼ M6

- ε) πρόσθετα γενικά έξοδα και λοιπές λειτουργικές δαπάνες, συμπεριλαμβανομένου του κόστους υλικών, εφοδίων και συναφών προϊόντων, που είναι άμεσο αποτέλεσμα του έργου· με την επιφύλαξη του άρθρου 7 παράγραφος 1 τρίτη περίοδος, οι εν λόγω δαπάνες των έργων έρευνας και ανάπτυξης μπορούν εναλλακτικά να υπολογίζονται με βάση απλουστευμένη επιλογή κόστους που λαμβάνει τη μορφή κατ' αποκοπή ποσοστού έως και 20 %, το οποίο εφαρμόζεται στις συνολικές επιλέξιμες δαπάνες των έργων έρευνας και ανάπτυξης που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ). Στην περίπτωση αυτή, οι δαπάνες των έργων έρευνας και ανάπτυξης που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των έμμεσων δαπανών καθορίζονται με βάση τις συνήθεις λογιστικές πρακτικές και περιλαμβάνουν μόνο τις επιλέξιμες δαπάνες έργων έρευνας και ανάπτυξης που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ).

▼ B

- 4. Επιλέξιμες δαπάνες για τις μελέτες σκοπιμότητας είναι οι δαπάνες διεξαγωγής της μελέτης.
- 5. Η ένταση ενίσχυσης για κάθε δικαιούχο δεν υπερβαίνει:
 - α) το 100 % των επιλέξιμων δαπανών για τη βασική έρευνα·
 - β) το 50 % των επιλέξιμων δαπανών για τη βιομηχανική έρευνα·
 - γ) το 25 % των επιλέξιμων δαπανών για την πειραματική ανάπτυξη·
 - δ) το 50 % των επιλέξιμων δαπανών για τις μελέτες σκοπιμότητας.

▼ M6

- 6. Η ένταση της ενίσχυσης για τη βιομηχανική έρευνα και την πειραματική ανάπτυξη μπορεί να αυξάνεται έως το 80 %, κατ' ανώτατο όριο, σύμφωνα με τα στοιχεία α) έως δ), όπου τα στοιχεία β), γ) και δ) δεν πρέπει να συνδυάζονται μεταξύ τους:
 - α) κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες για τις μεσαίες επιχειρήσεις και κατά 20 εκατοστιαίες μονάδες για τις μικρές επιχειρήσεις·
 - β) κατά 15 εκατοστιαίες μονάδες, εάν πληρούνται μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - i) το έργο προβλέπει πραγματική συνεργασία:
 - μεταξύ επιχειρήσεων από τις οποίες τουλάχιστον μία είναι ΜΜΕ ή το έργο πραγματοποιείται σε τουλάχιστον δύο κράτη μέλη ή σε ένα κράτος μέλος και σε ένα συμβαλλόμενο μέρος της συμφωνίας EOX και καμία μεμονωμένη επιχείρηση δεν φέρει άνω του 70 % των επιλέξιμων δαπανών, ή

▼ **M6**

- μεταξύ μιας επιχείρησης και ενός ή περισσότερων οργανισμών έρευνας και διάδοσης γνώσεων, οι οποίοι φέρουν τουλάχιστον το 10 % των επιλέξιμων δαπανών και έχουν δικαίωμα να δημοσιεύουν τα αποτελέσματα των ερευνών τους·
 - ii) τα αποτελέσματα του έργου διαδίδονται ευρέως μέσω συνεδρίων, δημοσιεύσεων, αποθετηρίων ελεύθερης πρόσβασης ή μέσω δωρεάν λογισμικού ή λογισμικού ανοικτής πηγής·
 - iii) ο δικαιούχος δεσμεύεται να καταστήσει διαθέσιμες, εγκαίρως, τις άδειες χρήσης για τα αποτελέσματα των ερευνών που προκύπτουν από ενισχυόμενα έργα έρευνας και ανάπτυξης, τα οποία καλύπτονται από δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, στην τιμή της αγοράς και σε μη αποκλειστική και χωρίς διακρίσεις βάση για χρήση από τα ενδιαφερόμενα μέρη στον EOX·
 - iv) το έργο έρευνας και ανάπτυξης υλοποιείται σε ενισχυόμενη περιοχή η οποία πληροί τους όρους του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης·
- γ) κατά 5 εκατοστιαίες μονάδες εάν το έργο έρευνας και ανάπτυξης υλοποιείται σε ενισχυόμενη περιοχή η οποία πληροί τους όρους του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης·
- δ) κατά 25 ποσοστιαίες μονάδες, εάν το έργο έρευνας και ανάπτυξης:
- i) έχει επιλεγεί από κράτος μέλος κατόπιν ανοικτής πρόσκλησης για να αποτελέσει μέρος έργου που σχεδιάστηκε από κοινού από τουλάχιστον τρία κράτη μέλη ή συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας EOX· και
 - ii) περιλαμβάνει πραγματική συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων σε τουλάχιστον δύο κράτη μέλη ή συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας EOX, όταν ο δικαιούχος είναι MME, ή σε τουλάχιστον τρία κράτη μέλη ή συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας EOX, όταν ο δικαιούχος είναι μεγάλη επιχείρηση· και
 - iii) εάν πληρούνται τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες δύο προϋποθέσεις:
 - τα αποτελέσματα του έργου έρευνας και ανάπτυξης διαδίδονται ευρέως σε τουλάχιστον τρία κράτη μέλη ή συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας EOX μέσω συνεδρίων, δημοσιεύσεων, αποθετηρίων ελεύθερης πρόσβασης ή μέσω δωρεάν λογισμικού ή λογισμικού ανοικτής πηγής· ή
 - ο δικαιούχος δεσμεύεται να καταστήσει διαθέσιμες, εγκαίρως, τις άδειες χρήσης για τα αποτελέσματα των ερευνών που προκύπτουν από ενισχυόμενα έργα έρευνας και ανάπτυξης, τα οποία καλύπτονται από δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, στην τιμή της αγοράς και σε μη αποκλειστική και χωρίς διακρίσεις βάση για χρήση από τα ενδιαφερόμενα μέρη στον EOX.

▼ **B**

7. Η ένταση της ενίσχυσης για μελέτες σκοπιμότητας μπορεί να αυξηθεί κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες για τις μεσαίες επιχειρήσεις και κατά 20 εκατοστιαίες μονάδες για τις μικρές επιχειρήσεις.

▼ **M4***Άρθρο 25α***Ενισχύσεις για έργα στα οποία έχει απονεμηθεί το σήμα ποιότητας «Σφραγίδα Αριστείας»**

1. Οι ενισχύσεις προς ΜΜΕ για έργα έρευνας και ανάπτυξης καθώς και για μελέτες σκοπιμότητας που έχουν λάβει σήμα ποιότητας «Σφραγίδα Αριστείας» στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» ή του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.
2. Οι επιλέξιμες δραστηριότητες του ενισχυόμενου έργου έρευνας και ανάπτυξης ή της ενισχυόμενης μελέτης σκοπιμότητας είναι εκείνες που ορίζονται ως επιλέξιμες βάσει των κανόνων των προγραμμάτων «Ορίζων 2020» ή «Ορίζων Ευρώπη», εξαιρουμένων των δραστηριοτήτων που υπερβαίνουν τις δραστηριότητες πειραματικής ανάπτυξης.
3. Οι κατηγορίες, τα μέγιστα ποσά και οι μέθοδοι υπολογισμού των επιλέξιμων δαπανών του ενισχυόμενου έργου έρευνας και ανάπτυξης ή της ενισχυόμενης μελέτης σκοπιμότητας είναι εκείνες που ορίζονται ως επιλέξιμες βάσει των κανόνων των προγραμμάτων «Ορίζων 2020» ή «Ορίζων Ευρώπη».
4. Το μέγιστο ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τα 2,5 εκατ. EUR ανά ΜΜΕ και ανά έργο έρευνας και ανάπτυξης ή μελέτη σκοπιμότητας.
5. Η συνολική δημόσια χρηματοδότηση που παρέχεται για κάθε έργο έρευνας και ανάπτυξης ή μελέτη σκοπιμότητας δεν υπερβαίνει το ποσοστό χρηματοδότησης που καθορίζεται για το εν λόγω έργο έρευνας και ανάπτυξης ή την εν λόγω μελέτη σκοπιμότητας βάσει των κανόνων των προγραμμάτων «Ορίζων 2020» ή «Ορίζων Ευρώπη».

*Άρθρο 25β***Ενισχύσεις για δράσεις Marie Skłodowska-Curie και δράσεις «Απόδειξη της ορθότητας της ιδέας» του ΕΣΕ**

1. Οι ενισχύσεις για δράσεις Marie Skłodowska-Curie και δράσεις «Απόδειξη της ορθότητας της ιδέας» του ΕΣΕ που έχουν λάβει σήμα ποιότητας «Σφραγίδα Αριστείας» στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» ή του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.
2. Οι επιλέξιμες δραστηριότητες της ενισχυόμενης δράσης είναι εκείνες που ορίζονται ως επιλέξιμες βάσει των κανόνων των προγραμμάτων «Ορίζων 2020» ή «Ορίζων Ευρώπη».
3. Οι κατηγορίες, τα μέγιστα ποσά και οι μέθοδοι υπολογισμού των επιλέξιμων δαπανών της ενισχυόμενης δράσης είναι εκείνες που ορίζονται ως επιλέξιμες βάσει των κανόνων των προγραμμάτων «Ορίζων 2020» ή «Ορίζων Ευρώπη».
4. Η συνολική δημόσια χρηματοδότηση που παρέχεται για κάθε ενισχυόμενη δράση δεν υπερβαίνει το μέγιστο επίπεδο στήριξης που προβλέπεται στο πρόγραμμα «Ορίζων 2020» ή στο πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη».

▼ **M4***Άρθρο 25γ***Ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε συγχρηματοδοτούμενα έργα έρευνας και ανάπτυξης**

1. Οι ενισχύσεις που χορηγούνται σε συγχρηματοδοτούμενο έργο έρευνας και ανάπτυξης ή σε συγχρηματοδοτούμενη μελέτη σκοπιμότητας (συμπεριλαμβανομένων των έργων έρευνας και ανάπτυξης που υλοποιούνται στο πλαίσιο ευρωπαϊκής θεσμοθετημένης εταιρικής σχέσης βάσει του άρθρου 185 ή του άρθρου 187 της Συνθήκης ή δράσης συγχρηματοδότησης προγράμματος όπως ορίζεται στους κανόνες του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη»), που υλοποιείται από τουλάχιστον τρία κράτη μέλη ή, εναλλακτικά, δύο κράτη μέλη και τουλάχιστον μία συνδεδεμένη χώρα και έχει επιλεγεί βάσει αξιολόγησης και κατάταξης από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες μετά από διακρατικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, σύμφωνα με τους κανόνες των προγραμμάτων «Ορίζων 2020» ή «Ορίζων Ευρώπη», συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Οι επιλέξιμες δραστηριότητες του ενισχυόμενου έργου έρευνας και ανάπτυξης ή της ενισχυόμενης μελέτης σκοπιμότητας είναι εκείνες που ορίζονται ως επιλέξιμες βάσει των κανόνων των προγραμμάτων «Ορίζων 2020» ή «Ορίζων Ευρώπη», εξαιρουμένων των δραστηριοτήτων που υπερβαίνουν τις δραστηριότητες πειραματικής ανάπτυξης.

3. Οι κατηγορίες, τα μέγιστα ποσά και οι μέθοδοι υπολογισμού των επιλέξιμων δαπανών είναι εκείνες που ορίζονται ως επιλέξιμες βάσει των κανόνων των προγραμμάτων «Ορίζων 2020» ή «Ορίζων Ευρώπη».

4. Η συνολική δημόσια χρηματοδότηση που παρέχεται δεν υπερβαίνει το ποσοστό χρηματοδότησης που έχει καθοριστεί για το έργο έρευνας και ανάπτυξης ή τη μελέτη σκοπιμότητας μετά την επιλογή, την κατάταξη και την αξιολόγηση βάσει των κανόνων των προγραμμάτων «Ορίζων 2020» ή «Ορίζων Ευρώπη».

5. Η χρηματοδότηση που παρέχεται από το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» ή το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» καλύπτει τουλάχιστον το 30 % των συνολικών επιλέξιμων δαπανών μιας δράσης έρευνας και καινοτομίας ή μιας δράσης καινοτομίας, όπως ορίζονται στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» ή του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη».

*Άρθρο 25δ***Ενισχύσεις για ομαδικές επιχειρησιακές δράσεις**

1. Οι ενισχύσεις που χορηγούνται σε συγχρηματοδοτούμενες ομαδικές επιχειρησιακές δράσεις στις οποίες εμπλέκονται τουλάχιστον δύο κράτη μέλη και έχουν επιλεγεί βάσει αξιολόγησης και κατάταξης από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες μετά από διακρατικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, σύμφωνα με τους κανόνες των προγραμμάτων «Ορίζων 2020» ή «Ορίζων Ευρώπη», συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Οι επιλέξιμες δραστηριότητες της συγχρηματοδοτούμενης ομαδικής επιχειρησιακής δράσης είναι εκείνες που ορίζονται ως επιλέξιμες βάσει των κανόνων των προγραμμάτων «Ορίζων 2020» ή «Ορίζων Ευρώπη». Εξαιρούνται οι δραστηριότητες που υπερβαίνουν τις δραστηριότητες πειραματικής ανάπτυξης.

▼ **M4**

3. Οι κατηγορίες, τα μέγιστα ποσά και οι μέθοδοι υπολογισμού των επιλέξιμων δαπανών είναι εκείνες που ορίζονται ως επιλέξιμες βάσει των κανόνων των προγραμμάτων «Ορίζων 2020» ή «Ορίζων Ευρώπη». Επιπλέον, είναι επιλέξιμες οι δαπάνες για επενδύσεις σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού που σχετίζονται με το έργο.

4. Η συνολική δημόσια χρηματοδότηση που παρέχεται δεν υπερβαίνει το ποσοστό χρηματοδότησης που έχει καθοριστεί για την ομαδική επιχειρησιακή δράση μετά την επιλογή, την κατάταξη και την αξιολόγηση βάσει των κανόνων των προγραμμάτων «Ορίζων 2020» ή «Ορίζων Ευρώπη». Επιπλέον, για επενδύσεις σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού που σχετίζονται με το έργο, η ενίσχυση δεν υπερβαίνει το 70 % των επενδυτικών δαπανών.

5. Για τις επενδυτικές ενισχύσεις για υποδομές στο πλαίσιο ομαδικής επιχειρησιακής δράσης ισχύουν οι ακόλουθες πρόσθετες προϋποθέσεις:

- α) όταν η υποδομή ασκεί τόσο οικονομικές όσο και μη οικονομικές δραστηριότητες, η χρηματοδότηση, οι δαπάνες και τα έσοδα κάθε τύπου δραστηριότητας δηλώνονται χωριστά, με βάση αρχές αναλυτικής λογιστικής που εφαρμόζονται με συνέπεια και δικαιολογούνται αντικειμενικά·
- β) η τιμή που χρεώνεται για τη λειτουργία ή τη χρήση της υποδομής αντιστοιχεί στην τιμή της αγοράς·
- γ) η πρόσβαση στην υποδομή είναι ανοικτή σε διάφορους χρήστες και παρέχεται με διαφάνεια και άνευ διακρίσεων. Επιχειρήσεις που έχουν χρηματοδοτήσει τουλάχιστον το 10 % των επενδυτικών δαπανών της υποδομής μπορούν να έχουν προτιμησιακή πρόσβαση με ευνοϊκότερους όρους. Για να αποφεύγεται η υπεραντιστάθμιση, αυτή η πρόσβαση είναι ανάλογη προς τη συμβολή της επιχείρησης στις επενδυτικές δαπάνες και οι σχετικοί όροι δημοσιοποιούνται·
- δ) όταν η υποδομή λαμβάνει δημόσια χρηματοδότηση τόσο για οικονομικές όσο και για μη οικονομικές δραστηριότητες, τα κράτη μέλη θέτουν σε εφαρμογή μηχανισμό παρακολούθησης και ανάκτησης, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν υπάρχει υπέρβαση της ισχύουσας έντασης ενίσχυσης ως αποτέλεσμα αύξησης του μεριδίου των οικονομικών δραστηριοτήτων σε σύγκριση με την κατάσταση που προβλεπόταν κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης.

▼ **M6***Άρθρο 25ε*

Ενισχύσεις που συνδέονται με τη συγχρηματοδότηση έργων που υποστηρίζονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας ή το ευρωπαϊκό πρόγραμμα βιομηχανικής ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας

1. Οι ενισχύσεις που χορηγούνται για τη συγχρηματοδότηση έργου έρευνας και ανάπτυξης που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας ή το ευρωπαϊκό πρόγραμμα βιομηχανικής ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας και το οποίο αξιολογείται, κατατάσσεται και επιλέγεται σύμφωνα με τους κανόνες του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας ή του ευρωπαϊκού προγράμματος βιομηχανικής ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Οι επιλέξιμες δαπάνες του ενισχυόμενου έργου είναι εκείνες που ορίζονται ως επιλέξιμες βάσει των κανόνων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας ή του ευρωπαϊκού προγράμματος βιομηχανικής ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας.

▼ M6

3. Η συνολική δημόσια χρηματοδότηση που παρέχεται μπορεί να ανέρχεται έως και στο 100 % των επιλέξιμων δαπανών του έργου, πράγμα που σημαίνει ότι οι δαπάνες του έργου που δεν καλύπτονται από ενωσιακή χρηματοδότηση μπορούν να καλυφθούν με κρατική ενίσχυση.

4. Σε περίπτωση που η ένταση ενίσχυσης που έλαβε ο δικαιούχος υπερβαίνει τη μέγιστη ένταση ενίσχυσης την οποία μπορούσε να έχει λάβει βάσει του άρθρου 25 παράγραφοι 5, 6 και 7, ο δικαιούχος πρέπει να καταβάλει στην χορηγούσα αρχή αγοραία τιμή για να χρησιμοποιήσει για μη αμυντικές εφαρμογές τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας ή τα πρωτότυπα που προκύπτουν από το έργο. Σε κάθε περίπτωση, το μέγιστο ποσό που πρέπει να καταβληθεί στη χορηγούσα αρχή για τη χρήση αυτή δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ της ενίσχυσης που έλαβε ο δικαιούχος και του μέγιστου ποσού ενίσχυσης την οποία θα μπορούσε να έχει λάβει ο δικαιούχος εάν εφαρμοζόταν η μέγιστη επιτρεπόμενη ένταση ενίσχυσης για τον εν λόγω δικαιούχο βάσει του άρθρου 25 παράγραφοι 5, 6 και 7.

▼ B*Άρθρο 26***Επενδυτικές ενισχύσεις για ερευνητικές υποδομές**

1. Οι ενισχύσεις για την κατασκευή ή την αναβάθμιση ερευνητικών υποδομών που ασκούν οικονομικές δραστηριότητες συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Όταν μια ερευνητική υποδομή ασκεί τόσο οικονομικές όσο και μη οικονομικές δραστηριότητες, η χρηματοδότηση, οι δαπάνες και τα έσοδα κάθε τύπου δραστηριότητας δηλώνονται χωριστά, με βάση αρχές αναλυτικής λογιστικής που εφαρμόζονται με συνέπεια και δικαιολογούνται αντικειμενικά.

3. Η τιμή που χρεώνεται για τη λειτουργία ή τη χρήση της υποδομής αντιστοιχεί στην τιμή της αγοράς.

4. Η πρόσβαση στην υποδομή είναι ανοικτή σε διάφορους χρήστες και παρέχεται με διαφάνεια και άνευ διακρίσεων. Επιχειρήσεις που έχουν χρηματοδοτήσει τουλάχιστον το 10 % των επενδυτικών δαπανών της υποδομής μπορούν να έχουν προτιμησιακή πρόσβαση με ευνοϊκότερους όρους. Για να αποφεύγεται η υπεραντιστάθμιση, αυτή η πρόσβαση είναι ανάλογη προς τη συμβολή της επιχείρησης στις επενδυτικές δαπάνες και οι όροι της δημοσιοποιούνται.

5. Είναι επιλέξιμες οι επενδυτικές δαπάνες σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού.

▼ M6

6. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 50 % των επιλέξιμων δαπανών. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξάνεται έως 60 % εφόσον παρέχεται δημόσια χρηματοδότηση από τουλάχιστον δύο κράτη μέλη ή για ερευνητικές υποδομές που αξιολογούνται και επιλέγονται σε επίπεδο Ένωσης.

▼ B

7. Όταν μια ερευνητική υποδομή λαμβάνει δημόσια χρηματοδότηση τόσο για οικονομικές όσο και για μη οικονομικές δραστηριότητες, τα κράτη μέλη θέτουν σε εφαρμογή μηχανισμό παρακολούθησης και ανάκτησης, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν υπάρχει υπέρβαση της ισχύουσας έντασης ενίσχυσης ως αποτέλεσμα αύξησης του μεριδίου των οικονομικών δραστηριοτήτων σε σύγκριση με την κατάσταση που προβλεπόταν κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης.

▼ **M6***Άρθρο 26α***Επενδυτικές ενισχύσεις για υποδομές δοκιμών και πειραματισμού**

1. Οι ενισχύσεις για την κατασκευή ή την αναβάθμιση υποδομών δοκιμών και πειραματισμού συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.
2. Η τιμή που χρεώνεται για τη λειτουργία ή τη χρήση της υποδομής αντιστοιχεί στην τιμή της αγοράς ή αντικατοπτρίζει το σχετικό κόστος, συν ένα εύλογο περιθώριο, ελλείψει τιμής της αγοράς.
3. Η πρόσβαση στην υποδομή είναι ανοικτή σε διάφορους χρήστες και παρέχεται με διαφάνεια και άνευ διακρίσεων. Επιχειρήσεις που έχουν χρηματοδοτήσει τουλάχιστον το 10 % των επενδυτικών δαπανών της υποδομής μπορούν να έχουν προτιμησιακή πρόσβαση με ευνοϊκότερους όρους. Για να αποφεύγεται η υπεραντιστάθμιση, αυτή η πρόσβαση είναι ανάλογη προς τη συμβολή της επιχείρησης στις επενδυτικές δαπάνες και οι όροι της δημοσιοποιούνται.
4. Είναι επιλέξιμες οι επενδυτικές δαπάνες σε άυλα και ενσώματα στοιχεία ενεργητικού.
5. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 25 % των επιλέξιμων δαπανών.
6. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξάνεται έως, κατ' ανώτατο όριο, το 40 %, 50 % και 60 % των επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών μεγάλων, μεσαίων και μικρών επιχειρήσεων, αντίστοιχα, ως εξής:
 - α) κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες για τις μεσαίες επιχειρήσεις και κατά 20 εκατοστιαίες μονάδες για τις μικρές επιχειρήσεις·
 - β) κατά 10 επιπλέον εκατοστιαίες μονάδες για διασυνοριακές υποδομές δοκιμών και πειραματισμού για τις οποίες παρέχεται δημόσια χρηματοδότηση από τουλάχιστον δύο κράτη μέλη ή για υποδομές δοκιμών και πειραματισμού που αξιολογούνται και επιλέγονται σε επίπεδο Ένωσης·
 - γ) κατά 5 επιπλέον εκατοστιαίες μονάδες για υποδομές δοκιμών και πειραματισμού, εκ των οποίων τουλάχιστον το 80 % της ετήσιας δυναμικότητας διατίθεται σε MME.

▼ **B***Άρθρο 27***Ενισχύσεις για συνεργατικούς σχηματισμούς καινοτομίας**

1. Οι ενισχύσεις για συνεργατικούς σχηματισμούς καινοτομίας συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

▼ **M6**

2. Επενδυτική ενίσχυση μπορεί να χορηγείται στον ιδιοκτήτη του συνεργατικού σχηματισμού καινοτομίας. Ενίσχυση λειτουργίας μπορεί να χορηγείται στον φορέα εκμετάλλευσης του συνεργατικού σχηματισμού καινοτομίας. Ο φορέας εκμετάλλευσης, όταν διαφέρει από τον ιδιοκτήτη, μπορεί είτε να έχει νομική προσωπικότητα είτε να είναι κοινοπραξία επιχειρήσεων χωρίς χωριστή νομική προσωπικότητα. Σε όλες τις περιπτώσεις, κάθε επιχείρηση πρέπει να τηρεί χωριστά βιβλία για τις δαπάνες και τα έσοδα κάθε δραστηριότητας (ιδιοκτησία, λειτουργία και χρήση του συνεργατικού σχηματισμού) σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα.

▼ B

3. Η πρόσβαση στις εγκαταστάσεις, στον εξοπλισμό και στις δραστηριότητες του συνεργατικού σχηματισμού είναι ανοικτή σε διάφορους χρήστες και παρέχεται με διαφάνεια και άνευ διακρίσεων. Οι επιχειρήσεις που έχουν χρηματοδοτήσει τουλάχιστον 10 % των επενδυτικών δαπανών του συνεργατικού σχηματισμού καινοτομίας μπορούν να έχουν προτιμησιακή πρόσβαση με ευνοϊκότερους όρους. Για να αποφεύγεται η υπεραντιστάθμιση, αυτή η πρόσβαση είναι ανάλογη προς τη συμβολή της επιχείρησης στις επενδυτικές δαπάνες και οι όροι της δημοσιοποιούνται.

▼ M6

4. Τα τέλη που χρεώνονται για τη χρήση των εγκαταστάσεων του συνεργατικού σχηματισμού και τη συμμετοχή στις δραστηριότητές του αντιστοιχούν στην τιμή της αγοράς ή αντικατοπτρίζουν το σχετικό κόστος, συμπεριλαμβανομένου ενός εύλογου περιθωρίου.

▼ B

5. Μπορούν να χορηγηθούν επενδυτικές ενισχύσεις για την κατασκευή ή την αναβάθμιση συνεργατικών σχηματισμών καινοτομίας. Είναι επιλέξιμες οι επενδυτικές δαπάνες σε άυλα και ενσώματα στοιχεία ενεργητικού.

6. Η ένταση των επενδυτικών ενισχύσεων για συνεργατικούς σχηματισμούς καινοτομίας δεν υπερβαίνει το 50 % των επιλέξιμων δαπανών. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 15 εκατοστιαίες μονάδες για συνεργατικούς σχηματισμούς καινοτομίας εγκατεστημένους σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης και κατά 5 εκατοστιαίες μονάδες για συνεργατικούς σχηματισμούς καινοτομίας εγκατεστημένους σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης.

7. Μπορούν να χορηγηθούν ενισχύσεις λειτουργίας για τη λειτουργία συνεργατικών σχηματισμών καινοτομίας, για διάστημα που δεν υπερβαίνει τα δέκα έτη.

8. Επιλέξιμες δαπάνες των ενισχύσεων λειτουργίας για συνεργατικούς σχηματισμούς καινοτομίας είναι οι δαπάνες προσωπικού και οι διοικητικές δαπάνες (συμπεριλαμβανομένων των γενικών εξόδων) σχετικά με:

- α) τον συντονισμό του συνεργατικού σχηματισμού για τη διευκόλυνση της συνεργασίας, την ανταλλαγή πληροφοριών και την παροχή ή τη διάθεση των εξειδικευμένων και εξατομικευμένων υπηρεσιών υποστήριξης των επιχειρήσεων·
- β) την προβολή του συνεργατικού σχηματισμού για την αύξηση της συμμετοχής νέων επιχειρήσεων ή οργανισμών, καθώς και για την αύξηση της προβολής του σχηματισμού·
- γ) τη διαχείριση των εγκαταστάσεων του συνεργατικού σχηματισμού, την οργάνωση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, εργαστηρίων και συνεδρίων για τη στήριξη της διάδοσης των γνώσεων και της δικτύωσης και της διεθνούς συνεργασίας.

9. Η ένταση της ενίσχυσης για τις ενισχύσεις λειτουργίας δεν υπερβαίνει το 50 % των συνολικών επιλέξιμων δαπανών κατά τη διάρκεια της περιόδου κατά την οποία χορηγείται η ενίσχυση.

*Άρθρο 28***Ενισχύσεις καινοτομίας για MME**

1. Οι ενισχύσεις καινοτομίας για MME συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

▼ B

2. Είναι επιλέξιμες οι ακόλουθες δαπάνες:
- α) οι δαπάνες για την απόκτηση, την επικύρωση και την προστασία των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και λοιπών άυλων στοιχείων ενεργητικού·
 - β) οι δαπάνες για την απόσπαση, από οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσεων ή από μεγάλη επιχείρηση, προσωπικού υψηλής ειδίκευσης, το οποίο απασχολείται σε δραστηριότητες έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας σε νέες θέσεις που έχουν δημιουργηθεί προς τον σκοπό αυτό στη δικαιούχο επιχείρηση και δεν αντικαθιστά άλλο προσωπικό·

▼ M6

- γ) οι δαπάνες για συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών που παρέχονται από οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσεων, ερευνητικές υποδομές, υποδομές δοκιμών και πειραματισμού ή συνεργατικούς σχηματισμούς καινοτομίας.

▼ B

3. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 50 % των επιλέξιμων δαπανών.

▼ M6

4. Στην ειδική περίπτωση των ενισχύσεων για συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας, η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξάνεται έως και στο 100 % των επιλέξιμων δαπανών, υπό την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό της ενίσχυσης για συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας δεν υπερβαίνει τα 220 000 EUR ανά επιχείρηση για οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών.

▼ B*Άρθρο 29***Ενισχύσεις για διαδικαστική και οργανωτική καινοτομία**

1. Οι ενισχύσεις για διαδικαστική και οργανωτική καινοτομία συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.
2. Οι ενισχύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις συμβιβάζονται μόνον εφόσον αυτές οι επιχειρήσεις συνεργάζονται πραγματικά με ΜΜΕ όσον αφορά την ενισχυόμενη δραστηριότητα και οι συνεργαζόμενες ΜΜΕ καταβάλλουν τουλάχιστον το 30 % των συνολικών επιλέξιμων δαπανών.
3. Είναι επιλέξιμες οι ακόλουθες δαπάνες:
- α) δαπάνες προσωπικού·
 - β) δαπάνες οργάνων, εξοπλισμού, κτιρίων και γηπέδων, στον βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο·
 - γ) δαπάνες για έρευνα επί συμβάσει, γνώσεις και διπλώματα ευρεσιτεχνίας που αγοράστηκαν ή ελήφθησαν με άδεια εκμετάλλευσης από εξωτερικές πηγές με τήρηση της αρχής των ίσων αποστάσεων·
 - δ) πρόσθετα γενικά έξοδα και λοιπές λειτουργικές δαπάνες, συμπεριλαμβανομένου του κόστους υλικών, εφοδίων και συναφών προϊόντων, που είναι άμεσο αποτέλεσμα του έργου.
4. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 15 % των επιλέξιμων δαπανών για τις μεγάλες επιχειρήσεις και το 50 % των επιλέξιμων δαπανών για τις ΜΜΕ.

Άρθρο 30

Ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας

1. Οι ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.
2. Το ενισχυόμενο έργο πρέπει να ενδιαφέρει όλες τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον συγκεκριμένο τομέα ή υποτομέα.
3. Πριν από την ημερομηνία έναρξης του ενισχυόμενου έργου δημοσιεύονται στο διαδίκτυο οι εξής πληροφορίες:
 - α) η επικείμενη υλοποίηση του ενισχυόμενου έργου·
 - β) οι στόχοι του ενισχυόμενου έργου·
 - γ) η κατά προσέγγιση ημερομηνία δημοσίευσης των αποτελεσμάτων που αναμένονται από το ενισχυόμενο έργο και ο τόπος δημοσίευσης στο διαδίκτυο·
 - δ) αναφορά ότι τα αποτελέσματα του ενισχυόμενου έργου θα είναι διαθέσιμα δωρεάν για όλες τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον συγκεκριμένο τομέα ή υποτομέα.
4. Τα αποτελέσματα του ενισχυόμενου έργου καθίστανται διαθέσιμα στο διαδίκτυο από την ημερομηνία λήξης του ενισχυόμενου έργου ή την ημερομηνία κατά την οποία παρέχονται οποιεσδήποτε πληροφορίες σχετικά με αυτά τα αποτελέσματα στα μέλη οποιουδήποτε οργανισμού, όποια προηγείται χρονικά. Τα αποτελέσματα παραμένουν διαθέσιμα στο διαδίκτυο για περίοδο τουλάχιστον 5 ετών, η οποία αρχίζει από την ημερομηνία λήξης του ενισχυόμενου έργου.
5. Η ενίσχυση χορηγείται απευθείας στον οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσεων και δεν περιλαμβάνει την άμεση χορήγηση ενίσχυσης που δεν σχετίζεται με έρευνα σε επιχείρηση που παράγει, μεταποιεί ή εμπορεύεται προϊόντα αλιείας ή υδατοκαλλιέργειας.
6. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αναφέρονται στο άρθρο 25 παράγραφος 3.
7. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 100 % των επιλέξιμων δαπανών.

ΤΜΗΜΑ 5

Ενισχύσεις για επαγγελματική κατάρτιση

Άρθρο 31

Ενισχύσεις για επαγγελματική κατάρτιση

1. Οι ενισχύσεις για επαγγελματική κατάρτιση συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.
2. Δεν χορηγούνται ενισχύσεις για επαγγελματική κατάρτιση που πραγματοποιείται από επιχειρήσεις προκειμένου να συμμορφωθούν με τα εθνικά υποχρεωτικά πρότυπα επαγγελματικής κατάρτισης.

▼ B

3. Είναι επιλέξιμες οι ακόλουθες δαπάνες:
- α) δαπάνες προσωπικού των εκπαιδευτών, για τις ώρες κατά τις οποίες οι εκπαιδευτές συμμετέχουν στην επαγγελματική κατάρτιση·

▼ M1

- β) λειτουργικές δαπάνες εκπαιδευτών και εκπαιδευόμενων που σχετίζονται άμεσα με το έργο επαγγελματικής κατάρτισης, όπως έξοδα μετακίνησης, έξοδα διαμονής, υλικά και εφόδια που σχετίζονται άμεσα με το έργο, αποσβέσεις των υλικοτεχνικών μέσων και του εξοπλισμού, στον βαθμό που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για το έργο επαγγελματικής κατάρτισης·

▼ B

- γ) δαπάνες συμβουλευτικών υπηρεσιών σε σχέση με το έργο επαγγελματικής κατάρτισης·
- δ) δαπάνες προσωπικού των εκπαιδευόμενων και γενικές έμμεσες δαπάνες (διοικητικές δαπάνες, μισθώματα, γενικά έξοδα) για τις ώρες κατά τις οποίες οι εκπαιδευόμενοι συμμετέχουν στην επαγγελματική κατάρτιση.

4. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 50 % των επιλέξιμων δαπανών. Μπορεί να αυξηθεί, μέχρι το 70 % των επιλέξιμων δαπανών κατ' ανώτατο όριο, ως εξής:

- α) κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες, εάν η επαγγελματική κατάρτιση απευθύνεται σε εργαζομένους με αναπηρία ή σε εργαζομένους σε μειονεκτική θέση·
- β) κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες, εάν η ενίσχυση χορηγείται σε μεσαίες επιχειρήσεις και κατά 20 εκατοστιαίες μονάδες, εάν χορηγείται σε μικρές επιχειρήσεις.

5. Όταν η ενίσχυση χορηγείται στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών, η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί στο 100 % των επιλέξιμων δαπανών, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) οι εκπαιδευόμενοι δεν αποτελούν ενεργά μέλη του πληρώματος, αλλά είναι υπεράριθμοι επί του πλοίου· και
- β) η επαγγελματική κατάρτιση πραγματοποιείται σε πλοία εγγεγραμμένα σε νηολόγια της Ένωσης.

*ΤΜΗΜΑ 6****Ενισχύσεις για εργαζομένους σε μειονεκτική θέση και εργαζομένους με αναπηρία****Άρθρο 32****Ενισχύσεις για την πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση με τη μορφή επιδότησης μισθού***

1. Τα καθεστάτα ενισχύσεων για την πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι μισθολογικές δαπάνες για περίοδο 12 μηνών το πολύ από την πρόσληψη εργαζόμενου σε μειονεκτική θέση. Στις περιπτώσεις που ο υπόψη εργαζόμενος τελεί σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση, επιλέξιμες δαπάνες είναι οι μισθολογικές δαπάνες για μέγιστη περίοδο 24 μηνών από την πρόσληψη.

▼ B

3. Όταν η πρόσληψη δεν αντιπροσωπεύει καθαρή αύξηση του αριθμού των εργαζομένων της οικείας επιχείρησης, σε σχέση με τον μέσο όρο του δωδεκαμήνου που προηγήθηκε, η θέση ή οι θέσεις εργασίας πρέπει να έχουν μείνει κενές λόγω εθελοντικής αποχώρησης, αναπηρίας, συνταξιοδότησης λόγω ηλικίας, εθελοντικής μείωσης του χρόνου εργασίας ή νόμιμης απόλυσης για πειθαρχικούς λόγους και όχι λόγω κατάργησης των θέσεων εργασίας.
4. Εκτός από την περίπτωση νόμιμης απόλυσης για πειθαρχικούς λόγους, οι εργαζόμενοι σε μειονεκτική θέση δικαιούνται να απασχοληθούν σε συνεχή βάση για την ελάχιστη περίοδο που προβλέπεται στην οικεία εθνική νομοθεσία περί συμβάσεων εργασίας ή στις ενδεχόμενες συλλογικές συμβάσεις του κράτους μέλους.
5. Εάν η περίοδος απασχόλησης είναι βραχύτερη των 12 μηνών, ή των 24 μηνών για εργαζομένους σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση, η ενίσχυση μειώνεται κατ' αναλογία χρόνου.
6. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 50 % των επιλέξιμων δαπανών.

*Άρθρο 33***Ενισχύσεις για την απασχόληση εργαζομένων με αναπηρία υπό μορφή επιδότησης μισθού**

1. Οι ενισχύσεις για την απασχόληση εργαζομένων με αναπηρία συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.
2. Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι μισθολογικές δαπάνες για κάθε δεδομένη περίοδο απασχόλησης του εργαζομένου με αναπηρία.
3. Όταν η πρόσληψη δεν αντιπροσωπεύει καθαρή αύξηση του αριθμού των εργαζομένων της οικείας επιχείρησης, σε σχέση με τον μέσο όρο του δωδεκαμήνου που προηγήθηκε, η θέση ή οι θέσεις εργασίας πρέπει να έχουν μείνει κενές λόγω εθελοντικής αποχώρησης, αναπηρίας, συνταξιοδότησης λόγω ηλικίας, εθελοντικής μείωσης του χρόνου εργασίας ή νόμιμης απόλυσης για πειθαρχικούς λόγους και όχι λόγω κατάργησης των θέσεων εργασίας.
4. Εκτός από την περίπτωση νόμιμης απόλυσης για πειθαρχικούς λόγους, οι εργαζόμενοι με αναπηρία δικαιούνται να απασχοληθούν σε συνεχή βάση για την ελάχιστη περίοδο που προβλέπεται στην οικεία εθνική νομοθεσία ή στις ενδεχόμενες συλλογικές συμβάσεις που είναι νομικά δεσμευτικές για την επιχείρηση και διέπουν τις συμβάσεις εργασίας.
5. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 75 % των επιλέξιμων δαπανών.

*Άρθρο 34***Ενισχύσεις για την αντιστάθμιση των πρόσθετων δαπανών που συνεπάγεται η απασχόληση εργαζομένων με αναπηρία**

1. Οι ενισχύσεις για την αντιστάθμιση των πρόσθετων δαπανών που συνεπάγεται η απασχόληση εργαζομένων με αναπηρία συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

▼ B

2. Είναι επιλέξιμες οι ακόλουθες δαπάνες:
 - α) δαπάνες προσαρμογής του χώρου εργασίας·
 - β) δαπάνες απασχόλησης προσωπικού αποκλειστικά για τον χρόνο που διανύεται για την υποστήριξη των εργαζομένων με αναπηρία και επαγγελματικής κατάρτισης του προσωπικού αυτού προκειμένου να βοηθηθούν οι εργαζόμενοι με αναπηρία·
 - γ) δαπάνες προσαρμογής ή αγοράς εξοπλισμού, ή αγοράς και επικύρωσης λογισμικού προς χρήση από εργαζομένους με αναπηρία, περιλαμβανομένων προσαρμοσμένων ή βοηθητικών τεχνολογικών διευκολύνσεων, οι οποίες προστίθενται σε εκείνες τις οποίες θα πραγματοποιούσε ο δικαιούχος εάν απασχολούσε εργαζομένους χωρίς αναπηρία·
 - δ) δαπάνες που συνδέονται άμεσα με τη μεταφορά των εργαζομένων με αναπηρία στον χώρο εργασίας και για δραστηριότητες που συνδέονται με την εργασία τους·
 - ε) μισθολογικό κόστος για τις ώρες που αφιερώνει στην αποκατάσταση ένας εργαζόμενος με αναπηρία·
 - στ) όταν ο δικαιούχος παρέχει προστατευόμενη απασχόληση, οι δαπάνες κατασκευής, εγκατάστασης ή εκσυγχρονισμού των μονάδων παραγωγής της συγκεκριμένης επιχείρησης, καθώς και οποιεσδήποτε δαπάνες διοίκησης και μεταφοράς, υπό την προϋπόθεση ότι οι δαπάνες αυτές απορρέουν άμεσα από την απασχόληση εργαζομένων με αναπηρία.
3. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 100 % των επιλέξιμων δαπανών.

*Άρθρο 35***Ενισχύσεις για την αντιστάθμιση των δαπανών της υποστήριξης που παρέχεται σε εργαζομένους σε μειονεκτική θέση**

1. Οι ενισχύσεις για την αντιστάθμιση των δαπανών της υποστήριξης που παρέχεται σε εργαζομένους σε μειονεκτική θέση συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.
2. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες:
 - α) απασχόλησης προσωπικού αποκλειστικά για τον χρόνο που διανύεται για την υποστήριξη των εργαζομένων σε μειονεκτική θέση, για περίοδο 12 μηνών το πολύ από την πρόσληψη εργαζομένου σε μειονεκτική θέση ή για περίοδο 24 μηνών το πολύ από την πρόσληψη εργαζομένου σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση·
 - β) επαγγελματικής κατάρτισης του προσωπικού αυτού προκειμένου να βοηθηθούν οι εργαζόμενοι σε μειονεκτική θέση.
3. Η παρεχόμενη υποστήριξη συνίσταται σε μέτρα για την υποστήριξη της αυτονομίας και της προσαρμογής στο περιβάλλον εργασίας του εργαζομένου σε μειονεκτική θέση, στην παρουσία συνοδού του εργαζομένου στις κοινωνικές και διοικητικές διαδικασίες, στη διευκόλυνση της επικοινωνίας με τον επιχειρηματία και στη διαχείριση των συγκρούσεων.
4. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 50 % των επιλέξιμων δαπανών.

▼ **B**

ΤΜΗΜΑ 7

Ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος▼ **M6**

Άρθρο 36

Επενδυτικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές

1. Οι επενδυτικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων για τη μείωση και την εξάλειψη των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

1α. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στα μέτρα για τα οποία προβλέπονται ειδικότεροι κανόνες στα άρθρα 36α, 36β και 38 έως 48. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται επίσης στις επενδύσεις σε εξοπλισμό, μηχανήματα και εγκαταστάσεις βιομηχανικής παραγωγής που χρησιμοποιούν ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που χρησιμοποιούν φυσικό αέριο. Αυτό ισχύει με την επιφύλαξη της δυνατότητας χορήγησης ενισχύσεων για την εγκατάσταση πρόσθετων κατασκευαστικών στοιχείων που βελτιώνουν το επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας του υφιστάμενου εξοπλισμού, των υφιστάμενων μηχανημάτων και των υφιστάμενων βιομηχανικών εγκαταστάσεων παραγωγής, περίπτωση στην οποία η επένδυση δεν έχει ως αποτέλεσμα ούτε την επέκταση της παραγωγικής ικανότητας ούτε την αύξηση της κατανάλωσης ορυκτών καυσίμων.

1β. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται επίσης σε επενδύσεις σε εξοπλισμό και μηχανήματα που χρησιμοποιούν, ή σε υποδομές που μεταφέρουν, υδρογόνο στον βαθμό που το υδρογόνο που χρησιμοποιείται ή μεταφέρεται χαρακτηρίζεται ανανεώσιμο υδρογόνο. Εφαρμόζεται επίσης σε επενδύσεις σε εξοπλισμό και μηχανήματα που χρησιμοποιούν καύσιμα που προέρχονται από υδρογόνο, το ενεργειακό περιεχόμενο των οποίων προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές πλην της βιομάζας και τα οποία έχουν παραχθεί σύμφωνα με τις μεθοδολογίες που ορίζονται για τα υγρά και αέρια καύσιμα κίνησης μη βιολογικής προέλευσης από ανανεώσιμες πηγές στην οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 και στις εκτελεστικές ή κατ' εξουσιοδότηση πράξεις της.

Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται επίσης στις ενισχύσεις για επενδύσεις σε εγκαταστάσεις, εξοπλισμό και μηχανήματα που παράγουν ή χρησιμοποιούν, και σε ειδικές υποδομές που αναφέρονται στο άρθρο 2 σημείο 130) τελευταία περίοδος και μεταφέρουν, υδρογόνο που παράγεται από ηλεκτρική ενέργεια και δεν χαρακτηρίζεται ως ανανεώσιμο υδρογόνο, στον βαθμό που μπορεί να αποδειχθεί ότι το παραγόμενο, χρησιμοποιούμενο ή μεταφερόμενο υδρογόνο που βασίζεται στην ηλεκτρική ενέργεια επιτυγχάνει μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τον κύκλο ζωής τουλάχιστον κατά 70 % σε σχέση με την τιμή 94 g CO₂eq/MJ για συγκριτικό ορυκτό καύσιμο. Για τον προσδιορισμό της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τον κύκλο ζωής σύμφωνα με το παρόν εδάφιο, οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που συνδέονται με την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας η οποία χρησιμοποιείται για την παραγωγή υδρογόνου καθορίζονται από την οριακή μονάδα παραγωγής στη ζώνη προσφοράς στην οποία βρίσκεται η ηλεκτρολυτική κυψέλη κατά τις περιόδους ρύθμισης ανισορροπιών όταν η ηλεκτρολυτική κυψέλη καταναλώνει ηλεκτρική ενέργεια από το δίκτυο.

▼ M6

Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο πρώτο και δεύτερο εδάφιο, μόνο το υδρογόνο που πληροί τις προϋποθέσεις που ορίζονται στα εν λόγω εδάφια χρησιμοποιείται, μεταφέρεται ή, κατά περίπτωση, παράγεται καθ' όλη τη διάρκεια ζωής της επένδυσης. Το κράτος μέλος εξασφαλίζει σχετική δέσμευση.

▼ B

2. Η επένδυση πρέπει να πληροί μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

▼ M6

- α) επιτρέπει την υλοποίηση έργου που οδηγεί σε αύξηση της περιβαλλοντικής προστασίας των δραστηριοτήτων του δικαιούχου, υπερβαίνοντας τα ισχύοντα ενωσιακά πρότυπα, ανεξαρτήτως της ύπαρξης υποχρεωτικών εθνικών προτύπων τα οποία είναι αυστηρότερα των ενωσιακών προτύπων για έργα που συνδέονται με ή περιλαμβάνουν ειδικές υποδομές, όπως αναφέρονται στο άρθρο 2 σημείο 130) τελευταία περίοδος, για υδρογόνο κατά την έννοια της παραγράφου 1β, απορριπτόμενη θερμότητα ή CO₂, ή που περιλαμβάνουν σύνδεση με ενεργειακή υποδομή για υδρογόνο κατά την έννοια της παραγράφου 1β, απορριπτόμενη θερμότητα ή CO₂, η αύξηση της προστασίας του περιβάλλοντος μπορεί επίσης να προκύπτει από τις δραστηριότητες άλλης οντότητας που συμμετέχει στην αλυσίδα υποδομών ή
- β) επιτρέπει την υλοποίηση έργου που οδηγεί σε αύξηση της περιβαλλοντικής προστασίας των δραστηριοτήτων του δικαιούχου ελλείψει ενωσιακών προτύπων για έργα που συνδέονται με ή περιλαμβάνουν ειδικές υποδομές, όπως αναφέρονται στο άρθρο 2 σημείο 130) τελευταία περίοδος, για υδρογόνο κατά την έννοια της παραγράφου 1β, απορριπτόμενη θερμότητα ή CO₂, ή που περιλαμβάνουν σύνδεση με ενεργειακή υποδομή για υδρογόνο κατά την έννοια της παραγράφου 1β, απορριπτόμενη θερμότητα ή CO₂, η αύξηση της προστασίας του περιβάλλοντος μπορεί επίσης να προκύπτει από τις δραστηριότητες άλλης οντότητας που συμμετέχει στην αλυσίδα υποδομών ή
- γ) επιτρέπει την υλοποίηση έργου που οδηγεί σε αύξηση της περιβαλλοντικής προστασίας των δραστηριοτήτων του δικαιούχου, ώστε να συμμορφώνεται με τα ενωσιακά πρότυπα που έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ακόμη τεθεί σε ισχύ για έργα που συνδέονται με ή περιλαμβάνουν ειδικές υποδομές, όπως αναφέρονται στο άρθρο 2 σημείο 130) τελευταία περίοδος, για υδρογόνο κατά την έννοια της παραγράφου 1β, απορριπτόμενη θερμότητα ή CO₂ ή που περιλαμβάνουν σύνδεση με ενεργειακές υποδομές για υδρογόνο κατά την έννοια της παραγράφου 1β, απορριπτόμενη θερμότητα ή CO₂, η αύξηση της προστασίας του περιβάλλοντος μπορεί επίσης να προκύπτει από τις δραστηριότητες άλλης οντότητας που συμμετέχει στην αλυσίδα υποδομών.

2α. Οι επενδύσεις στη δέσμευση και μεταφορά CO₂ πληρούν τις ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:

- α) η δέσμευση και/ή η μεταφορά CO₂, συμπεριλαμβανομένων των επιμέρους στοιχείων της αλυσίδας CCS ή CCU, ενσωματώνονται σε πλήρη αλυσίδα CCS και/ή CCU·
- β) η καθαρή παρούσα αξία (στο εξής: ΚΠΑ) του επενδυτικού έργου κατά τη διάρκεια ζωής του είναι αρνητική. Για τον υπολογισμό της ΚΠΑ του έργου, λαμβάνεται υπόψη το αποφευχθέν κόστος εκπομπών CO₂·

▼ **M6**

γ) οι επιλέξιμες δαπάνες είναι αποκλειστικά οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που προκύπτουν από τη δέσμευση του CO₂ από εγκατάσταση που εκπέμπει CO₂ (βιομηχανική εγκατάσταση ή σταθμός ηλεκτροπαραγωγής) ή απευθείας από τον ατμοσφαιρικό αέρα, καθώς και από την ενδιάμεση αποθήκευση και μεταφορά δεσμευμένων εκπομπών CO₂.

2β. Όταν η ενίσχυση αποσκοπεί στη μείωση ή την αποφυγή άμεσων εκπομπών, η ενίσχυση δεν πρέπει απλώς να μετατοπίζει τις σχετικές εκπομπές από έναν τομέα σε άλλον αλλά πρέπει να μειώνει συνολικά τις στοχευόμενες εκπομπές· ειδικότερα, όταν η ενίσχυση αποσκοπεί στη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, δεν πρέπει απλώς να μετατοπίζει τις εκπομπές αυτές από τον ένα τομέα στον άλλο, αλλά πρέπει να τις μειώνει συνολικά.

3. Δεν χορηγούνται ενισχύσεις όταν οι επενδύσεις πραγματοποιούνται με σκοπό να εξασφαλιστεί απλώς η συμμόρφωση των επιχειρήσεων με τα ισχύοντα ενωσιακά πρότυπα. Ενισχύσεις που παρέχουν στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να συμμορφωθούν με ενωσιακά πρότυπα τα οποία έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ακόμη τεθεί σε ισχύ μπορούν να χορηγούνται βάσει του παρόντος άρθρου, υπό την προϋπόθεση ότι η επένδυση για την οποία χορηγείται η ενίσχυση υλοποιείται και ολοκληρώνεται τουλάχιστον 18 μήνες πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του σχετικού προτύπου.

4. Οι επιλέξιμες δαπάνες είναι οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που καθορίζονται από τη σύγκριση του κόστους της επένδυσης με το κόστος αντιπαράδειγματος που θα προέκυπτε εάν δεν είχε χορηγηθεί η ενίσχυση, ως εξής:

α) αν το αντιπαράδειγμα συνίσταται στην πραγματοποίηση λιγότερο φιλικής προς το περιβάλλον επένδυσης που αντιστοιχεί στη συνήθη εμπορική πρακτική στον συγκεκριμένο τομέα ή στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δραστηριότητας, οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στη διαφορά μεταξύ του κόστους της επένδυσης για την οποία χορηγείται κρατική ενίσχυση και του κόστους της λιγότερο φιλικής προς το περιβάλλον επένδυσης·

β) αν το αντιπαράδειγμα συνίσταται στην πραγματοποίηση της ίδιας επένδυσης σε μεταγενέστερη χρονική στιγμή, οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στη διαφορά μεταξύ του κόστους της επένδυσης για την οποία χορηγείται κρατική ενίσχυση και της καθαρής παρούσας αξίας του κόστους της μεταγενέστερης επένδυσης, με αναγωγή κατά τον χρόνο κατά τον οποίο θα πραγματοποιούνταν η ενισχυόμενη επένδυση·

γ) αν το αντιπαράδειγμα συνίσταται στη διατήρηση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων και εξοπλισμού σε λειτουργία, οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στη διαφορά μεταξύ του κόστους της επένδυσης για την οποία χορηγείται κρατική ενίσχυση και της καθαρής παρούσας αξίας των επενδύσεων στη συντήρηση, επισκευή και εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων εγκαταστάσεων και εξοπλισμού, με αναγωγή κατά τον χρόνο κατά τον οποίο θα πραγματοποιούνταν η ενισχυόμενη επένδυση·

δ) στην περίπτωση εξοπλισμού που αποτελεί αντικείμενο σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στη διαφορά, από άποψη καθαρής παρούσας αξίας, μεταξύ της μίσθωσης του εξοπλισμού του λιγότερο φιλικού προς το περιβάλλον εξοπλισμού που θα μισθωνόταν εάν δεν είχε χορηγηθεί η ενίσχυση· το κόστος μίσθωσης δεν περιλαμβάνει δαπάνες που σχετίζονται με τη λειτουργία του εξοπλισμού ή της εγκατάστασης (κόστος καυσίμων, ασφάλιση, συντήρηση, άλλα αναλώσιμα), ανεξάρτητα από το αν καλύπτονται από τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης.

▼ M6

Σε όλες τις περιπτώσεις που απαριθμούνται στο πρώτο εδάφιο στοιχείων α) έως δ), το αντιπαράδειγμα αντιστοιχεί σε επένδυση με συγκρίσιμη παραγωγική ικανότητα και διάρκεια που συμμορφώνεται με τα ήδη ισχύοντα ενωσιακά πρότυπα. Το αντιπαράδειγμα πρέπει να είναι αξιόπιστο υπό το πρίσμα των νομικών απαιτήσεων, των συνθηκών της αγοράς και των κινήτρων που παρέχει το σύστημα εμπορίας εκπομπών της ΕΕ (ΣΕΔΕ της ΕΕ).

Όταν η επένδυση για την οποία χορηγείται κρατική ενίσχυση συνίσταται στην εγκατάσταση πρόσθετου κατασκευαστικού στοιχείου σε ήδη υφιστάμενη εγκατάσταση, για την οποία δεν υπάρχει λιγότερο φιλικό προς το περιβάλλον αντιπαράδειγμα όσον αφορά την επένδυση, επιλέξιμες δαπάνες είναι οι συνολικές επενδυτικές δαπάνες.

Όταν η επένδυση για την οποία χορηγείται κρατική ενίσχυση συνίσταται στην κατασκευή ειδικής υποδομής, όπως αναφέρεται στο άρθρο 2 σημείο 130) τελευταία περίοδος, για υδρογόνο κατά την έννοια της παραγράφου 1β, απορριπτόμενη θερμότητα ή CO₂, η οποία είναι απαραίτητη για να καταστεί δυνατή η αύξηση του επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας όπως αναφέρεται στις παραγράφους 2 και 2α, επιλέξιμες δαπάνες είναι οι συνολικές επενδυτικές δαπάνες. Οι δαπάνες για την κατασκευή ή την αναβάθμιση εγκαταστάσεων αποθήκευσης, με εξαίρεση τις εγκαταστάσεις αποθήκευσης ανανεώσιμου υδρογόνου και υδρογόνου που καλύπτεται από την παράγραφο 1β δεύτερο εδάφιο, δεν είναι επιλέξιμες.

Οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος δεν είναι επιλέξιμες.

5. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 40 % των επιλέξιμων δαπανών. Σε περίπτωση που η επένδυση, εξαιρουμένων εκείνων που βασίζονται στη χρήση βιομάζας, οδηγεί σε 100 % μείωση των άμεσων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να ανέρχεται στο 50 %.

6. Στην περίπτωση επενδύσεων που αφορούν CCS και/ή CCU, η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 30 % των επιλέξιμων δαπανών.

▼ B

7. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις, και κατά 20 εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις.

8. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 15 εκατοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης και κατά 5 εκατοστιαίες μονάδες για τις επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης.

▼ M6

9. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να ανέρχεται στο 100 % των επενδυτικών δαπανών, όταν η ενίσχυση χορηγείται στο πλαίσιο ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, η οποία πληροί όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις, πέραν εκείνων που ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 38):

α) η ενίσχυση χορηγείται βάσει αντικειμενικών, σαφών, διαφανών και μη συνεπαγόμενων διακρίσεων κριτηρίων επιλεξιμότητας και επιλογής, τα οποία καθορίζονται εκ των προτέρων και δημοσιεύονται τουλάχιστον έξι εβδομάδες πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων, ώστε να καθίσταται δυνατός ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός·

▼ **M6**

- β) κατά τη διάρκεια της εφαρμογής ενός καθεστώτος, σε περίπτωση διαδικασίας υποβολής προσφορών κατά την οποία όλοι οι υποψήφιοι λαμβάνουν ενίσχυση, ο σχεδιασμός της εν λόγω διαδικασίας διορθώνεται ώστε να αποκατασταθεί ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός στις μεταγενέστερες διαδικασίες υποβολής προσφορών, για παράδειγμα, με τη μείωση του προϋπολογισμού ή του όγκου·
- γ) αποκλείονται οι εκ των υστέρων προσαρμογές στο αποτέλεσμα της διαδικασίας υποβολής προσφορών (όπως οι μεταγενέστερες διαπραγματεύσεις για τα αποτελέσματα των προσφορών)·
- δ) τουλάχιστον το 70 % του συνόλου των κριτηρίων επιλογής που χρησιμοποιούνται για την κατάταξη των προσφορών και, εντέλει, για τη χορήγηση της ενίσχυσης στο πλαίσιο της ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών καθορίζεται σε επίπεδο ενίσχυσης αναφορικά με τη συμβολή του έργου στους περιβαλλοντικούς στόχους του μέτρου, για παράδειγμα ενίσχυση που ζητείται ανά μονάδα προστασίας του περιβάλλοντος που πρόκειται να υλοποιηθεί.

10. Εναλλακτικά προς τις παραγράφους 4 έως 9, το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επενδυτικών δαπανών που συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος και του κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης. Το κέρδος εκμετάλλευσης αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες εκ των προτέρων, βάσει εύλογων προβλέψεων, και επαληθεύεται εκ των υστέρων μέσω μηχανισμού ανάκτησης.

11. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 4 πρώτο εδάφιο στοιχεία α) έως δ) και τις παραγράφους 9 και 10, οι επιλέξιμες δαπάνες μπορούν να καθορίζονται χωρίς προσδιορισμό του αντιπαραδείγματος και ελλείψει ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών. Στην περίπτωση αυτή, οι επιλέξιμες δαπάνες είναι οι επενδυτικές δαπάνες που συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος και οι εφαρμοστέες εντάσεις ενίσχυσης και πριμοδοτήσεις που ορίζονται στις παραγράφους 5 έως 8 μειώνονται κατά 50 %.

*Άρθρο 36α***Επενδυτικές ενισχύσεις για υποδομές επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού**

1. Οι επενδυτικές ενισχύσεις για υποδομές επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Το παρόν άρθρο καλύπτει μόνο τις ενισχύσεις που χορηγούνται για υποδομές επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού οι οποίες εφοδιάζουν οχήματα, κινητό τερματικό εξοπλισμό ή κινητό εξοπλισμό επίγειας εξυπηρέτησης με ηλεκτρική ενέργεια ή υδρογόνο. Για ενισχυόμενες υποδομές ανεφοδιασμού που παρέχουν υδρογόνο, το κράτος μέλος λαμβάνει από τον δικαιούχο τη δέσμευση ότι, το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2035, η υποδομή ανεφοδιασμού θα παρέχει αποκλειστικά ανανεώσιμο υδρογόνο. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στις ενισχύσεις για επενδύσεις που σχετίζονται με υποδομές επαναφόρτισης και ανεφοδιασμού σε λιμένες.

▼ M6

3. Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι δαπάνες για την κατασκευή, την εγκατάσταση, την αναβάθμιση ή την επέκταση της υποδομής επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού. Οι δαπάνες αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν το κόστος της υποδομής επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού αυτής καθαυτήν και του σχετικού τεχνικού εξοπλισμού, το κόστος εγκατάστασης ή αναβαθμίσεων ηλεκτρικών ή άλλων συστατικών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρικών καλωδίων και των μετασχηματιστών ισχύος που απαιτούνται για τη σύνδεση της υποδομής επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού με το δίκτυο ή με τοπική μονάδα παραγωγής ή αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας ή υδρογόνου, καθώς και το κόστος έργων τεχνικής υποδομής, προσαρμογών του εδάφους ή του οδικού δικτύου, το κόστος εγκατάστασης και το κόστος απόκτησης των σχετικών αδειών.

Οι επιλέξιμες δαπάνες μπορούν επίσης να καλύπτουν τις επενδυτικές δαπάνες της επιτόπιας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ή ανανεώσιμου υδρογόνου και τις επενδυτικές δαπάνες των μονάδων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ή υδρογόνου. Η ονομαστική παραγωγική ικανότητα της εγκατάστασης επιτόπιας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ή ανανεώσιμου υδρογόνου δεν υπερβαίνει τη μέγιστη ονομαστική ισχύ εξόδου ή τη μέγιστη ικανότητα ανεφοδιασμού της υποδομής επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού με την οποία συνδέεται.

4. Οι ενισχύσεις βάσει του παρόντος άρθρου χορηγούνται στο πλαίσιο ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, η οποία πληροί όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις, πέραν εκείνων που ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 38):

- α) η ενίσχυση χορηγείται βάσει αντικειμενικών, σαφών, διαφανών και μη συνεπαγόμενων διακρίσεων κριτηρίων επιλεξιμότητας και επιλογής, τα οποία καθορίζονται εκ των προτέρων και δημοσιεύονται τουλάχιστον έξι εβδομάδες πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων, ώστε να καθίσταται δυνατός ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός·
- β) κατά τη διάρκεια της εφαρμογής ενός καθεστώτος, σε περίπτωση διαδικασίας υποβολής προσφορών κατά την οποία όλοι οι υποψήφιοι λαμβάνουν ενίσχυση, ο σχεδιασμός της εν λόγω διαδικασίας διορθώνεται ώστε να αποκατασταθεί ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός στις μεταγενέστερες διαδικασίες υποβολής προσφορών, για παράδειγμα, με τη μείωση του προϋπολογισμού ή του όγκου·
- γ) αποκλείονται οι εκ των υστέρων προσαρμογές στο αποτέλεσμα της διαδικασίας υποβολής προσφορών (όπως οι μεταγενέστερες διαπραγματεύσεις για τα αποτελέσματα των προσφορών)·
- δ) τουλάχιστον το 70 % του συνόλου των κριτηρίων επιλογής που χρησιμοποιούνται για την κατάταξη των προσφορών και, εντέλει, για τη χορήγηση της ενίσχυσης στο πλαίσιο της ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών καθορίζεται σε επίπεδο ενίσχυσης αναφορικά με τη συμβολή του έργου στους περιβαλλοντικούς στόχους του μέτρου, για παράδειγμα ενίσχυση που ζητείται ανά σημείο επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού.

5. Στις περιπτώσεις που η ενίσχυση χορηγείται στο πλαίσιο ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών που πληροί τις προϋποθέσεις της παραγράφου 4, η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να ανέρχεται έως και στο 100 % των επιλέξιμων δαπανών.

▼ M6

6. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 4, ενίσχυση μπορεί να χορηγείται χωρίς τη διεξαγωγή ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών όταν η ενίσχυση χορηγείται βάσει καθεστώτος ενισχύσεων. Στην περίπτωση αυτή, η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 20 % των επιλέξιμων δαπανών. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξάνεται κατά 20 εκατοστιαίες μονάδες για τις μεσαίες επιχειρήσεις και κατά 30 εκατοστιαίες μονάδες για τις μικρές επιχειρήσεις. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί επίσης να αυξάνεται κατά 15 εκατοστιαίες μονάδες για επενδύσεις εντός ενισχυόμενων περιοχών που καθορίζονται σε εγκεκριμένο χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων ο οποίος ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης κατ' εφαρμογή του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης ή κατά 5 εκατοστιαίες μονάδες για επενδύσεις εντός ενισχυόμενων περιοχών που καθορίζονται σε εγκεκριμένο χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων ο οποίος ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης κατ' εφαρμογή του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης.

7. Η ενίσχυση που χορηγείται σε οποιαδήποτε επιχείρηση δεν υπερβαίνει το 40 % του συνολικού προϋπολογισμού του οικείου καθεστώτος.

8. Όταν η πρόσβαση στην υποδομή επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού είναι ανοικτή και σε άλλους χρήστες εκτός από τον δικαιούχο ή τους δικαιούχους της ενίσχυσης, ενίσχυση χορηγείται μόνο για την κατασκευή, εγκατάσταση, αναβάθμιση ή επέκταση υποδομής επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού η οποία είναι προσβάσιμη στο ευρύ κοινό και παρέχει τη δυνατότητα πρόσβασης χωρίς διακρίσεις στους χρήστες, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα τιμολόγια, τις μεθόδους εξακρίβωσης ταυτότητας και πληρωμής και άλλους όρους και προϋποθέσεις χρήσης. Τα τέλη που χρεώνονται στους άλλους χρήστες εκτός από τον δικαιούχο ή τους δικαιούχους της ενίσχυσης για τη χρήση της υποδομής επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού αντιστοιχούν στις τιμές της αγοράς.

9. Οι φορείς εκμετάλλευσης υποδομών επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού που προσφέρουν ή επιτρέπουν πληρωμές βάσει σύμβασης στην υποδομή τους δεν εισάγουν διακρίσεις μεταξύ παρόχων υπηρεσιών κινητικότητας, για παράδειγμα εφαρμόζοντας προτιμησιακούς όρους πρόσβασης ή μέσω διαφοροποίησης των τιμών χωρίς αντικειμενική αιτιολόγηση.

10. Η αναγκαιότητα χορήγησης ενίσχυσης για επενδύσεις σε υποδομές επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού της ίδιας κατηγορίας με εκείνες που πρόκειται να υποστηριχθούν με ενίσχυση (για παράδειγμα, για υποδομές επαναφόρτισης: κανονική ή υψηλή ισχύς) καθορίζεται μέσω εκ των προτέρων ανοικτής δημόσιας διαβούλευσης ή ανεξάρτητης μελέτης της αγοράς, οι οποίες δεν είναι παλαιότερες του ενός έτους κατά τον χρόνο της έναρξης ισχύος του μέτρου ενίσχυσης. Ειδικότερα, πρέπει να διαπιστώνεται ότι δεν είναι πιθανή η πραγματοποίηση σχετικής επένδυσης με εμπορικούς όρους εντός τριών ετών από την έναρξη ισχύος του σχεδιαζόμενου μέτρου ενίσχυσης.

Η υποχρέωση διεξαγωγής εκ των προτέρων ανοικτής δημόσιας διαβούλευσης ή ανεξάρτητης μελέτης της αγοράς που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο δεν ισχύει για ενισχύσεις για την κατασκευή, εγκατάσταση, αναβάθμιση ή επέκταση υποδομών επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού οι οποίες δεν είναι προσβάσιμες στο ευρύ κοινό.

11. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 10, η αναγκαιότητα χορήγησης ενισχύσεων για υποδομές επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού για οδικά οχήματα τεκμαίρεται όταν τα οχήματα που κινούνται αποκλειστικά με ηλεκτρική ενέργεια (όσον αφορά τις υποδομές επαναφόρτισης) ή τα οχήματα που κινούνται τουλάχιστον εν μέρει με υδρογόνο (όσον αφορά τις υποδομές ανεφοδιασμού) αντιπροσωπεύουν αντιστοίχως λιγότερο από 3 % του συνολικού αριθμού οχημάτων της ίδιας κατηγορίας που είναι ταξινομημένα στο οικείο κράτος μέλος. Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, τα επιβατικά αυτοκίνητα και τα ελαφρά επαγγελματικά οχήματα θεωρείται ότι ανήκουν στην ίδια κατηγορία οχημάτων.

▼ **M6**

12. Οποιαδήποτε παραχώρηση ή άλλη ανάθεση σε τρίτο μέρος της εκμετάλλευσης της υποστηριζόμενης υποδομής επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού πραγματοποιείται κατά τρόπο ανταγωνιστικό, διαφανή και χωρίς διακρίσεις, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των εφαρμοστέων κανόνων σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

13. Όταν χορηγούνται ενισχύσεις για την ανάπτυξη νέων υποδομών επαναφόρτισης που επιτρέπουν τη μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας με ισχύ εξόδου μικρότερη ή ίση με 22 kW, οι υποδομές πρέπει να μπορούν να υποστηρίξουν λειτουργίες έξυπνης επαναφόρτισης.

*Άρθρο 36β***Επενδυτικές ενισχύσεις για την αγορά καθαρών οχημάτων ή οχημάτων μηδενικών εκπομπών και για τη μετασκευή οχημάτων**

1. Οι επενδυτικές ενισχύσεις για την αγορά καθαρών οχημάτων ή οχημάτων μηδενικών εκπομπών για οδικές, σιδηροδρομικές, εσωτερικές πλωτές και θαλάσσιες μεταφορές και για τη μετασκευή οχημάτων, πλην αεροσκαφών, με σκοπό τον χαρακτηρισμό τους ως καθαρών οχημάτων ή οχημάτων μηδενικών εκπομπών συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Οι ενισχύσεις χορηγούνται για την αγορά ή τη χρηματοδοτική μίσθωση, διάρκειας τουλάχιστον 12 μηνών, καθαρών οχημάτων τα οποία κινούνται τουλάχιστον εν μέρει με ηλεκτρική ενέργεια ή υδρογόνο, ή οχημάτων μηδενικών εκπομπών, και για τη μετασκευή οχημάτων η οποία εξασφαλίζει τη δυνατότητα χαρακτηρισμού τους ως καθαρών οχημάτων ή οχημάτων μηδενικών εκπομπών.

3. Είναι επιλέξιμες οι ακόλουθες δαπάνες:

α) για επενδύσεις που συνίστανται στην αγορά καθαρών οχημάτων ή οχημάτων μηδενικών εκπομπών, οι πρόσθετες δαπάνες για την αγορά του καθαρού οχήματος ή του οχήματος μηδενικών εκπομπών. Οι εν λόγω δαπάνες υπολογίζονται ως η διαφορά μεταξύ του επενδυτικού κόστους αγοράς του καθαρού οχήματος ή του οχήματος μηδενικών εκπομπών και του επενδυτικού κόστους αγοράς οχήματος της ίδιας κατηγορίας που συμμορφώνεται με τα ήδη ισχύοντα ενωσιακά πρότυπα και θα είχε αποκτηθεί χωρίς την ενίσχυση·

β) για επενδύσεις που συνίστανται στη χρηματοδοτική μίσθωση καθαρών οχημάτων ή οχημάτων μηδενικών εκπομπών, οι πρόσθετες δαπάνες μίσθωσης του καθαρού οχήματος ή του οχήματος μηδενικών εκπομπών. Οι εν λόγω δαπάνες υπολογίζονται ως η διαφορά μεταξύ της καθαρής παρούσας αξίας της μίσθωσης του καθαρού οχήματος ή του οχήματος μηδενικών εκπομπών και της καθαρής παρούσας αξίας της μίσθωσης οχήματος της ίδιας κατηγορίας που συμμορφώνεται με τα ήδη ισχύοντα ενωσιακά πρότυπα και θα είχε μισθωθεί χωρίς την ενίσχυση. Για τους σκοπούς του καθορισμού των επιλέξιμων δαπανών, οι λειτουργικές δαπάνες που συνδέονται με τη λειτουργία του οχήματος, συμπεριλαμβανομένων των ενεργειακών δαπανών, των δαπανών ασφάλισης και συντήρησης, δεν λαμβάνονται υπόψη, ανεξαρτήτως αν περιλαμβάνονται στη σύμβαση μίσθωσης·

γ) για επενδύσεις που συνίστανται στη μετασκευή οχημάτων, η οποία εξασφαλίζει τη δυνατότητα χαρακτηρισμού τους ως καθαρών οχημάτων ή οχημάτων μηδενικών εκπομπών, οι δαπάνες της επένδυσης στη μετασκευή.

▼ **M6**

4. Οι ενισχύσεις βάσει του παρόντος άρθρου χορηγούνται στο πλαίσιο ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, η οποία πληροί όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις πέραν εκείνων που ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 38):

- α) η ενίσχυση χορηγείται βάσει αντικειμενικών, σαφών, διαφανών και μη συνεπαγόμενων διακρίσεις κριτηρίων επιλεξιμότητας και επιλογής, τα οποία καθορίζονται εκ των προτέρων και δημοσιεύονται τουλάχιστον έξι εβδομάδες πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων, ώστε να καθίσταται δυνατός ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός·
- β) κατά τη διάρκεια της εφαρμογής ενός καθεστώτος, σε περίπτωση διαδικασίας υποβολής προσφορών κατά την οποία όλοι οι υποψήφιοι λαμβάνουν ενίσχυση, ο σχεδιασμός της εν λόγω διαδικασίας διορθώνεται ώστε να αποκατασταθεί ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός στις μεταγενέστερες διαδικασίες υποβολής προσφορών, για παράδειγμα, με τη μείωση του προϋπολογισμού ή του όγκου·
- γ) αποκλείονται οι εκ των υστέρων προσαρμογές στο αποτέλεσμα της διαδικασίας υποβολής προσφορών (όπως οι μεταγενέστερες διαπραγματεύσεις για τα αποτελέσματα των προσφορών)·
- δ) τουλάχιστον το 70 % του συνόλου των κριτηρίων επιλογής που χρησιμοποιούνται για την κατάταξη των προσφορών και, εντέλει, για τη χορήγηση της ενίσχυσης στο πλαίσιο της ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών καθορίζεται σε επίπεδο ενίσχυσης αναφορικά με τη συμβολή του έργου στους περιβαλλοντικούς στόχους του μέτρου, για παράδειγμα ενίσχυση που ζητείται ανά καθαρό όχημα ή όχημα μηδενικών εκπομπών.

5. Στις περιπτώσεις που οι ενισχύσεις χορηγούνται στο πλαίσιο ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών που πληροί τις προϋποθέσεις της παραγράφου 4, η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει:

- α) το 100 % των επιλέξιμων δαπανών για την αγορά ή τη χρηματοδοτική μίσθωση οχημάτων μηδενικών εκπομπών, ή για τη μετασκευή οχημάτων η οποία εξασφαλίζει τη δυνατότητα χαρακτηρισμού τους ως οχημάτων μηδενικών εκπομπών·
- β) το 80 % των επιλέξιμων δαπανών για την αγορά ή τη χρηματοδοτική μίσθωση καθαρών οχημάτων, ή για τη μετασκευή οχημάτων η οποία εξασφαλίζει τη δυνατότητα χαρακτηρισμού τους ως καθαρών οχημάτων.

6. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 4, ενίσχυση μπορεί να χορηγείται χωρίς τη διεξαγωγή ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών όταν η ενίσχυση χορηγείται βάσει καθεστώτος ενισχύσεων.

Στις περιπτώσεις αυτές, η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 20 % των επιλέξιμων δαπανών. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξάνεται κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες για οχήματα μηδενικών εκπομπών και έως 20 εκατοστιαίες μονάδες για μεσαίες επιχειρήσεις ή κατά 30 εκατοστιαίες μονάδες για μικρές επιχειρήσεις.

7. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 4, ενίσχυση μπορεί επίσης να χορηγείται χωρίς τη διεξαγωγή ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών όταν η ενίσχυση χορηγείται σε επιχειρήσεις στις οποίες έχει ανατεθεί σύμβαση παροχής δημόσιας υπηρεσίας για την παροχή δημόσιων υπηρεσιών χερσαίων, σιδηροδρομικών ή θαλάσσιων επιβατικών μεταφορών κατόπιν ανοικτού, διαφανούς και άνευ διακρίσεων δημόσιου διαγωνισμού μόνο σε σχέση με την αγορά καθαρών οχημάτων ή οχημάτων μηδενικών εκπομπών που χρησιμοποιούνται για την παροχή των δημόσιων υπηρεσιών επιβατικών μεταφορών που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης παροχής δημόσιας υπηρεσίας.

▼ **M6**

Στην περίπτωση αυτή, η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 40 % των επιλέξιμων δαπανών. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξάνεται κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες για οχήματα μηδενικών εκπομπών.

Άρθρο 38

Επενδυτικές ενισχύσεις για μέτρα ενεργειακής απόδοσης εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια

1. Οι επενδυτικές ενισχύσεις που επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να βελτιώνουν την ενεργειακή τους απόδοση, εκτός της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων, συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Δεν χορηγούνται ενισχύσεις βάσει του παρόντος άρθρου για επενδύσεις οι οποίες πραγματοποιούνται με σκοπό τη συμμόρφωση με ενωσιακά πρότυπα που έχουν θεσπιστεί και τεθεί σε ισχύ. Μπορούν να χορηγούνται ενισχύσεις βάσει του παρόντος άρθρου με σκοπό τη συμμόρφωση με ενωσιακά πρότυπα που έχουν θεσπιστεί αλλά δεν έχουν ακόμη τεθεί σε ισχύ, υπό την προϋπόθεση ότι η επένδυση υλοποιείται και ολοκληρώνεται τουλάχιστον 18 μήνες πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του προτύπου.

2α. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στις ενισχύσεις για συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας και στις ενισχύσεις για τηλεθέρμανση και/ή τηλεψύξη.

2β. Οι ενισχύσεις για την εγκατάσταση ενεργειακού εξοπλισμού που λειτουργεί με ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένου του φυσικού αερίου, δεν απαλλάσσονται δυνάμει του παρόντος άρθρου από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης.

3. Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που απαιτούνται ώστε να επιτευχθεί το υψηλότερο επίπεδο ενεργειακής απόδοσης. Καθορίζονται συγκρίνοντας το κόστος της επένδυσης με το κόστος του αντιπαραδείγματος το οποίο θα προέκυπτε εάν δεν είχε χορηγηθεί η ενίσχυση, ως εξής:

α) αν το αντιπάρδειγμα συνίσταται στην πραγματοποίηση επένδυσης χαμηλότερης ενεργειακής απόδοσης που αντιστοιχεί στη συνήθη εμπορική πρακτική στον συγκεκριμένο τομέα ή στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δραστηριότητας, οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στη διαφορά μεταξύ του κόστους της επένδυσης για την οποία χορηγείται κρατική ενίσχυση και του κόστους της επένδυσης χαμηλότερης ενεργειακής απόδοσης·

β) αν το αντιπάρδειγμα συνίσταται στην πραγματοποίηση της ίδιας επένδυσης σε μεταγενέστερη χρονική στιγμή, οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στη διαφορά μεταξύ του κόστους της επένδυσης για την οποία χορηγείται κρατική ενίσχυση και της καθαρής παρούσας αξίας του κόστους της μεταγενέστερης επένδυσης, με αναγωγή κατά τον χρόνο κατά τον οποίο θα πραγματοποιούνταν η ενισχυόμενη επένδυση·

▼ M6

- γ) αν το αντιπαράδειγμα συνίσταται στη διατήρηση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων και του υφιστάμενου εξοπλισμού σε λειτουργία, οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στη διαφορά μεταξύ του κόστους της επένδυσης για την οποία χορηγείται κρατική ενίσχυση και της καθαρής παρούσας αξίας της επένδυσης στη συντήρηση, επισκευή και εκσυγχρονισμό της υφιστάμενης εγκατάστασης και του υφιστάμενου εξοπλισμού, με αναγωγή κατά τον χρόνο κατά τον οποίο θα πραγματοποιούνταν η ενισχυόμενη επένδυση·
- δ) στην περίπτωση εξοπλισμού που αποτελεί αντικείμενο σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στη διαφορά, από άποψη καθαρής παρούσας αξίας, μεταξύ της μίσθωσης του εξοπλισμού για τον οποίο χορηγείται κρατική ενίσχυση και της μίσθωσης του λιγότερο ενεργειακά αποδοτικού εξοπλισμού που θα μισθωνόταν εάν δεν είχε χορηγηθεί η ενίσχυση· το κόστος μίσθωσης δεν περιλαμβάνει δαπάνες που σχετίζονται με τη λειτουργία του εξοπλισμού ή της εγκατάστασης (κόστος καυσίμων, ασφάλιση, συντήρηση, άλλα αναλώσιμα), ανεξάρτητα από το αν καλύπτονται από τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης·

Σε όλες τις περιπτώσεις που απαριθμούνται στο πρώτο εδάφιο, το αντιπαράδειγμα αντιστοιχεί σε επένδυση με συγκρίσιμη παραγωγική ικανότητα και διάρκεια που συμμορφώνεται με τα ήδη ισχύοντα ενωσιακά πρότυπα. Το αντιπαράδειγμα πρέπει να είναι αξιόπιστο υπό το πρίσμα των νομικών απαιτήσεων, των συνθηκών της αγοράς και των κινήτρων που παρέχει το σύστημα εμπορίας εκπομπών της ΕΕ (ΣΕΔΕ της ΕΕ).

Όταν η επένδυση συνίσταται σε σαφώς προσδιορίσιμη επένδυση που αποσκοπεί αποκλειστικά στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, για την οποία δεν υπάρχει λιγότερο ενεργειακά αποδοτικό αντιπαράδειγμα όσον αφορά την επένδυση, επιλέξιμες δαπάνες είναι οι συνολικές επενδυτικές δαπάνες.

Οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου ενεργειακής απόδοσης δεν είναι επιλέξιμες.

▼ B

4. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 30 % των επιλέξιμων δαπανών.
5. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 20 εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις, και κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις.
6. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 15 εκατοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης και κατά 5 εκατοστιαίες μονάδες για τις επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης.

▼ M6

7. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να ανέρχεται στο 100 % των συνολικών επενδυτικών δαπανών, όταν η ενίσχυση χορηγείται στο πλαίσιο ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, η οποία πληροί όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις, πέραν εκείνων που ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 38):

- α) η ενίσχυση χορηγείται βάσει αντικειμενικών, σαφών, διαφανών και μη συνεπαγόμενων διακρίσεων κριτηρίων επιλεξιμότητας και επιλογής, τα οποία καθορίζονται εκ των προτέρων και δημοσιεύονται τουλάχιστον έξι εβδομάδες πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων, ώστε να καθίσταται δυνατός ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός·

▼ **M6**

- β) κατά τη διάρκεια της εφαρμογής ενός καθεστώτος, σε περίπτωση διαδικασίας υποβολής προσφορών κατά την οποία όλοι οι υποψήφιοι λαμβάνουν ενίσχυση, ο σχεδιασμός της εν λόγω διαδικασίας διορθώνεται ώστε να αποκατασταθεί ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός στις μεταγενέστερες διαδικασίες υποβολής προσφορών, για παράδειγμα, με τη μείωση του προϋπολογισμού ή του όγκου·
- γ) αποκλείονται οι εκ των υστέρων προσαρμογές στο αποτέλεσμα της διαδικασίας υποβολής προσφορών (όπως οι μεταγενέστερες διαπραγματεύσεις για τα αποτελέσματα των προσφορών)·
- δ) τουλάχιστον το 70 % του συνόλου των κριτηρίων επιλογής που χρησιμοποιούνται για την κατάταξη των προσφορών και, εντέλει, για τη χορήγηση της ενίσχυσης στο πλαίσιο της ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών καθορίζεται σε επίπεδο ενίσχυσης αναφορικά με τη συμβολή του έργου στους περιβαλλοντικούς στόχους του μέτρου, για παράδειγμα ενίσχυση που ζητείται ανά μονάδα εξοικονομούμενης ενέργειας ή επιτευχθείσας ενεργειακής απόδοσης. Τα εν λόγω κριτήρια δεν αντιπροσωπεύουν λιγότερο από το 70 % της στάθμισης όλων των κριτηρίων επιλογής.

8. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 3 στοιχεία α) έως δ) και την παράγραφο 7, οι επιλέξιμες δαπάνες μπορούν να καθορίζονται χωρίς προσδιορισμό του αντιπαραδείγματος και χωρίς τη διεξαγωγή ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών. Στην περίπτωση αυτή, οι επιλέξιμες δαπάνες είναι οι συνολικές επενδυτικές δαπάνες που συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου ενεργειακής απόδοσης και οι εφαρμοστέες εντάσεις ενίσχυσης και πριμοδοτήσεις που ορίζονται στις παραγράφους 4, 5 και 6 μειώνονται κατά 50 %.

*Άρθρο 38α***Επενδυτικές ενισχύσεις για μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια**

1. Οι επενδυτικές ενισχύσεις που επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να βελτιώνουν την ενεργειακή απόδοση κτιρίων συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Δεν χορηγούνται ενισχύσεις βάσει του παρόντος άρθρου για επενδύσεις οι οποίες πραγματοποιούνται με σκοπό τη συμμόρφωση με ενωσιακά πρότυπα που έχουν θεσπιστεί και τεθεί σε ισχύ.

3. Ενισχύσεις βάσει του παρόντος άρθρου μπορούν να χορηγούνται για επενδύσεις οι οποίες πραγματοποιούνται με σκοπό τη συμμόρφωση με ενωσιακά πρότυπα που έχουν θεσπιστεί αλλά δεν έχουν τεθεί ακόμη σε ισχύ. Όταν τα σχετικά ενωσιακά πρότυπα είναι ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης, η ενίσχυση πρέπει να χορηγείται προτού τα πρότυπα καταστούν υποχρεωτικά για την ενδιαφερόμενη επιχείρηση. Στην περίπτωση αυτή, το κράτος μέλος πρέπει να διασφαλίζει ότι οι δικαιούχοι υποβάλλουν ακριβές σχέδιο και χρονοδιάγραμμα ανακαίνισης που να καταδεικνύει ότι η ενισχυόμενη ανακαίνιση είναι τουλάχιστον επαρκής για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης. Όταν τα σχετικά ενωσιακά πρότυπα διαφέρουν από τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης, η επένδυση πρέπει να υλοποιηθεί και να ολοκληρωθεί τουλάχιστον 18 μήνες πριν από την έναρξη ισχύος του ενωσιακού προτύπου.

4. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στις ενισχύσεις για συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας και στις ενισχύσεις για τηλεθέρμανση και/ή τηλεψύξη.

▼ **M6**

5. Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι συνολικές επενδυτικές δαπάνες. Οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου ενεργειακής απόδοσης στο κτίριο δεν είναι επιλέξιμες.

6. Η ενίσχυση επιφέρει βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του κτιρίου, μετρούμενη ως πρωτογενής ενέργεια, τουλάχιστον κατά: i) 20 % σε σύγκριση με την κατάσταση πριν από την επένδυση στην περίπτωση ανακαίνισης υφιστάμενων κτιρίων, ή ii) κατά 10 % σε σύγκριση με την κατάσταση πριν από την επένδυση στην περίπτωση μέτρων ανακαίνισης που αφορούν την εγκατάσταση ή την αντικατάσταση ενός μόνο τύπου δομικών στοιχείων, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 9) της οδηγίας 2010/31/ΕΕ, και αυτά τα στοχευμένα μέτρα ανακαίνισης δεν αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 30 % του μέρους του προϋπολογισμού του καθεστώτος που αφορά τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης, ή iii) κατά 10 % σε σύγκριση με το κατώτατο όριο που έχει καθοριστεί για τις απαιτήσεις για κτίρια με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας στο πλαίσιο των εθνικών μέτρων μεταφοράς της οδηγίας 2010/31/ΕΕ στην περίπτωση νέων κτιρίων. Η αρχική ζήτηση πρωτογενούς ενέργειας και η εκτιμώμενη βελτίωση προσδιορίζονται με βάση πιστοποιητικό ενεργειακής απόδοσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 12) της οδηγίας 2010/31/ΕΕ.

7. Η ενίσχυση που χορηγείται για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του κτιρίου μπορεί να συνδυάζεται με ενισχύσεις για ένα από τα ακόλουθα μέτρα ή το σύνολό τους:

- α) την εγκατάσταση ολοκληρωμένου επιτόπιου εξοπλισμού για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, θέρμανσης ή ψύξης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, φωτοβολταϊκών συλλεκτών και αντλιών θερμότητας·
- β) την εγκατάσταση εξοπλισμού για την αποθήκευση της ενέργειας που παράγεται από τις επιτόπιες εγκαταστάσεις ανανεώσιμης ενέργειας. Ο εξοπλισμός αποθήκευσης απορροφά τουλάχιστον το 75 % της ενέργειάς του από άμεσα συνδεδεμένη εγκατάσταση παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, σε ετήσια βάση·
- γ) τη σύνδεση με ενεργειακά αποδοτικό σύστημα τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης και συναφή εξοπλισμό·
- δ) την κατασκευή και εγκατάσταση υποδομής επαναφόρτισης για χρήση από τους χρήστες του κτιρίου, και συναφών υποδομών, όπως η υποδομή αγωγών καλωδίωσης, όταν οι χώροι στάθμευσης βρίσκονται είτε εντός του κτιρίου είτε σε παρακείμενο χώρο·
- ε) την εγκατάσταση εξοπλισμού για την ψηφιοποίηση του κτιρίου, ιδίως για την αύξηση της ευφούς ετοιμότητάς του, συμπεριλαμβανομένων της παθητικής εσωτερικής ενσυρμάτωσης ή της δομημένης καλωδίωσης για δίκτυα δεδομένων και του βοηθητικού τμήματος της ευρυζωνικής υποδομής στην ιδιωτική έκταση στην οποία βρίσκεται το κτίριο, αλλά εξαιρουμένης της ενσυρμάτωσης ή της καλωδίωσης για δίκτυα δεδομένων εκτός της ιδιωτικής έκτασης·
- στ) επενδύσεις σε πράσινες στέγες και εξοπλισμό για τη συγκράτηση και τη χρήση των όμβριων υδάτων.

Σε περίπτωση οποιωνδήποτε συνδυασμένων εργασιών αυτού του είδους, όπως καθορίζονται στα στοιχεία α) έως στ), το σύνολο των επενδυτικών δαπανών για τις διάφορες εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό συνιστά τις επιλέξιμες δαπάνες. Οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου ενεργειακής απόδοσης ή περιβαλλοντικών επιδόσεων δεν είναι επιλέξιμες.

8. Η ενίσχυση μπορεί να χορηγείται είτε στον ιδιοκτήτη/στους ιδιοκτήτες του κτιρίου είτε στον μισθωτή/στους μισθωτές, ανάλογα με το ποιος αναθέτει το μέτρο ενεργειακής απόδοσης.

▼ **M6**

9. Η ενίσχυση μπορεί επίσης να χορηγείται για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του εξοπλισμού θέρμανσης ή ψύξης εντός του κτιρίου.

10. Οι ενισχύσεις για την εγκατάσταση ενεργειακού εξοπλισμού που λειτουργεί με ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένου του φυσικού αερίου, δεν απαλλάσσονται δυνάμει του παρόντος άρθρου από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης.

11. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 30 % των επιλέξιμων δαπανών.

12. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 11, όταν η επένδυση συνίσταται στην εγκατάσταση ή την αντικατάσταση ενός μόνο τύπου δομικού στοιχείου, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 9) της οδηγίας 2010/31/ΕΕ, η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 25 %.

13. Κατά παρέκκλιση από τις παραγράφους 11 και 12, όταν η ενίσχυση για επενδύσεις σε κτίρια, οι οποίες πραγματοποιούνται για τη συμμόρφωση με τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης που χαρακτηρίζονται ως ενωσιακά πρότυπα, χορηγείται λιγότερο από 18 μήνες πριν από την έναρξη ισχύος των ενωσιακών προτύπων, η ένταση της ενίσχυσης δεν πρέπει να υπερβαίνει το 15 % των επιλέξιμων δαπανών όταν η επένδυση συνίσταται στην εγκατάσταση ή την αντικατάσταση ενός μόνο τύπου δομικού στοιχείου, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 9) της οδηγίας 2010/31/ΕΕ, και το 20 % σε όλες τις άλλες περιπτώσεις.

14. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξάνεται κατά 20 εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις, και κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις.

15. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξάνεται κατά 15 εκατοστιαίες μονάδες για επενδύσεις εντός ενισχυόμενων περιοχών που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης και κατά 5 εκατοστιαίες μονάδες για τις επενδύσεις εντός ενισχυόμενων περιοχών που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης.

16. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξάνεται κατά 15 εκατοστιαίες μονάδες για ενισχύσεις που χορηγούνται για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης υφιστάμενων κτιρίων, όταν η ενίσχυση επιφέρει βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του κτιρίου μετρούμενη ως πρωτογενής ενέργεια κατά τουλάχιστον 40 % σε σύγκριση με την κατάσταση πριν από την επένδυση. Η εν λόγω αύξηση της έντασης της ενίσχυσης δεν εφαρμόζεται όταν η επένδυση δεν βελτιώνει την ενεργειακή απόδοση του κτιρίου πέραν του επιπέδου που επιβάλλουν τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης που χαρακτηρίζονται ως ενωσιακά πρότυπα και τίθενται σε ισχύ εντός διαστήματος μικρότερου των 18 μηνών από τη στιγμή υλοποίησης και ολοκλήρωσης της επένδυσης.

*Άρθρο 38β***Ενισχύσεις για τη διευκόλυνση της σύναψης συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης**

1. Οι ενισχύσεις για τη διευκόλυνση της σύναψης συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

▼ M6

2. Ενίσχυση μπορεί να χορηγείται για τη διευκόλυνση της σύναψης συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης κατά την έννοια του άρθρου 2 σημείο 27) της οδηγίας 2012/27/ΕΕ.
3. Επιλέξιμες για χορήγηση ενίσχυσης βάσει του παρόντος άρθρου είναι οι ΜΜΕ και οι μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης που είναι πάροχοι μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και είναι οι τελικοί δικαιούχοι της ενίσχυσης.
4. Η ενίσχυση λαμβάνει τη μορφή δανείου πλήρους εξασφάλισης ή εγγύησης στον πάροχο των μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης στο πλαίσιο σύμβασης ενεργειακής απόδοσης ή συνίσταται σε χρηματοδοτικό προϊόν που αποσκοπεί στη χρηματοδότηση του παρόχου (για παράδειγμα, πρακτορεία ή πώληση επιχειρηματικών απαιτήσεων).
5. Η διάρκεια του δανείου ή της εγγύησης προς τον πάροχο των μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης δεν υπερβαίνει τα 10 έτη.
6. Όταν η ενίσχυση λαμβάνει τη μορφή δανείου πλήρους εξασφάλισης, η συνεπένδυση από εμπορικούς παρόχους χρηματοδότησης με δανειακά κεφάλαια δεν είναι χαμηλότερη από το 30 % της αξίας του υποκείμενου χαρτοφυλακίου συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης, και η αποπληρωμή από τον πάροχο των μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης είναι τουλάχιστον ίση με το ονομαστικό ποσό του δανείου.
7. Όταν η ενίσχυση χορηγείται με τη μορφή εγγύησης, η εγγύηση δεν υπερβαίνει το 80 % του αρχικού κεφαλαίου του υποκείμενου δανείου και οι ζημιές βαρύνουν αναλογικά και υπό τους ίδιους όρους το πιστωτικό ίδρυμα και το κράτος. Το εγγυημένο ποσό μειώνεται αναλογικά, έτσι ώστε η εγγύηση να μην καλύπτει ποτέ περισσότερο από το 80 % του οφειλόμενου δανείου.
8. Το ονομαστικό ποσό της συνολικής εκκρεμούς χρηματοδότησης που παρέχεται ανά δικαιούχο δεν υπερβαίνει τα 30 εκατ. EUR.

▼ M4*Άρθρο 39***Επενδυτικές ενισχύσεις για έργα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια υπό μορφή χρηματοδοτικών μέσων****▼ B**

1. Οι επενδυτικές ενισχύσεις για έργα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

▼ M6

2. Επιλέξιμες για ενίσχυση βάσει του παρόντος άρθρου είναι επενδύσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κτιρίων.
 - 2α. Η ενίσχυση που χορηγείται για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του κτιρίου μπορεί να συνδυάζεται με ενισχύσεις για ένα από τα ακόλουθα μέτρα ή το σύνολό τους:
 - α) την εγκατάσταση ολοκληρωμένου επιτόπιου εξοπλισμού για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, θέρμανσης ή ψύξης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, φωτοβολταϊκών συλλεκτών και αντλιών θερμότητας
 - β) την εγκατάσταση εξοπλισμού για την αποθήκευση της ενέργειας που παράγεται από τις επιτόπιες εγκαταστάσεις ανανεώσιμης ενέργειας. Ο εξοπλισμός αποθήκευσης απορροφά τουλάχιστον το 75 % της ενέργειάς του από άμεσα συνδεδεμένη εγκατάσταση παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, σε ετήσια βάση

▼ M6

- γ) επενδύσεις σε σχέση με ενεργειακά αποδοτικό σύστημα τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης και συναφή εξοπλισμό·
- δ) την κατασκευή και εγκατάσταση υποδομής επαναφόρτισης για χρήση από τους χρήστες του κτιρίου, και συναφών υποδομών, όπως η υποδομή αγωγών καλωδίωσης, όταν ο χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων βρίσκεται είτε εντός του κτιρίου είτε σε παρακείμενο χώρο·
- ε) την εγκατάσταση εξοπλισμού για την ψηφιοποίηση του κτιρίου, ιδίως για την αύξηση της ευφυούς ετοιμότητάς του. Στις επιλέξιμες επενδύσεις μπορεί να περιλαμβάνονται παρεμβάσεις που περιορίζονται στην παθητική εσωτερική ενσυρμάτωση ή τη δομημένη καλωδίωση για δίκτυα δεδομένων και το βοηθητικό τμήμα της ευρυζωνικής υποδομής στην ιδιωτική έκταση στην οποία βρίσκεται το κτίριο, αλλά εξαιρείται η ενσυρμάτωση ή η καλωδίωση για δίκτυα δεδομένων εκτός της ιδιωτικής έκτασης·
- στ) επενδύσεις σε πράσινες στέγες και εξοπλισμό για τη συγκράτηση και τη χρήση των όμβριων υδάτων.

3. Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι συνολικές δαπάνες του έργου ενεργειακής απόδοσης, εξαιρουμένων των κτιρίων που αναφέρονται στην παράγραφο 2α, όπου επιλέξιμες δαπάνες είναι οι συνολικές δαπάνες του έργου ενεργειακής απόδοσης και οι επενδυτικές δαπάνες για τα διάφορα στοιχεία εξοπλισμού που αναφέρονται στην παράγραφο 2α.

▼ M4

4. Η ενίσχυση χορηγείται υπό μορφή χορηγίας, ιδίων κεφαλαίων, εγγύησης ή δανείου προς ένα ταμείο ενεργειακής απόδοσης ή άλλον ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό και μετακλύεται στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό στους τελικούς δικαιούχους που είναι οι ιδιοκτήτες ή οι μισθωτές του κτιρίου, με τη μορφή μεγαλύτερου όγκου χρηματοδοτήσεων, χαμηλότερων απαιτήσεων εξασφαλίσεων, χαμηλότερων προμηθειών εγγύησης ή χαμηλότερων επιτοκίων.

5. ► **M6** Το ταμείο ενεργειακής απόδοσης ή άλλος ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός χορηγεί δάνεια ή εγγυήσεις στα επιλέξιμα έργα ενεργειακής απόδοσης. Η ονομαστική αξία του δανείου ή του εγγυημένου ποσού δεν υπερβαίνει το ποσό των 25 εκατ. EUR ανά τελικό δικαιούχο και έργο, εκτός από την περίπτωση των συνδυασμένων επενδύσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 2α, όπου δεν υπερβαίνει το ποσό των 30 εκατ. EUR. ◀ Η εγγύηση δεν υπερβαίνει το 80 % του υποκειμένου δανείου.

▼ B

6. Η αποπληρωμή από τους ιδιοκτήτες των κτιρίων στο ταμείο ενεργειακής απόδοσης ή σε άλλον ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό δεν αφορά ποσό μικρότερο από την ονομαστική αξία του δανείου.

▼ M6

7. Οι ενισχύσεις ενεργειακής απόδοσης δημιουργούν μόγλευση επιπρόσθετων επενδύσεων από ανεξάρτητους ιδιώτες επενδυτές, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 72), ύψους τουλάχιστον 30 % της συνολικής χρηματοδότησης που παρέχεται σε έργο ενεργειακής απόδοσης. Όταν οι ενισχύσεις παρέχονται από ταμείο ενεργειακής απόδοσης, η μόγλευση των εν λόγω ιδιωτικών επενδύσεων μπορεί να επιτευχθεί στο επίπεδο του ταμείου ενεργειακής απόδοσης και/ή στο επίπεδο των έργων ενεργειακής απόδοσης, ούτως ώστε να επιτευχθεί συνολικό ποσό ίσο τουλάχιστον με το 30 % της συνολικής χρηματοδότησης που παρέχεται σε ένα έργο ενεργειακής απόδοσης.

▼ B

8. Τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να δημιουργούν ταμεία ενεργειακής απόδοσης και/ή να καταφεύγουν σε ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς κατά την παροχή ενισχύσεων ενεργειακής απόδοσης. Πρέπει να πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) οι διαχειριστές των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, καθώς και οι διαχειριστές των ταμείων ενεργειακής απόδοσης επιλέγονται με ανοικτή, διαφανή και άνευ διακρίσεων διαδικασία υποβολής προσφορών, σύμφωνα με το εφαρμοστέο ενωσιακό και εθνικό δίκαιο. Ειδικότερα, δεν πρέπει να υπάρχουν διακρίσεις με βάση τον τόπο εγκατάστασης ή σύστασής τους σε οποιοδήποτε κράτος μέλος. Οι διαχειριστές ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών και οι διαχειριστές ταμείων ενεργειακής απόδοσης μπορούν να υποχρεωθούν να πληρούν προκαθορισμένα κριτήρια που δικαιολογούνται αντικειμενικά λόγω του χαρακτήρα των επενδύσεων·
- β) οι ανεξάρτητοι ιδιώτες επενδυτές επιλέγονται μέσω ανοικτής, διαφανούς και άνευ διακρίσεων διαδικασίας υποβολής προσφορών, σύμφωνα με το εφαρμοστέο ενωσιακό και εθνικό δίκαιο, με στόχο τον καθορισμό κατάλληλων ρυθμίσεων επιμερισμού του κινδύνου και της ανταμοιβής, βάσει των οποίων, για επενδύσεις εκτός των εγγυήσεων, προκρίνεται ο ασύμμετρος επιμερισμός των κερδών έναντι της προστασίας από κινδύνους ζημιών. Εάν οι ιδιώτες επενδυτές δεν έχουν επιλεγεί με τέτοια διαδικασία, το εύλογο ποσοστό απόδοσης για τους ιδιώτες επενδυτές προσδιορίζεται από ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα που επιλέγεται με ανοικτή, διαφανή και άνευ διακρίσεων διαδικασία·
- γ) σε περίπτωση ασύμμετρου επιμερισμού των ζημιών μεταξύ των επενδυτών του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, η πρώτη ζημία που αναλαμβάνει ο επενδυτής του δημόσιου τομέα περιορίζεται στο 25 % κατ' ανώτατο όριο της συνολικής επένδυσης·
- δ) στην περίπτωση εγγυήσεων, το ποσοστό εγγύησης περιορίζεται στο 80 % και οι συνολικές ζημίες που αναλαμβάνει το κράτος μέλος περιορίζονται στο 25 % κατ' ανώτατο όριο του υποκείμενου εγγυημένου χαρτοφυλακίου· Μόνον οι εγγυήσεις που καλύπτουν τις αναμενόμενες ζημίες του υποκείμενου εγγυημένου χαρτοφυλακίου μπορούν να παρέχονται δωρεάν. Όταν μια εγγύηση περιλαμβάνει επίσης την κάλυψη μη αναμενόμενων ζημιών, ο ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός καταβάλλει, επί του μέρους της εγγύησης που καλύπτει τις ζημίες αυτές, προμήθεια εγγύησης σύμφωνη με την αγορά·
- ε) οι επενδυτές επιτρέπεται να εκπροσωπούνται στα όργανα διακυβέρνησης του ταμείου ενεργειακής απόδοσης ή του ενδιάμεσου χρηματοπιστωτικού οργανισμού, όπως το εποπτικό συμβούλιο ή η συμβουλευτική επιτροπή·

▼ M6

- στ) το ταμείο ενεργειακής απόδοσης ή ο ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός συγκροτείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και το κράτος μέλος διασφαλίζει τη διεξαγωγή διαδικασίας δέουσας επιμέλειας, ώστε να εξακριβωθεί ότι θα εφαρμόζεται εμπορικά υγιής επενδυτική στρατηγική για τους σκοπούς της εφαρμογής του μέτρου ενίσχυσης ενεργειακής απόδοσης.

▼ B

9. Η διαχείριση των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων ενεργειακής απόδοσης, ασκείται με γνώμονα την εμπορική προοπτική και διασφαλίζει τη λήψη αποφάσεων χρηματοδότησης με κίνητρο την επίτευξη κέρδους. Τούτο θεωρείται ότι συμβαίνει όταν ο ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός και, ενδεχομένως, οι διαχειριστές του ταμείου ενεργειακής απόδοσης πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

▼ B

- α) είναι υποχρεωμένοι, βάσει νόμου ή σύμβασης, να ενεργούν με την επιμέλεια του επαγγελματία διαχειριστή και με καλή πίστη, καθώς και να αποφεύγουν τις συγκρούσεις συμφερόντων· εφαρμόζονται βέλτιστες πρακτικές και κανονιστική εποπτεία·
- β) η αμοιβή τους είναι σύμφωνη με τις πρακτικές της αγοράς. Η απαίτηση αυτή θεωρείται ότι τηρείται εφόσον οι διαχειριστές επιλέγονται μέσω ανοικτής, διαφανούς και άνευ διακρίσεων διαδικασίας υποβολής προσφορών, με βάση αντικειμενικά κριτήρια που συνδέονται με την πείρα, την εμπειρογνώσια και την επιχειρησιακή και χρηματοοικονομική ικανότητα·
- γ) αμείβονται σε συνάρτηση με τις επιδόσεις τους ή αναλαμβάνουν μέρος των επενδυτικών κινδύνων συμμετέχοντας στην επένδυση με ίδιους πόρους, ώστε τα συμφέροντά τους να εναρμονίζονται ανά πάσα στιγμή με τα συμφέροντα του δημόσιου επενδυτή·
- δ) παρουσιάζουν επενδυτική στρατηγική, κριτήρια και προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα των επενδύσεων σε έργα ενεργειακής απόδοσης, καθορίζοντας εκ των προτέρων τη χρηματοοικονομική βιωσιμότητα, καθώς και τις προβλεπόμενες επιπτώσεις στην ενεργειακή απόδοση·
- ε) υπάρχει σαφής και ρεαλιστική στρατηγική εξόδου για τα δημόσια κεφάλαια που επενδύονται στο ταμείο ενεργειακής απόδοσης ή χορηγούνται στον ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό, χάρη στην οποία η αγορά μπορεί να χρηματοδοτεί έργα ενεργειακής απόδοσης όταν είναι έτοιμη να το πράξει.

▼ M6

10. Δεν χορηγούνται ενισχύσεις βάσει του παρόντος άρθρου για επενδύσεις οι οποίες πραγματοποιούνται με σκοπό τη συμμόρφωση με ενωσιακά πρότυπα που έχουν θεσπιστεί και τεθεί σε ισχύ.

11. Ενισχύσεις βάσει του παρόντος άρθρου μπορούν να χορηγούνται για επενδύσεις οι οποίες πραγματοποιούνται με σκοπό τη συμμόρφωση με ενωσιακά πρότυπα που έχουν θεσπιστεί αλλά δεν έχουν τεθεί ακόμη σε ισχύ. Όταν τα σχετικά ενωσιακά πρότυπα είναι ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης, η ενίσχυση πρέπει να χορηγείται προτού τα πρότυπα καταστούν υποχρεωτικά για την ενδιαφερόμενη επιχείρηση. Στην περίπτωση αυτή, το κράτος μέλος πρέπει να διασφαλίζει ότι οι δικαιούχοι υποβάλλουν ακριβές σχέδιο και χρονοδιάγραμμα ανακαίνισης που να καταδεικνύει ότι η ενισχυόμενη ανακαίνιση είναι τουλάχιστον επαρκής για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης. Όταν τα σχετικά ενωσιακά πρότυπα διαφέρουν από τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης, η επένδυση πρέπει να υλοποιηθεί και να ολοκληρωθεί τουλάχιστον 18 μήνες πριν από την έναρξη ισχύος του προτύπου.

12. Η ενίσχυση μπορεί επίσης να χορηγείται για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του εξοπλισμού θέρμανσης ή ψύξης εντός του κτιρίου.

13. Οι ενισχύσεις για την εγκατάσταση ενεργειακού εξοπλισμού που λειτουργεί με ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένου του φυσικού αερίου, δεν απαλλάσσονται δυνάμει του παρόντος άρθρου από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης.

14. Το κράτος μέλος μπορεί να αναθέτει την εκτέλεση του μέτρου ενίσχυσης σε εντεταλμένη οντότητα.

▼ **M6***Άρθρο 41***Επενδυτικές ενισχύσεις για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, του ανανεώσιμου υδρογόνου και της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης**

1. Οι επενδυτικές ενισχύσεις για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, του ανανεώσιμου υδρογόνου και της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης, με εξαίρεση την ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από ανανεώσιμο υδρογόνο, συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

1α. Οι επενδυτικές ενισχύσεις για έργα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας βάσει του παρόντος άρθρου απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης μόνο στον βαθμό που χορηγούνται σε συνδυασμένα έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και αποθήκευσης (μη συνδεδεμένα με τον μετρητή), όταν αμφότερα τα στοιχεία αποτελούν συνιστώσες μιας ενιαίας επένδυσης ή όταν η αποθήκευση συνδέεται με υφιστάμενη εγκατάσταση παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Η συνιστώσα της αποθήκευσης απορροφά τουλάχιστον το 75 % της ενέργειάς της από άμεσα συνδεδεμένη εγκατάσταση παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, σε ετήσια βάση. Όλες οι επενδυτικές συνιστώσες (παραγωγή και αποθήκευση) θεωρούνται ότι αποτελούν ένα ενιαίο ολοκληρωμένο έργο για σκοπούς επαλήθευσης της συμμόρφωσης με τα κατώτατα όρια που καθορίζονται στο άρθρο 4. Οι ίδιοι κανόνες ισχύουν για την αποθήκευση θερμότητας που συνδέεται άμεσα με εγκατάσταση παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

2. Οι επενδυτικές ενισχύσεις για την παραγωγή και την αποθήκευση βιοκαυσίμων, βιορευστών, βιοαερίου (συμπεριλαμβανομένου του βιομεθανίου) και καυσίμων βιομάζας απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης μόνον στο μέτρο που τα ενισχυόμενα καύσιμα συμμορφώνονται με τα κριτήρια αειφορίας και μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 και των εκτελεστικών ή κατ' εξουσιοδότηση πράξεών της και παράγονται από τις πρώτες ύλες που μνημονεύονται στο παράρτημα ΙΧ της εν λόγω οδηγίας. Η συνιστώσα της αποθήκευσης λαμβάνει τουλάχιστον το 75 % της περιεκτικότητας σε καύσιμα από άμεσα συνδεδεμένες εγκαταστάσεις παραγωγής βιοκαυσίμων, βιορευστών, βιοαερίου (συμπεριλαμβανομένου του βιομεθανίου) και καυσίμων βιομάζας, σε ετήσια βάση. Όλες οι επενδυτικές συνιστώσες (παραγωγή και αποθήκευση) θεωρούνται ότι αποτελούν ένα ενιαίο ολοκληρωμένο έργο για σκοπούς επαλήθευσης της συμμόρφωσης με τα κατώτατα όρια που καθορίζονται στο άρθρο 4 του παρόντος κανονισμού.

3. Οι επενδυτικές ενισχύσεις για την παραγωγή υδρογόνου απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης μόνον όσον αφορά εγκαταστάσεις που παράγουν αποκλειστικά ανανεώσιμο υδρογόνο. Στις περιπτώσεις έργων ανανεώσιμου υδρογόνου τα οποία περιλαμβάνουν ηλεκτρολυτική κυψέλη και μία ή περισσότερες μονάδες παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που συνδέονται με το δίκτυο μέσω ενιαίου σημείου σύνδεσης, η παραγωγική ικανότητα της ηλεκτρολυτικής κυψέλης δεν υπερβαίνει τη συνδυασμένη παραγωγική ικανότητα των μονάδων παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Η επενδυτική ενίσχυση μπορεί να καλύπτει ειδικές υποδομές για τη μεταφορά ή διανομή ανανεώσιμου υδρογόνου, καθώς και εγκαταστάσεις αποθήκευσης ανανεώσιμου υδρογόνου.

▼ M6

4. Οι επενδυτικές ενισχύσεις για μονάδες συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης μόνον στο μέτρο που εξασφαλίζουν συνολική εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας σε σύγκριση με τη χωριστή παραγωγή θερμότητας και ηλεκτρισμού, όπως προβλέπεται στην οδηγία 2012/27/ΕΕ ή σε οποιαδήποτε μεταγενέστερη νομοθεσία που αντικαθιστά εξ ολοκλήρου ή εν μέρει την πράξη αυτή. Οι επενδυτικές ενισχύσεις για έργα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας και θερμικής ενέργειας που συνδέονται άμεσα με συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης υπό τους όρους της παραγράφου 1α του παρόντος άρθρου.

4α. Οι επενδυτικές ενισχύσεις για συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης μόνον αν δεν προορίζονται για εγκαταστάσεις συμπαραγωγής που λειτουργούν με ορυκτά καύσιμα, με εξαίρεση το φυσικό αέριο εφόσον εξασφαλίζεται η συμμόρφωση με τους κλιματικούς στόχους για το 2030 και το 2050 σύμφωνα με το τμήμα 4.30 του παραρτήματος 1 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2021/2139 της Επιτροπής⁽¹⁾.

5. Οι επενδυτικές ενισχύσεις χορηγούνται σε πρόσφατα εγκατεστημένη ή ανακαινισμένη δυναμικότητα παραγωγής. Το ποσό της ενίσχυσης είναι ανεξάρτητο από την παραγωγή.

6. Επιλέξιμες δαπάνες είναι το συνολικό επενδυτικό κόστος.

7. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει:

α) το 45 % των επιλέξιμων δαπανών για επενδύσεις στην παραγωγή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των αντλιών θερμότητας που συμμορφώνονται με το παράρτημα VII της οδηγίας 2018/2001, του ανανεώσιμου υδρογόνου και της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας·

β) το 30 % των επιλέξιμων δαπανών για κάθε άλλη επένδυση που καλύπτεται από το παρόν άρθρο.

▼ B

8. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 20 εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις, και κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις.

▼ M6

10. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να ανέρχεται στο 100 % των επιλέξιμων δαπανών, όταν η ενίσχυση χορηγείται στο πλαίσιο ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, η οποία πληροί όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις, πέραν εκείνων που ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 38):

⁽¹⁾ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2021/2139 της Επιτροπής, της 4ης Ιουνίου 2021, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με τη θέσπιση τεχνικών κριτηρίων ελέγχου για τον προσδιορισμό των προϋποθέσεων υπό τις οποίες μια οικονομική δραστηριότητα θεωρείται ότι συμβάλλει σημαντικά στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής ή στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και για τον προσδιορισμό του κατά πόσον αυτή η οικονομική δραστηριότητα δεν επιβαρύνει σημαντικά οποιονδήποτε από τους άλλους περιβαλλοντικούς στόχους (ΕΕ L 442 της 9.12.2021, σ. 1).

▼ M6

- α) η ενίσχυση χορηγείται βάσει αντικειμενικών, σαφών, διαφανών και μη συνεπαγόμενων διακρίσεις κριτηρίων επιλεξιμότητας και επιλογής, τα οποία καθορίζονται εκ των προτέρων και δημοσιεύονται τουλάχιστον έξι εβδομάδες πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων, ώστε να καθίσταται δυνατός ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός·
- β) κατά τη διάρκεια της εφαρμογής ενός καθεστώτος, σε περίπτωση διαδικασίας υποβολής προσφορών κατά την οποία όλοι οι υποψήφιοι λαμβάνουν ενίσχυση, ο σχεδιασμός της εν λόγω διαδικασίας διορθώνεται ώστε να αποκατασταθεί ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός στις μεταγενέστερες διαδικασίες υποβολής προσφορών, για παράδειγμα, με τη μείωση του προϋπολογισμού ή του όγκου·
- γ) αποκλείονται οι εκ των υστέρων προσαρμογές στο αποτέλεσμα της διαδικασίας υποβολής προσφορών (όπως οι μεταγενέστερες διαπραγματεύσεις για τα αποτελέσματα των προσφορών ή τον καθορισμό των ποσών)·
- δ) τουλάχιστον το 70 % του συνόλου των κριτηρίων επιλογής που χρησιμοποιούνται για την κατάταξη των προσφορών και, εντέλει, για τη χορήγηση της ενίσχυσης στο πλαίσιο της ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών καθορίζεται σε επίπεδο ενίσχυση ανά μονάδα ικανότητας παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ή συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης.

▼ B*Άρθρο 42***Ενισχύσεις λειτουργίας για την προώθηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές****▼ M6**

1. Οι ενισχύσεις λειτουργίας για την προώθηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, εξαιρουμένης της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμο υδρογόνο, συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.
2. Οι ενισχύσεις χορηγούνται στο πλαίσιο ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, η οποία πληροί όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις πέραν εκείνων που ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 38):
 - α) η ενίσχυση χορηγείται βάσει αντικειμενικών, σαφών, διαφανών και μη συνεπαγόμενων διακρίσεις κριτηρίων επιλεξιμότητας και επιλογής, τα οποία καθορίζονται εκ των προτέρων και δημοσιεύονται τουλάχιστον έξι εβδομάδες πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων, ώστε να καθίσταται δυνατός ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός·
 - β) κατά τη διάρκεια της εφαρμογής ενός καθεστώτος, σε περίπτωση διαδικασίας υποβολής προσφορών κατά την οποία όλοι οι υποψήφιοι λαμβάνουν ενίσχυση, ο σχεδιασμός της εν λόγω διαδικασίας διορθώνεται ώστε να αποκατασταθεί ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός στις μεταγενέστερες διαδικασίες υποβολής προσφορών, για παράδειγμα, με τη μείωση του προϋπολογισμού ή του όγκου·
 - γ) αποκλείονται οι εκ των υστέρων προσαρμογές στο αποτέλεσμα της διαδικασίας υποβολής προσφορών (όπως οι μεταγενέστερες διαπραγματεύσεις για τα αποτελέσματα των προσφορών ή τον καθορισμό των ποσών)·

▼ **M6**

δ) τουλάχιστον το 70 % του συνόλου των κριτηρίων επιλογής που χρησιμοποιούνται για την κατάταξη των προσφορών και, εντέλει, για τη χορήγηση της ενίσχυσης στο πλαίσιο της ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών καθορίζεται σε επίπεδο ενίσχυσης ανά μονάδα παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας ή ικανότητας ηλεκτρικής παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

Η διαδικασία υποβολής προσφορών είναι ανοικτή σε όλους τους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές άνευ διακρίσεων.

3. Η διαδικασία υποβολής προσφορών μπορεί να περιορίζεται σε συγκεκριμένες τεχνολογίες όταν:

- α) ένα μέτρο αποσκοπεί ειδικά στην υποστήριξη έργων επίδειξης·
- β) ένα μέτρο αποσκοπεί στην αντιμετώπιση όχι μόνο της απανθρακοποίησης αλλά και της ποιότητας του αέρα ή άλλης μορφής ρύπανσης·
- γ) ένα κράτος μέλος προσδιορίζει τους λόγους για τους οποίους αναμένει ότι οι επιλέξιμοι τομείς ή οι καινοτόμες τεχνολογίες έχουν τη δυνατότητα να συμβάλουν σημαντικά και με οικονομικά αποδοτικό τρόπο στην προστασία του περιβάλλοντος και στη ριζική απανθρακοποίηση μακροπρόθεσμα·
- δ) ένα μέτρο απαιτείται για την επίτευξη της απαραίτητης διαφοροποίησης προκειμένου να αποφευχθεί η επιδείνωση των ζητημάτων που σχετίζονται με τη σταθερότητα του δικτύου·
- ε) μια πιο επιλεκτική προσέγγιση αναμένεται ενδεχομένως να οδηγήσει σε χαμηλότερο κόστος για την επίτευξη της προστασίας του περιβάλλοντος (π.χ. μέσω μειωμένου κόστους ενσωμάτωσης στο σύστημα ως αποτέλεσμα της διαφοροποίησης, ακόμη και μεταξύ ανανεώσιμων πηγών, η οποία θα μπορούσε να περιλαμβάνει την απόκριση στη ζήτηση και/ή την αποθήκευση) και/ή θα οδηγήσει σε μικρότερη στρέβλωση του ανταγωνισμού.

Τα κράτη μέλη διενεργούν λεπτομερή εκτίμηση της δυνατότητας εφαρμογής των εν λόγω προϋποθέσεων και την υποβάλλουν στην Επιτροπή με τον τρόπο που περιγράφεται στο άρθρο 11 παράγραφος 1 στοιχείο α).

4. Όταν η διαδικασία υποβολής προσφορών περιορίζεται σε μία ή περισσότερες καινοτόμες τεχνολογίες, η ενίσχυση που χορηγείται στις τεχνολογίες αυτές δεν υπερβαίνει συνολικά το 5 % της σχεδιαζόμενης νέας ικανότητας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ετησίως.

5. Οι ενισχύσεις χορηγούνται ως πριμοδότηση επιπλέον της τιμής της αγοράς ή με τη μορφή σύμβασης επί διαφοράς βάσει της οποίας οι παραγωγοί πωλούν την ηλεκτρική τους ενέργεια απευθείας στην αγορά.

6. Οι δικαιούχοι της ενίσχυσης πωλούν την ηλεκτρική τους ενέργεια απευθείας στην αγορά και υπόκεινται σε συνήθεις ευθύνες εξισορρόπησης. Οι δικαιούχοι μπορούν να αναθέτουν τις υποχρεώσεις εξισορρόπησης σε άλλες επιχειρήσεις για λογαριασμό τους, όπως για παράδειγμα σε φορείς συγκέντρωσης. Επιπλέον, δεν καταβάλλονται ενισχύσεις για περιόδους κατά τις οποίες οι τιμές είναι αρνητικές. Προς αποφυγή αμφιβολιών, αυτό ισχύει από τη στιγμή που οι τιμές καθίστανται αρνητικές.

▼ **M6**

7. Οι μικρής κλίμακας εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μπορούν να τυγχάνουν ενισχύσεων υπό τη μορφή άμεσης στήριξης των τιμών που καλύπτει το πλήρες κόστος λειτουργίας, καθώς και να εξαιρούνται από την απαίτηση πώλησης της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγουν στην αγορά, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 3 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001. Οι εγκαταστάσεις θα θεωρούνται μικρής κλίμακας για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου εάν η δυναμικότητά τους είναι κάτω από το ισχύον κατώτατο όριο βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 2 στοιχείο β) ή του άρθρου 5 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943.

11. Η ενίσχυση χορηγείται μόνο καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του έργου.

Άρθρο 43

Ενισχύσεις λειτουργίας για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και του ανανεώσιμου υδρογόνου σε μικρά έργα και κοινότητες ανανεώσιμης ενέργειας

1. Οι ενισχύσεις λειτουργίας για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και του ανανεώσιμου υδρογόνου σε μικρά έργα και κοινότητες ανανεώσιμης ενέργειας, με εξαίρεση την ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από ανανεώσιμο υδρογόνο, συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, τα μικρά έργα ορίζονται ως εξής:

- i) για την παραγωγή ή αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας —έργα με εγκατεστημένη δυναμικότητα μικρότερη ή ίση του 1 MW·
- ii) για την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας —έργα με μέγιστη ζήτηση μικρότερη ή ίση του 1 MW·
- iii) για τεχνολογίες παραγωγής θερμότητας και αερίου —έργα με εγκατεστημένη δυναμικότητα μικρότερη ή ίση του 1 MW ή με ισοδύναμη δυναμικότητα·
- iv) για την παραγωγή ανανεώσιμου υδρογόνου —έργα με εγκατεστημένη δυναμικότητα μικρότερη ή ίση των 3 MW ή με ισοδύναμη δυναμικότητα·
- v) για την παραγωγή βιοκαυσίμων, βιορευστών, βιοαερίου (συμπεριλαμβανομένου του βιομεθανίου) και καυσίμων βιομάζας —έργα με εγκατεστημένη δυναμικότητα μικρότερη ή ίση των 50 000 τόνων ετησίως·
- vi) για έργα που ανήκουν κατά 100 % σε MME και έργα επίδειξης —έργα με εγκατεστημένη δυναμικότητα ή μέγιστη ζήτηση μικρότερη ή ίση των 6 MW·
- vii) για έργα που ανήκουν κατά 100 % σε πολύ μικρές ή μικρές επιχειρήσεις μόνο για την παραγωγή αιολικής ενέργειας — έργα με εγκατεστημένη δυναμικότητα μικρότερη ή ίση των 18 MW.

▼ **M6**

2α. Οι ενισχύσεις σε κοινότητες ανανεώσιμης ενέργειας απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης μόνο για έργα με εγκατεστημένη δυναμικότητα ή μέγιστη ζήτηση μικρότερη ή ίση των 6 MW από όλες τις ανανεώσιμες πηγές εκτός από την αιολική ενέργεια μόνο, για την οποία χορηγούνται ενισχύσεις σε εγκαταστάσεις με εγκατεστημένη δυναμικότητα μικρότερη ή ίση των 18 MW.

2β. Οι ενισχύσεις λειτουργίας για την παραγωγή υδρογόνου απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης μόνον για εγκαταστάσεις που παράγουν αποκλειστικά ανανεώσιμο υδρογόνο.

3. Οι ενισχύσεις λειτουργίας για την παραγωγή βιοκαυσίμων, βιορευστών, βιοαερίου (συμπεριλαμβανομένου του βιομεθανίου) και καυσίμων βιομάζας απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης μόνον στο μέτρο που τα ενισχυόμενα καύσιμα συμμορφώνονται με τα κριτήρια αειφορίας και μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 και των εκτελεστικών ή κατ' εξουσιοδότηση πράξεών της και παράγονται από τις πρώτες ύλες που μνημονεύονται στο παράρτημα ΙΧ της εν λόγω οδηγίας.

5. Η ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο για την εκτέλεση του ενισχυόμενου έργου ή δραστηριότητας. Ο όρος αυτός πληρούται εάν η ενίσχυση αντιστοιχεί στο καθαρό πρόσθετο κόστος («κενό χρηματοδότησης») που απαιτείται για την επίτευξη του στόχου του μέτρου ενίσχυσης, σε σύγκριση με το αντιπαράδειγμα ελλείψει ενίσχυσης. Δεν απαιτείται λεπτομερής αξιολόγηση του καθαρού πρόσθετου κόστους εάν τα ποσά της ενίσχυσης καθορίζονται μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, διότι η διαδικασία αυτή παρέχει αξιόπιστη εκτίμηση της ελάχιστης ενίσχυσης που απαιτείται από τους δυνητικούς δικαιούχους.

6. Η ενίσχυση χορηγείται μόνο καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του έργου.

7. Οι ενισχύσεις χορηγούνται ως πριμοδότηση επιπλέον της τιμής της αγοράς ή με τη μορφή σύμβασης επί διαφοράς βάσει της οποίας οι παραγωγοί πωλούν την ηλεκτρική τους ενέργεια απευθείας στην αγορά.

8. Οι δικαιούχοι ενισχύσεων υπόκεινται σε συνήθεις υποχρεώσεις εξισορρόπησης. Οι δικαιούχοι μπορούν να αναθέτουν τις υποχρεώσεις εξισορρόπησης σε άλλες επιχειρήσεις για λογαριασμό τους, όπως για παράδειγμα σε φορείς συγκέντρωσης. Επιπλέον, δεν καταβάλλονται ενισχύσεις για περιόδους κατά τις οποίες οι τιμές είναι αρνητικές. Προς αποφυγή αμφιβολιών, αυτό ισχύει από τη στιγμή που οι τιμές καθίστανται αρνητικές.

9. Οι μικρής κλίμακας εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και τα έργα επίδειξης μπορούν να τυγχάνουν ενισχύσεων υπό τη μορφή άμεσης στήριξης των τιμών που καλύπτει το πλήρες κόστος λειτουργίας, καθώς και να εξαιρούνται από την απαίτηση πώλησης της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγουν στην αγορά, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 3 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001. Οι εγκαταστάσεις θα θεωρούνται μικρής κλίμακας για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου εάν η δυναμικότητά τους είναι κάτω από το ισχύον κατώτατο όριο βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 2 στοιχείο β) ή του άρθρου 5 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943.

▼ **M6***Άρθρο 44***Ενισχύσεις υπό μορφή μειώσεων φόρων δυνάμει της οδηγίας 2003/96/ΕΚ**

1. Τα καθεστώτα ενισχύσεων υπό μορφή μειώσεων φόρων που πληρούν τις προϋποθέσεις της οδηγίας 2003/96/ΕΚ συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι όροι του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Οι δικαιούχοι της μείωσης φόρου επιλέγονται βάσει διαφανών και αντικειμενικών κριτηρίων.

3. Οι δικαιούχοι της μείωσης φόρου καταβάλλουν τουλάχιστον το ελάχιστο επίπεδο φορολογίας που καθορίζεται στο παράρτημα I της οδηγίας 2003/96/ΕΚ, με εξαίρεση τις μειώσεις:

- α) που χορηγούνται βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 1 στοιχείο α) της οδηγίας 2003/96/ΕΚ, για φορολογητέα προϊόντα που χρησιμοποιούνται υπό φορολογικό έλεγχο στον τομέα των προτύπων σχεδίων για την τεχνολογική ανάπτυξη φιλικότερων προς το περιβάλλον προϊόντων ή που αφορούν καύσιμα από ανανεώσιμες πηγές·
- β) που χορηγούνται βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 1 στοιχείο β) πρώτη, δεύτερη, τέταρτη και πέμπτη περίπτωση της οδηγίας 2003/96/ΕΚ, για την ηλεκτρική ενέργεια i) ηλιακής, αιολικής, κυματικής, παλιρροϊκής ή γεωθερμικής προέλευσης, ii) υδραυλικής προέλευσης που παράγεται σε υδροηλεκτρικές εγκαταστάσεις, iii) που παράγεται από μεθάνιο που εκπέμπεται από εγκαταλελειμμένα ανθρακωρυχεία και iv) που παράγεται από κυνέλες καυσίμου·
- γ) που χορηγούνται βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 1 στοιχείο β) τρίτη περίπτωση της οδηγίας 2003/96/ΕΚ, για ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από βιομάζα ή από προϊόντα που παράγονται από βιομάζα, στον βαθμό που η βιομάζα συμμορφώνεται με τα κριτήρια αειφορίας και μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 και των εκτελεστικών ή κατ' εξουσιοδότηση πράξεών της·
- δ) που χορηγούνται βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 1 στοιχείο δ) της οδηγίας 2003/96/ΕΚ, για ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από συνδυασμένη παραγωγή θερμικής και ηλεκτρικής ενέργειας, υπό τον όρο ότι η συμπαραγωγή από τους σταθμούς συμπαραγωγής είναι συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 34) της οδηγίας 2012/27/ΕΕ·
- ε) που χορηγούνται βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 1 στοιχείο ιβ) της οδηγίας 2003/96/ΕΚ, για προϊόντα του κωδικού ΣΟ 2705 που χρησιμοποιούνται για θέρμανση·
- στ) που χορηγούνται βάσει του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 2003/96/ΕΚ.

4. Τα καθεστώτα ενισχύσεων υπό μορφή μειώσεων φόρων μπορούν να βασίζονται στη μείωση του εφαρμοστέου φορολογικού συντελεστή ή στην καταβολή ενός σταθερού ποσού αντιστάθμισης ή σε συνδυασμό αυτών των μηχανισμών.

5. Οι μειώσεις φόρου που χορηγούνται βάσει του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 2003/96/ΕΚ απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης μόνον στο μέτρο που τα ενισχυόμενα καύσιμα συμμορφώνονται με τα κριτήρια αειφορίας και μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 και των εκτελεστικών ή κατ' εξουσιοδότηση πράξεών της και παράγονται από τις πρώτες ύλες που μνημονεύονται στο παράρτημα ΙΧ της εν λόγω οδηγίας.

▼ **M6***Άρθρο 44α***Ενισχύσεις υπό μορφή μειώσεων περιβαλλοντικών φόρων ή εξομοιούμενων προς φόρους περιβαλλοντικών εισφορών**

1. Τα καθεστώτα ενισχύσεων υπό μορφή μειώσεων περιβαλλοντικών φόρων ή εξομοιούμενων προς φόρους περιβαλλοντικών εισφορών συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται σε μειώσεις φόρων ή εισφορών επί ενεργειακών προϊόντων και ηλεκτρικής ενέργειας, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 της οδηγίας 2003/96/EK.

2. Οι ενισχύσεις υπό μορφή μειώσεων περιβαλλοντικών φόρων ή εξομοιούμενων προς φόρους περιβαλλοντικών εισφορών είναι συμβιβάσιμες με την εσωτερική αγορά μόνον εφόσον η μείωση επιτρέπει την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος μέσω της υπαγωγής στο πεδίο εφαρμογής του περιβαλλοντικού φόρου ή περιβαλλοντικής εισφοράς επιχειρήσεων που δεν θα ήταν σε θέση να ασκήσουν τις οικονομικές τους δραστηριότητες χωρίς τη μείωση.

3. Μόνο οι επιχειρήσεις που δεν θα ήταν σε θέση να ασκήσουν τις οικονομικές τους δραστηριότητες χωρίς τη μείωση είναι επιλέξιμες για ενίσχυση. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, αυτό ισχύει για τις επιχειρήσεις των οποίων το κόστος παραγωγής θα αυξανόταν σημαντικά λόγω του περιβαλλοντικού φόρου ή της εξομοιούμενης προς φόρο περιβαλλοντικής εισφοράς χωρίς τη μείωση και οι οποίες δεν είναι σε θέση να μετακυλίσουν την αύξηση αυτή στους πελάτες. Η αύξηση του κόστους παραγωγής υπολογίζεται ως ποσοστό της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας για κάθε τομέα ή κατηγορία δικαιούχων.

4. Οι δικαιούχοι επιλέγονται βάσει διαφανών, μη συνεπαγόμενων διακρίσεις και αντικειμενικών κριτηρίων. Οι ενισχύσεις χορηγούνται κατά τον ίδιο τρόπο σε όλες τις επιλέξιμες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον ίδιο τομέα οικονομικής δραστηριότητας και βρίσκονται στην ίδια ή παρόμοια πραγματική κατάσταση όσον αφορά τους στόχους του μέτρου ενίσχυσης.

5. Το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 80 % του ονομαστικού συντελεστή του φόρου ή της εξομοιούμενης προς φόρο εισφοράς.

6. Τα καθεστώτα ενισχύσεων υπό μορφή μειώσεων περιβαλλοντικών φόρων ή εξομοιούμενων προς φόρους περιβαλλοντικών εισφορών μπορούν να βασίζονται στη μείωση του εφαρμοστέου φορολογικού συντελεστή ή στην καταβολή ενός σταθερού ποσού αντιστάθμισης ή σε συνδυασμό αυτών των μηχανισμών.

*Άρθρο 45***Επενδυτικές ενισχύσεις για την εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας, την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, την προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της**

1. Οι επενδυτικές ενισχύσεις για την εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας, την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, την προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας και την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

▼ **M6**

2. Ενίσχυση βάσει του παρόντος άρθρου μπορεί να χορηγείται για τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- α) την εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας, συμπεριλαμβανομένης ζημίας στην ποιότητα του εδάφους, των επιφανειακών ή υπόγειων υδάτων ή του θαλάσσιου περιβάλλοντος·
- β) την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων από υποβαθμισμένη κατάσταση·
- γ) την προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή των οικοσυστημάτων, ώστε να συμβάλλει στην επίτευξη της καλής κατάστασης των οικοσυστημάτων ή στην προστασία των οικοσυστημάτων που βρίσκονται ήδη σε καλή κατάσταση·
- δ) την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της.

3. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται σε ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από φυσικές καταστροφές, όπως σεισμοί, χιονοστιβάδες, κατολισθήσεις, πλημμύρες, ανεμοστρόβιλοι, τυφώνες, ηφαιστειακές εκρήξεις και ανεξέλεγκτες πυρκαγιές από φυσικά αίτια.

4. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται επίσης στις ενισχύσεις για εξυγίανση ή αποκατάσταση μετά το κλείσιμο σταθμών ηλεκτροπαραγωγής και τη διακοπή εξορυκτικών δραστηριοτήτων.

5. Με την επιφύλαξη της οδηγίας 2004/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁾ ή άλλων σχετικών ενωσιακών κανόνων σχετικά με την ευθύνη για περιβαλλοντικές ζημιές, αν η οντότητα ή επιχείρηση που ευθύνεται για την περιβαλλοντική ζημία σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο σε κάθε κράτος μέλος προσδιοριστεί, η εν λόγω οντότητα ή επιχείρηση αναλαμβάνει το κόστος των εργασιών που είναι αναγκαίες για την πρόληψη και τη διόρθωση της υποβάθμισης και της μόλυνσης του περιβάλλοντος σύμφωνα με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», και δεν χορηγείται ενίσχυση για τις εργασίες τις οποίες η οντότητα ή επιχείρηση υποχρεούται εκ του νόμου να εκτελέσει. Το κράτος μέλος λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της άσκησης μέσων έννομης προστασίας, προκειμένου η οντότητα ή επιχείρηση που ευθύνεται για την περιβαλλοντική ζημία να προσδιοριστεί και να υποχρεωθεί να επωμιστεί το σχετικό κόστος. Όταν η οντότητα ή επιχείρηση που φέρει την ευθύνη σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί ή να υποχρεωθεί να επωμιστεί το κόστος της αποκατάστασης της περιβαλλοντικής ζημίας που προκάλεσε, ιδίως επειδή η υπεύθυνη επιχείρηση έχει παύσει νομικά να υφίσταται και καμία άλλη επιχείρηση δεν μπορεί να θεωρηθεί νόμιμος ή οικονομικός διάδοχός της, ή όταν δεν υπάρχει επαρκής οικονομική εγγύηση για την κάλυψη του κόστους εξυγίανσης, μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση για τη στήριξη των εργασιών εξυγίανσης ή αποκατάστασης. Δεν χορηγούνται ενισχύσεις για την εφαρμογή αντισταθμιστικών μέτρων που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 4 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου⁽²⁾. Μπορούν να χορηγούνται ενισχύσεις βάσει του παρόντος άρθρου για την κάλυψη των πρόσθετων δαπανών που απαιτούνται για τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής ή την αύξηση του επιπέδου φιλοδοξίας των εν λόγω μέτρων, πέραν των νομικών υποχρεώσεων που απορρέουν από το άρθρο 6 παράγραφος 4 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

⁽¹⁾ Οδηγία 2004/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την περιβαλλοντική ευθύνη όσον αφορά την πρόληψη και την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας (ΕΕ L 143 της 30.4.2004, σ. 56).

⁽²⁾ Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206 της 22.7.1992, σ. 7).

▼ **M6**

6. Για επενδύσεις στην εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας ή την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, επιλέξιμες δαπάνες είναι οι δαπάνες που πραγματοποιούνται για τις εργασίες εξυγίανσης ή αποκατάστασης, μειωμένες κατά την αύξηση της αξίας της γης ή του ακινήτου.

7. Οι αποτιμήσεις της αύξησης της αξίας της γης ή του ακινήτου λόγω της εξυγίανσης ή της αποκατάστασης διενεργούνται από ανεξάρτητο ειδικευμένο εκτιμητή.

8. Για επενδύσεις στην προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας και στην εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της, επιλέξιμες δαπάνες είναι οι συνολικές δαπάνες των εργασιών που έχουν ως αποτέλεσμα τη συμβολή στην προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή στην εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της.

9. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει:

α) το 100 % των επιλέξιμων δαπανών για επενδύσεις στην εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας ή την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων·

β) το 70 % των επιλέξιμων δαπανών για επενδύσεις στην προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας και σε λύσεις που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της.

10. Η ένταση της ενίσχυσης για επενδύσεις στην προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας και στην εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της μπορεί να αυξάνεται κατά 20 εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις, και κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις.

*Άρθρο 46***Επενδυτικές ενισχύσεις για ενεργειακά αποδοτικό σύστημα τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης**

1. Οι επενδυτικές ενισχύσεις για την κατασκευή, την επέκταση ή την αναβάθμιση ενεργειακά αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης, συμπεριλαμβανομένης της κατασκευής, της επέκτασης ή της αναβάθμισης εγκαταστάσεων παραγωγής θέρμανσης ή ψύξης και/ή λύσεων αποθήκευσης θερμότητας και/ή του δικτύου διανομής, συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Οι ενισχύσεις χορηγούνται μόνο για την κατασκευή, την επέκταση ή την αναβάθμιση συστημάτων τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης τα οποία είναι ή πρόκειται να καταστούν ενεργειακά αποδοτικά, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 41) της οδηγίας 2012/27/ΕΕ. Σε περίπτωση που το σύστημα δεν έχει ακόμη καταστεί πλήρως ενεργειακά αποδοτικό ως αποτέλεσμα των ενισχυόμενων εργασιών στο δίκτυο διανομής, οι πρόσθετες αναβαθμίσεις που απαιτούνται για την πλήρωση των προϋποθέσεων υπαγωγής στον ορισμό της ενεργειακά αποδοτικής τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης αρχίζουν, για τις εγκαταστάσεις παραγωγής θέρμανσης και/ή ψύξης που αποτελούν αντικείμενο της ενίσχυσης, εντός τριών ετών από την έναρξη των ενισχυόμενων εργασιών στο δίκτυο διανομής.

▼ M6

3. Μπορούν να χορηγούνται ενισχύσεις για παραγωγή ενέργειας που βασίζεται σε ανανεώσιμες πηγές, συμπεριλαμβανομένων αντλιών θερμότητας που συμμορφώνονται με το παράρτημα VII της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001, για απορριπτόμενη θερμότητα ή συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης, καθώς και για λύσεις αποθήκευσης θερμικής ενέργειας. Οι ενισχύσεις για παραγωγή ενέργειας που βασίζεται σε απόβλητα μπορούν να βασίζονται είτε σε απόβλητα που εμπίπτουν στον ορισμό των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας είτε σε απόβλητα που χρησιμοποιούνται για την τροφοδότηση εγκαταστάσεων που εμπίπτουν στον ορισμό της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης. Τα απόβλητα που χρησιμοποιούνται ως καύσιμα τροφοδοσίας δεν πρέπει να καταστρατηγούν την αρχή της ιεράρχησης των αποβλήτων, όπως ορίζεται στο άρθρο 4 σημείο 1) της οδηγίας 2008/98/ΕΚ.

4. Δεν χορηγούνται ενισχύσεις για την κατασκευή ή την αναβάθμιση εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής που χρησιμοποιούν ορυκτά καύσιμα, με εξαίρεση το φυσικό αέριο. Ενισχύσεις για την κατασκευή ή την αναβάθμιση εγκαταστάσεων παραγωγής με βάση το φυσικό αέριο μπορούν να χορηγούνται μόνον εφόσον διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τους κλιματικούς στόχους για το 2030 και το 2050 σύμφωνα με το παράρτημα 1 τμήμα 4.30 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2021/2139.

5. Ενισχύσεις για αναβαθμίσεις δικτύων αποθήκευσης και διανομής που μεταφέρουν θέρμανση και ψύξη παραγόμενες με χρήση ορυκτών καυσίμων μπορούν να χορηγούνται μόνον εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) το δίκτυο διανομής είναι ή καθίσταται κατάλληλο για τη μεταφορά θέρμανσης ή ψύξης που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και/ή απορριπτόμενης θερμότητας·

β) η αναβάθμιση δεν οδηγεί σε αύξηση της παραγωγής ενέργειας από ορυκτά καύσιμα, με εξαίρεση το φυσικό αέριο. Σε περίπτωση αναβάθμισης του συστήματος αποθήκευσης ή του δικτύου διανομής θέρμανσης και ψύξης που παράγεται από φυσικό αέριο, στον βαθμό που η αναβάθμιση έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της παραγωγής ενέργειας από φυσικό αέριο, αυτές οι εγκαταστάσεις παραγωγής πρέπει να συμμορφώνονται με τους κλιματικούς στόχους για το 2030 και το 2050, σύμφωνα με το παράρτημα 1 τμήμα 4.31 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2021/2139.

6. Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι επενδυτικές δαπάνες που σχετίζονται με την κατασκευή ή την αναβάθμιση ενός ενεργειακά αποδοτικού συστήματος τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης.

7. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 30 % των επιλέξιμων δαπανών. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξάνεται κατά 20 εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις, και κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις.

8. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξάνεται κατά 15 εκατοστιαίες μονάδες για επενδύσεις που χρησιμοποιούν μόνο ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, απορριπτόμενη θερμότητα ή συνδυασμό των δύο, συμπεριλαμβανομένης της συμπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

9. Εναλλακτικά προς την παράγραφο 7, η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να ανέρχεται έως το 100 % του κενού χρηματοδότησης. Η ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο για την υλοποίηση του ενισχυόμενου σχεδίου ή δραστηριότητας. Ο όρος αυτός πληρούται εάν η ενίσχυση αντιστοιχεί στο κενό χρηματοδότησης όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 118). Δεν απαιτείται λεπτομερής αξιολόγηση του καθαρού πρόσθετου κόστους εάν τα ποσά της ενίσχυσης καθορίζονται μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, διότι η διαδικασία αυτή παρέχει αξιόπιστη εκτίμηση της ελάχιστης ενίσχυσης που απαιτείται από τους δυνητικούς δικαιούχους.

▼ M6*Άρθρο 47***Επενδυτικές ενισχύσεις για την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία**

1. Οι επενδυτικές ενισχύσεις για την αποδοτική χρήση των πόρων και την κυκλικότητα συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Οι ενισχύσεις χορηγούνται για τα ακόλουθα είδη επενδύσεων:

α) επενδύσεις που βελτιώνουν την αποδοτική χρήση των πόρων μέσω ενός ή αμφοτέρων των ακόλουθων τρόπων :

i) της καθαρής μείωσης των πόρων που καταναλώνονται για την παραγωγή δεδομένης ποσότητας προϊόντος σε σύγκριση με προϋπάρχουσα παραγωγική διαδικασία που χρησιμοποιείται από τον δικαιούχο ή με εναλλακτικά έργα ή δραστηριότητες που απαριθμούνται στην παράγραφο 7. Στους πόρους που καταναλώνονται περιλαμβάνονται όλοι οι υλικοί πόροι που καταναλώνονται, πλην της ενέργειας, και η μείωση προσδιορίζεται με τη μέτρηση ή τον κατ' εκτίμηση υπολογισμό της κατανάλωσης πριν και μετά την εφαρμογή του μέτρου ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένης οποιασδήποτε προσαρμογής βάσει των εξωτερικών συνθηκών που ενδέχεται να επηρεάσουν την κατανάλωση πόρων·

ii) της αντικατάστασης πρωτογενών πρώτων υλών ή υλικού τροφοδοσίας με δευτερογενείς (επαναχρησιμοποιούμενες ή ανακτημένες, μεταξύ άλλων ανακυκλωμένες) πρώτες ύλες ή υλικό τροφοδοσίας·

β) επενδύσεις για την πρόληψη και τη μείωση της παραγωγής αποβλήτων, την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, την απορρύπανση και την ανακύκλωση των αποβλήτων που παράγονται από τον δικαιούχο ή επενδύσεις για την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, την απορρύπανση και την ανακύκλωση αποβλήτων που παράγονται από τρίτους και τα οποία σε διαφορετική περίπτωση θα είχαν μείνει αχρησιμοποίητα, θα είχαν διατεθεί ή θα είχαν υποστεί επεξεργασία με βάση μέθοδο επεξεργασίας που βρίσκεται χαμηλότερα στην τάξη προτεραιότητας την οποία καθιερώνει η ιεράρχηση των αποβλήτων που αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 της οδηγίας 2008/98/ΕΚ ή με λιγότερο αποδοτικό τρόπο ως προς τη χρήση των πόρων, ή θα οδηγούσαν σε χαμηλότερη ποιότητα εκροών ανακύκλωσης·

γ) επενδύσεις για τη συλλογή, τη διαλογή, την απορρύπανση, την προεπεξεργασία και την επεξεργασία άλλων προϊόντων, υλικών ή ουσιών που παράγονται από τον δικαιούχο ή από τρίτους και τα οποία διαφορετικά θα παρέμεναν αχρησιμοποίητα ή θα χρησιμοποιούνταν με λιγότερο αποδοτικό ως προς τους πόρους τρόπο·

δ) επενδύσεις που αφορούν τη χωριστή συλλογή και διαλογή αποβλήτων με σκοπό την προετοιμασία τους για επαναχρησιμοποίηση ή ανακύκλωση.

3. Οι ενισχύσεις για εργασίες διάθεσης και ανάκτησης στο πλαίσιο της παραγωγής ενέργειας δεν απαλλάσσονται δυνάμει του παρόντος άρθρου από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης.

▼ M6

4. Η ενίσχυση δεν απαλλάσσει τις επιχειρήσεις που παράγουν απόβλητα από τυχόν δαπάνες ή υποχρεώσεις που σχετίζονται με την επεξεργασία αποβλήτων και βαρύνουν τις εν λόγω επιχειρήσεις βάσει του ενωσιακού ή του εθνικού δικαίου, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο προγραμμάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού, ή από δαπάνες που θα πρέπει να θεωρούνται συνήθεις δαπάνες για μια επιχείρηση.

5. Η ενίσχυση δεν πρέπει να παρέχει κίνητρα για την παραγωγή αποβλήτων ή την αυξημένη χρήση πόρων.

6. Οι επενδύσεις που σχετίζονται με τεχνολογίες που αποτελούν ήδη επικερδή καθιερωμένη εμπορική πρακτική σε ολόκληρη την Ένωση δεν απαλλάσσονται δυνάμει του παρόντος άρθρου από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης.

7. Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που προκύπτουν από τη σύγκριση των συνολικών επενδυτικών δαπανών του έργου με εκείνες ενός λιγότερο φιλικού προς το περιβάλλον έργου ή δραστηριότητας που είναι ένα από τα ακόλουθα:

α) αντιπαράδειγμα που συνίσταται σε συγκρίσιμη επένδυση η οποία θα μπορούσε αξιόπιστα να πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο νέας ή προϋπάρχουσας παραγωγικής διαδικασίας χωρίς ενίσχυση και η οποία δεν επιτυγχάνει το ίδιο επίπεδο αποδοτικής χρήσης των πόρων·

β) αντιπαράδειγμα που συνίσταται σε επεξεργασία των αποβλήτων με βάση μέθοδο επεξεργασίας που βρίσκεται χαμηλότερα στην τάξη προτεραιότητας την οποία καθιερώνει η ιεράρχηση των αποβλήτων που αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 της οδηγίας 2008/98/ΕΚ ή σε επεξεργασία των αποβλήτων, άλλων προϊόντων, υλικών ή ουσιών με λιγότερο αποδοτικό τρόπο ως προς τη χρήση των πόρων·

γ) αντιπαράδειγμα που συνίσταται σε συγκρίσιμη επένδυση σε συμβατική διαδικασία παραγωγής που χρησιμοποιεί πρωτογενείς πρώτες ύλες ή υλικό τροφοδοσίας, εάν το ληφθέν δευτερογενές (επαναχρησιμοποιούμενο ή ανακτημένο) προϊόν μπορεί να υποκατασταθεί από τεχνική και οικονομική άποψη από το πρωτογενές προϊόν.

Σε όλες τις περιπτώσεις που απαριθμούνται στο πρώτο εδάφιο στοιχείων α) και γ), το αντιπαράδειγμα αντιστοιχεί σε επένδυση με συγκρίσιμη παραγωγική ικανότητα και διάρκεια που συμμορφώνεται με τα ήδη ισχύοντα ενωσιακά πρότυπα. Το αντιπαράδειγμα πρέπει να είναι αξιόπιστο υπό το πρίσμα των νομικών απαιτήσεων, των συνθηκών της αγοράς και των κινήτρων.

Όταν η επένδυση συνίσταται στην εγκατάσταση πρόσθετου κατασκευαστικού στοιχείου σε ήδη υφιστάμενη εγκατάσταση, για την οποία δεν υπάρχει λιγότερο φιλικό προς το περιβάλλον ισοδύναμο, ή όταν ο αιτών την ενίσχυση μπορεί να αποδείξει ότι δεν θα πραγματοποιηθεί επένδυση χωρίς την ενίσχυση, επιλέξιμες δαπάνες είναι οι συνολικές επενδυτικές δαπάνες.

8. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 40 % των επιλέξιμων δαπανών. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξάνεται κατά 20 εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις, και κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις.

▼ B

9. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 15 εκατοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης και κατά 5 εκατοστιαίες μονάδες για τις επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης.

▼ **M6**

10. Δεν χορηγούνται ενισχύσεις βάσει του παρόντος άρθρου για επενδύσεις οι οποίες πραγματοποιούνται με σκοπό τη συμμόρφωση με ενωσιακά πρότυπα που έχουν θεσπιστεί και τεθεί σε ισχύ. Μπορούν να χορηγούνται ενισχύσεις βάσει του παρόντος άρθρου με σκοπό τη συμμόρφωση με ενωσιακά πρότυπα που έχουν θεσπιστεί αλλά δεν έχουν ακόμη τεθεί σε ισχύ, υπό την προϋπόθεση ότι η επένδυση υλοποιείται και ολοκληρώνεται τουλάχιστον 18 μήνες πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του προτύπου.

*Άρθρο 48***Επενδυτικές ενισχύσεις για ενεργειακές υποδομές**

1. Οι επενδυτικές ενισχύσεις για την κατασκευή ή την αναβάθμιση ενεργειακών υποδομών συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Οι ενισχύσεις για ενεργειακές υποδομές που εξαιρούνται εν μέρει ή πλήρως από την υποχρέωση παροχής πρόσβασης σε τρίτους ή από την τιμολογιακή ρύθμιση σύμφωνα με τη νομοθεσία για την εσωτερική αγορά ενέργειας δεν απαλλάσσονται δυνάμει του παρόντος άρθρου από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης.

3. Οι ενισχύσεις για επενδύσεις σε έργα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου δεν απαλλάσσονται δυνάμει του παρόντος άρθρου από την υποχρέωση κοινοποίησης.

4. Οι ενισχύσεις για υποδομές φυσικού αερίου απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης μόνον όταν η εκάστοτε υποδομή προορίζεται αποκλειστικά για τη χρήση υδρογόνου και/ή ανανεώσιμων αερίων ή χρησιμοποιείται για τη μεταφορά υδρογόνου και ανανεώσιμων αερίων σε ποσοστό άνω του 50 %.

5. Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι συνολικές επενδυτικές δαπάνες.

6. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να ανέρχεται έως το 100 % του κενού χρηματοδότησης. Η ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο για την υλοποίηση του ενισχυόμενου σχεδίου ή δραστηριότητας. Ο όρος αυτός πληρούται εάν η ενίσχυση αντιστοιχεί στο κενό χρηματοδότησης όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 118). Δεν απαιτείται λεπτομερής αξιολόγηση του καθαρού πρόσθετου κόστους εάν τα ποσά της ενίσχυσης καθορίζονται μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, διότι η διαδικασία αυτή παρέχει αξιόπιστη εκτίμηση της ελάχιστης ενίσχυσης που απαιτείται από τους δυνητικούς δικαιούχους.

*Άρθρο 49***Ενισχύσεις για μελέτες και συμβουλευτικές υπηρεσίες σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος και ενέργειας**

1. Οι ενισχύσεις για μελέτες και συμβουλευτικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των ενεργειακών ελέγχων, που συνδέονται άμεσα με τις επενδύσεις που είναι επιλέξιμες για ενίσχυση βάσει του παρόντος τμήματος συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

▼ **M6**

2. Όταν το σύνολο της μελέτης ή της συμβουλευτικής υπηρεσίας αφορά επενδύσεις που είναι επιλέξιμες για ενίσχυση βάσει του παρόντος τμήματος, επιλέξιμες δαπάνες είναι οι δαπάνες της μελέτης ή της συμβουλευτικής υπηρεσίας. Όταν μέρος μόνο της μελέτης ή της συμβουλευτικής υπηρεσίας αφορά επενδύσεις που είναι επιλέξιμες για ενίσχυση βάσει του παρόντος τμήματος, επιλέξιμες δαπάνες είναι οι δαπάνες του μέρους της μελέτης ή της συμβουλευτικής υπηρεσίας που σχετίζονται με τις εν λόγω επενδύσεις.

2α. Η ενίσχυση χορηγείται ανεξαρτήτως του αν, σε συνέχεια των συμπερασμάτων της μελέτης ή της συμβουλευτικής υπηρεσίας, υπάρξει επένδυση επιλέξιμη για ενίσχυση βάσει του παρόντος τμήματος.

3. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 60 % των επιλέξιμων δαπανών.

4. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξάνεται κατά 20 εκατοστιαίες μονάδες για τις μελέτες που εκπονούνται ή τις συμβουλευτικές υπηρεσίες που παρέχονται για λογαριασμό μικρών επιχειρήσεων και κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες για τις μελέτες που εκπονούνται ή τις συμβουλευτικές υπηρεσίες που παρέχονται για λογαριασμό μεσαίων επιχειρήσεων.

5. Δεν χορηγούνται ενισχύσεις για ενεργειακούς ελέγχους που διενεργούνται για σκοπούς συμμόρφωσης με την οδηγία 2012/27/ΕΕ, εκτός εάν ο ενεργειακός έλεγχος πραγματοποιείται επιπλέον του υποχρεωτικού ενεργειακού ελέγχου που προβλέπεται στην εν λόγω οδηγία.

▼ **B***ΤΜΗΜΑ 8***Ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από ορισμένες θεομηνίες***Άρθρο 50***Καθεστώα ενισχύσεων για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από ορισμένες θεομηνίες**

1. Τα καθεστάα ενισχύσεων που αποβλέπουν στην επανόρθωση των ζημιών που προκαλούνται από σεισμούς, χιονοστιβάδες, κατολισθήσεις, πλημμύρες, ανεμοστρόβιλους, τυφώνες, ηφαιστειακές εκρήξεις και ανεξέλεγκτες πυρκαγιές από φυσικά αίτια συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 2 στοιχείο β) της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Οι ενισχύσεις χορηγούνται υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) οι αρμόδιες δημόσιες αρχές ενός κράτους μέλους έχουν αναγνωρίσει επίσημα τον χαρακτήρα του γεγονότος ως θεομηνίας και

β) υπάρχει άμεσος αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της θεομηνίας και των ζημιών που υπέστη η πληττόμενη επιχείρηση.

3. Τα καθεστάα ενισχύσεων που αφορούν συγκεκριμένη θεομηνία θεσπίζονται εντός τριών ετών από την επέλευση του γεγονότος. Οι ενισχύσεις που εμπίπτουν στα καθεστάα αυτά χορηγούνται εντός τεσσάρων ετών από την επέλευση του γεγονότος.

4. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που προκύπτουν από τη ζημία που προκλήθηκε ως άμεση συνέπεια της θεομηνίας, όπως εκτιμήθηκαν από ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα, αναγνωρισμένο από την αρμόδια εθνική αρχή ή από ασφαλιστική επιχείρηση. Μεταξύ των ζημιών μπορεί να περιλαμβάνονται υλικές ζημιές στοιχείων ενεργητικού, όπως κτιρίων,

▼ B

εξοπλισμού, μηχανημάτων ή αποθεμάτων, και απώλεια εισοδήματος λόγω της πλήρους ή μερικής αναστολής της δραστηριότητας για μέγιστη περίοδο έξι μηνών από τη στιγμή που εκδηλώθηκε η θεομηνία. Ο υπολογισμός της υλικής ζημίας βασίζεται στο κόστος αποκατάστασης ή στην οικονομική αξία των πληγέντων στοιχείων ενεργητικού πριν από τη θεομηνία. Δεν υπερβαίνει το κόστος αποκατάστασης ή τη μείωση της πραγματικής εμπορικής αξίας λόγω της θεομηνίας, δηλαδή τη διαφορά μεταξύ της αξίας του περιουσιακού στοιχείου αμέσως πριν και αμέσως μετά τη θεομηνία. Η απώλεια εισοδήματος υπολογίζεται με βάση τα οικονομικά στοιχεία της πληγείσας επιχείρησης (κέρδη προ τόκων και φόρων — ΕΒΙΤ, κόστος απόσβεσης και κόστος εργασίας που συνδέονται αποκλειστικά με την επιχειρηματική εγκατάσταση που επλήγη από τη θεομηνία), συγκρίνοντας τα οικονομικά στοιχεία για τους έξι μήνες μετά την επέλευση της θεομηνίας με τον μέσο όρο τριών ετών που επιλέγονται μεταξύ των πέντε τελευταίων ετών πριν από την επέλευση της θεομηνίας (εξαιρώντας τα δύο έτη με το καλύτερο και το χειρότερο οικονομικό αποτέλεσμα), υπολογίζεται δε για την ίδια εξαμήνη περίοδο του έτους. Η ζημία υπολογίζεται σε επίπεδο κάθε δικαιούχου.

5. Η ενίσχυση και τυχόν άλλες πληρωμές που λαμβάνονται για την αποκατάσταση των ζημιών, συμπεριλαμβανομένων των πληρωμών στο πλαίσιο ασφαλιστηρίων συμβολαίων, δεν υπερβαίνουν το 100 % των επιλέξιμων δαπανών.

*ΤΜΗΜΑ 9****Ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα για μεταφορά κατοίκων απομακρυσμένων περιοχών****Άρθρο 51****Ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα για μεταφορά κατοίκων απομακρυσμένων περιοχών***

1. Οι ενισχύσεις για αεροπορικές και θαλάσσιες μεταφορές επιβατών συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 2 στοιχείο α) της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Ολόκληρη η ενίσχυση πρέπει να αποβαίνει προς όφελος των τελικών καταναλωτών που έχουν τη συνήθη κατοικία τους σε απομακρυσμένες περιοχές.

3. Οι ενισχύσεις χορηγούνται για τη μεταφορά επιβατών σε δρομολόγια που συνδέουν έναν αερολιμένα ή λιμένα απομακρυσμένης περιοχής με άλλον αερολιμένα ή λιμένα εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου.

4. Οι ενισχύσεις χορηγούνται χωρίς διάκριση όσον αφορά την ταυτότητα του μεταφορέα ή τον τύπο των παρεχόμενων υπηρεσιών και χωρίς περιορισμό όσον αφορά την ακριβή διαδρομή προς ή από την απομακρυσμένη περιοχή.

5. Επιλέξιμες δαπάνες είναι η τιμή εισιτηρίου μετ' επιστροφής από ή προς την απομακρυσμένη περιοχή, καθώς και όλοι οι φόροι και τα τέλη με τα οποία ο μεταφορέας επιβαρύνει τον καταναλωτή.

6. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 100 % των επιλέξιμων δαπανών.

▼ **B**

ΤΜΗΜΑ 10

Ενισχύσεις για υποδομές ευρυζωνικών δικτύων▼ **M6**

Άρθρο 52

Ενισχύσεις για σταθερά ευρυζωνικά δίκτυα

1. Οι ενισχύσεις για την ανάπτυξη σταθερών ευρυζωνικών δικτύων συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Επιλέξιμες δαπάνες είναι το σύνολο των δαπανών για την κατασκευή, διαχείριση και λειτουργία σταθερού ευρυζωνικού δικτύου. Το μέγιστο ποσό ενίσχυσης για ένα έργο καθορίζεται βάσει ανταγωνιστικής διαδικασίας επιλογής, όπως ορίζεται στην παράγραφο 6 στοιχείο α). Όταν πραγματοποιείται επένδυση σύμφωνα με την παράγραφο 6 στοιχείο β) χωρίς ανταγωνιστική διαδικασία επιλογής, το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του συνήθους κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης. Το κέρδος εκμετάλλευσης αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες εκ των προτέρων, βάσει εύλογων προβλέψεων, και επαληθεύεται εκ των υστέρων μέσω μηχανισμού ανάκτησης. Η εύλογη πρόβλεψη του μέτρου απαιτεί να λαμβάνονται υπόψη όλες οι δαπάνες και όλα τα έσοδα που αναμένεται να προκύψουν κατά τη διάρκεια της οικονομικής ζωής της επένδυσης.

3. Τα ακόλουθα εναλλακτικά είδη επενδύσεων είναι επιλέξιμα:

α) ανάπτυξη σταθερού ευρυζωνικού δικτύου για τη σύνδεση νοικοκυριών και κοινωνικοοικονομικών κινητήριων μοχλών σε περιοχές όπου δεν υπάρχει δίκτυο που να παρέχει ταχύτητα καταφόρτωσης τουλάχιστον 100 Mbps σε συνθήκες αιχμής (κατώτατη ταχύτητα) ούτε έχει προγραμματιστεί, βάσει αξιόπιστων στοιχείων, η ανάπτυξη τέτοιου δικτύου εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα. Τούτο επαληθεύεται με χαρτογράφηση και δημόσια διαβούλευση, σύμφωνα με την παράγραφο 4·

β) ανάπτυξη σταθερού ευρυζωνικού δικτύου για τη σύνδεση κοινωνικοοικονομικών κινητήριων δυνάμεων σε περιοχές όπου υπάρχει μόνο ένα δίκτυο που παρέχει ταχύτητα καταφόρτωσης τουλάχιστον 100 Mbps αλλά κάτω των 300 Mbps σε συνθήκες αιχμής (κατώτατη ταχύτητα) ή έχει προγραμματιστεί, βάσει αξιόπιστων στοιχείων, η ανάπτυξη μόνο ενός τέτοιου δικτύου εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα. Τούτο επαληθεύεται με χαρτογράφηση και δημόσια διαβούλευση, σύμφωνα με την παράγραφο 5.

4. Περιοχές στις οποίες υπάρχει τουλάχιστον ένα δίκτυο που μπορεί να αναβαθμιστεί ώστε να παρέχει ταχύτητα καταφόρτωσης τουλάχιστον 1 Gbps σε συνθήκες αιχμής δεν είναι επιλέξιμες για παρεμβάσεις βάσει της παραγράφου 3 στοιχεία α) και β). Ένα δίκτυο θεωρείται ότι μπορεί να αναβαθμιστεί ώστε να παρέχει ταχύτητα καταφόρτωσης τουλάχιστον 1 Gbps σε συνθήκες αιχμής εάν μπορεί να παράσχει την ταχύτητα αυτή με οριακή επένδυση, όπως αναβάθμιση ενεργού εξοπλισμού, χωρίς σημαντικές επενδύσεις σε ευρυζωνικές υποδομές.

5. Η χαρτογράφηση και η δημόσια διαβούλευση για τους σκοπούς της παραγράφου 3 πληρούν σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η χαρτογράφηση προσδιορίζει τις γεωγραφικές περιοχές-στόχους που προβλέπεται να καλυφθούν από την κρατική παρέμβαση και λαμβάνει υπόψη όλα τα υφιστάμενα σταθερά ευρυζωνικά δίκτυα. Η χαρτογράφηση πραγματοποιείται:

▼ **M6**

- i) για σταθερά ενσύρματα δίκτυα, σε επίπεδο διεύθυνσης βάσει των εξυπηρετούμενων εγκαταστάσεων·
- ii) για δίκτυα σταθερής ασύρματης πρόσβασης, σε επίπεδο διεύθυνσης βάσει των εξυπηρετούμενων εγκαταστάσεων ή με βάση το μέγιστο εύρος 100x100 μέτρων.

Όταν η ανάπτυξη δικτύου περιλαμβάνει συγχρόνως την ανάπτυξη δικτύου πρόσβασης και περιορισμένη ανάπτυξη του απαραίτητου βοηθητικού δικτύου οπισθόζευξης για να καταστεί δυνατή η λειτουργία του δικτύου πρόσβασης, δεν απαιτείται χωριστή χαρτογράφηση των δικτύων οπισθόζευξης.

Όλα τα στοιχεία της μεθοδολογίας και τα υποκείμενα τεχνικά κριτήρια που χρησιμοποιούνται για τη χαρτογράφηση των περιοχών-στόχων πρέπει να δημοσιοποιούνται. Η χαρτογράφηση επαληθεύεται πάντοτε μέσω δημόσιας διαβούλευσης·

- β) η δημόσια διαβούλευση διενεργείται από την αρμόδια δημόσια αρχή μέσω δημοσίευσης των κύριων χαρακτηριστικών της σχεδιαζόμενης κρατικής παρέμβασης και του καταλόγου των γεωγραφικών περιοχών-στόχων που προσδιορίζονται με τη διαδικασία χαρτογράφησης, σύμφωνα με το στοιχείο α). Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να διατίθενται σε δικτυακό τόπο προσβάσιμο στο κοινό σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης καλούνται τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τη σχεδιαζόμενη κρατική παρέμβαση καθώς και τεκμηριωμένες πληροφορίες, σύμφωνα με το στοιχείο α), αναφορικά με τα δίκτυα που παρέχουν τις κατώτατες ταχύτητες που καθορίζονται στην παράγραφο 3 είτε αυτά υφίστανται, είτε έχουν προγραμματιστεί, βάσει αξιόπιστων στοιχείων, να αναπτυχθούν στην περιοχή-στόχο εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα. Η δημόσια διαβούλευση διαρκεί τουλάχιστον 30 ημέρες.

6. Η παρέμβαση επιφέρει σημαντική βελτίωση (ουσιαστική αλλαγή) σε σύγκριση με τα δίκτυα που υπάρχουν ή έχουν προγραμματιστεί βάσει αξιόπιστων στοιχείων, να αναπτυχθούν εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα, όπως διαπιστώνεται μέσω χαρτογράφησης και δημόσιας διαβούλευσης διενεργούμενης σύμφωνα με την παράγραφο 5. Οποιαδήποτε προγραμματιζόμενα, βάσει αξιόπιστων στοιχείων, δίκτυα λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση της ουσιαστικής αλλαγής μόνο εάν παρέχουν, από μόνα τους, επιδόσεις παρόμοιες με εκείνες του χρηματοδοτούμενου με κρατικούς πόρους δικτύου που σχεδιάζεται στις περιοχές-στόχους εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα. Ουσιαστική αλλαγή υφίσταται εάν, ως αποτέλεσμα της επιδοτούμενης παρέμβασης, πραγματοποιείται σημαντική νέα επένδυση στο ευρυζωνικό δίκτυο και το επιδοτούμενο δίκτυο προσφέρει σημαντικές νέες δυνατότητες στην αγορά από πλευράς διαθεσιμότητας, χωρητικότητας, ταχυτήτων και ανταγωνισμού όσον αφορά τις ευρυζωνικές υπηρεσίες σε σύγκριση με τα υφιστάμενα ή τα προγραμματιζόμενα, βάσει αξιόπιστων στοιχείων, δίκτυα. Η παρέμβαση περιλαμβάνει επενδύσεις άνω του 70 % σε ευρυζωνικές υποδομές. Σε κάθε περίπτωση, μια επιλέξιμη παρέμβαση, όπως ορίζεται στην παράγραφο 3, πρέπει να επιφέρει τουλάχιστον τις ακόλουθες βελτιώσεις:

- α) για παρεμβάσεις βάσει της παραγράφου 3 στοιχείο α), το χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο πρέπει τουλάχιστον να τριπλασιάζει την ταχύτητα καταφόρτωσης σε σύγκριση με τα υφιστάμενα δίκτυα (ταχύτητα-στόχος)·
- β) για παρεμβάσεις βάσει της παραγράφου 3 στοιχείο β), το χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο πρέπει τουλάχιστον να τριπλασιάζει την ταχύτητα καταφόρτωσης σε σύγκριση με τα υφιστάμενα δίκτυα και να παρέχει ταχύτητα καταφόρτωσης τουλάχιστον 1 Gbps σε συνθήκες αιχμής (ταχύτητα-στόχος).

▼ M6

7. Οι ενισχύσεις χορηγούνται όπως ορίζεται ακολούθως:
- α) οι ενισχύσεις χορηγούνται βάσει ανοικτής, διαφανούς και άνευ διακρίσεων ανταγωνιστικής διαδικασίας επιλογής σύμφωνα με τις αρχές των κανόνων σύναψης δημοσίων συμβάσεων και τηρουμένης της αρχής της τεχνολογικής ουδετερότητας, με βάση την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά·
 - β) όταν οι ενισχύσεις χορηγούνται χωρίς ανταγωνιστική διαδικασία επιλογής σε δημόσια αρχή για την ανάπτυξη και διαχείριση, είτε απευθείας είτε μέσω εσωτερικής οντότητας, σταθερού ευρυζωνικού δικτύου, η δημόσια αρχή ή η εσωτερική οντότητα, ανάλογα με την περίπτωση, παρέχει μόνο υπηρεσίες χονδρικής με χρήση του επιδοτούμενου δικτύου. Κάθε παραχώρηση ή άλλη ανάθεση σε τρίτο μέρος της κατασκευής ή της λειτουργίας του δικτύου διενεργείται μέσω ανοικτής, διαφανούς και άνευ διακρίσεων ανταγωνιστικής διαδικασίας επιλογής σύμφωνα με τις αρχές των κανόνων σύναψης δημοσίων συμβάσεων και τηρουμένης της αρχής της τεχνολογικής ουδετερότητας, με βάση την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.
8. Το επιδοτούμενο δίκτυο παρέχει χονδρική πρόσβαση, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 139), με δίκαιους όρους και άνευ διακρίσεων. Κατά παρέκκλιση, οι παρεμβάσεις που είναι επιλέξιμες βάσει της παραγράφου 3 στοιχείο α) μπορούν να προσφέρουν εικονική αποδεσμοποίηση αντί υλικής αποδεσμοποίησης εάν το προϊόν εικονικής πρόσβασης μέσω αποδεσμοποίησης έχει εγκριθεί εκ των προτέρων από την εθνική ρυθμιστική αρχή ή άλλη αρμόδια αρχή. Η ενεργητική χονδρική πρόσβαση παρέχεται επί δέκα τουλάχιστον έτη από την έναρξη λειτουργίας του δικτύου και η χονδρική πρόσβαση στην ευρυζωνική υποδομή παρέχεται για τη διάρκεια ζωής των σχετικών στοιχείων. Η πρόσβαση που βασίζεται στην εικονική αποδεσμοποίηση πρέπει να παρέχεται για χρονικό διάστημα ίσο με τη διάρκεια ζωής της υποδομής για την οποία η εικονική αποδεσμοποίηση αποτελεί υποκατάστατο. Οι ίδιοι όροι πρόσβασης ισχύουν για το σύνολο του δικτύου, συμπεριλαμβανομένων των τμημάτων του δικτύου στα οποία έχουν χρησιμοποιηθεί υφιστάμενες υποδομές. Οι υποχρεώσεις πρόσβασης επιβάλλονται ανεξάρτητα από κάθε αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος, της διαχείρισης ή της λειτουργίας του δικτύου. Το δίκτυο παρέχει πρόσβαση σε τουλάχιστον τρεις αιτούντες πρόσβαση και καθιστά διαθέσιμο τουλάχιστον το 50 % της χωρητικότητας στους αιτούντες πρόσβαση. Προκειμένου να καθίσταται αποτελεσματική η χονδρική πρόσβαση και να δίδεται η δυνατότητα στους αιτούντες πρόσβαση να παρέχουν υπηρεσίες, παρέχεται επίσης χονδρική πρόσβαση σε τμήματα του δικτύου που δεν έχουν χρηματοδοτηθεί από το κράτος ή που ενδέχεται να μην έχουν αναπτυχθεί από τον δικαιούχο της ενίσχυσης, για παράδειγμα με τη χορήγηση πρόσβασης σε ενεργό εξοπλισμό ακόμη και αν χρηματοδοτούνται μόνο ευρυζωνικές υποδομές.
9. Η τιμή χονδρικής πρόσβασης βασίζεται σε έναν από τους ακόλουθους δείκτες αναφοράς και αρχές τιμολόγησης:
- α) τις μέσες δημοσιευμένες τιμές χονδρικής που ισχύουν σε άλλες συγκρίσιμες και πιο ανταγωνιστικές περιοχές του κράτους μέλους·
 - β) τις ρυθμιζόμενες τιμές που έχουν ήδη καθοριστεί ή εγκριθεί από την εθνική ρυθμιστική αρχή για τις οικείες αγορές και υπηρεσίες· ή
 - γ) την κοστοστρέφεια ή μέθοδο που έχει θεσπιστεί βάσει του τομειακού κανονιστικού πλαισίου.

Χωρίς να θίγονται οι αρμοδιότητες που διαθέτει η εθνική ρυθμιστική αρχή δυνάμει του κανονιστικού πλαισίου, ζητείται η γνώμη της εθνικής ρυθμιστικής αρχής σχετικά με τα προϊόντα χονδρικής πρόσβασης, τους όρους και τις προϋποθέσεις πρόσβασης, συμπεριλαμβανομένων των τιμών, και σχετικά με τις διαφορές που σχετίζονται με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

▼ **M6**

10. Τα κράτη μέλη θέτουν σε εφαρμογή μηχανισμό παρακολούθησης και ανάκτησης, αν το ποσό της ενίσχυσης που χορηγείται για το έργο υπερβαίνει τα 10 εκατ. EUR.

11. Για να διασφαλίζεται ότι η ενίσχυση παραμένει αναλογική και δεν επιφέρει υπεραντιστάθμιση ή διεπιδότηση μη ενισχυόμενων δραστηριοτήτων, ο δικαιούχος της ενίσχυσης διασφαλίζει λογιστικό διαχωρισμό μεταξύ των κεφαλαίων που χρησιμοποιούνται για την ανάπτυξη και τη λειτουργία του χρηματοδοτούμενου με κρατικούς πόρους δικτύου και των άλλων κεφαλαίων που έχει στη διάθεσή του.

*Άρθρο 52a***Ενισχύσεις για δίκτυα κινητής τηλεφωνίας 4G και 5G**

1. Οι ενισχύσεις για την ανάπτυξη δικτύων κινητής τηλεφωνίας 4G και 5G συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Επιλέξιμες δαπάνες είναι το σύνολο των δαπανών για την κατασκευή, διαχείριση και λειτουργία των παθητικών και ενεργητικών στοιχείων δικτύου κινητής τηλεφωνίας. Το μέγιστο ποσό ενίσχυσης για ένα έργο καθορίζεται βάσει ανταγωνιστικής διαδικασίας επιλογής, όπως ορίζεται στην παράγραφο 7 στοιχείο α). Όταν πραγματοποιείται επένδυση σύμφωνα με την παράγραφο 7 στοιχείο β) χωρίς ανταγωνιστική διαδικασία επιλογής, το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του συνήθους κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης. Το κέρδος εκμετάλλευσης αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες εκ των προτέρων, βάσει εύλογων προβλέψεων, και επαληθεύεται εκ των υστέρων μέσω μηχανισμού ανάκτησης. Η εύλογη πρόβλεψη του μέτρου απαιτεί να λαμβάνονται υπόψη όλες οι δαπάνες και όλα τα έσοδα που αναμένεται να προκύψουν κατά τη διάρκεια της οικονομικής ζωής της επένδυσης.

3. Η ανάπτυξη δικτύων κινητής τηλεφωνίας 5G πραγματοποιείται σε περιοχές όπου δεν υπάρχουν δίκτυα κινητής τηλεφωνίας 4G ή 5G ούτε έχει προγραμματιστεί, βάσει αξιόπιστων στοιχείων, να αναπτυχθούν τέτοια δίκτυα εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα. Η ανάπτυξη δικτύων κινητής τηλεφωνίας 4G πραγματοποιείται σε περιοχές όπου δεν υπάρχουν δίκτυα κινητής τηλεφωνίας 3G, 4G ή 5G ούτε έχει προγραμματιστεί, βάσει αξιόπιστων στοιχείων, να αναπτυχθούν τέτοια δίκτυα εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα. Οι απαιτήσεις αυτές επαληθεύονται με χαρτογράφηση και δημόσια διαβούλευση, σύμφωνα με την παράγραφο 4.

4. Η χαρτογράφηση και η δημόσια διαβούλευση για τους σκοπούς της παραγράφου 3 πληρούν σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η χαρτογράφηση προσδιορίζει με σαφήνεια τις γεωγραφικές περιοχές-στόχους που προβλέπεται να καλυφθούν από την κρατική παρέμβαση και λαμβάνει υπόψη όλα τα υφιστάμενα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας. Η χαρτογράφηση πραγματοποιείται με βάση το μέγιστο εύρος 100x100 μέτρων. Όλα τα στοιχεία της μεθοδολογίας και τα υποκείμενα τεχνικά κριτήρια που χρησιμοποιούνται για τη χαρτογράφηση των περιοχών-στόχων πρέπει να δημοσιοποιούνται. Η χαρτογράφηση επαληθεύεται πάντοτε μέσω δημόσιας διαβούλευσης·

Όταν η ανάπτυξη δικτύου περιλαμβάνει συγχρόνως την ανάπτυξη δικτύου πρόσβασης και περιορισμένη ανάπτυξη του απαραίτητου βοηθητικού δικτύου οπισθόζευξης για να καταστεί δυνατή η λειτουργία του δικτύου πρόσβασης, δεν απαιτείται χωριστή χαρτογράφηση των δικτύων οπισθόζευξης·

▼ M6

β) η δημόσια διαβούλευση διενεργείται από την αρμόδια δημόσια αρχή μέσω δημοσίευσης των κύριων χαρακτηριστικών της σχεδιαζόμενης κρατικής παρέμβασης και του καταλόγου των γεωγραφικών περιοχών-στόχων που προσδιορίζονται με τη διαδικασία χαρτογράφησης, σύμφωνα με το στοιχείο α). Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να διατίθενται σε δικτυακό τόπο προσβάσιμο στο κοινό σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης καλούνται τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τη σχεδιαζόμενη κρατική παρέμβαση καθώς και τεκμηριωμένες πληροφορίες, σύμφωνα με το στοιχείο α), αναφορικά με τα δίκτυα τους κινητής τηλεφωνίας που έχουν τα χαρακτηριστικά που καθορίζονται στην παράγραφο 3 είτε αυτά υφίστανται, είτε έχουν προγραμματιστεί, βάσει αξιόπιστων στοιχείων, να αναπτυχθούν στην περιοχή-στόχο εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα. Η δημόσια διαβούλευση διαρκεί τουλάχιστον 30 ημέρες.

5. Η ενισχυόμενη υποδομή δεν λαμβάνεται υπόψη για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων κάλυψης των φορέων εκμετάλλευσης δικτύων κινητής τηλεφωνίας, οι οποίες απορρέουν από τους όρους που συνδέονται με τα δικαιώματα χρήσης του ραδιοφάσματος 4G και 5G.

6. Η παρέμβαση επιφέρει σημαντική βελτίωση (ριζική αλλαγή) σε σύγκριση με τα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας που υπάρχουν ή έχουν προγραμματιστεί βάσει αξιόπιστων στοιχείων, να αναπτυχθούν εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα, όπως διαπιστώνεται μέσω χαρτογράφησης και δημόσιας διαβούλευσης διενεργούμενης σύμφωνα με την παράγραφο 4. Οποιαδήποτε προγραμματιζόμενα, βάσει αξιόπιστων στοιχείων, δίκτυα λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση της ουσιαστικής αλλαγής μόνο εάν παρέχουν, από μόνα τους, επιδόσεις παρόμοιες με εκείνες του χρηματοδοτούμενου με κρατικούς πόρους δικτύου που σχεδιάζεται στις περιοχές-στόχους εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα. Ουσιαστική αλλαγή υφίσταται εάν, ως αποτέλεσμα της επιδοτούμενης παρέμβασης, πραγματοποιείται σημαντική νέα επένδυση στο δίκτυο κινητής τηλεφωνίας και το επιδοτούμενο δίκτυο προσφέρει σημαντικές νέες δυνατότητες στην αγορά από πλευράς διαθεσιμότητας, χωρητικότητας, ταχυτήτων και ανταγωνισμού όσον αφορά τις υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας σε σύγκριση με τα υφιστάμενα ή τα προγραμματιζόμενα, βάσει αξιόπιστων στοιχείων, δίκτυα. Η παρέμβαση περιλαμβάνει επένδυση άνω του 50 % σε ευρυζωνικές υποδομές.

7. Οι ενισχύσεις χορηγούνται όπως ορίζεται ακολούθως:

α) οι ενισχύσεις χορηγούνται βάσει ανοικτής, διαφανούς και άνευ διακρίσεων ανταγωνιστικής διαδικασίας επιλογής σύμφωνα με τις αρχές των κανόνων σύναψης δημοσίων συμβάσεων και τηρουμένης της αρχής της τεχνολογικής ουδετερότητας, με βάση την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά:

β) όταν η ενίσχυση χορηγείται χωρίς ανταγωνιστική διαδικασία επιλογής σε δημόσια αρχή για την ανάπτυξη και διαχείριση, είτε απευθείας είτε μέσω εσωτερικής οντότητας, ενός δικτύου κινητής τηλεφωνίας, η δημόσια αρχή ή η εσωτερική οντότητα, ανάλογα με την περίπτωση, παρέχει μόνο υπηρεσίες χονδρικής με χρήση του επιδοτούμενου δικτύου. Κάθε παραχώρηση ή άλλη ανάθεση σε τρίτο μέρος της κατασκευής ή της λειτουργίας του δικτύου διενεργείται μέσω ανοικτής, διαφανούς και άνευ διακρίσεων ανταγωνιστικής διαδικασίας επιλογής σύμφωνα με τις αρχές των κανόνων σύναψης δημοσίων συμβάσεων και τηρουμένης της αρχής της τεχνολογικής ουδετερότητας, με βάση την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

8. Η λειτουργία του επιδοτούμενου δικτύου παρέχει χονδρική πρόσβαση, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 139), με δίκαιους όρους και άνευ διακρίσεων. Η ενεργητική χονδρική πρόσβαση παρέχεται επί δέκα τουλάχιστον έτη από την έναρξη λειτουργίας του δικτύου και η χονδρική πρόσβαση στην ευρυζωνική υποδομή παρέχεται για τη διάρκεια

▼ **M6**

ζωής των σχετικών στοιχείων. Οι ίδιοι όροι πρόσβασης ισχύουν για το σύνολο του δικτύου, συμπεριλαμβανομένων των τμημάτων του εν λόγω δικτύου στα οποία έχουν χρησιμοποιηθεί υφιστάμενες υποδομές. Οι υποχρεώσεις πρόσβασης επιβάλλονται ανεξάρτητα από κάθε αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος, της διαχείρισης ή της λειτουργίας του δικτύου. Προκειμένου να καθίσταται αποτελεσματική η χονδρική πρόσβαση και να δίδεται η δυνατότητα στους αιτούντες πρόσβαση να παρέχουν υπηρεσίες, παρέχεται επίσης χονδρική πρόσβαση σε τμήματα του δικτύου που δεν έχουν χρηματοδοτηθεί από το κράτος ή που ενδέχεται να μην έχουν αναπτυχθεί από τον δικαιούχο της ενίσχυσης, για παράδειγμα με τη χορήγηση πρόσβασης σε ενεργό εξοπλισμό ακόμη και αν χρηματοδοτούνται μόνο ευρυζωνικές υποδομές.

9. Η τιμή χονδρικής πρόσβασης βασίζεται σε έναν από τους ακόλουθους δείκτες αναφοράς και αρχές τιμολόγησης:

- α) τις μέσες δημοσιευμένες τιμές χονδρικής που ισχύουν σε άλλες συγκρίσιμες και πιο ανταγωνιστικές περιοχές του κράτους·
- β) τις ρυθμιζόμενες τιμές που έχουν ήδη καθοριστεί ή εγκριθεί από την εθνική ρυθμιστική αρχή για τις οικείες αγορές και υπηρεσίες·
- γ) την κοστοστρέφεια ή μέθοδο που έχει θεσπιστεί βάσει του τομειακού κανονιστικού πλαισίου.

Χωρίς να θίγονται οι αρμοδιότητες που διαθέτει η εθνική ρυθμιστική αρχή δυνάμει του κανονιστικού πλαισίου, ζητείται η γνώμη της εθνικής ρυθμιστικής αρχής σχετικά με τα προϊόντα χονδρικής πρόσβασης, τους όρους και τις προϋποθέσεις πρόσβασης, συμπεριλαμβανομένων των τιμών, και σχετικά με τις διαφορές που σχετίζονται με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

10. Τα κράτη μέλη θέτουν σε εφαρμογή μηχανισμό παρακολούθησης και ανάκτησης, αν το ποσό της ενίσχυσης που χορηγείται στο έργο υπερβαίνει τα 10 εκατ. EUR.

11. Η χρήση του χρηματοδοτούμενου με κρατικούς πόρους δικτύου κινητής τηλεφωνίας 4G ή 5G για την παροχή υπηρεσιών σταθερής ασύρματης πρόσβασης επιτρέπεται μόνο σε περιοχές όπου δεν υπάρχει δίκτυο που να παρέχει ταχύτητες καταφόρτωσης τουλάχιστον 100 Mbps υπό συνθήκες αιχμής ούτε έχει προγραμματιστεί, βάσει αξιόπιστων στοιχείων, η ανάπτυξη δικτύου αυτού του είδους εντός του σχετικού χρονικού πλαισίου, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:

- α) η διαδικασία χαρτογράφησης και δημόσιας διαβούλευσης λαμβάνει υπόψη τα σταθερά ευρυζωνικά δίκτυα που υπάρχουν ή που έχουν, βάσει αξιόπιστων στοιχείων, προγραμματιστεί να αναπτυχθούν, σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 5·
- β) το υποστηριζόμενο δίκτυο σταθερής ασύρματης πρόσβασης 4G ή 5G τριπλασιάζει τουλάχιστον την ταχύτητα καταφόρτωσης σε σύγκριση με τα υφιστάμενα ή προγραμματιζόμενα, βάσει αξιόπιστων στοιχείων, δίκτυα (ταχύτητα-στόχος), σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 5.

12. Για να διασφαλίζεται ότι η ενίσχυση παραμένει αναλογική και δεν επιφέρει υπεραντιστάθμιση ή διεπιδότηση μη ενισχυόμενων δραστηριοτήτων, ο δικαιούχος της ενίσχυσης διασφαλίζει λογιστικό διαχωρισμό μεταξύ των κεφαλαίων που χρησιμοποιούνται για την ανάπτυξη και τη λειτουργία του χρηματοδοτούμενου με κρατικούς πόρους δικτύου και των άλλων κεφαλαίων που έχει στη διάθεσή του.

▼ **M4***Άρθρο 52β***Ενισχύσεις για έργα κοινού ενδιαφέροντος στον τομέα των διευρωπαϊκών υποδομών ψηφιακής συνδεσιμότητας**

1. Οι ενισχύσεις για έργα κοινού ενδιαφέροντος στον τομέα των διευρωπαϊκών υποδομών ψηφιακής συνδεσιμότητας που χρηματοδοτούνται βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1153 ή έργων που έχουν λάβει σήμα ποιότητας «Σφραγίδα Αριστείας» σύμφωνα με τον ίδιο κανονισμό συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Τα έργα πληρούν τις σωρευτικές γενικές προϋποθέσεις συμβατότητας που προβλέπονται στην παράγραφο 3. Επιπλέον, εμπίπτουν σε μία από τις κατηγορίες επιλέξιμων έργων που ορίζονται στην παράγραφο 4 και πληρούν όλες τις ειδικές προϋποθέσεις συμβατότητας για τη σχετική κατηγορία που ορίζεται στην εν λόγω παράγραφο. Μόνο τα έργα που αφορούν αποκλειστικά τα στοιχεία και τις οντότητες που ορίζονται σε κάθε σχετική κατηγορία της παραγράφου 4 εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της απαλλαγής που προβλέπεται στην παράγραφο 1.

3. Οι γενικές σωρευτικές προϋποθέσεις συμβατότητας είναι οι ακόλουθες:

- α) η οικονομική συμμετοχή του δικαιούχου πρέπει να ανέρχεται σε τουλάχιστον 25 % των επιλέξιμων δαπανών, μέσω ιδίων πόρων ή μέσω εξωτερικής χρηματοδότησης που δεν περιέχει στοιχεία δημόσιας χρηματοδοτικής στήριξης. Όταν η συμμετοχή του δικαιούχου κατά 25 % παρέχεται με εξωτερική χρηματοδότηση μέσω επενδυτικής πλατφόρμας που συνδυάζει διαφορετικές πηγές χρηματοδότησης, η προϋπόθεση ότι η εξωτερική χρηματοδότηση δεν πρέπει να περιέχει στοιχεία δημόσιας χρηματοδοτικής στήριξης που προβλέπεται στην προηγούμενη περίοδο αντικαθίσταται από την απαίτηση παρουσίας στην πλατφόρμα τουλάχιστον 30 % ιδιωτικών επενδύσεων·
- β) μόνον οι δαπάνες που είναι επιλέξιμες επενδυτικές δαπάνες βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1153 για την ανάπτυξη της υποδομής είναι επιλέξιμες για ενίσχυση·
- γ) το έργο πρέπει να επιλέγεται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1153 με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:
 - i) από ανεξάρτητο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό που διορίζεται από την Επιτροπή με βάση από κοινού συμφωνηθείσες κατευθυντήριες γραμμές για τις επενδύσεις·
 - ii) από την Επιτροπή μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών βάσει σαφών και διαφανών κριτηρίων που δεν εισάγουν διακρίσεις·
 - iii) από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες που διορίζονται από την Επιτροπή·
- δ) το έργο πρέπει να παρέχει ικανότητες συνδεσιμότητας πέραν των απαιτήσεων που σχετίζονται με οποιαδήποτε υφιστάμενες νομικές υποχρεώσεις, όπως εκείνες που συνδέονται με δικαίωμα χρήσης ραδιοφάσματος·
- ε) το έργο πρέπει να εξασφαλίζει την ανοικτή χονδρική πρόσβαση τρίτων μερών, συμπεριλαμβανομένης της αποδεσμοποίησης, με δίκαιους, εύλογους και άνευ διακρίσεων όρους, σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφοι 7 και 8 ή το άρθρο 52α παράγραφοι 8 και 9, κατά περίπτωση.

▼ M4

4. Οι κατηγορίες επιλέξιμων έργων και οι σχετικές ισχύουσες ειδικές σφραγιστικές προϋποθέσεις συμβατότητας είναι οι ακόλουθες:

α) επενδύσεις για την ανάπτυξη διασυνοριακού τμήματος διαδρόμου 5G κατά μήκος διαδρόμου μεταφοράς που προσδιορίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών, όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1315/2013 (διάδρομοι ΔΕΔ-Μ), οι οποίες πληρούν τις ακόλουθες ειδικές σφραγιστικές προϋποθέσεις:

i) το έργο αποτελείται από ένα διασυνοριακό τμήμα διαδρόμου 5G, που διασχίζει τα σύνορα μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών μελών ή διασχίζει τα σύνορα τουλάχιστον ενός κράτους μέλους και τουλάχιστον μιας χώρας του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου·

ii) το σύνολο των διασυνοριακών τμημάτων των διαδρόμων 5G που βρίσκονται σε ένα κράτος μέλος δεν αντιπροσωπεύουν πάνω από το 15 % του συνολικού μήκους των διαδρόμων 5G κατά μήκος του κεντρικού διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών στο εν λόγω κράτος μέλος οι οποίοι δεν καλύπτονται από καμία υφιστάμενη νομική υποχρέωση, όπως εκείνες που συνδέονται με δικαίωμα χρήσης ραδιοφάσματος. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, αν ένα κράτος μέλος στηρίζει την ανάπτυξη διασυνοριακών διαδρόμων 5G κατά μήκος του εκτεταμένου διευρωπαϊκού δικτύου του μεταφορών, το σύνολο των διασυνοριακών τμημάτων των διαδρόμων 5G που βρίσκονται στο εν λόγω κράτος μέλος δεν αντιπροσωπεύουν πάνω από το 15 % του συνολικού μήκους των διαδρόμων 5G κατά μήκος του εκτεταμένου διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών στο εν λόγω κράτος μέλος οι οποίοι δεν καλύπτονται από καμία υφιστάμενη νομική υποχρέωση, όπως εκείνες που συνδέονται με δικαίωμα χρήσης ραδιοφάσματος·

iii) το έργο εξασφαλίζει σημαντική νέα επένδυση στο δίκτυο κινητής τηλεφωνίας 5G η οποία είναι κατάλληλη για υπηρεσίες συνδεδεμένης και αυτοματοποιημένης κινητικότητας που υπερβαίνουν τις οριακές επενδύσεις που σχετίζονται απλώς με την αναβάθμιση των ενεργών στοιχείων του δικτύου·

iv) το έργο στηρίζει την ανάπτυξη νέων παθητικών υποδομών μόνον εφόσον δεν είναι δυνατή η επαναχρησιμοποίηση υφιστάμενων παθητικών υποδομών·

β) επενδύσεις για την ανάπτυξη διασυνοριακού τμήματος πανευρωπαϊκού δικτύου κορμού σε terabit που υποστηρίζει τους στόχους της κοινής επιχείρησης για την ευρωπαϊκή υπολογιστική υψηλών επιδόσεων, μέσω της διασύνδεσης ορισμένων υπολογιστικών εγκαταστάσεων, εγκαταστάσεων υπερυπολογιστών και υποδομών δεδομένων που πληρούν τις ακόλουθες ειδικές σφραγιστικές προϋποθέσεις:

i) το έργο αναπτύσσει ή αποκτά στοιχεία συνδεσιμότητας, για παράδειγμα, αναπαλλοτρίωτα δικαιώματα χρήσης, σκοτεινές οπτικές ίνες ή εξοπλισμό, για την κατασκευή διασυνοριακού τμήματος πανευρωπαϊκού δικτύου κορμού που υποστηρίζει τη διασύνδεση με διατεμαχική συνδεσιμότητα χωρίς περιορισμούς και με ελάχιστη ταχύτητα 1 Tbps, τουλάχιστον δύο υπολογιστικών εγκαταστάσεων, εγκαταστάσεων υπερυπολογιστικής ή υποδομών δεδομένων, οι οποίες: 1) αποτελούν οντότητες υποδοχής της κοινής επιχείρησης για την ευρωπαϊκή υπολογιστική υψηλών επιδόσεων που συστάθηκε σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1488 του Συμβουλίου⁽¹⁾, ή είναι ερευνητικές υποδομές και

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1488 του Συμβουλίου, της 28ης Σεπτεμβρίου 2018, σχετικά με τη σύσταση της κοινής επιχείρησης για την ευρωπαϊκή υπολογιστική υψηλών επιδόσεων (ΕΕ L 252 της 8.10.2018, σ. 1).

▼ M4

άλλες υποδομές υπολογιστικής και δεδομένων που υποστηρίζουν τις εμβληματικές πρωτοβουλίες και τις αποστολές στον τομέα της έρευνας που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/695 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁾ και στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 723/2009 του Συμβουλίου και συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της κοινής επιχείρησης για την ευρωπαϊκή υπολογιστική υψηλών επιδόσεων και 2) βρίσκονται τουλάχιστον σε δύο κράτη μέλη ή τουλάχιστον σε ένα κράτος μέλος και τουλάχιστον σε ένα μέλος του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας·

- ii) το έργο εξασφαλίζει σημαντική νέα επένδυση στο δίκτυο κορμού η οποία υπερβαίνει τις οριακές επενδύσεις, όπως οι επενδύσεις που σχετίζονται απλώς με αναβαθμίσεις ή αδειοδότηση λογισμικού·
 - iii) η απόκτηση στοιχείων συνδεσιμότητας πραγματοποιείται μέσω δημόσιων συμβάσεων·
 - iv) το έργο στηρίζει την ανάπτυξη νέων παθητικών υποδομών μόνον εφόσον δεν είναι δυνατή η επαναχρησιμοποίηση υφιστάμενων παθητικών υποδομών.
- γ) επενδύσεις για την ανάπτυξη διασυνοριακού τμήματος δικτύου κορμού για τη διασύνδεση υποδομών υπολογιστικού νέφους ορισμένων κοινωνικοοικονομικών κινητήριων μοχλών, οι οποίες πληρούν τις ακόλουθες ειδικές σωρευτικές προϋποθέσεις:
- i) το έργο διασυνδέει τις υποδομές υπολογιστικού νέφους κοινωνικοοικονομικών κινητήριων μοχλών που είναι δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες ή ιδιωτικές οντότητες επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού συμφέροντος ή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος κατά την έννοια του άρθρου 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης·
 - ii) το έργο συνίσταται στο διασυνοριακό τμήμα της ανάπτυξης νέων διασυνοριακών δικτύων κορμού ή στη σημαντική αναβάθμιση υφιστάμενων δικτύων, το οποίο 1) διασχίζει τα σύνορα μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών μελών, ή 2) διασχίζει τα σύνορα μεταξύ τουλάχιστον ενός κράτους μέλους και τουλάχιστον μιας χώρας του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου·
 - iii) το έργο καλύπτει τουλάχιστον δύο επιλέξιμους κοινωνικοοικονομικούς κινητήριους μοχλούς βάσει του σημείου i), καθένας εκ των οποίων δραστηριοποιείται σε διαφορετικό κράτος μέλος ή σε ένα κράτος μέλος και μία χώρα του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου·
 - iv) το έργο εξασφαλίζει σημαντική νέα επένδυση στο δίκτυο κορμού η οποία υπερβαίνει τις οριακές επενδύσεις, όπως οι επενδύσεις που σχετίζονται απλώς με αναβαθμίσεις ή αδειοδότηση λογισμικού. Το έργο είναι σε θέση να παρέχει με αξιόπιστο τρόπο συμμετρικές ταχύτητες καταφόρτωσης και αναφόρτωσης τουλάχιστον πολλαπλάσιες των 10 Gbps·
 - v) το έργο στηρίζει την ανάπτυξη νέων παθητικών υποδομών μόνον εφόσον δεν είναι δυνατή η επαναχρησιμοποίηση υφιστάμενων παθητικών υποδομών·

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/695 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη», τον καθορισμό των κανόνων συμμετοχής και διάδοσής του, και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1290/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 (ΕΕ L 170 της 12.5.2021, σ. 1).

▼ **M4**

- δ) επενδύσεις στην ανάπτυξη υποβρύχιου καλωδιακού δικτύου που πληρούν τις ακόλουθες ειδικές σωρευτικές προϋποθέσεις:
- i) το έργο αποτελείται από ένα διασυνοριακό τμήμα υποβρύχιου καλωδιακού δικτύου το οποίο 1) διασχίζει τα σύνορα μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών μελών, ή 2) διασχίζει τα σύνορα τουλάχιστον ενός κράτους μέλους και τουλάχιστον μιας χώρας του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου. Εναλλακτικά, η οντότητα που λαμβάνει την ενίσχυση εξασφαλίζει μόνο την παροχή υπηρεσιών χονδρικής και η στηριζόμενη υποδομή βελτιώνει τη συνδεσιμότητα των ευρωπαϊκών εξόχως απόκεντρων περιοχών, υπερπόντιων εδαφών ή νησιωτικών περιοχών, ακόμη και εντός ενός και μόνο κράτους μέλους·
 - ii) το έργο δεν πρέπει να αφορά διαδρομές που εξυπηρετούνται ήδη από τουλάχιστον δύο υφιστάμενες ή κατ' αξιόπιστο τρόπο προγραμματισμένες υποδομές κορμού·
 - iii) το έργο εξασφαλίζει σημαντική νέα επένδυση στο υποβρύχιο καλωδιακό δίκτυο, μέσω της εγκατάστασης ενός νέου υποβρύχιου καλωδίου ή της σύνδεσης με υφιστάμενο υποβρύχιο καλώδιο, της αντιμετώπισης των προβλημάτων πλεονασμού και της υπέρβασης των οριακών επενδύσεων. Το έργο είναι σε θέση να παρέχει με αξιόπιστο τρόπο συμμετρικές ταχύτητες καταφόρτωσης και αναφόρτωσης τουλάχιστον ενός 1 Gbps·
 - iv) το έργο στηρίζει την ανάπτυξη νέων παθητικών υποδομών μόνον εφόσον δεν είναι δυνατή η επαναχρησιμοποίηση υφιστάμενων παθητικών υποδομών.

▼ **M6***Άρθρο 52γ***Κουπόνια συνδεσιμότητας**

1. Οι ενισχύσεις υπό μορφή καθεστώτος κουπονιών συνδεσιμότητας για καταναλωτές με σκοπό τη διευκόλυνση της τηλεργασίας, της διαδικτυακής εκπαίδευσης, των υπηρεσιών κατάρτισης, ή για MME συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.
2. Η διάρκεια του καθεστώτος κουπονιών δεν υπερβαίνει τα 3 έτη. Η ισχύς των κουπονιών για τους τελικούς χρήστες δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 2 έτη.
3. Οι ακόλουθες κατηγορίες κουπονιών είναι επιλέξιμες:
 - α) κουπόνια διαθέσιμα σε καταναλωτές και MME για συνδρομή σε νέα ευρυζωνική υπηρεσία ή για αναβάθμιση της υφιστάμενης συνδρομής σε υπηρεσία που παρέχει ταχύτητες καταφόρτωσης τουλάχιστον 30 Mbps υπό συνθήκες αιχμής, υπό την προϋπόθεση ότι όλοι οι πάροχοι υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που παρέχουν ταχύτητες καταφόρτωσης τουλάχιστον 30 Mbps υπό συνθήκες αιχμής είναι επιλέξιμοι στο πλαίσιο του καθεστώτος. Τα κουπόνια δεν χορηγούνται για αλλαγή παρόχου που παρέχει τις ίδιες ταχύτητες με τις ταχύτητες που είναι ήδη διαθέσιμες στο πλαίσιο της υφιστάμενης συνδρομής ή για αναβαθμίσεις υφιστάμενης συνδρομής με ταχύτητα καταφόρτωσης τουλάχιστον 30 Mbps υπό συνθήκες αιχμής·
 - β) κουπόνια διαθέσιμα σε MME για συνδρομή σε νέα ευρυζωνική υπηρεσία ή για αναβάθμιση της υφιστάμενης συνδρομής σε υπηρεσία που παρέχει ταχύτητες καταφόρτωσης τουλάχιστον 100 Mbps υπό συνθήκες αιχμής, υπό την προϋπόθεση ότι όλοι οι πάροχοι

▼ M6

υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που παρέχουν ταχύτητες καταφόρτωσης τουλάχιστον 100 Mbps υπό συνθήκες αιχμής είναι επιλέξιμοι στο πλαίσιο του καθεστώτος. Τα κουπόνια δεν χορηγούνται για αλλαγή παρόχου που παρέχει τις ίδιες ταχύτητες με τις ταχύτητες που είναι ήδη διαθέσιμες στο πλαίσιο της υφιστάμενης συνδρομής ή για αναβαθμίσεις υφιστάμενης συνδρομής με ταχύτητα καταφόρτωσης τουλάχιστον 100 Mbps υπό συνθήκες αιχμής.

4. Τα κουπόνια καλύπτουν έως το 50 % των επιλέξιμων δαπανών. Επιλέξιμες δαπάνες είναι το μηνιαίο τέλος, το σύνηθες κόστος εγκατάστασης και ο απαραίτητος τερματικός εξοπλισμός για τη χρήση των ευρυζωνικών υπηρεσιών από τους τελικούς χρήστες με τις ταχύτητες που προσδιορίζονται στην παράγραφο 3. Οι δαπάνες για εσωτερική καλωδίωση και περιορισμένη ανάπτυξη στην ιδιοκτησία των τελικών χρηστών ή σε δημόσια περιουσία που γειτνιάζει με την ιδιοκτησία των τελικών χρηστών είναι επίσης επιλέξιμες στον βαθμό που είναι αναγκαίες και επικουρικές για την παροχή της υπηρεσίας. Το κουπόνι πληρώνεται από τις δημόσιες αρχές απευθείας στους τελικούς χρήστες ή απευθείας στον πάροχο υπηρεσιών που έχουν επιλέξει οι τελικοί χρήστες.

5. Δεν παρέχονται κουπόνια για περιοχές στις οποίες δεν υπάρχει δίκτυο που να παρέχει τις επιλέξιμες υπηρεσίες που προσδιορίζονται στην παράγραφο 3. Τα κράτη μέλη πρέπει να διεξάγουν δημόσια διαβούλευση μέσω της δημοσίευσης των κύριων χαρακτηριστικών του καθεστώτος και του καταλόγου των γεωγραφικών περιοχών-στόχων σε δικτυακό τόπο προσβάσιμο στο κοινό σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Στη δημόσια διαβούλευση καλούνται τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με το σχέδιο μέτρου καθώς και τεκμηριωμένες πληροφορίες σχετικά με τα υφιστάμενα δίκτυά τους που είναι σε θέση να παρέχουν με αξιόπιστο τρόπο την ταχύτητα που ορίζεται στην παράγραφο 3. Η δημόσια διαβούλευση διαρκεί τουλάχιστον 30 ημέρες.

6. Τα κουπόνια είναι τεχνολογικά ουδέτερα. Τα καθεστάτα εξασφαλίζουν ίση μεταχείριση όλων των πιθανών παρόχων υπηρεσιών και προσφέρουν στους τελικούς χρήστες την ευρύτερη δυνατή επιλογή παρόχων ανεξάρτητα από τις χρησιμοποιούμενες τεχνολογίες. Για τον σκοπό αυτό, το κράτος μέλος δημιουργεί διαδικτυακό μητρώο όλων των επιλέξιμων παρόχων υπηρεσιών ή εφαρμόζει ισοδύναμη εναλλακτική μέθοδο για να διασφαλίζει τη διαφάνεια και τον ανοικτό και άνευ διακρίσεων χαρακτήρα της κρατικής παρέμβασης. Οι τελικοί χρήστες έχουν τη δυνατότητα να συμβουλευονται αυτές τις πληροφορίες σχετικά με όλες τις επιχειρήσεις που είναι σε θέση να παρέχουν τις επιλέξιμες υπηρεσίες. Όλες οι επιχειρήσεις που είναι σε θέση να παρέχουν επιλέξιμες υπηρεσίες έχουν το δικαίωμα, κατόπιν αιτήματος, να συμπεριληφθούν στο διαδικτυακό μητρώο ή σε οποιαδήποτε εναλλακτική τοποθεσία επιλέξει το κράτος μέλος.

7. Προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι στρεβλώσεις της αγοράς, τα κράτη μέλη διενεργούν αξιολόγηση της αγοράς προσδιορίζοντας τους επιλέξιμους παρόχους που είναι παρόντες στην περιοχή και συλλέγοντας πληροφορίες για τον υπολογισμό του μεριδίου αγοράς τους, τη χρήση των επιλέξιμων υπηρεσιών και τις τιμές τους. Ενίσχυση χορηγείται μόνον εάν από την αξιολόγηση της αγοράς προκύπτει ότι το καθεστώς έχει σχεδιαστεί με επαρκώς ευρύ τρόπο ώστε να μην ωφελεί αδικαιολόγητα έναν περιορισμένο αριθμό παρόχων και ότι το καθεστώς δεν οδηγεί στην ενίσχυση της (τοπικής) ισχύος ορισμένων παρόχων στην αγορά.

8. Για να είναι επιλέξιμος, ένας πάροχος ευρυζωνικών υπηρεσιών, όταν είναι κάθετα ολοκληρωμένος και έχει μερίδιο αγοράς λιανικής άνω του 25 %, πρέπει να προσφέρει, στην αντίστοιχη αγορά χονδρικής πρόσβασης, προϊόντα χονδρικής πρόσβασης βάσει των οποίων κάθε αιτών πρόσβαση θα είναι σε θέση να παρέχει τις επιλέξιμες υπηρεσίες στην ταχύτητα που ορίζεται στην παράγραφο 3 υπό ανοικτούς, διαφανείς και άνευ διακρίσεων όρους.

▼ **M6**

Η τιμή χονδρικής πρόσβασης βασίζεται σε έναν από τους ακόλουθους δείκτες αναφοράς και αρχές τιμολόγησης:

- α) τις μέσες δημοσιευμένες τιμές χονδρικής που ισχύουν σε άλλες συγκρίσιμες και πιο ανταγωνιστικές περιοχές του κράτους μέλους·
- β) τις ρυθμιζόμενες τιμές που έχουν ήδη καθοριστεί ή εγκριθεί από την εθνική ρυθμιστική αρχή για τις οικείες αγορές και υπηρεσίες·
- γ) την κοστοστρέφεια ή μέθοδο που έχει θεσπιστεί βάσει του τομεακού κανονιστικού πλαισίου.

Χωρίς να θίγονται οι αρμοδιότητες που διαθέτει η εθνική ρυθμιστική αρχή δυνάμει του κανονιστικού πλαισίου, ζητείται η γνώμη της εθνικής ρυθμιστικής αρχής σχετικά με τα προϊόντα χονδρικής πρόσβασης, τους όρους και τις προϋποθέσεις πρόσβασης, συμπεριλαμβανομένων των τιμών, και σχετικά με τις διαφορές που σχετίζονται με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

*Άρθρο 52δ***Ενισχύσεις για δίκτυα οπισθόζευξης**

1. Οι ενισχύσεις για την ανάπτυξη δικτύων οπισθόζευξης συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Επιλέξιμες δαπάνες είναι το σύνολο των δαπανών για την κατασκευή, διαχείριση και λειτουργία δικτύου οπισθόζευξης. Το μέγιστο ποσό ενίσχυσης για ένα έργο καθορίζεται βάσει ανταγωνιστικής διαδικασίας επιλογής, όπως ορίζεται στην παράγραφο 6 στοιχείο α). Όταν πραγματοποιείται επένδυση σύμφωνα με την παράγραφο 6 στοιχείο β) χωρίς ανταγωνιστική διαδικασία επιλογής, το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του συνήθους κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης. Το κέρδος εκμετάλλευσης αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες εκ των προτέρων, βάσει εύλογων προβλέψεων, και επαληθεύεται εκ των υστέρων μέσω μηχανισμού ανάκτησης. Η εύλογη πρόβλεψη του μέτρου απαιτεί να λαμβάνονται υπόψη όλες οι δαπάνες και όλα τα έσοδα που αναμένεται να προκύψουν κατά τη διάρκεια της οικονομικής ζωής της επένδυσης.

3. Η ανάπτυξη δικτύων οπισθόζευξης πραγματοποιείται σε περιοχές όπου δεν υπάρχει δίκτυο οπισθόζευξης που βασίζεται σε οπτικές ίνες ή άλλες τεχνολογίες ικανές να παρέχουν το ίδιο επίπεδο επιδόσεων και αξιοπιστίας με τις υφιστάμενες οπτικές ίνες ή με οπτικές ίνες που έχουν προγραμματιστεί βάσει αξιόπιστων στοιχείων, να αναπτυχθούν εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα. Τούτο επαληθεύεται με χαρτογράφηση και δημόσια διαβούλευση, σύμφωνα με την παράγραφο 4.

4. Η χαρτογράφηση και η δημόσια διαβούλευση για τους σκοπούς της παραγράφου 3 πληρούν σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) η χαρτογράφηση προσδιορίζει τις περιοχές-στόχους για την κρατική παρέμβαση οπισθόζευξης και λαμβάνει υπόψη όλα τα υφιστάμενα δίκτυα οπισθόζευξης. Όλα τα στοιχεία της μεθοδολογίας και τα υποκείμενα τεχνικά κριτήρια που χρησιμοποιούνται για τη χαρτογράφηση των περιοχών-στόχων πρέπει να δημοσιοποιούνται. Η χαρτογράφηση επαληθεύεται πάντοτε μέσω δημόσιας διαβούλευσης·

▼ **M6**

β) η δημόσια διαβούλευση διενεργείται από την αρμόδια δημόσια αρχή μέσω δημοσίευσης των κύριων χαρακτηριστικών της σχεδιαζόμενης κρατικής παρέμβασης και του καταλόγου των περιοχών που προσδιορίζονται με τη διαδικασία χαρτογράφησης, σύμφωνα με το στοιχείο α). Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να διατίθενται σε δικτυακό τόπο προσβάσιμο στο κοινό σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης καλούνται τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τη σχεδιαζόμενη κρατική παρέμβαση καθώς και τεκμηριωμένες πληροφορίες, σύμφωνα με το στοιχείο α), αναφορικά με τα υφιστάμενα δίκτυα οπισθόζευξης ή τα δίκτυα οπισθόζευξης που έχουν προγραμματιστεί, βάσει αξιόπιστων στοιχείων, να αναπτυχθούν εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα. Η δημόσια διαβούλευση διαρκεί τουλάχιστον 30 ημέρες.

5. Η παρέμβαση επιφέρει σημαντική βελτίωση (ουσιαστική αλλαγή) σε σύγκριση με τα δίκτυα οπισθόζευξης που υπάρχουν ή έχουν προγραμματιστεί, βάσει αξιόπιστων στοιχείων, να αναπτυχθούν εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα, όπως διαπιστώνεται μέσω χαρτογράφησης και δημόσιας διαβούλευσης διενεργούμενης σύμφωνα με την παράγραφο 4. Οποιαδήποτε προγραμματιζόμενα, βάσει αξιόπιστων στοιχείων, δίκτυα λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση της ουσιαστικής αλλαγής μόνο εάν παρέχουν, από μόνα τους, επιδόσεις παρόμοιες με εκείνες του χρηματοδοτούμενου με κρατικούς πόρους δικτύου που σχεδιάζεται στις περιοχές-στόχους εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα. Ουσιαστική αλλαγή υφίσταται εάν, ως αποτέλεσμα της επιδοτούμενης παρέμβασης, πραγματοποιείται σημαντική νέα επένδυση στο δίκτυο οπισθόζευξης και το επιδοτούμενο δίκτυο οπισθόζευξης βασίζεται σε οπτικές ίνες ή σε άλλες τεχνολογίες ικανές να εξασφαλίσουν το ίδιο επίπεδο επιδόσεων με τις οπτικές ίνες, σε αντίθεση με τα υφιστάμενα ή τα προγραμματιζόμενα, βάσει αξιόπιστων στοιχείων, δίκτυα εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα. Η παρέμβαση πρέπει να περιλαμβάνει επένδυση άνω του 70 % σε ευρυζωνικές υποδομές.

6. Οι ενισχύσεις χορηγούνται όπως ορίζεται ακολούθως:

α) οι ενισχύσεις χορηγούνται βάσει ανοικτής, διαφανούς και άνευ διακρίσεων ανταγωνιστικής διαδικασίας επιλογής σύμφωνα με τις αρχές των κανόνων σύναψης δημοσίων συμβάσεων και τηρουμένης της αρχής της τεχνολογικής ουδετερότητας, με βάση την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά:

β) όταν η ενίσχυση χορηγείται χωρίς ανταγωνιστική διαδικασία επιλογής σε δημόσια αρχή για την ανάπτυξη και διαχείριση, είτε απευθείας είτε μέσω εσωτερικής οντότητας, ενός δικτύου οπισθόζευξης, η δημόσια αρχή ή η εσωτερική οντότητα, ανάλογα με την περίπτωση, παρέχει μόνο υπηρεσίες χονδρικής με χρήση του επιδοτούμενου δικτύου. Κάθε παραχώρηση ή άλλη ανάθεση σε τρίτο μέρος της κατασκευής ή της λειτουργίας του δικτύου διενεργείται μέσω ανοικτής, διαφανούς και άνευ διακρίσεων ανταγωνιστικής διαδικασίας επιλογής σύμφωνα με τις αρχές των κανόνων σύναψης δημοσίων συμβάσεων και τηρουμένης της αρχής της τεχνολογικής ουδετερότητας, με βάση την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

7. Η λειτουργία του επιδοτούμενου δικτύου παρέχει χονδρική πρόσβαση, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 139), με δίκαιους όρους και άνευ διακρίσεων τόσο στα σταθερά όσο και στα κινητά δίκτυα. Η ενεργητική χονδρική πρόσβαση παρέχεται επί δέκα τουλάχιστον έτη από την έναρξη λειτουργίας του δικτύου και η χονδρική πρόσβαση στην ευρυζωνική υποδομή παρέχεται για τη διάρκεια ζωής των σχετικών στοιχείων. Οι ίδιοι όροι πρόσβασης ισχύουν για το σύνολο του δικτύου, συμπεριλαμβανομένων των τμημάτων του δικτύου στα οποία έχουν χρησιμοποιηθεί υφιστάμενες υποδομές. Οι υποχρεώσεις πρόσβασης επιβάλλονται ανεξάρτητα από κάθε αλλαγή του ιδιοκτησιακού

▼ M6

καθεστώς, της διαχείρισης ή της λειτουργίας του δικτύου. Το χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο καλύπτει όλα τα σταθερά και κινητά δίκτυα στις περιοχές-στόχους της παρέμβασης οπισθόζευξης και διαθέτει τουλάχιστον το 50 % της χωρητικότητας σε αιτούντες πρόσβαση. Προκειμένου να καθίσταται αποτελεσματική η χονδρική πρόσβαση και να δίδεται η δυνατότητα στους αιτούντες πρόσβαση να παρέχουν υπηρεσίες, παρέχεται επίσης χονδρική πρόσβαση σε τμήματα του δικτύου που δεν έχουν χρηματοδοτηθεί από το κράτος ή που ενδέχεται να μην έχουν αναπτυχθεί από τον δικαιούχο της ενίσχυσης, για παράδειγμα με τη χορήγηση πρόσβασης σε ενεργό εξοπλισμό ακόμη και αν χρηματοδοτούνται μόνο ευρυζωνικές υποδομές.

8. Η τιμή χονδρικής πρόσβασης βασίζεται σε έναν από τους ακόλουθους δείκτες αναφοράς και αρχές τιμολόγησης:

- α) τις μέσες δημοσιευμένες τιμές χονδρικής που ισχύουν σε άλλες συγκρίσιμες, πιο ανταγωνιστικές περιοχές του κράτους μέλους·
- β) τις ρυθμιζόμενες τιμές που έχουν ήδη καθοριστεί ή εγκριθεί από την εθνική ρυθμιστική αρχή για τις οικείες αγορές και υπηρεσίες· ή
- γ) την κοστοστρέφεια ή μέθοδο που έχει θεσπιστεί βάσει του τομεακού κανονιστικού πλαισίου.

Χωρίς να θίγονται οι αρμοδιότητες που διαθέτει η εθνική ρυθμιστική αρχή δυνάμει του κανονιστικού πλαισίου, ζητείται η γνώμη της εθνικής ρυθμιστικής αρχής σχετικά με τα προϊόντα χονδρικής πρόσβασης, τους όρους και τις προϋποθέσεις πρόσβασης, συμπεριλαμβανομένων των τιμών, και σχετικά με τις διαφορές που σχετίζονται με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

9. Τα κράτη μέλη θέτουν σε εφαρμογή μηχανισμό παρακολούθησης και ανάκτησης, αν το ποσό της ενίσχυσης που χορηγείται σε ένα έργο υπερβαίνει τα 10 εκατ. EUR.

10. Για να διασφαλίζεται ότι η ενίσχυση παραμένει αναλογική και δεν επιφέρει υπεραντιστάθμιση ή διεπιδότηση μη ενισχυόμενων δραστηριοτήτων, ο δικαιούχος της ενίσχυσης διασφαλίζει λογιστικό διαχωρισμό μεταξύ των κεφαλαίων που χρησιμοποιούνται για την ανάπτυξη και τη λειτουργία του χρηματοδοτούμενου με κρατικούς πόρους δικτύου και των άλλων κεφαλαίων που έχει στη διάθεσή του.

▼ B*ΤΜΗΜΑ 11****Ενισχύσεις για τον πολιτισμό και τη διατήρηση της κληρονομιάς****Άρθρο 53***Ενισχύσεις για τον πολιτισμό και τη διατήρηση της κληρονομιάς**

1. Οι ενισχύσεις για τον πολιτισμό και τη διατήρηση της κληρονομιάς συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Οι ενισχύσεις χορηγούνται για τους ακόλουθους πολιτιστικούς σκοπούς και δραστηριότητες:

▼ M1

- α) μουσεία, αρχαία, βιβλιοθήκες, καλλιτεχνικά και πολιτιστικά κέντρα ή χώροι, θέατρα, κινηματογράφοι, λυρικές σκηνές, αίθουσες συναυλιών, άλλοι οργανισμοί στον τομέα του ζωντανού θεάματος, ιδρύματα κινηματογραφικής κληρονομιάς και άλλες παρόμοιες καλλιτεχνικές και πολιτιστικές υποδομές, οργανώσεις και ιδρύματα·

▼ B

- β) υλική κληρονομιά, συμπεριλαμβανομένων όλων των μορφών της πολιτιστικής κληρονομιάς, κινητής ή ακίνητης, των αρχαιολογικών χώρων, των μνημείων, των ιστορικών χώρων και κτιρίων· φυσική κληρονομιά που συνδέεται με την πολιτιστική κληρονομιά ή αναγνωρίζεται επισήμως ως πολιτιστική ή φυσική κληρονομιά από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές κράτους μέλους·
 - γ) άυλη κληρονομιά οποιασδήποτε μορφής, συμπεριλαμβανομένων των εθίμων και της χειροτεχνίας της λαϊκής παράδοσης·
 - δ) καλλιτεχνικές ή πολιτιστικές εκδηλώσεις και παραστάσεις, φεστιβάλ, εκθέσεις και άλλες παρόμοιες πολιτιστικές δραστηριότητες·
 - ε) πολιτιστικές και καλλιτεχνικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες, καθώς και προώθηση της κατανόησης της σημασίας που έχει η προστασία και η προώθηση της πολυμορφίας της πολιτιστικής έκφρασης μέσω προγραμμάτων εκπαίδευσης και αυξημένης ευαισθητοποίησης του κοινού, μεταξύ άλλων με τη χρήση των νέων τεχνολογιών·
 - στ) σύνταξη ή σύνθεση, επεξεργασία, παραγωγή, διανομή, ψηφιοποίηση και έκδοση μουσικών και λογοτεχνικών έργων, συμπεριλαμβανομένων των μεταφράσεων.
3. Η ενίσχυση μπορεί να λάβει τη μορφή:
- α) επενδυτικών ενισχύσεων, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων για την κατασκευή ή την αναβάθμιση της πολιτιστικής υποδομής·
 - β) ενισχύσεων λειτουργίας.
4. Για τις επενδυτικές ενισχύσεις, οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στο επενδυτικό κόστος σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται:
- α) οι δαπάνες για την κατασκευή, την αναβάθμιση, την απόκτηση, τη συντήρηση ή τη βελτίωση των υποδομών, εφόσον χρησιμοποιούνται κατά το 80 % τουλάχιστον της δυναμικότητάς τους ετησίως, τόσο σε χρόνο όσο και σε χώρο, για πολιτιστικούς σκοπούς·
 - β) οι δαπάνες απόκτησης, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδοτικής μίσθωσης, μεταβίβασης ιδιοκτησίας ή υλικής μετεγκατάστασης της πολιτιστικής κληρονομιάς·
 - γ) οι δαπάνες για την προστασία, τη διατήρηση, την αποκατάσταση και την ανάπλαση της υλικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένου του επιπλέον κόστους αποθήκευσης υπό κατάλληλες συνθήκες, ειδικών εργαλείων και υλικών, καθώς και οι δαπάνες για τεκμηρίωση, έρευνα, ψηφιοποίηση και δημοσίευση·
 - δ) οι δαπάνες για τη βελτίωση της δυνατότητας πρόσβασης του κοινού στην πολιτιστική κληρονομιά, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για ψηφιοποίηση και άλλες νέες τεχνολογίες, οι δαπάνες για τη βελτίωση της προσπελασιμότητας για τα άτομα με ειδικές ανάγκες (ιδίως, ράμπες και ανελκυστήρες για τα άτομα με αναπηρία, ενδείξεις σε γραφή Braille και διαδραστικές εκθέσεις σε μουσεία), και για την προαγωγή της πολιτιστικής πολυμορφίας όσον αφορά τις παραστάσεις, τα προγράμματα και τους επισκέπτες·
 - ε) οι δαπάνες για πολιτιστικά έργα και δραστηριότητες, για προγράμματα συνεργασίας και ανταλλαγών, καθώς και υποτροφίες, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για διαδικασίες επιλογής, των δαπανών προώθησης και των δαπανών που προκύπτουν άμεσα από το έργο.

▼ **B**

5. Για τις ενισχύσεις λειτουργίας, επιλέξιμες είναι οι ακόλουθες δαπάνες:

- α) οι δαπάνες των πολιτιστικών ιδρυμάτων ή του χώρου πολιτιστικής κληρονομιάς που συνδέονται με διαρκείς ή περιοδικές δραστηριότητες, στις οποίες περιλαμβάνονται εκθέσεις, παραστάσεις και εκδηλώσεις, καθώς και συναφείς πολιτιστικές δραστηριότητες που εντάσσονται στη συνήθη πορεία των εργασιών·
- β) οι δαπάνες για πολιτιστικές και καλλιτεχνικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες, καθώς και για προώθηση της κατανόησης της σημασίας που έχει η προστασία και η προώθηση της πολυμορφίας της πολιτιστικής έκφρασης μέσω προγραμμάτων εκπαίδευσης και αυξημένης ευαισθητοποίησης του κοινού, μεταξύ άλλων με τη χρήση των νέων τεχνολογιών·
- γ) οι δαπάνες για τη βελτίωση της πρόσβασης του κοινού στα πολιτιστικά ιδρύματα ή τους χώρους πολιτιστικής κληρονομιάς και στις δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένου του κόστους της ψηφιοποίησης και της χρήσης νέων τεχνολογιών, καθώς και οι δαπάνες για τη βελτίωση της προσπελασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία·
- δ) οι δαπάνες λειτουργίας που συνδέονται άμεσα με το πολιτιστικό έργο ή δραστηριότητα, όπως η απλή ή χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων και χώρων πολιτιστικών εκδηλώσεων, τα έξοδα ταξιδιού, υλικά και προμήθειες που σχετίζονται άμεσα με το πολιτιστικό έργο ή τη δραστηριότητα, αρχιτεκτονικές δομές για εκθέσεις και θεατρικές σκηνές, δανεισμός, μίσθωση και απόσβεση εργαλείων, λογισμικού και εξοπλισμού, οι δαπάνες για τα δικαιώματα πρόσβασης σε έργα καλυπτόμενα από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και άλλα περιεχόμενα προστατευόμενα από δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, οι δαπάνες προώθησης και οι δαπάνες που προκύπτουν άμεσα από το έργο ή τη δραστηριότητα· αποσβέσεις και έξοδα χρηματοδότησης είναι επιλέξιμα μόνον εάν δεν έχουν καλυφθεί από επενδυτική ενίσχυση·
- ε) οι δαπάνες για το προσωπικό που απασχολείται στο πολιτιστικό ίδρυμα, τον χώρο πολιτιστικής κληρονομιάς ή το έργο·
- στ) οι δαπάνες για συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες που παρέχονται από εξωτερικούς συμβούλους και παρόχους υπηρεσιών, οι οποίες προκύπτουν άμεσα από το έργο.

6. Για τις επενδυτικές ενισχύσεις, το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης. Το κέρδος εκμετάλλευσης αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες εκ των προτέρων, βάσει εύλογων προβλέψεων, ή μέσω μηχανισμού ανάκτησης. Ο φορέας εκμετάλλευσης της υποδομής επιτρέπεται να διατηρεί ένα εύλογο κέρδος κατά τη διάρκεια της αντίστοιχης περιόδου.

7. Για τις ενισχύσεις λειτουργίας, το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το ποσό που είναι απαραίτητο για την κάλυψη των ζημιών εκμετάλλευσης και ένα εύλογο κέρδος κατά τη σχετική περίοδο. Αυτό εξασφαλίζεται εκ των προτέρων, βάσει εύλογων προβλέψεων, ή μέσω μηχανισμού ανάκτησης.

▼ **M6**

8. Για τις ενισχύσεις που δεν υπερβαίνουν τα 2,2 εκατ. EUR, το μέγιστο ποσό της ενίσχυσης μπορεί να καθορίζεται, αντί με τη μέθοδο που αναφέρεται στις παραγράφους 6 και 7, στο 80 % των επιλέξιμων δαπανών.

▼ **B**

9. ► **M1** Για τις δραστηριότητες που ορίζονται στην παράγραφο 2 στοιχείο στ), το μέγιστο ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει είτε τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και των προεξοφλημένων εσόδων του έργου είτε το 70 % των επιλέξιμων δαπανών. ◀ Τα έσοδα αφαιρούνται από τις επιλέξιμες δαπάνες εκ των προτέρων ή με μηχανισμό ανάκτησης. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες για την έκδοση μουσικών και λογοτεχνικών έργων, συμπεριλαμβανομένων των αμοιβών των δημιουργών (έσοδα πνευματικών δικαιωμάτων), των αμοιβών των μεταφραστών, των λοιπών εκδοτικών δαπανών (αναθεώρηση, διόρθωση, επιμέλεια), των εξόδων σχεδιασμού και προεκτύπωσης και των εξόδων εκτύπωσης ή ηλεκτρονικής έκδοσης.

10. Οι ενισχύσεις προς τον Τύπο και τα περιοδικά, είτε εκδίδονται σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή, δεν είναι επιλέξιμες δυνάμει του παρόντος άρθρου.

*Άρθρο 54***Καθεστώτα ενισχύσεων για οπτικοακουστικά έργα**

1. Τα καθεστώτα ενισχύσεων για τη συγγραφή σεναρίου, την ανάπτυξη, την παραγωγή, τη διανομή και την προώθηση οπτικοακουστικών έργων συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

2. Οι ενισχύσεις στηρίζουν ένα πολιτιστικό προϊόν. Για την αποφυγή πρόδηλων σφαλμάτων στον χαρακτηρισμό ενός προϊόντος ως πολιτιστικού, κάθε κράτος μέλος θεσπίζει αποτελεσματικές διαδικασίες, όπως είναι η επιλογή των προτάσεων από ένα ή περισσότερα πρόσωπα επιφορτισμένα με την επιλογή ή την επαλήθευση βάσει προκαθορισμένου καταλόγου πολιτιστικών κριτηρίων.

3. Οι ενισχύσεις μπορούν να λάβουν τις ακόλουθες μορφές:

- α) ενισχύσεις για την παραγωγή οπτικοακουστικών έργων·
- β) ενισχύσεις για το στάδιο προ της παραγωγής· και
- γ) ενισχύσεις διανομής.

4. Όταν σε ένα κράτος μέλος η χορήγηση ενίσχυσης υπόκειται σε υποχρεώσεις εδαφικότητας των δαπανών, τα καθεστώτα ενισχύσεων για την παραγωγή οπτικοακουστικών έργων μπορούν:

- α) να απαιτούν έως το 160 % της ενίσχυσης που χορηγείται για την παραγωγή ενός οπτικοακουστικού έργου να δαπανάται στο έδαφος του κράτους μέλους που χορηγεί την ενίσχυση ή
- β) να υπολογίζουν το ποσό της ενίσχυσης που χορηγείται για την παραγωγή δεδομένου οπτικοακουστικού έργου ως ποσοστό των δαπανών για τις δραστηριότητες παραγωγής που πραγματοποιούνται στο κράτος μέλος που χορηγεί την ενίσχυση, κατά κανόνα στην περίπτωση καθεστώτων ενισχύσεων υπό μορφή φορολογικών κινήτρων.

▼ **M1**

Σε αμφότερες τις περιπτώσεις, το ανώτατο ποσό των δαπανών που υπόκεινται σε υποχρεώσεις εδαφικότητας δεν υπερβαίνει σε καμία περίπτωση το 80 % του συνολικού προϋπολογισμού της παραγωγής.

▼ M1

Για να είναι ένα έργο επιλέξιμο προς ενίσχυση, ένα κράτος μέλος μπορεί επίσης να απαιτήσει ένα ελάχιστο επίπεδο της δραστηριότητας παραγωγής να πραγματοποιείται στην οικεία επικράτεια, όμως το επίπεδο αυτό δεν δύναται να υπερβαίνει το 50 % του συνολικού προϋπολογισμού παραγωγής.

▼ B

5. Είναι επιλέξιμες οι ακόλουθες δαπάνες:
 - α) για τις ενισχύσεις παραγωγής: το συνολικό κόστος της παραγωγής των οπτικοακουστικών έργων, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων που αφορούν τη βελτίωση της προσπελασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία·
 - β) για τις ενισχύσεις προ-παραγωγής: οι δαπάνες για τη συγγραφή σεναρίου και την ανάπτυξη οπτικοακουστικών έργων·
 - γ) για τις ενισχύσεις διανομής: οι δαπάνες για τη διανομή και προώθηση οπτικοακουστικών έργων.
6. Η ένταση της ενίσχυσης για την παραγωγή οπτικοακουστικών έργων δεν υπερβαίνει το 50 % των επιλέξιμων δαπανών.
7. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί ως εξής:
 - α) σε 60 % των επιλέξιμων δαπανών για τις διασυνοριακές παραγωγές που χρηματοδοτούνται από περισσότερα του ενός κράτη μέλη και στις οποίες συμμετέχουν παραγωγοί από περισσότερα του ενός κράτη μέλη·
 - β) σε 100 % των επιλέξιμων δαπανών για τα δύσκολα οπτικοακουστικά έργα και τις συμπαραγωγές στις οποίες συμμετέχουν χώρες από τον κατάλογο της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας (ΕΑΒ) του ΟΟΣΑ.
8. Η ένταση της ενίσχυσης για το στάδιο προ-παραγωγής δεν υπερβαίνει το 100 % των επιλέξιμων δαπανών. Εάν το σενάριο ή το σχέδιο καταλήγει σε οπτικοακουστικό έργο, όπως κινηματογραφική ταινία, οι δαπάνες προ-παραγωγής ενσωματώνονται στον συνολικό προϋπολογισμό και λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό της έντασης της ενίσχυσης. Η ένταση της ενίσχυσης για το στάδιο διανομής είναι η ίδια με εκείνη του σταδίου παραγωγής.
9. Οι ενισχύσεις δεν προορίζονται αποκλειστικά για συγκεκριμένες δραστηριότητες παραγωγής ούτε για επιμέρους τμήματα της αξιακής αλυσίδας της παραγωγής. Οι ενισχύσεις για υποδομές κινηματογραφικών στούντιο δεν είναι επιλέξιμες δυνάμει του παρόντος άρθρου.
10. Οι ενισχύσεις δεν προορίζονται αποκλειστικά για τους υπηκόους του οικείου κράτους μέλους, και οι δικαιούχοι δεν υποχρεούνται να έχουν το καθεστώς επιχείρησης η οποία έχει συσταθεί βάσει του εθνικού εμπορικού δικαίου.

*ΤΜΗΜΑ 12****Ενισχύσεις για αθλητικές υποδομές και πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές****Άρθρο 55****Ενισχύσεις για αθλητικές υποδομές και πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές***

1. Οι ενισχύσεις για αθλητικές υποδομές και πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

▼ B

2. Οι αθλητικές υποδομές δεν χρησιμοποιούνται αποκλειστικά από έναν μόνο χρήστη στον τομέα του επαγγελματικού αθλητισμού. Η χρήση των αθλητικών υποδομών από άλλους χρήστες του επαγγελματικού ή μη αθλητισμού αντιπροσωπεύει ετησίως τουλάχιστον το 20 % του χρόνου χρήσης. Εάν οι υποδομές χρησιμοποιούνται από πολλούς χρήστες ταυτόχρονα, υπολογίζονται τα κλάσματα που αντιστοιχούν στον χρόνο χρήσης.

3. Οι πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές, με εξαίρεση τα πάρκα αναψυχής και τις ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις, αποτελούν εγκαταστάσεις ψυχαγωγίας πολυλειτουργικού χαρακτήρα και προσφέρουν, ιδίως, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές υπηρεσίες.

4. Η πρόσβαση στις αθλητικές εγκαταστάσεις ή στις πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές είναι ανοικτή σε διάφορους χρήστες και παρέχεται με διαφάνεια και άνευ διακρίσεων. Οι επιχειρήσεις που έχουν χρηματοδοτήσει τουλάχιστον το 30 % των επενδυτικών δαπανών της υποδομής μπορούν να έχουν προτιμησιακή πρόσβαση με ευνοϊκότερους όρους, εφόσον οι όροι αυτοί δημοσιοποιούνται.

5. Εάν οι αθλητικές υποδομές χρησιμοποιούνται από επαγγελματικά αθλητικά σωματεία, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να δημοσιοποιούνται οι όροι τιμολόγησης για τη χρήση των υποδομών αυτών.

6. Κάθε παραχώρηση ή άλλη ανάθεση σε τρίτο μέρος για την κατασκευή, την αναβάθμιση και/ή τη λειτουργία της αθλητικής υποδομής ή της πολυλειτουργικής ψυχαγωγικής υποδομής γίνεται με ανοικτή διαδικασία, με διαφάνεια και άνευ διακρίσεων, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των ισχυόντων κανόνων σύναψης δημόσιων συμβάσεων.

7. Η ενίσχυση μπορεί να λάβει τη μορφή:

α) επενδυτικών ενισχύσεων, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων για την κατασκευή ή την αναβάθμιση αθλητικών υποδομών και πολυλειτουργικών ψυχαγωγικών υποδομών·

β) ενισχύσεων λειτουργίας για αθλητικές υποδομές·

8. Για τις επενδυτικές ενισχύσεις σε αθλητικές υποδομές και πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές, επιλέξιμες δαπάνες είναι οι επενδυτικές δαπάνες σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού.

9. Για τις ενισχύσεις λειτουργίας για αθλητικές υποδομές, επιλέξιμες δαπάνες είναι οι δαπάνες λειτουργίας για την παροχή υπηρεσιών από τη συγκεκριμένη υποδομή. Στις εν λόγω δαπάνες λειτουργίας περιλαμβάνονται οι δαπάνες προσωπικού, υλικών, υπηρεσιών που ανατίθενται σε τρίτους, επικοινωνίας, ενέργειας, συντήρησης, μισθωμάτων, διοίκησης κ.λπ., αλλά εξαιρούνται οι αποσβέσεις και τα έξοδα χρηματοδότησης, εάν αυτά έχουν καλυφθεί από επενδυτική ενίσχυση.

10. Για τις επενδυτικές ενισχύσεις για αθλητικές υποδομές και πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές, το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης. Το κέρδος εκμετάλλευσης αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες εκ των προτέρων, βάσει εύλογων προβλέψεων, ή μέσω μηχανισμού ανάκτησης.

11. Για τις ενισχύσεις λειτουργίας για αθλητικές υποδομές, το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τις ζημίες εκμετάλλευσης κατά τη σχετική περίοδο. Αυτό εξασφαλίζεται εκ των προτέρων, βάσει εύλογων προβλέψεων, ή μέσω μηχανισμού ανάκτησης.

▼ M6

12. Για τις ενισχύσεις που δεν υπερβαίνουν τα 2,2 εκατ. EUR, το μέγιστο ποσό της ενίσχυσης μπορεί να καθορίζεται, αντί με τη μέθοδο που αναφέρεται στις παραγράφους 10 και 11, στο 80 % των επιλέξιμων δαπανών.

▼ B*ΤΜΗΜΑ 13***Ενισχύσεις για τοπικές υποδομές***Άρθρο 56***Επενδυτικές ενισχύσεις για τοπικές υποδομές**

1. Η χρηματοδότηση της κατασκευής ή της αναβάθμισης τοπικών υποδομών που αφορά υποδομές οι οποίες συμβάλλουν σε τοπικό επίπεδο στη βελτίωση του επιχειρηματικού και καταναλωτικού περιβάλλοντος, καθώς και στον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη της βιομηχανικής βάσης, συμβιβάζεται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσεται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.
2. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στις ενισχύσεις για υποδομές που καλύπτονται από άλλα τμήματα του κεφαλαίου III του παρόντος κανονισμού, με εξαίρεση το τμήμα 1 — Περιφερειακές ενισχύσεις. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται επίσης στις αερολιμενικές και τις λιμενικές υποδομές.
3. Οι υποδομές τίθενται στη διάθεση των ενδιαφερόμενων χρηστών ανοιχτά, με διαφάνεια και χωρίς διακρίσεις. Η τιμή που χρεώνεται για τη χρήση ή την πώληση της υποδομής αντιστοιχεί στην τιμή της αγοράς.
4. Οποιαδήποτε παραχώρηση ή άλλη ανάθεση σε τρίτο μέρος της λειτουργίας της υποδομής πραγματοποιείται με ανοικτή, διαφανή και χωρίς διακρίσεις διαδικασία, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των ισχύοντων κανόνων σύναψης δημοσίων συμβάσεων.
5. Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι επενδυτικές δαπάνες σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού.
6. Το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης. Το κέρδος εκμετάλλευσης αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες εκ των προτέρων, βάσει εύλογων προβλέψεων, ή μέσω μηχανισμού ανάκτησης.
7. Οι ειδικές υποδομές δεν τυγχάνουν απαλλαγής δυνάμει του παρόντος άρθρου.

▼ M1*ΤΜΗΜΑ 14***Ενισχύσεις για περιφερειακούς αερολιμένες***Άρθρο 56α***Ενισχύσεις για περιφερειακούς αερολιμένες**

1. Οι επενδυτικές ενισχύσεις σε αερολιμένα συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις των παραγράφων 3 έως 14 του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.
2. Οι ενισχύσεις λειτουργίας σε αερολιμένα συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις των παραγράφων 3, 4, 10 και 15 έως 18 του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

▼ **M1**

3. Ο αερολιμένας είναι ανοικτός σε όλους τους δυνητικούς χρήστες. Σε περίπτωση φυσικού περιορισμού της χωρητικότητας, η κατανομή γίνεται με βάση ενδεδειγμένα, αντικειμενικά και διαφανή κριτήρια που δεν εισάγουν διακρίσεις.
4. Η ενίσχυση δεν χορηγείται για τη μετεγκατάσταση υφιστάμενων αερολιμένων ή για τη δημιουργία νέου επιβατικού αερολιμένα, συμπεριλαμβανομένης της μετατροπής υφιστάμενου αεροδρομίου σε επιβατικό αερολιμένα.
5. Η εν λόγω επένδυση δεν υπερβαίνει τα απαιτούμενα για την εξυπηρέτηση της μεσοπρόθεσμης αναμενόμενης κίνησης με βάση εύλογες προβλέψεις κίνησης.
6. Η επενδυτική ενίσχυση δεν χορηγείται σε αερολιμένα που βρίσκεται σε απόσταση 100 χιλιομέτρων ή 60 λεπτών με αυτοκίνητο, λεωφορείο, τρένο ή τρένο μεγάλης ταχύτητας από υφιστάμενο αερολιμένα από τον οποίο εκτελούνται τακτικές αεροπορικές γραμμές, κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος 16 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1008/2008.
7. Οι παράγραφοι 5 και 6 δεν εφαρμόζονται σε αερολιμένες με μέση ετήσια επιβατική κίνηση έως 200 000 επιβάτες κατά τις δύο χρήσεις που προηγούνται αυτής κατά την οποία χορηγείται πράγματι η ενίσχυση, εφόσον η επενδυτική ενίσχυση δεν αναμένεται να επιφέρει αύξηση της μέσης ετήσιας επιβατικής κίνησης του αερολιμένα σε πάνω από 200 000 επιβάτες εντός δύο χρήσεων μετά τη χορήγηση της ενίσχυσης. Η επενδυτική ενίσχυση που χορηγείται στους εν λόγω αερολιμένες συμμορφώνεται προς τις διατάξεις της παραγράφου 11 ή των παραγράφων 13 και 14.
8. Η παράγραφος 6 δεν εφαρμόζεται όταν η επενδυτική ενίσχυση χορηγείται σε αερολιμένα που βρίσκεται σε απόσταση 100 χιλιομέτρων από υφιστάμενους αερολιμένες από τους οποίους εκτελούνται τακτικές αεροπορικές γραμμές, κατά την έννοια του άρθρου 2 σημείο 16 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1008/2008, υπό την προϋπόθεση ότι η διαδρομή μεταξύ εκάστου από τους εν λόγω άλλους υφιστάμενους αερολιμένες και του αερολιμένα που λαμβάνει την ενίσχυση περιλαμβάνει απαραίτητα είτε θαλάσσια μεταφορά συνολικής διάρκειας τουλάχιστον 90 λεπτών είτε αεροπορική μεταφορά.
9. Η επενδυτική ενίσχυση δεν χορηγείται σε αερολιμένες με μέση ετήσια επιβατική κίνηση πάνω από τρία εκατομμύρια επιβάτες κατά τις δύο χρήσεις που προηγούνται αυτής κατά την οποία χορηγείται πράγματι η ενίσχυση. Η επενδυτική ενίσχυση δεν αναμένεται να επιφέρει αύξηση της μέσης ετήσιας κίνησης του αερολιμένα σε πάνω από τρία εκατομμύρια επιβάτες εντός δύο χρήσεων μετά τη χορήγηση της ενίσχυσης.
10. Η ενίσχυση δεν χορηγείται σε αερολιμένες με μέσο ετήσιο όγκο εμπορευματικής κίνησης άνω των 200 000 τόνων κατά τις δύο χρήσεις που προηγούνται αυτής κατά την οποία χορηγείται πράγματι η ενίσχυση. Η ενίσχυση δεν αναμένεται να επιφέρει αύξηση του μέσου ετήσιου όγκου εμπορευματικής κίνησης του αερολιμένα σε πάνω από 200 000 τόνους εντός δύο χρήσεων μετά τη χορήγηση της ενίσχυσης.
11. Το ποσό της επενδυτικής ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης. Το κέρδος εκμετάλλευσης αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες εκ των προτέρων, βάσει εύλογων προβλέψεων, ή μέσω μηχανισμού ανάκτησης.
12. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν επενδύσεις σε αερολιμενικές υποδομές, συμπεριλαμβανομένου του κόστους σχεδιασμού.

▼ M1

13. Το ποσό της επενδυτικής ενίσχυσης δεν υπερβαίνει:
- α) το 50 % των επιλέξιμων δαπανών για αερολιμένες με μέση ετήσια επιβατική κίνηση από ένα έως τρία εκατομμύρια επιβάτες κατά τις δύο χρήσεις που προηγούνται αυτής κατά την οποία χορηγείται πράγματι η ενίσχυση·
 - β) το 75 % των επιλέξιμων δαπανών για αερολιμένες με μέση ετήσια επιβατική κίνηση έως ένα εκατομμύριο επιβάτες κατά τις δύο χρήσεις που προηγούνται αυτής κατά την οποία χορηγείται πράγματι η ενίσχυση.
14. Οι τιμές μέγιστης έντασης ενίσχυσης που καθορίζονται στην παράγραφο 13 μπορούν να αυξηθούν κατά 20 εκατοστιαίες μονάδες για αερολιμένες που βρίσκονται σε απομακρυσμένες περιοχές.
15. Ενίσχυση λειτουργίας δεν χορηγείται σε αερολιμένες με μέση ετήσια επιβατική κίνηση άνω των 200 000 επιβατών κατά τις δύο χρήσεις που προηγούνται αυτής κατά την οποία χορηγείται πράγματι η ενίσχυση.
16. Το ποσό ενίσχυσης λειτουργίας δεν υπερβαίνει το ποσό που είναι απαραίτητο για την κάλυψη των ζημιών εκμετάλλευσης και ένα εύλογο κέρδος κατά τη σχετική περίοδο. Η ενίσχυση χορηγείται με τη μορφή είτε προκαθορισμένων περιοδικών δόσεων, οι οποίες δεν αυξάνονται κατά την περίοδο χορήγησης της ενίσχυσης, είτε ποσών καθορισμένων εκ των υστέρων με βάση τις καταγεγραμμένες ζημιές εκμετάλλευσης.
17. Ενισχύσεις λειτουργίας δεν καταβάλλονται για οιοδήποτε ημερολογιακό έτος κατά το οποίο η ετήσια επιβατική κίνηση του αερολιμένα υπερβαίνει τους 200 000 επιβάτες.
18. Η χορήγηση ενισχύσεων λειτουργίας δεν επιτρέπεται να τελεί υπό την αίρεση της σύναψης συμφωνιών με συγκεκριμένες αεροπορικές εταιρείες σχετικά με τα αερολιμενικά τέλη, την πληρωμή υπηρεσιών μάρκετινγκ ή άλλες οικονομικές πτυχές των δραστηριοτήτων της αεροπορικής εταιρείας στον συγκεκριμένο αερολιμένα.

*ΤΜΗΜΑ 15**Ενισχύσεις για λιμένες**Άρθρο 56β***Ενισχύσεις για θαλάσσιους λιμένες**

1. Οι ενισχύσεις για θαλάσσιους λιμένες συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

▼ M6

- 1α. Δεν χορηγούνται ενισχύσεις βάσει του παρόντος άρθρου για την κατασκευή, εγκατάσταση ή αναβάθμιση υποδομών ανεφοδιασμού που εφοδιάζουν σκάφη με ορυκτά καύσιμα, όπως ντίζελ, φυσικό αέριο, σε αέρια μορφή [συμπιεσμένο φυσικό αέριο (CNG)] και υγροποιημένη μορφή [υγροποιημένο φυσικό αέριο (ΥΦΑ)], καθώς και υγραέριο (LPG).

▼ M1

2. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες, συμπεριλαμβανομένου του κόστους σχεδιασμού, που αφορούν:
- α) επενδύσεις για την κατασκευή, αντικατάσταση ή αναβάθμιση λιμενικών υποδομών·

▼ **M1**

β) επενδύσεις για την κατασκευή, αντικατάσταση ή αναβάθμιση υποδομών προσπέλασης·

γ) βυθοκόρηση.

▼ **M6**

2α. Όσον αφορά τις ενισχύσεις για υποδομές επαναφόρτισης και ανεφοδιασμού που παρέχουν ηλεκτρική ενέργεια, υδρογόνο, αμμωνία και μεθάνολη, επιλέξιμες δαπάνες είναι οι δαπάνες κατασκευής, εγκατάστασης, αναβάθμισης ή επέκτασης των υποδομών επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού. Οι δαπάνες αυτές μπορούν να περιλαμβάνουν το κόστος της υποδομής επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού αυτής καθαυτήν και του σχετικού τεχνικού εξοπλισμού, συμπεριλαμβανομένων σταθερών, κινητών ή πλωτών εγκαταστάσεων, το κόστος εγκατάστασης ή αναβαθμίσεων ηλεκτρικών ή άλλων συστατικών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρικών καλωδίων και των μετασχηματιστών ισχύος που απαιτούνται για τη σύνδεση της υποδομής επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού με το δίκτυο ή με τοπική μονάδα παραγωγής ή αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας ή υδρογόνου, καθώς και το κόστος έργων τεχνικής υποδομής, προσαρμογών του εδάφους ή του οδικού δικτύου, το κόστος εγκατάστασης και το κόστος απόκτησης των σχετικών αδειών.

Οι επιλέξιμες δαπάνες μπορούν επίσης να καλύπτουν τις επενδυτικές δαπάνες της επιτόπιας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ή ανανεώσιμου υδρογόνου και τις επενδυτικές δαπάνες των μονάδων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ή υδρογόνου. Η ονομαστική παραγωγική ικανότητα της εγκατάστασης επιτόπιας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ή ανανεώσιμου υδρογόνου δεν υπερβαίνει τη μέγιστη ονομαστική ισχύ εξόδου ή τη μέγιστη ικανότητα ανεφοδιασμού της υποδομής επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού με την οποία συνδέεται.

▼ **M1**

3. Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν δραστηριότητες άλλες από τη μεταφορά, συμπεριλαμβανομένων των βιομηχανικών εγκαταστάσεων παραγωγής που δραστηριοποιούνται σε λιμένα, γραφείων ή καταστημάτων, καθώς και λιμενικών υπερδομών.

4. Το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης ή της βυθοκόρησης. Το κέρδος εκμετάλλευσης αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες εκ των προτέρων, βάσει εύλογων προβλέψεων, ή μέσω μηχανισμού ανάκτησης.

▼ **M6**

5. Η ένταση της ενίσχυσης ανά επένδυση που αναφέρεται στην παράγραφο 2 στοιχείο α) δεν υπερβαίνει:

α) το 100 % των επιλέξιμων δαπανών, επί συνόλου επιλέξιμων δαπανών του έργου μέχρι 22 εκατ. EUR·

β) το 80 % των επιλέξιμων δαπανών, επί συνόλου επιλέξιμων δαπανών του έργου άνω των 22 εκατ. EUR και μέχρι 55 εκατ. EUR·

γ) το 60 % των επιλέξιμων δαπανών, επί συνόλου επιλέξιμων δαπανών του έργου άνω των 55 εκατ. EUR και μέχρι του ποσού που ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο λα).

Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 100 % των επιλέξιμων δαπανών που ορίζονται στην παράγραφο 2 στοιχεία β) και γ) μέχρι του ποσού που καθορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο λα).

▼ **M1**

6. Οι τιμές έντασης της ενίσχυσης που καθορίζονται στην παράγραφο 5 πρώτο εδάφιο στοιχεία β) και γ) μπορούν να αυξηθούν κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες για τις επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης και κατά 5 εκατοστιαίες μονάδες για τις επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης.

7. Κάθε παραχώρηση ή άλλη ανάθεση σε τρίτο μέρος για την κατασκευή, αναβάθμιση, λειτουργία ή μίσθωση ενισχυόμενης λιμενικής υποδομής γίνεται σε ανταγωνιστική και διαφανή βάση χωρίς διακρίσεις και προϋποθέσεις.

8. Οι ενισχυόμενες λιμενικές υποδομές τίθενται στη διάθεση των ενδιαφερόμενων χρηστών σε ισότιμη βάση και χωρίς διακρίσεις, υπό όρους της αγοράς.

▼ **M6**

8α. Όταν χορηγείται ενίσχυση για την κατασκευή, εγκατάσταση ή αναβάθμιση υποδομής ανεφοδιασμού με υδρογόνο, ο δικαιούχος αναλαμβάνει τη δέσμευση ότι το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2035 η ενισχυόμενη υποδομή ανεφοδιασμού θα παρέχει αποκλειστικά ανανεώσιμο υδρογόνο. Όταν χορηγείται ενίσχυση για την κατασκευή, εγκατάσταση ή αναβάθμιση υποδομής ανεφοδιασμού με αμμωνία ή μεθανόλη, ο δικαιούχος αναλαμβάνει τη δέσμευση ότι το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2035 η ενισχυόμενη υποδομή ανεφοδιασμού θα προμηθεύει αποκλειστικά αμμωνία ή μεθανόλη της οποίας το ενεργειακό περιεχόμενο προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές πλην της βιομάζας και έχει παραχθεί σύμφωνα με τις μεθοδολογίες που ορίζονται για τα ανανεώσιμα υγρά και αέρια καύσιμα κίνησης μη βιολογικής προέλευσης στην οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 και στις εκτελεστικές ή κατ' εξουσιοδότηση πράξεις της.

9. Για τις ενισχύσεις που δεν υπερβαίνουν τα 5,5 εκατ. EUR, το μέγιστο ποσό της ενίσχυσης μπορεί να καθορίζεται, αντί με τη μέθοδο που αναφέρεται στις παραγράφους 4, 5 και 6, στο 80 % των επιλέξιμων δαπανών.

▼ **M1***Άρθρο 56γ***Ενισχύσεις για λιμένες εσωτερικής ναυσιπλοΐας**

1. Οι ενισχύσεις για λιμένες εσωτερικής ναυσιπλοΐας συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου I.

▼ **M6**

1α. Δεν χορηγούνται ενισχύσεις βάσει του παρόντος άρθρου για την κατασκευή, εγκατάσταση ή αναβάθμιση υποδομών ανεφοδιασμού που εφοδιάζουν σκάφη με ορυκτά καύσιμα, όπως ντίζελ, φυσικό αέριο, σε αέρια μορφή [συμπιεσμένο φυσικό αέριο (CNG)] και υγροποιημένη μορφή [υγροποιημένο φυσικό αέριο (ΥΦΑ)], καθώς και υγραέριο (LPG).

▼ **M1**

2. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες, συμπεριλαμβανομένου του κόστους σχεδιασμού, που αφορούν:

- α) επενδύσεις για την κατασκευή, αντικατάσταση ή αναβάθμιση λιμενικών υποδομών·
- β) επενδύσεις για την κατασκευή, αντικατάσταση ή αναβάθμιση υποδομών προσπέλασης·
- γ) βυθοκόρηση.

▼ **M6**

2α. Όσον αφορά τις ενισχύσεις για υποδομές επαναφόρτισης και ανεφοδιασμού που παρέχουν ηλεκτρική ενέργεια, υδρογόνο, αμμωνία και μεθανόλη, επιλέξιμες δαπάνες είναι οι δαπάνες κατασκευής, εγκατάστασης, αναβάθμισης ή επέκτασης των υποδομών επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού. Οι δαπάνες αυτές μπορούν να περιλαμβάνουν το κόστος της υποδομής επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού αυτής καθ'αυτήν και του σχετικού τεχνικού εξοπλισμού, συμπεριλαμβανομένων σταθερών, κινητών ή πλωτών εγκαταστάσεων, το κόστος εγκατάστασης ή αναβαθμίσεων ηλεκτρικών ή άλλων συστατικών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρικών καλωδίων και των μετασχηματιστών ισχύος που απαιτούνται για τη σύνδεση της υποδομής επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού με το δίκτυο ή με τοπική μονάδα παραγωγής ή αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας ή υδρογόνου, καθώς και το κόστος έργων τεχνικής υποδομής, προσαρμογών του εδάφους ή του οδικού δικτύου, το κόστος εγκατάστασης και το κόστος απόκτησης των σχετικών αδειών.

Οι επιλέξιμες δαπάνες μπορούν επίσης να καλύπτουν τις επενδυτικές δαπάνες της επιτόπιας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ή ανανεώσιμου υδρογόνου και τις επενδυτικές δαπάνες των μονάδων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ή υδρογόνου. Η ονομαστική παραγωγική ικανότητα της εγκατάστασης επιτόπιας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ή ανανεώσιμου υδρογόνου δεν υπερβαίνει τη μέγιστη ονομαστική ισχύ εξόδου ή τη μέγιστη ικανότητα ανεφοδιασμού της υποδομής επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού με την οποία συνδέεται.

▼ **M1**

3. Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν δραστηριότητες άλλες από τη μεταφορά, συμπεριλαμβανομένων των βιομηχανικών εγκαταστάσεων παραγωγής που δραστηριοποιούνται σε λιμένα, γραφείων ή καταστημάτων, καθώς και λιμενικών υπερδομών.

4. Το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης ή της βυθοκόρησης. Το κέρδος εκμετάλλευσης αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες εκ των προτέρων, βάσει εύλογων προβλέψεων, ή μέσω μηχανισμού ανάκτησης.

5. Η μέγιστη ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 100 % των επιλέξιμων δαπανών μέχρι του ποσού που καθορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο λβ).

6. Κάθε παραχώρηση ή άλλη ανάθεση σε τρίτο μέρος για την κατασκευή, αναβάθμιση, λειτουργία ή μίσθωση ενισχυόμενης λιμενικής υποδομής γίνεται σε ανταγωνιστική και διαφανή βάση χωρίς διακρίσεις και προϋποθέσεις.

7. Οι ενισχυόμενες λιμενικές υποδομές τίθενται στη διάθεση των ενδιαφερόμενων χρηστών σε ισότιμη βάση και χωρίς διακρίσεις, υπό όρους της αγοράς.

▼ **M6**

7α. Όταν χορηγείται ενίσχυση για την κατασκευή, εγκατάσταση ή αναβάθμιση υποδομής ανεφοδιασμού με υδρογόνο, ο δικαιούχος αναλαμβάνει τη δέσμευση ότι το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2035 η ενισχυόμενη υποδομή ανεφοδιασμού θα παρέχει αποκλειστικά ανανεώσιμο υδρογόνο. Όταν χορηγείται ενίσχυση για την κατασκευή, εγκατάσταση ή αναβάθμιση υποδομής ανεφοδιασμού με αμμωνία ή μεθανόλη, ο δικαιούχος αναλαμβάνει τη δέσμευση ότι το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2035 η ενισχυόμενη υποδομή ανεφοδιασμού θα προμηθεύει αποκλειστικά αμμωνία ή μεθανόλη της οποίας το ενεργειακό περιεχόμενο προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές πλην της βιομάζας και έχει παραχθεί σύμφωνα με τις μεθοδολογίες που ορίζονται για τα ανανεώσιμα υγρά και αέρια καύσιμα κίνησης μη βιολογικής προέλευσης στην οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 και στις εκτελεστικές ή κατ' εξουσιοδότηση πράξεις της.

▼ **M6**

8. Για τις ενισχύσεις που δεν υπερβαίνουν τα 2,2 εκατ. EUR, το μέγιστο ποσό της ενίσχυσης μπορεί να καθορίζεται, αντί με τη μέθοδο που αναφέρεται στις παραγράφους 4 και 5, στο 80 % των επιλέξιμων δαπανών.

▼ **M4**

ΤΜΗΜΑ 16

Ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε χρηματοδοτικά προϊόντα τα οποία στηρίζονται από το Ταμείο InvestEU

Άρθρο 56δ

Πεδίο εφαρμογής και κοινές προϋποθέσεις

1. Το παρόν τμήμα εφαρμόζεται σε ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε χρηματοδοτικά προϊόντα τα οποία στηρίζονται από το Ταμείο InvestEU και παρέχουν ενίσχυση στους εταίρους υλοποίησης, τους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς ή τους τελικούς δικαιούχους.

2. Οι ενισχύσεις συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του κεφαλαίου I, του παρόντος άρθρου και είτε του άρθρου 56ε είτε του άρθρου 56στ.

3. Οι ενισχύσεις συμμορφώνονται με όλες τις ισχύουσες προϋποθέσεις που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/523 και με τις επενδυτικές κατευθυντήριες γραμμές για το ταμείο InvestEU που καθορίζονται στο παράρτημα του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2021/1078 της Επιτροπής⁽¹⁾.

▼ **M6**

4. Τα μέγιστα όρια που καθορίζονται στα άρθρα 56ε και 56στ ισχύουν για τη συνολική εκκρεμή χρηματοδότηση, στον βαθμό που η εν λόγω χρηματοδότηση, η οποία παρέχεται από οποιοδήποτε χρηματοδοτικό προϊόν που στηρίζεται από το Ταμείο InvestEU, περιλαμβάνει ενίσχυση. Τα μέγιστα όρια εφαρμόζονται:

α) ανά έργο, στην περίπτωση ενισχύσεων με προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες που καλύπτονται από το άρθρο 56ε παράγραφοι 2, 3 και 4, το άρθρο 56ε παράγραφος 5 στοιχείο α) σημείο i), και το άρθρο 56ε παράγραφοι 6, 7, 8 και 9·

β) ανά τελικό δικαιούχο στην περίπτωση ενισχύσεων χωρίς προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες που καλύπτονται από το άρθρο 56ε παράγραφος 5 στοιχείο α) σημεία ii), iii) και iv), το άρθρο 56ε παράγραφος 10 και το άρθρο 56στ.

▼ **M4**

5. Δεν χορηγούνται ενισχύσεις υπό μορφή αναχρηματοδότησης ή εγγυήσεων για υφιστάμενα χαρτοφυλάκια ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών.

⁽¹⁾ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2021/1078 της Επιτροπής της 14ης Απριλίου 2021 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/523 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με τον καθορισμό των επενδυτικών κατευθυντήριων γραμμών για το ταμείο InvestEU (ΕΕ L 234 της 2.7.2021, σ. 18).

▼ **M4***Άρθρο 56ε***Προϋποθέσεις που ισχύουν για τις ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε χρηματοδοτικά προϊόντα τα οποία στηρίζονται από το Ταμείο InvestEU**

1. Οι ενισχύσεις προς τον τελικό δικαιούχο από χρηματοδοτικό προϊόν που στηρίζεται από το Ταμείο InvestEU:

- α) συμμορφώνονται με τις προϋποθέσεις που καθορίζονται σε μία από τις παραγράφους 2 έως 9· και
- β) σε περίπτωση που η χρηματοδότηση παρέχεται υπό μορφή δανείου στον τελικό δικαιούχο, έχουν επιτόκιο που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο βασικό επιτόκιο του επιτοκίου αναφοράς που ισχύει τη χρονική στιγμή της χορήγησης του δανείου.

2. Ενισχύσεις για έργα κοινού ενδιαφέροντος στον τομέα των διευρωπαϊκών υποδομών ψηφιακής συνδεσιμότητας που χρηματοδοτούνται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1153 ή που έχουν λάβει σήμα ποιότητας «Σφραγίδα Αριστείας» δυνάμει του ίδιου κανονισμού χορηγούνται μόνο σε έργα που πληρούν όλες τις γενικές και ειδικές προϋποθέσεις συμβατότητας που προβλέπονται στο άρθρο 52β. Το ονομαστικό ποσό της συνολικής χρηματοδότησης που παρέχεται σε κάθε τελικό δικαιούχο ανά έργο στο πλαίσιο της στήριξης από το Ταμείο InvestEU δεν υπερβαίνει τα 150 εκατ. EUR.

▼ **M6**

3. Οι ενισχύσεις για την ανάπτυξη σταθερών ευρυζωνικών δικτύων και οι ενισχύσεις για την ανάπτυξη δικτύων κινητής τηλεφωνίας 4G και 5G για τη σύνδεση ορισμένων επιλέξιμων κοινωνικοοικονομικών κινητήριων μοχλών πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) οι ενισχύσεις χορηγούνται μόνο σε έργα που πληρούν όλες τις προϋποθέσεις συμβατότητας που προβλέπονται αντίστοιχα στο άρθρο 52 και στο άρθρο 52α, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στα στοιχεία γ) και δ) της παρούσας παραγράφου·
- β) το ονομαστικό ποσό της συνολικής χρηματοδότησης που παρέχεται σε κάθε τελικό δικαιούχο ανά έργο στο πλαίσιο της στήριξης από το Ταμείο InvestEU δεν υπερβαίνει τα 150 εκατ. EUR·
- γ) το έργο συνδέει τους κοινωνικοοικονομικούς κινητήριους μοχλούς που είναι δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες ή ιδιωτικές οντότητες επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού συμφέροντος ή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος κατά την έννοια του άρθρου 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης. Εξαιρούνται έργα που περιλαμβάνουν στοιχεία ή οντότητες διαφορετικά από εκείνα που προσδιορίζονται στο παρόν στοιχείο·
- δ) κατά παρέκκλιση από το άρθρο 52 παράγραφος 4, η προσδιορισθείσα ανεπάρκεια της αγοράς πρέπει να επαληθεύεται είτε με τη διαθέσιμη κατάλληλη χαρτογράφηση ή, όταν δεν είναι διαθέσιμη τέτοια χαρτογράφηση, μέσω δημόσιας διαβούλευσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα κατωτέρω:
 - i) η χαρτογράφηση μπορεί να θεωρείται κατάλληλη εάν δεν είναι παλαιότερη των 18 μηνών. Η χαρτογράφηση προσδιορίζει σαφώς τους κοινωνικοοικονομικούς κινητήριους μοχλούς που προβλέπεται να καλυφθούν από τη δημόσια παρέμβαση και περιλαμβάνει όλα τα δίκτυα που παρέχουν, υπό συνθήκες αιχμής, ταχύτητες καταφόρτωσης τουλάχιστον 100 Mbps αλλά κάτω των 300 Mbps (κατώτατες ταχύτητες) και τα οποία υπάρχουν ή έχουν προγραμματιστεί, βάσει αξιόπιστων στοιχείων, να αναπτυχθούν εντός του σχετικού χρονικού πλαισίου και εξυπηρετούν τις εγκαταστάσεις

▼ **M6**

του προσδιορισθέντος επιλέξιμου κοινωνικοοικονομικού κινητήριου μοχλού που αναφέρεται στο στοιχείο γ). Η χαρτογράφηση πραγματοποιείται από την αρμόδια δημόσια αρχή. Η χαρτογράφηση πραγματοποιείται 1) για αμιγώς σταθερά δίκτυα, σε επίπεδο διεύθυνσης βάσει των εξυπηρετούμενων εγκαταστάσεων, 2) για δίκτυα σταθερής ασύρματης πρόσβασης, σε επίπεδο διεύθυνσης βάσει των εξυπηρετούμενων εγκαταστάσεων ή με βάση το μέγιστο εύρος 100x100 μέτρων, 3) για δίκτυα κινητής τηλεφωνίας με βάση το μέγιστο εύρος 100x100 μέτρων. Όλα τα στοιχεία της μεθοδολογίας και τα υποκείμενα τεχνικά κριτήρια που χρησιμοποιούνται για τη χαρτογράφηση των περιοχών-στόχων πρέπει να δημοσιοποιούνται. Για την προώθηση των συνεργειών και της απλούστευσης για τη δημόσια διοίκηση, η γεωγραφική έρευνα που διενεργείται δυνάμει του άρθρου 22 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 μπορεί να θεωρείται ότι συνιστά κατάλληλη χαρτογράφηση κατά την έννοια του παρόντος σημείου, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζονται στο παρόν σημείο:

- ii) η δημόσια διαβούλευση διεξάγεται από την αρμόδια δημόσια αρχή μέσω της δημοσίευσης σε δικτυακό τόπο προσβάσιμο στο κοινό σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο των κύριων χαρακτηριστικών της σχεδιαζόμενης κρατικής παρέμβασης. Στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης καλούνται τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τη σχεδιαζόμενη κρατική παρέμβαση και να υποβάλουν τεκμηριωμένες πληροφορίες σχετικά με δίκτυα που παρέχουν, υπό συνθήκες αιχμής, ταχύτητες καταφόρτωσης τουλάχιστον 100 Mbps αλλά κάτω των 300 Mbps (κατώτατες ταχύτητες) και τα οποία υπάρχουν ή έχουν προγραμματιστεί βάσει αξιόπιστων στοιχείων, να αναπτυχθούν εντός του σχετικού χρονικού πλαισίου και εξυπηρετούν τις εγκαταστάσεις επιλέξιμου κοινωνικοοικονομικού κινητήριου μοχλού που αναφέρεται στο στοιχείο γ) και προσδιορίζεται σύμφωνα με το σημείο i), βάσει πληροφοριών: 1) για αμιγώς σταθερά δίκτυα, σε επίπεδο διεύθυνσης βάσει των εξυπηρετούμενων εγκαταστάσεων, 2) για δίκτυα σταθερής ασύρματης πρόσβασης, σε επίπεδο διεύθυνσης βάσει των εξυπηρετούμενων εγκαταστάσεων ή με βάση το μέγιστο εύρος 100x100 μέτρων, 3) για δίκτυα κινητής τηλεφωνίας με βάση το μέγιστο εύρος των 100x100 μέτρων. Η δημόσια διαβούλευση διαρκεί τουλάχιστον 30 ημέρες.

▼ **M4**

4. Οι ενισχύσεις για παραγωγή ενέργειας και ενεργειακές υποδομές πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

▼ **M6**

- α) ενισχύσεις χορηγούνται μόνο για επενδύσεις σε ενεργειακές υποδομές που δεν εξαιρούνται από την υποχρέωση παροχής πρόσβασης σε τρίτους, την τιμολογιακή ρύθμιση και την αποδεσμοποίηση βάσει της νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά ενέργειας για τις ακόλουθες κατηγορίες έργων:
- i) όσον αφορά τις υποδομές αερίου, τα έργα που περιλαμβάνονται στον ισχύοντα ενωσιακό κατάλογο έργων κοινού ενδιαφέροντος στο παράρτημα VII του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 347/2013· και
 - ii) όλα τα έργα που αφορούν τις υποδομές ηλεκτρικής ενέργειας, τις υποδομές υδρογόνου και τις υποδομές διοξειδίου του άνθρακα·
- β) οι επενδυτικές ενισχύσεις για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας πληρούν τις ακόλουθες απαιτήσεις:
- i) ενισχύσεις χορηγούνται μόνο για νέες εγκαταστάσεις οι οποίες επιλέγονται σε ανταγωνιστική, διαφανή, αντικειμενική και χωρίς διακρίσεις βάση, σύμφωνα με το άρθρο 41 παράγραφος 10·

▼ **M6**

- ii) ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται σε συνδυασμένα έργα αποθήκευσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και ηλεκτρικής ενέργειας ή θερμικής ενέργειας, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι απαιτήσεις που ορίζονται στο άρθρο 41 παράγραφος 1α·
- iii) ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται σε συνδυασμένα έργα αποθήκευσης βιοκαυσίμων, βιορευστών, βιοαερίου (συμπεριλαμβανομένου του βιομεθανίου) και καυσίμων βιομάζας, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι απαιτήσεις του άρθρου 41 παράγραφος 2·
- (iv) στην περίπτωση εγκαταστάσεων που παράγουν ανανεώσιμο υδρογόνο, ενισχύσεις χορηγούνται μόνο για εγκατάσταση που συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις που ορίζονται στο άρθρο 41 παράγραφος 3·
- v) στην περίπτωση εγκαταστάσεων που παράγουν βιοκαύσιμα, ενισχύσεις χορηγούνται μόνο για εγκαταστάσεις που παράγουν βιοκαύσιμα τα οποία συμμορφώνονται με τα κριτήρια αειφορίας και μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου που αναφέρονται στο άρθρο 29 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 και στις εκτελεστικές ή κατ' εξουσιοδότηση πράξεις της και παράγονται από τις πρώτες ύλες που μνημονεύονται στο παράρτημα ΙΧ της εν λόγω οδηγίας·

▼ **M4**

- γ) Το ονομαστικό ποσό της συνολικής χρηματοδότησης που παρέχεται σε κάθε τελικό δικαιούχο ανά έργο το οποίο αναφέρεται στο στοιχείο α) στο πλαίσιο της στήριξης από το Ταμείο InvestEU δεν υπερβαίνει τα 150 εκατ. EUR. Το ονομαστικό ποσό της συνολικής χρηματοδότησης που παρέχεται σε κάθε τελικό δικαιούχο ανά έργο το οποίο αναφέρεται στο στοιχείο β) στο πλαίσιο της στήριξης από το Ταμείο InvestEU δεν υπερβαίνει τα 75 εκατ. EUR.

5. Οι ενισχύσεις για υποδομές και δραστηριότητες στους τομείς της κοινωνικής, πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

▼ **M6**

- α) το ονομαστικό ποσό της συνολικής χρηματοδότησης που παρέχεται σε κάθε τελικό δικαιούχο στο πλαίσιο της στήριξης από το Ταμείο InvestEU δεν υπερβαίνει τα:
 - i) 110 εκατ. EUR ανά έργο για επενδύσεις σε υποδομή που χρησιμοποιείται για την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και για εκπαίδευση· 165 εκατ. EUR ανά έργο για σκοπούς και δραστηριότητες πολιτισμού και διατήρησης της κληρονομιάς που προβλέπονται στο άρθρο 53 παράγραφος 2, συμπεριλαμβανομένης της φυσικής κληρονομιάς·
 - ii) 33 εκατ. EUR για δραστηριότητες που σχετίζονται με κοινωνικές υπηρεσίες·
 - iii) 82,5 εκατ. EUR για δραστηριότητες που σχετίζονται με τον πολιτισμό και τη διατήρηση της κληρονομιάς· και
 - iv) 5,5 εκατ. EUR για την εκπαίδευση και την κατάρτιση·

▼ **M4**

- β) δεν χορηγούνται ενισχύσεις για κατάρτιση με σκοπό την τήρηση υποχρεωτικών εθνικών απαιτήσεων κατάρτισης.

▼ **M4**

6. Οι ενισχύσεις για μεταφορές και για υποδομές μεταφορών πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) οι ενισχύσεις για υποδομές, εκτός από τους λιμένες, παρέχονται μόνο για τα ακόλουθα έργα:
 - i) έργα κοινού ενδιαφέροντος, όπως ορίζονται στο άρθρο 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1315/2013, εκτός από έργα που αφορούν λιμενικές ή αερολιμενικές υποδομές·
 - ii) συνδέσεις με τους αστικούς κόμβους του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών·
 - iii) τροχαίο υλικό μόνο για την παροχή υπηρεσιών σιδηροδρομικών μεταφορών που δεν καλύπτονται από σύμβαση παροχής δημόσιας υπηρεσίας κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1370/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁾, εφόσον ο δικαιούχος είναι νεοεισερχόμενη επιχείρηση·
 - iv) αστικές συγκοινωνίες·

▼ **M6**

- v) υποδομές επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού που τροφοδοτούν οχήματα με ηλεκτρική ενέργεια ή υδρογόνο. Για ενισχυόμενες υποδομές ανεφοδιασμού που παρέχουν υδρογόνο, ο δικαιούχος αναλαμβάνει τη δέσμευση ότι, το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2035, η υποδομή ανεφοδιασμού θα παρέχει αποκλειστικά ανανεώσιμο υδρογόνο. Η παρούσα παράγραφος δεν εφαρμόζεται στις ενισχύσεις για επενδύσεις που σχετίζονται με υποδομές επαναφόρτισης και ανεφοδιασμού σε λιμένες·

▼ **M4**

- β) οι ενισχύσεις για έργα λιμενικών υποδομών πληρούν τις ακόλουθες απαιτήσεις:
 - i) οι ενισχύσεις μπορούν να χορηγηθούν μόνο για επενδύσεις σε υποδομές προσπέλασης και λιμενικές υποδομές που τίθενται στη διάθεση των ενδιαφερόμενων χρηστών σε ισότιμη βάση και χωρίς διακρίσεις, υπό όρους της αγοράς·
 - ii) κάθε παραχώρηση ή άλλη ανάθεση σε τρίτο μέρος για την κατασκευή, αναβάθμιση, λειτουργία ή μίσθωση ενισχυόμενης λιμενικής υποδομής διενεργείται σε ανταγωνιστική και διαφανή βάση χωρίς διακρίσεις και προϋποθέσεις·
 - iii) δεν χορηγούνται ενισχύσεις για επενδύσεις σε λιμενικές υπερδομές·

▼ **M6**

- iv) Όταν χορηγούνται ενισχύσεις για υποδομές ανεφοδιασμού με υδρογόνο, ο δικαιούχος αναλαμβάνει τη δέσμευση ότι, το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2035, η υποδομή ανεφοδιασμού θα παρέχει αποκλειστικά ανανεώσιμο υδρογόνο. Όταν χορηγείται ενίσχυση για την κατασκευή, εγκατάσταση ή αναβάθμιση υποδομής ανεφοδιασμού με αμμωνία ή μεθανόλη, ο δικαιούχος αναλαμβάνει τη δέσμευση ότι, το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2035, η ενισχυόμενη υποδομή ανεφοδιασμού θα προμηθεύει αποκλειστικά αμμωνία ή μεθανόλη της οποίας το ενεργειακό περιεχόμενο προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές πλην της βιομάζας και έχει παραχθεί σύμφωνα με τις μεθοδολογίες που ορίζονται για τα ανανεώσιμα υγρά και αέρια καύσιμα κίνησης μη βιολογικής προέλευσης στην οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 και στις εκτελεστικές ή κατ' εξουσιοδότηση πράξεις της·

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1370/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2007, για τις δημόσιες επιβατικές σιδηροδρομικές και οδικές μεταφορές και την κατάργηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 1191/69 και (ΕΟΚ) αριθ. 1107/70 (ΕΕ L 315 της 3.12.2007, σ. 1).

▼ M6

γ) το ονομαστικό ποσό της συνολικής χρηματοδότησης που παρέχεται βάσει του στοιχείου α) ή του στοιχείου β) σε κάθε τελικό δικαιούχο ανά έργο στο πλαίσιο της στήριξης από το Ταμείο InvestEU δεν υπερβαίνει τα 165 εκατ. EUR.

▼ M4

7. Οι ενισχύσεις για άλλες υποδομές πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) ενισχύσεις παρέχονται μόνο για τα ακόλουθα έργα:

i) επενδύσεις σε υποδομές ύδρευσης και αποχέτευσης για το ευρύ κοινό·

▼ M6

ii) επενδύσεις όσον αφορά την αποδοτική χρήση των πόρων και την κυκλικότητα σύμφωνα με το άρθρο 47 παράγραφοι 1 έως 6 και 10·

▼ M4

iii) επενδύσεις σε ερευνητικές υποδομές·

iv) επενδύσεις για την κατασκευή ή την αναβάθμιση εγκαταστάσεων συνεργατικών σχηματισμών καινοτομίας·

▼ M6

v) επενδύσεις σε υποδομές δοκιμών και πειραματισμού·

β) το ονομαστικό ποσό της συνολικής χρηματοδότησης που παρέχεται σε κάθε τελικό δικαιούχο ανά έργο στο πλαίσιο της στήριξης από το Ταμείο InvestEU δεν υπερβαίνει τα 110 εκατ. EUR.

▼ M4

8. Οι ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας του κλίματος, πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) ενισχύσεις παρέχονται μόνο για τα ακόλουθα έργα:

▼ M6

i) επενδύσεις που επιτρέπουν σε επιχειρήσεις να αποκαθιστούν ή να προλαμβάνουν ζημιές στο φυσικό περιβάλλον (συμπεριλαμβανομένης της κλιματικής αλλαγής) ή στους φυσικούς πόρους από δραστηριότητες του ίδιου του δικαιούχου ή από δραστηριότητες άλλης οντότητας που συμμετέχει στο ίδιο έργο, υπό τον όρο ότι i) οι επενδύσεις δεν αφορούν εξοπλισμό, μηχανήματα ή εγκαταστάσεις βιομηχανικής παραγωγής που χρησιμοποιούν ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένου του φυσικού αερίου, με την επιφύλαξη της δυνατότητας χορήγησης ενίσχυσης για την εγκατάσταση πρόσθετων κατασκευαστικών στοιχείων που βελτιώνουν το επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας του υφιστάμενου εξοπλισμού, μηχανημάτων και εγκαταστάσεων βιομηχανικής παραγωγής, περίπτωση στην οποία οι επενδυτικές δαπάνες δεν αφορούν εγκαταστάσεις που εκπέμπουν CO₂· και ii) σε περίπτωση επενδύσεων σε εξοπλισμό, μηχανήματα και εγκαταστάσεις βιομηχανικής παραγωγής που χρησιμοποιούν υδρογόνο, ο δικαιούχος δεσμεύεται να χρησιμοποιεί αποκλειστικά ανανεώσιμο υδρογόνο καθ' όλη τη διάρκεια ζωής της επένδυσης. Δεν χορηγούνται ενισχύσεις βάσει του παρόντος σημείου με σκοπό τη συμμόρφωση των πραγματοποιούμενων επενδύσεων με ενωσιακά πρότυπα που έχουν θεσπιστεί, εκτός εάν η επένδυση υλοποιείται και ολοκληρώνεται τουλάχιστον 18 μήνες πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του προτύπου·

▼ M6

- ii) μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κτιρίου ή επιχείρησης, υπό την προϋπόθεση ότι οι επενδύσεις δεν αφορούν εξοπλισμό, μηχανήματα ή βιομηχανική παραγωγή που χρησιμοποιεί ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένου του φυσικού αερίου. Δεν χορηγούνται ενισχύσεις βάσει του παρόντος σημείου με σκοπό τη συμμόρφωση των πραγματοποιούμενων επενδύσεων με ενωσιακά πρότυπα που έχουν θεσπιστεί, εκτός εάν η επένδυση υλοποιείται και ολοκληρώνεται τουλάχιστον 18 μήνες πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του προτύπου. Κατά παρέκκλιση, μπορούν να χορηγούνται ενισχύσεις βάσει του παρόντος σημείου για επενδύσεις σε κτίρια που πραγματοποιούνται για τη συμμόρφωση με ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης που χαρακτηρίζονται ως ενωσιακά πρότυπα, υπό την προϋπόθεση ότι η ενίσχυση χορηγείται προτού τα πρότυπα καταστούν υποχρεωτικά για την οικεία επιχείρηση·

▼ M4

- iii) αποκατάσταση μολυσμένων χώρων, εφόσον δεν διαπιστώνεται η ταυτότητα του φυσικού ή νομικού προσώπου που είναι υπεύθυνο για την περιβαλλοντική ζημία βάσει του εφαρμοστέου δικαίου σύμφωνα με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», όπως αναφέρεται στο άρθρο 45 παράγραφος 3·
- iv) περιβαλλοντικές μελέτες·
- v) ενίσχυση και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων, όταν η εν λόγω δραστηριότητα συμβάλλει στην προστασία, τη διατήρηση ή την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και στην επίτευξη της καλής κατάστασης οικοσυστημάτων ή στην προστασία οικοσυστημάτων που βρίσκονται ήδη σε καλή κατάσταση·

▼ M6

- vi) επενδυτικές ενισχύσεις για την αγορά καθαρών οχημάτων που κινούνται τουλάχιστον εν μέρει με ηλεκτρική ενέργεια ή υδρογόνο, ή οχημάτων μηδενικών εκπομπών για οδικές, σιδηροδρομικές, εσωτερικές πλωτές και θαλάσσιες μεταφορές, καθώς και για τη μετασκευή οχημάτων με σκοπό τον χαρακτηρισμό τους ως καθαρών οχημάτων ή οχημάτων μηδενικών εκπομπών·
- β) Με την επιφύλαξη του στοιχείου α), η ενίσχυση που χορηγείται για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του κτιρίου μπορεί να συνδυάζεται με ενισχύσεις για ένα από τα ακόλουθα μέτρα ή το σύνολό τους:
- i) την εγκατάσταση ολοκληρωμένου επιτόπιου εξοπλισμού για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, θέρμανσης ή ψύξης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, φωτοβολταϊκών συλλεκτών και αντλιών θερμότητας·
 - ii) την εγκατάσταση εξοπλισμού για την αποθήκευση της ενέργειας που παράγεται από τις επιτόπιες εγκαταστάσεις ανανεώσιμης ενέργειας·
 - iii) τη σύνδεση με ενεργειακά αποδοτικό σύστημα τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης και συναφή εξοπλισμό·
 - iv) την κατασκευή και εγκατάσταση υποδομής επαναφόρτισης για χρήση από τους χρήστες του κτιρίου, και συναφών υποδομών, όπως η υποδομή αγωγών καλωδίωσης, όταν οι χώροι στάθμευσης βρίσκονται είτε εντός του κτιρίου είτε σε παρακείμενο χώρο·
 - v) την εγκατάσταση εξοπλισμού για την ψηφιοποίηση του κτιρίου, ιδίως για την αύξηση της ευφυούς ετοιμότητάς του, συμπεριλαμβανομένων της παθητικής εσωτερικής ενσυρμάτωσης ή της δομημένης καλωδίωσης για δίκτυα δεδομένων και του βοηθητικού τμήματος της ευρυζωνικής υποδομής στην ιδιωτική έκταση στην οποία βρίσκεται το κτίριο, αλλά εξαιρουμένης της ενσυρμάτωσης ή της καλωδίωσης για δίκτυα δεδομένων εκτός της ιδιωτικής έκτασης·

▼ M6

vi) επενδύσεις σε πράσινες στέγες και εξοπλισμό για τη συγκράτηση και τη χρήση των όμβριων υδάτων.

Το μέτρο ενίσχυσης δεν στηρίζει την εγκατάσταση ενεργειακού εξοπλισμού που χρησιμοποιεί ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένου του φυσικού αερίου.

Η ενίσχυση μπορεί να χορηγείται είτε στον ιδιοκτήτη/στους ιδιοκτήτες του κτιρίου είτε στον μισθωτή/στους μισθωτές, ανάλογα με το ποιος λαμβάνει τη χρηματοδότηση για το έργο.

▼ M4

γ) το ονομαστικό ποσό της συνολικής χρηματοδότησης που παρέχεται σε κάθε τελικό δικαιούχο ανά έργο το οποίο αναφέρεται στο στοιχείο α) στο πλαίσιο της στήριξης από το Ταμείο InvestEU δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. EUR.

δ) το ονομαστικό ποσό της συνολικής χρηματοδότησης που παρέχεται ανά έργο το οποίο αναφέρεται στο στοιχείο β) της παρούσας παραγράφου στο πλαίσιο της στήριξης από το Ταμείο InvestEU δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. EUR ανά τελικό δικαιούχο και ανά κτίριο.

▼ M6

ε) οι ενισχύσεις για μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης μπορούν επίσης να αφορούν τη διευκόλυνση της σύναψης συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης, υπό τις ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:

i) η στήριξη παρέχεται σε MME ή μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης που είναι πάροχοι μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και είναι οι τελικοί δικαιούχοι της ενίσχυσης.

ii) η ενίσχυση παρέχεται για τη διευκόλυνση της σύναψης συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης κατά την έννοια του άρθρου 2 σημείο 27) της οδηγίας 2012/27/ΕΕ.

iii) η στήριξη λαμβάνει τη μορφή δανείου πλήρους εξασφάλισης ή εγγύησης στον πάροχο των μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης στο πλαίσιο σύμβασης ενεργειακής απόδοσης ή συνίσταται σε χρηματοδοτικό προϊόν που αποσκοπεί στη χρηματοδότηση του παρόχου (για παράδειγμα, πρακτορεία ή πώληση επιχειρηματικών απαιτήσεων).

iv) το ονομαστικό ποσό της συνολικής εκκρεμούς χρηματοδότησης που παρέχεται βάσει του παρόντος σημείου ανά δικαιούχο δεν υπερβαίνει τα 30 εκατ. EUR.

▼ M4

9. Οι ενισχύσεις για έρευνα, ανάπτυξη, καινοτομία και ψηφιοποίηση πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται για:

i) βασική έρευνα.

ii) βιομηχανική έρευνα.

iii) πειραματική ανάπτυξη.

iv) διαδικαστική καινοτομία ή οργανωτική καινοτομία για MME.

v) συμβουλευτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας και υποστηρικτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας για MME.

vi) ψηφιοποίηση για MME.

▼ **M4**

β) για τα έργα που εμπίπτουν στο στοιχείο α) σημεία i), ii) και iii), το ονομαστικό ποσό της συνολικής χρηματοδότησης που παρέχεται σε κάθε τελικό δικαιούχο ανά έργο στο πλαίσιο της στήριξης από το Ταμείο InvestEU δεν υπερβαίνει τα 75 εκατ. EUR. Για τα έργα που εμπίπτουν στο στοιχείο α) σημεία iv), v) και vi), το ονομαστικό ποσό της συνολικής χρηματοδότησης που παρέχεται σε κάθε τελικό δικαιούχο ανά έργο στο πλαίσιο της στήριξης από το Ταμείο InvestEU δεν υπερβαίνει τα 30 εκατ. EUR.

▼ **M6**

10. Οι MME ή, κατά περίπτωση, οι μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης μπορούν, επιπλέον των κατηγοριών ενισχύσεων που προβλέπονται στις παραγράφους 2 έως 9, να λαμβάνουν επίσης ενισχύσεις υπό τη μορφή χρηματοδότησης που στηρίζεται από το Ταμείο InvestEU, υπό τον όρο ότι πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις:

α) το ονομαστικό ποσό της συνολικής χρηματοδότησης που παρέχεται ανά τελικό δικαιούχο στο πλαίσιο της στήριξης από το Ταμείο InvestEU δεν υπερβαίνει τα 16,5 εκατ. EUR και παρέχεται σε:

i) μη εισηγμένες MME που δεν ασκούν ακόμη δραστηριότητες σε καμία αγορά ή ασκούν δραστηριότητες για διάστημα μικρότερο των 10 ετών μετά την καταχώρισή τους ή μικρότερο των επτά ετών μετά την πρώτη εμπορική τους πώληση· όταν είτε η περίοδος λειτουργίας για διάστημα μικρότερο των 10 ετών μετά την καταχώρισή τους είτε η περίοδος λειτουργίας για διάστημα μικρότερο των επτά ετών μετά την πρώτη εμπορική τους πώληση έχει εφαρμόζεται σε συγκεκριμένη επιχείρηση, μόνο η περίοδος αυτή μπορεί να εφαρμοστεί και σε κάθε μεταγενέστερη ενίσχυση βάσει του παρόντος άρθρου στην ίδια επιχείρηση. Για επιχειρήσεις που έχουν εξαγοράσει άλλη επιχείρηση ή έχουν συσταθεί μέσω συγχώνευσης, η περίοδος επιλεξιμότητας που εφαρμόζεται περιλαμβάνει επίσης τις δραστηριότητες της εξαγορασθείσας επιχείρησης ή των συγχωνευθεισών επιχειρήσεων, αντίστοιχα, με εξαίρεση τις εξαγορασθείσες ή συγχωνευθείσες επιχειρήσεις των οποίων ο κύκλος εργασιών αντιστοιχεί σε λιγότερο από το 10 % του κύκλου εργασιών της αποκτώσας επιχείρησης κατά το οικονομικό έτος που προηγείται της εξαγοράς ή, στην περίπτωση επιχειρήσεων που έχουν συσταθεί μέσω συγχώνευσης, λιγότερο από το 10 % του συνδυασμένου κύκλου εργασιών των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων κατά το οικονομικό έτος που προηγείται της συγχώνευσης. Όσον αφορά την περίοδο επιλεξιμότητας που σχετίζεται με την καταχώριση, εφόσον χρησιμοποιείται για τις επιλέξιμες επιχειρήσεις που δεν υπόκεινται σε καταχώριση, η δεκαετής περίοδος επιλεξιμότητας θεωρείται ότι αρχίζει από τη στιγμή που η επιχείρηση ξεκινά την οικονομική της δραστηριότητα ή από τη στιγμή που καθίσταται υπόχρεη καταβολής φόρου για την οικονομική της δραστηριότητα, όποια από τις δύο χρονικές στιγμές προηγείται. Η χρηματοδότηση στο πλαίσιο της στήριξης από το Ταμείο InvestEU μπορεί επίσης να καλύπτει επενδύσεις συνέχειας σε μη εισηγμένες MME μετά την περίοδο επιλεξιμότητας που αναφέρεται στο παρόν σημείο, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις: 1) δεν σημειώνεται υπέρβαση του ονομαστικού ποσού της συνολικής χρηματοδότησης που αναφέρεται στο στοιχείο α), 2) η δυνατότητα για επενδύσεις συνέχειας προβλεπόταν στο αρχικό επιχειρηματικό σχέδιο και 3) ο τελικός δικαιούχος που λαμβάνει την επένδυση συνέχειας δεν έχει καταστεί «συνδεδεμένη επιχείρηση», κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 3 του παραρτήματος I, με άλλη επιχείρηση εκτός από τον ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό ή ανεξάρτητο ιδιώτη επενδυτή που παρέχει χρηματοδότηση στο πλαίσιο της στήριξης από το ταμείο InvestEU, εκτός εάν η νέα οντότητα είναι MME·

▼ M6

- ii) μη εισηγμένες ΜΜΕ που ξεκινούν νέα οικονομική δραστηριότητα, όπου η αρχική επένδυση πρέπει να υπερβαίνει το 50 % του μέσου ετήσιου κύκλου εργασιών κατά την προηγούμενη πενταετία. Κατά παρέκκλιση από την πρώτη περίοδο, οι παρακάτω επενδύσεις θεωρούνται επενδύσεις για νέες οικονομικές δραστηριότητες εάν η σχετική αρχική επένδυση, βάσει επιχειρηματικού σχεδίου, υπερβαίνει το 30 % του μέσου ετήσιου κύκλου εργασιών κατά την προηγούμενη πενταετία: 1) επενδύσεις που βελτιώνουν σημαντικά τις περιβαλλοντικές επιδόσεις της δραστηριότητας πέραν των υποχρεωτικών ενωσιακών προτύπων σύμφωνα με το άρθρο 36 παράγραφος 2 του παρόντος κανονισμού, 2) άλλες περιβαλλοντικά βιώσιμες επενδύσεις, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852, και 3) επενδύσεις που αποσκοπούν στην αύξηση της ικανότητας εξόρυξης, διαχωρισμού, διύλισης, επεξεργασίας ή ανακύκλωσης κρίσιμης πρώτης ύλης που παρατίθεται στο παράρτημα IV. Ο περιβαλλοντικά βιώσιμος χαρακτήρας της επένδυσης αποδεικνύεται σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», ή μέσω άλλων συγκρίσιμων μεθοδολογιών, συμπεριλαμβανομένου μεταξύ άλλων, του ελέγχου βιωσιμότητας για το ταμείο InvestEU. Όσον αφορά τα μέτρα που είναι πανομοιότυπα με τα μέτρα που περιλαμβάνονται στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, όπως έχουν εγκριθεί από το Συμβούλιο, η αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» θεωρείται ότι πληρούται δεδομένου ότι έχει ήδη επαληθευτεί·
- iii) ΜΜΕ και μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης που είναι καινοτόμες επιχειρήσεις όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 80)·
- β) το ονομαστικό ποσό της συνολικής χρηματοδότησης που παρέχεται ανά τελικό δικαιούχο στο πλαίσιο της στήριξης από το Ταμείο InvestEU δεν υπερβαίνει τα 16,5 εκατ. EUR και παρέχεται σε ΜΜΕ ή μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης των οποίων οι κύριες δραστηριότητες πραγματοποιούνται σε ενισχυόμενες περιοχές, υπό την προϋπόθεση ότι η χρηματοδότηση δεν χρησιμοποιείται για μετεγκατάσταση δραστηριοτήτων όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 61α)·
- γ) το ονομαστικό ποσό της συνολικής χρηματοδότησης που παρέχεται ανά τελικό δικαιούχο στο πλαίσιο της στήριξης από το Ταμείο InvestEU δεν υπερβαίνει τα 2,2 εκατ. EUR και παρέχεται σε ΜΜΕ ή σε μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης.

▼ M4*Άρθρο 56στ***Προϋποθέσεις που ισχύουν για τις ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε ενδιάμεσα χρηματοδοτικά προϊόντα εμπορικού χαρακτήρα τα οποία στηρίζονται από το Ταμείο InvestEU**

1. Η χρηματοδότηση προς τους τελικούς δικαιούχους παρέχεται από ενδιάμεσους εμπορικούς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, οι οποίοι επιλέγονται κατά τρόπο ανοικτό, διαφανή και χωρίς διακρίσεις βάσει αντικειμενικών κριτηρίων.
2. Ο ενδιάμεσος εμπορικός χρηματοπιστωτικός οργανισμός που παρέχει χρηματοδότηση στον τελικό δικαιούχο διατηρεί ελάχιστη έκθεση σε κίνδυνο που αντιστοιχεί στο 20 % κάθε χρηματοδοτικής συναλλαγής.

▼ M6

3. Το ονομαστικό ποσό της συνολικής χρηματοδότησης που παρέχεται σε κάθε τελικό δικαιούχο μέσω όλων των εμπορικών ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών δεν υπερβαίνει τα 8,25 εκατ. EUR.

▼ B*ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV***ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ***Άρθρο 57***Κατάργηση**

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 800/2008 καταργείται.

*Άρθρο 58***Μεταβατικές διατάξεις****▼ M1**

1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις μεμονωμένες ενισχύσεις που χορηγήθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος των αντίστοιχων διατάξεών του, εφόσον πληρούν όλες τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό, με εξαίρεση το άρθρο 9.

▼ B

2. Οι ενισχύσεις που δεν απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης δυνάμει του παρόντος κανονισμού ή άλλων κανονισμών που θεσπίστηκαν σύμφωνα με το άρθρο 1 του προγενέστερα ισχύοντος κανονισμού 994/98 αξιολογούνται από την Επιτροπή με βάση τα σχετικά πλαίσια, κατευθυντήριες γραμμές, ανακοινώσεις και κοινοποιήσεις.

3. Μεμονωμένες ενισχύσεις που χορηγούνται πριν από την 1η Ιανουαρίου 2015 δυνάμει κανονισμών που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 994/98 και ισχύουν κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, με εξαίρεση τις περιφερειακές ενισχύσεις. Τα καθεστώτα ενισχύσεων υπό μορφή επιχειρηματικού κεφαλαίου υπέρ ΜΜΕ, τα οποία θεσπίστηκαν πριν από την 1η Ιουλίου 2014 και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 800/2008, εξακολουθούν να απαλλάσσονται και να συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά έως τη λήξη της συμφωνίας χρηματοδότησης, εφόσον τα δημόσια κεφάλαια που διατέθηκαν στο στηριζόμενο επενδυτικό ταμείο ιδιωτικών συμμετοχών βάσει της εν λόγω συμφωνίας δεσμεύθηκαν πριν από την 1η Ιανουαρίου 2015 και εξακολουθούν να πληρούνται οι λοιπές προϋποθέσεις απαλλαγής.

▼ M6

3α. Κάθε μεμονωμένη ενίσχυση που χορηγείται μεταξύ της 1ης Ιουλίου 2014 και [ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας τροποποίησης] σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού, όπως ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης, συμβιβάζεται με την εσωτερική αγορά και απαλλάσσεται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης. Κάθε μεμονωμένη ενίσχυση που χορηγείται πριν από την 1η Ιουλίου 2014 σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού, με εξαίρεση το άρθρο 9, όπως ισχύει πριν ή μετά τη 10η Ιουλίου 2017, πριν ή μετά την 3η Αυγούστου 2021, ή πριν ή μετά [ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας τροποποίησης], συμβιβάζεται με την εσωτερική αγορά και απαλλάσσεται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης.

▼ M6

4. Κατά τη λήξη της περιόδου ισχύος του παρόντος κανονισμού, τα καθεστώτα ενισχύσεων που έχουν απαλλαγεί δυνάμει του παρόντος κανονισμού εξακολουθούν να απαλλάσσονται για περίοδο προσαρμογής έξι μηνών. Η απαλλαγή των ενισχύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου δυνάμει του άρθρου 21 παράγραφος 9 στοιχείο α) λήγει στο τέλος της περιόδου που προβλέπεται στη συμφωνία χρηματοδότησης, εφόσον τα δημόσια κεφάλαια που διατέθηκαν στο στηριζόμενο επενδυτικό ταμείο ιδιωτικών συμμετοχών δεσμεύθηκαν βάσει της εν λόγω συμφωνίας εντός εξαμήνου από τη λήξη της περιόδου ισχύος του παρόντος κανονισμού και εξακολουθούν να πληρούνται όλες οι άλλες προϋποθέσεις απαλλαγής.

▼ M1

5. Σε περίπτωση τροποποίησης του παρόντος κανονισμού, κάθε καθεστώς ενισχύσεων που απαλλάσσεται δυνάμει του παρόντος κανονισμού, όπως εφαρμόζεται κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος του καθεστώτος, εξακολουθεί να απαλλάσσεται για περίοδο προσαρμογής έξι μηνών.

▼ B*Άρθρο 59*

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την 1η Ιουλίου 2014.

▼ M6

Εφαρμόζεται έως τις 31 Δεκεμβρίου 2026.

▼ B

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

▼ B*ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι***ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΜΕ***Άρθρο 1***Επιχείρηση**

Επιχείρηση θεωρείται κάθε οντότητα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Σε αυτές περιλαμβάνονται ειδικότερα αυταπασχολούμενα άτομα και οικογενειακές επιχειρήσεις που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, καθώς και προσωπικές εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα.

*Άρθρο 2***Αριθμός απασχολούμενων και οικονομικά όρια προσδιορίζοντα τις κατηγορίες επιχειρήσεων**

1. Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων («ΜΜΕ») αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. ευρώ.
2. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατ. ευρώ.
3. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατ. ευρώ.

*Άρθρο 3***Τύποι επιχειρήσεων που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών**

1. «Ανεξάρτητη επιχείρηση» είναι κάθε επιχείρηση που δεν χαρακτηρίζεται ως συνεργαζόμενη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 2 ή ως συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 3.
2. «Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις» είναι όλες οι επιχειρήσεις που δεν χαρακτηρίζονται ως συνδεδεμένες κατά την έννοια της παραγράφου 3 και μεταξύ των οποίων υπάρχει η ακόλουθη σχέση: μια επιχείρηση (ανάντη επιχείρηση) κατέχει, μόνη ή από κοινού με μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια της παραγράφου 3, το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης επιχείρησης (κατάντη επιχείρησης).

Ωστόσο, μια επιχείρηση μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανεξάρτητη, μη έχουσα δηλαδή συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, ακόμη και εάν το όριο του 25 % καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, εφόσον το ποσοστό αυτό ελέγχεται από τις ακόλουθες κατηγορίες επενδυτών και υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί δεν είναι, μεμονωμένα ή από κοινού, συνδεδεμένοι κατά την έννοια της παραγράφου 3 με την εν λόγω επιχείρηση:

▼ C3

- α) δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που ασκούν συστηματικά δραστηριότητες σε επενδύσεις επιχειρηματικού κεφαλαίου και επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις (επιχειρηματικοί άγγελοι), εφόσον το σύνολο της επένδυσης των εν λόγω επιχειρηματικών αγγέλων στην ίδια επιχείρηση δεν υπερβαίνει τα 1 250 000 ευρώ·

▼ B

- β) πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα μη κερδοσκοπικού σκοπού·
- γ) θεσμικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης·

▼B

- δ) αυτόνομες τοπικές αρχές με ετήσιο προϋπολογισμό μικρότερο από 10 εκατ. ευρώ και με λιγότερους από 5 000 κατοίκους.
3. «Συνδεδεμένες επιχειρήσεις» είναι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους μία από τις ακόλουθες σχέσεις:
- α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης·
- β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης·
- γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού της τελευταίας·
- δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Τεκμαίρεται ότι δεν υπάρχει κυριαρχική επιρροή, εφόσον οι επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο δεν υπεισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση της εξεταζόμενης επιχείρησης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων που έχουν με την ιδιότητά τους ως μετόχων ή εταίρων.

Συνδεδεμένες θεωρούνται επίσης οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις σχέσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μέσω μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων ή μέσω οποιουδήποτε από τους επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις εν λόγω σχέσεις μέσω φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού θεωρούνται επίσης συνδεδεμένες επιχειρήσεις, εφόσον ασκούν το σύνολο ή τμήμα των δραστηριοτήτων τους στην ίδια αγορά ή σε όμορες αγορές.

Ως «όμορη αγορά» νοείται η αγορά προϊόντος ή υπηρεσίας που βρίσκεται αμέσως ανάντη ή κατάντη της σχετικής αγοράς.

4. Εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο, μια επιχείρηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ΜΜΕ εάν το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου της ή των δικαιωμάτων ψήφου της ελέγχεται, άμεσα ή έμμεσα, από έναν ή περισσότερους δημόσιους φορείς, μεμονωμένα ή από κοινού.

5. Μια επιχείρηση μπορεί να υποβάλει δήλωση σχετικά με την ιδιότητά της ως ανεξάρτητης, συνεργαζόμενης ή συνδεδεμένης επιχείρησης, καθώς και σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν τα αριθμητικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2. Η δήλωση αυτή μπορεί να υποβληθεί ακόμη και εάν η διασπορά κεφαλαίου δεν επιτρέπει να καθοριστεί επακριβώς ποιος το κατέχει, οπότε η επιχείρηση δηλώνει υπεύθυνα ότι μπορεί εύλογα να υποθέσει ότι δεν ανήκει, κατά ποσοστό 25 % ή περισσότερο, σε μια επιχείρηση ή, από κοινού, σε περισσότερες επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους. Οι δηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται με την επιφύλαξη των ελέγχων και εξακριβώσεων που προβλέπονται από τις εθνικές ή ενωσιακές διατάξεις.

*Άρθρο 4***Στοιχεία για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών και περιόδους αναφοράς**

1. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών είναι εκείνα που αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Λαμβάνονται υπόψη κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών. Το ύψος του κύκλου εργασιών υπολογίζεται χωρίς τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και χωρίς άλλους έμμεσους φόρους.

▼ B

2. Όταν, κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών και σε ετήσια βάση, μια επιχείρηση βρίσκεται πάνω ή κάτω από τα όρια τα σχετικά με τον αριθμό απασχολούμενων ή τα χρηματικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2, η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόκτηση ή την απώλεια της ιδιότητας της μεσαίας, μικρής ή πολύ μικρής επιχείρησης μόνον εάν η υπέρβαση των εν λόγω ορίων επαναληφθεί επί δύο διαδοχικά οικονομικά έτη.

3. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, οι λογαριασμοί των οποίων δεν έχουν κλείσει ακόμη, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από καλόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

*Άρθρο 5***Ο αριθμός απασχολούμενων**

Ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των ΕΜΕ. Στον αριθμό απασχολούμενων περιλαμβάνονται:

- α) οι μισθωτοί·
- β) τα άτομα που εργάζονται για την επιχείρηση, έχουν σχέση εξάρτησης προς αυτήν και εξομοιώνονται με μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο·
- γ) οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες·
- δ) οι εταίροι που ασκούν τακτική δραστηριότητα εντός της επιχείρησης και προσπορίζονται οικονομικά οφέλη από την επιχείρηση.

Οι μαθητευόμενοι ή οι σπουδαστές που βρίσκονται σε επαγγελματική κατάρτιση στο πλαίσιο σύμβασης μαθητείας ή επαγγελματικής κατάρτισης δεν συνυπολογίζονται στον αριθμό απασχολούμενων. Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή των γονικών αδειών δεν συνυπολογίζεται.

*Άρθρο 6***Καθορισμός των στοιχείων της επιχείρησης**

1. Στην περίπτωση ανεξάρτητης επιχείρησης, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, πραγματοποιείται αποκλειστικά με βάση τους λογαριασμούς αυτής της επιχείρησης.

2. Στην περίπτωση επιχείρησης που συνεργάζεται ή συνδέεται με άλλες επιχειρήσεις, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, γίνεται με βάση τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία της επιχείρησης, ή —εφόσον υπάρχουν— τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται και η εξεταζόμενη επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο προστίθενται τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατόντη της εν λόγω επιχείρησης. Τα στοιχεία συγκεντρώνονται κατ' αναλογία προς το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου (το υψηλότερο από τα δύο αυτά ποσοστά). Σε περίπτωση διασταυρωμένης συμμετοχής λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο των ποσοστών αυτών.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο και το δεύτερο εδάφιο προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εξεταζόμενη επιχείρηση και τα οποία δεν περιλαμβάνονται ήδη στους λογαριασμούς βάσει ενοποίησης.

▼ B

3. Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Σε αυτά προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που συνδέονται με αυτές τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, εκτός εάν τα στοιχεία τους περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης.

Για την εφαρμογή επίσης της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνδέονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Στα στοιχεία αυτά προστίθενται κατ' αναλογία τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με τις συνδεδεμένες αυτές επιχειρήσεις, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατάντη αυτών, εάν δεν περιλαμβάνονται ήδη στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε αναλογία τουλάχιστον ισοδύναμη με το ποσοστό που ορίζεται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο.

4. Όταν ο αριθμός απασχολούμενων δεδομένης επιχείρησης δεν προκύπτει από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, υπολογίζεται συγκεντρώνοντας κατ' αναλογία τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνεργάζονται με την εν λόγω επιχείρηση, και προσθέτοντας τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνδέονται μαζί της.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΠΑΛΛΑΣΣΟΝΤΑΙ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΟΡΟΥΣ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ

ΜΕΡΟΣ I

οι οποίες πρέπει να υποβάλλονται μέσω της καθιερωμένης ηλεκτρονικής εφαρμογής της Επιτροπής, όπως ορίζεται στο άρθρο 11

Στοιχεία αναφοράς της ενίσχυσης	(συμπληρώνεται από την Επιτροπή)	
Κράτος μέλος		
Αριθμός αναφοράς του κράτους μέλους		
Περιφέρεια	Όνομασία της περιφέρειας ή των περιφερειών (NUTS ⁽¹⁾)	Καθεστώς περιφερειακών ενισχύσεων ⁽²⁾
Χορηγούσα αρχή	Όνομασία	
	Ταχυδρομική διεύθυνση	
	Διαδικτυακή διεύθυνση	
Τίτλος του μέτρου ενίσχυσης		
Εθνική νομική βάση (παραπομπή στη σχετική επίσημη εθνική δημοσίευση)		
Διαδικτυακός σύνδεσμος στο πλήρες κείμενο του μέτρου ενίσχυσης		
Τύπος μέτρου	☐ Καθεστώς	Όνομασία του δικαιούχου και του ομίλου ⁽³⁾ στον οποίο ανήκει
	☐ Ad hoc ενίσχυση	
Τροποποίηση υφιστάμενου καθεστώτος ενισχύσεων ή υφιστάμενης ad hoc ενίσχυσης	Στοιχεία αναφοράς της Επιτροπής για την ενίσχυση	
	☐ Παράταση	
	☐ Τροποποίηση	
Διάρκεια ⁽⁴⁾	☐ Καθεστώς	Από ηη/μμ/εεεε έως ηη/μμ/εεεε
Date of granting ⁽⁵⁾	☐ Ad hoc aid	ηη/μμ/εεεε
Σχετικός(-οί) οικονομικός(-οί) τομέας (-είς)	☐ Όλοι οι οικονομικοί τομείς που είναι επιλέξιμοι να λάβουν ενίσχυση	
	☐ Περιορίζεται σε συγκεκριμένους τομείς: να διευκρινιστεί σε επίπεδο ομάδας NACE ⁽⁶⁾	

Κατηγορία δικαιούχου	☐ ΜΜΕ		
	☐ Μεγάλες επιχειρήσεις		
Προϋπολογισμός	Ετήσιο συνολικό ποσό του προβλεπόμενου προϋπολογισμού στο πλαίσιο του καθεστώτος ⁽¹⁾	Εθνικό νόμισμα (σε ακέραιο ποσό)	
	Συνολικό ποσό της ad hoc ενίσχυσης που χορηγήθηκε στην επιχείρηση ⁽⁸⁾	Εθνικό νόμισμα (σε ακέραιο ποσό)	
	☐ Για εγγυήσεις ⁽⁹⁾	Εθνικό νόμισμα (σε ακέραιο ποσό)	
Μέσο ενίσχυσης	☐ Επιχορήγηση/Επιδότηση επιτοκίου		
	☐ Δάνειο/Επιστρεπτές προκαταβολές		
	☐ Εγγύηση (κατά περίπτωση, με παραπομπή στην απόφαση της Επιτροπής ⁽¹⁰⁾)		
	☐ Φορολογικό πλεονέκτημα ή φορολογική απαλλαγή		
	☐ Παροχή χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου		
	☐ Άλλα (να διευκρινιστούν)		
	..... Να αναφερθεί η πλησιέστερη από τις κατωτέρω ευρείες κατηγορίες ως προς τα αποτελέσματα/τη λειτουργία της ενίσχυσης: ☐ Επιχορήγηση ☐ Δάνειο ☐ Εγγύηση ☐ Φορολογικό πλεονέκτημα ☐ Παροχή χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου		
☐ Σε περίπτωση συγχρηματοδότησης από ταμείο(-α) της ΕΕ	Όνομασία ταμείου(-ων) της ΕΕ:	Ποσό χρηματοδότησης (ανά ταμείο της ΕΕ)	Εθνικό νόμισμα (σε ακέραιο ποσό)

⁽¹⁾ NUTS — Ονοματολογία Εδαφικών Στατιστικών Μονάδων. Κατά κανόνα, η περιφέρεια κατατάσσεται στο επίπεδο 2.

⁽²⁾ Άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της ΣΛΕΕ (καθεστώς «Α»), άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ (καθεστώς «Γ»), περιφέρειες στις οποίες δεν χορηγούνται ενισχύσεις, ήτοι περιφέρειες που δεν είναι επιλέξιμες για περιφερειακές ενισχύσεις (καθεστώς «N»).

⁽³⁾ Για τους σκοπούς των κανόνων ανταγωνισμού που ορίζονται στη Συνθήκη και του παρόντος κανονισμού, ως «επιχείρηση» νοείται κάθε οντότητα που ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή και τον τρόπο χρηματοδότησής της. Το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι οι οντότητες που ελέγχονται (σε νομική βάση ή de facto) από την ίδια οντότητα θα πρέπει να θεωρούνται μία και μόνη επιχείρηση.

⁽⁴⁾ Περίοδος κατά την οποία η χορηγούσα αρχή έχει τη δυνατότητα να δεσμευθεί για τη χορήγηση της ενίσχυσης.

⁽⁵⁾ Καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 2 σημείο 27 του κανονισμού.

⁽⁶⁾ NACE αναθ. 2 — Στατιστική ταξινόμηση των οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Κατά κανόνα, ο τομέας προσδιορίζεται σε επίπεδο ομάδας.

⁽⁷⁾ Εάν πρόκειται για καθεστώς ενισχύσεων: να αναφερθεί το ετήσιο συνολικό ποσό του προβλεπόμενου από το καθεστώς προϋπολογισμού ή η εκτιμώμενη ετήσια απώλεια φορολογικών εσόδων για όλα τα μέσα ενισχύσεων που προβλέπονται στο καθεστώς.

⁽⁸⁾ Εάν πρόκειται για χορήγηση ad hoc ενίσχυσης: να αναφερθεί το συνολικό ποσό της ενίσχυσης ή η συνολική απώλεια φορολογικών εσόδων.

⁽⁹⁾ Για τις εγγυήσεις, να αναφερθεί το (ανώτατο) ποσό των εγγυημένων δανείων.

⁽¹⁰⁾ Κατά περίπτωση, παραπομπή στην απόφαση της Επιτροπής με την οποία εγκρίνεται η μεθοδολογία υπολογισμού του ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης, σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2 στοιχείο γ) του κανονισμού.

▼ M6

ΜΕΡΟΣ ΙΙ

Υποβάλλεται μέσω του καθιερωμένου ηλεκτρονικού συστήματος κοινοποίησης της Επιτροπής, όπως ορίζεται στο άρθρο 11

Να αναφερθεί η διάταξη του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 βάσει της οποίας εφαρμόζεται το μέτρο ενίσχυσης.

Πρωταρχικός στόχος – Γενικοί στόχοι (κατάλογος)	Στόχοι (κατάλογος)	Μέγιστη ένταση ενίσχυσης σε % ή Ανώτατο ετήσιο ποσό της ενίσχυσης σε εθνικό νόμισμα (σε ακέραιο ποσό)	MME — πριμοδοτήσεις (κατά περίπτωση) σε %
Περιφερειακές ενισχύσεις – επενδυτικές ενισχύσεις ⁽¹⁾ (άρθρο 14)	☐ Καθεστώς	%	%
	☐ Ad hoc ενισχύσεις	%	%
Περιφερειακές ενισχύσεις – ενισχύσεις λειτουργίας (άρθρο 15)	☐ Σε αραιοκατοικημένες περιοχές (άρθρο 15 παράγραφος 2)	%	%
	☐ Σε πολύ αραιοκατοικημένες περιοχές (άρθρο 15 παράγραφος 3)	%	%
	☐ Σε εξόχως απόκεντρες περιοχές (άρθρο 15 παράγραφος 4)	%	%
☐ Περιφερειακές ενισχύσεις για την αστική ανάπτυξη (άρθρο 16)		εθνικό νόμισμα	%
Ενισχύσεις προς ΜΜΕ (άρθρα 17 -19δ)	☐ Επενδυτικές ενισχύσεις προς ΜΜΕ (άρθρο 17)	%	%
	☐ Ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜΜΕ (άρθρο 18)	%	%
	☐ Ενισχύσεις για συμμετοχή ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις (άρθρο 19)	%	%
	☐ Ενισχύσεις για την κάλυψη δαπανών πραγματοποιούμενων από ΜΜΕ που συμμετέχουν σε έργα τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων («ΤΑΠΤΚ») (άρθρο 19α)	%	%
	☐ Περιορισμένα ποσά ενισχύσεων σε ΜΜΕ που επωφελούνται από έργα τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων («ΤΑΠΤΚ») (άρθρο 19β) ⁽²⁾	εθνικό νόμισμα	%
	☐ Ενισχύσεις σε πολύ μικρές επιχειρήσεις υπό μορφή δημόσιων παρεμβάσεων σχετικά με την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου ή θερμότητας (άρθρο 19γ)	%	%
	☐ Ενισχύσεις σε ΜΜΕ υπό μορφή προσωρινών δημόσιων παρεμβάσεων σχετικά με την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου ή θερμότητας που παράγεται από φυσικό αέριο ή ηλεκτρική ενέργεια για τον μετριασμό των επιπτώσεων των αυξήσεων των τιμών μετά τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας (άρθρο 19δ)	%	%

⁽¹⁾ Στην περίπτωση ad hoc περιφερειακής ενίσχυσης για τη συμπλήρωση ενίσχυσης που χορηγήθηκε στο πλαίσιο ενός ή περισσότερων καθεστώτων ενισχύσεων, να αναφερθεί τόσο η ένταση της ενίσχυσης που χορηγήθηκε στο πλαίσιο του καθεστώτος όσο και η ένταση της ad hoc ενίσχυσης.

⁽²⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 1, η υποβολή εκθέσεων σχετικά με ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του άρθρου 19β δεν είναι υποχρεωτική. Η υποβολή εκθέσεων σχετικά με ενισχύσεις αυτού του είδους είναι, συνεπώς, απλώς προαιρετική.

▼ M6

Πρωταρχικός στόχος – Γενικοί στόχοι (κατάλογος)	Στόχοι (κατάλογος)	Μέγιστη ένταση ενίσχυσης σε % ή Ανώτατο ετήσιο ποσό της ενίσχυσης σε εθνικό νόμισμα (σε ακέραιο ποσό)	MME — πρωμοδοτήσεις (κατά περίπτωση) σε %	
Ενισχύσεις για την ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία (άρθρα 20 – 20α)	☐ Ενισχύσεις για την κάλυψη δαπανών πραγματοποιούμενων από επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας (άρθρο 20)	%	%	
	☐ Περιορισμένα ποσά ενίσχυσης σε επιχειρήσεις για συμμετοχή σε έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας (άρθρο 20α) ⁽³⁾	εθνικό νόμισμα	%	
Ενισχύσεις για πρόσβαση MME σε χρηματοδότηση (άρθρα 21-22)	☐ Ενισχύσεις για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου (άρθρο 21)	εθνικό νόμισμα	ά.α.	
	☐ Ενισχύσεις για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου προς MME υπό μορφή φορολογικών κινήτρων για ιδιώτες επενδυτές που είναι φυσικά πρόσωπα (άρθρο 21α)	εθνικό νόμισμα	ά.α.	
	☐ Ενισχύσεις για νεοσύστατες επιχειρήσεις (άρθρο 22)	εθνικό νόμισμα	ά.α.	
☐ Ενισχύσεις προς MME – Ενισχύσεις για εναλλακτικές πλατφόρμες διαπραγμάτευσης που ειδικεύονται στις MME (άρθρο 23)		εθνικό νόμισμα	ά.α.	
☐ Ενισχύσεις προς MME – Ενισχύσεις για δαπάνες διερεύνησης (άρθρο 24)		%	ά.α.	
Ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη και καινοτομία (άρθρα 25 - 30)	Ενισχύσεις για έργα έρευνας και ανάπτυξης (άρθρο 25)	☐ Βασική έρευνα [άρθρο 25 παράγραφος 2 στοιχείο α)]	%	%
		☐ Βιομηχανική έρευνα [άρθρο 25 παράγραφος 2 στοιχείο β)]	%	%
		☐ Πειραματική ανάπτυξη [άρθρο 25 παράγραφος 2 στοιχείο γ)]	%	%
		☐ Μελέτες σκοπιμότητας [άρθρο 25 παράγραφος 2 στοιχείο δ)]	%	%
	☐ Ενισχύσεις για έργα στα οποία έχει απονεμηθεί το σήμα ποιότητας «Σφραγίδα Αριστείας» (άρθρο 25α)		εθνικό νόμισμα	%
	☐ Ενισχύσεις για δράσεις Marie Skłodowska-Curie και δράσεις «Απόδειξη της ορθότητας της ιδέας» του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας (άρθρο 25β)		εθνικό νόμισμα	%
	☐ Ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε συγχρηματοδοτούμενα έργα έρευνας και ανάπτυξης (άρθρο 25γ)		%	%
	☐ Ενισχύσεις για ομαδικές επιχειρησιακές δράσεις (άρθρο 25δ)		%	%

⁽³⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 1, η υποβολή εκθέσεων σχετικά με ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του άρθρου 20α δεν είναι υποχρεωτική. Η υποβολή εκθέσεων σχετικά με ενισχύσεις αυτού του είδους είναι, συνεπώς, απλώς προαιρετική.

▼ M6

Πρωταρχικός στόχος – Γενικοί στόχοι (κατάλογος)	Στόχοι (κατάλογος)	Μέγιστη ένταση ενίσχυσης σε % ή Ανώτατο ετήσιο ποσό της ενίσχυσης σε εθνικό νόμισμα (σε ακέραιο ποσό)	MME — πριμοδοτήσεις (κατά περίπτωση) σε %
	☐ Ενισχύσεις που συνδέονται με τη συγχρηματοδότηση έργων που υποστηρίζονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας ή το ευρωπαϊκό πρόγραμμα βιομηχανικής ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας (άρθρο 25ε)	%	%
	☐ Επενδυτικές ενισχύσεις για ερευνητικές υποδομές (άρθρο 26)	%	%
	☐ Επενδυτικές ενισχύσεις για υποδομές δοκιμών και πειραματισμού (άρθρο 26α)	%	%
	☐ Ενισχύσεις για συνεργατικούς σχηματισμούς καινοτομίας (άρθρο 27)	%	%
	☐ Ενισχύσεις καινοτομίας για MME (άρθρο 28)	%	%
	☐ Ενισχύσεις για διαδικαστική και οργανωτική καινοτομία (άρθρο 29)	%	%
	☐ Ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας (άρθρο 30)	%	%
	☐ Ενισχύσεις για επαγγελματική κατάρτιση (άρθρο 31)	%	%
Ενισχύσεις για εργαζομένους σε μειονεκτική θέση και εργαζομένους με αναπηρία (άρθρα 32-35)	☐ Ενισχύσεις για την πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση με τη μορφή επιδότησης μισθού (άρθρο 32)	%	%
	☐ Ενισχύσεις για την απασχόληση εργαζομένων με αναπηρία υπό μορφή επιδότησης μισθού (άρθρο 33)	%	%
	☐ Ενισχύσεις για την αντιστάθμιση των πρόσθετων δαπανών που συνεπάγεται η απασχόληση εργαζομένων με αναπηρία (άρθρο 34)	%	%
	☐ Ενισχύσεις για την αντιστάθμιση των δαπανών της υποστήριξης που παρέχεται σε εργαζομένους σε μειονεκτική θέση (άρθρο 35)	%	%
Ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος (άρθρα 36-49)	☐ Επενδυτικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές (άρθρο 36)	%	%
	☐ Επενδυτικές ενισχύσεις για υποδομές επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού (άρθρο 36α)	%	%
	☐ Επενδυτικές ενισχύσεις για την αγορά καθαρών οχημάτων ή οχημάτων μηδενικών εκπομπών και για τη μετασκευή οχημάτων (άρθρο 36β)	%	%
	☐ Επενδυτικές ενισχύσεις για μέτρα ενεργειακής απόδοσης εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια (άρθρο 38)	%	%
	☐ Επενδυτικές ενισχύσεις για έργα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια (άρθρο 38α)	%	%

▼ M6

Πρωταρχικός στόχος – Γενικοί στόχοι (κατάλογος)	Στόχοι (κατάλογος)	Μέγιστη ένταση ενίσχυσης σε % ή Ανώτατο ετήσιο ποσό της ενίσχυσης σε εθνικό νόμισμα (σε ακέραιο ποσό)	MME — πριμοδοτήσεις (κατά περίπτωση) σε %
	☐ Ενισχύσεις για τη διευκόλυνση της σύναψης συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης (άρθρο 38β)	εθνικό νόμισμα	ά.α.
	☐ Επενδυτικές ενισχύσεις για έργα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια υπό μορφή χρηματοδοτικών μέσων (άρθρο 39)	εθνικό νόμισμα	ά.α.
	☐ Επενδυτικές ενισχύσεις για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, του ανανεώσιμου υδρογόνου και της συμπαγωγής υψηλής απόδοσης (άρθρο 41)	%	%
	☐ Ενισχύσεις λειτουργίας για την προώθηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (άρθρο 42)	%	%
	☐ Ενισχύσεις λειτουργίας για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και του ανανεώσιμου υδρογόνου σε μικρά έργα και κοινότητες ανανεώσιμης ενέργειας (άρθρο 43)	%	%
	☐ Ενισχύσεις υπό μορφή μειώσεων φόρων δυνάμει της οδηγίας 2003/96/EK (άρθρο 44)	%	ά.α.
	☐ Ενισχύσεις υπό μορφή μειώσεων περιβαλλοντικών φόρων ή εξομοιούμενων προς φόρους περιβαλλοντικών εισφορών (άρθρο 44α)	%	ά.α.
	☐ Επενδυτικές ενισχύσεις για την εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας, την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, την προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της (άρθρο 45)	%	%
	☐ Επενδυτικές ενισχύσεις για ενεργειακά αποδοτικό σύστημα τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης (άρθρο 46)	%	%
	☐ Επενδυτικές ενισχύσεις για την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία (άρθρο 47)	%	%
	☐ Επενδυτικές ενισχύσεις για ενεργειακές υποδομές (άρθρο 48)	%	%
	☐ Ενισχύσεις για μελέτες και συμβουλευτικές υπηρεσίες σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος και ενέργειας (άρθρο 49)	%	%

▼ M6

Πρωταρχικός στόχος – Γενικοί στόχοι (κατάλογος)	Στόχοι (κατάλογος)	Μέγιστη ένταση ενίσχυσης σε % ή Ανώτατο ετήσιο ποσό της ενίσχυσης σε εθνικό νόμισμα (σε ακέραιο ποσό)	MME — πριμοδοτήσεις (κατά περίπτωση) σε %
☐ Καθεστώτα ενισχύσεων για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από ορισμένες θεομηνίες (άρθρο 50)	Μέγιστη ένταση ενίσχυσης	%	%
	Τύπος θεομηνίας:	☐ σεισμός ☐ χιονοστιβάδα ☐ κατολίσθηση ☐ πλημμύρα ☐ ανεμοστρόβιλος ☐ κυκλώνας ☐ έκρηξη ηφαιστείου ☐ ανεξέλεγκτη πυρκαγιά	
	Ημερομηνία επέλευσης της θεομηνίας	Από ηη/μμ/εεεε έως ηη/μμ/εεεε	
☐ Ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα για μεταφορά κατοίκων απομακρυσμένων περιοχών (άρθρο 51)		εθνικό νόμισμα	%
☐ Ενισχύσεις για σταθερά ευρυζωνικά δίκτυα (άρθρο 52)		εθνικό νόμισμα	%
☐ Ενισχύσεις για δίκτυα κινητής τηλεφωνίας 4G και 5G (άρθρο 52α)		εθνικό νόμισμα	%
☐ Ενισχύσεις για έργα κοινού ενδιαφέροντος στον τομέα των διευρωπαϊκών υποδομών ψηφιακής συνδεσιμότητας (άρθρο 52β)		%	%
☐ Κουπόνια συνδεσιμότητας (άρθρο 52γ)		εθνικό νόμισμα	%
☐ Ενισχύσεις για δίκτυα οπισθόζευξης (άρθρο 52δ)		%	%
☐ Ενισχύσεις για τον πολιτισμό και τη διατήρηση της κληρονομιάς (άρθρο 53)		%	%
☐ Καθεστώτα ενισχύσεων για οπτικοακουστικά έργα (άρθρο 54)		%	%
☐ Ενισχύσεις για αθλητικές υποδομές και πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές (άρθρο 55)		%	%
☐ Επενδυτικές ενισχύσεις για τοπικές υποδομές (άρθρο 56)		%	%
☐ Ενισχύσεις για περιφερειακούς αερολιμένες (άρθρο 56α)		%	%
☐ Ενισχύσεις για θαλάσσιους λιμένες (άρθρο 56β)		%	%
☐ Ενισχύσεις για λιμένες εσωτερικής ναυσιπλοΐας (άρθρο 56γ)		%	%
Ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε χρηματοδοτικά προϊόντα τα οποία στηρίζονται από το Ταμείο InvestEU (άρθρα 56δ-56στ)	Άρθρο 56ε	☐ Ενισχύσεις για έργα κοινού ενδιαφέροντος στον τομέα των διευρωπαϊκών υποδομών ψηφιακής συνδεσιμότητας που χρηματοδοτούνται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1153 ή έχουν λάβει σήμα ποιότητας «Σφραγίδα Αριστείας» δυνάμει του εν λόγω κανονισμού (άρθρο 56ε παράγραφος 2)	εθνικό νόμισμα%

▼ M6

Πρωταρχικός στόχος – Γενικοί στόχοι (κατάλογος)	Στόχοι (κατάλογος)	Μέγιστη ένταση ενίσχυσης σε % ή Ανώτατο ετήσιο ποσό της ενίσχυσης σε εθνικό νόμισμα (σε ακέραιο ποσό)	MME — πριμοδοτήσεις (κατά περίπτωση) σε %
	☐ Ενισχύσεις για την ανάπτυξη σταθερών ευρυζωνικών δικτύων και ενισχύσεις για την ανάπτυξη δικτύων κινητής τηλεφωνίας 4G και 5G για τη σύνδεση ορισμένων επιλέξιμων κοινωνικοοικονομικών παραγόντων (άρθρο 56ε παράγραφος 3)	εθνικό νόμισμα	%
	☐ Ενισχύσεις για παραγωγή ενέργειας και ενεργειακές υποδομές (άρθρο 56ε παράγραφος 4)	εθνικό νόμισμα	%
	☐ Ενισχύσεις για υποδομές και δραστηριότητες στον κοινωνικό, εκπαιδευτικό και πολιτιστικό τομέα, καθώς και στον τομέα της φυσικής κληρονομιάς (άρθρο 56ε παράγραφος 5)	εθνικό νόμισμα	%
	☐ Ενισχύσεις για μεταφορές και υποδομές μεταφορών (άρθρο 56ε παράγραφος 6)	εθνικό νόμισμα	%
	☐ Ενισχύσεις για άλλες υποδομές (άρθρο 56ε παράγραφος 7)	εθνικό νόμισμα	%
	☐ Ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας του κλίματος (άρθρο 56ε παράγραφος 8)	εθνικό νόμισμα	%
	☐ Ενισχύσεις για έρευνα, ανάπτυξη, καινοτομία και ψηφιοποίηση (άρθρο 56ε παράγραφος 9)	εθνικό νόμισμα	%
	☐ Ενισχύσεις υπό μορφή χρηματοδότησης που στηρίζεται από το Ταμείο InvestEU και παρέχεται σε MME ή μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης (άρθρο 56ε παράγραφος 10)	εθνικό νόμισμα	%
	☐ Ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε ενδιάμεσα χρηματοδοτικά προϊόντα εμπορικού χαρακτήρα τα οποία στηρίζονται από το Ταμείο InvestEU (άρθρο 56στ)	εθνικό νόμισμα	%

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Διατάξεις σχετικά με τη δημοσίευση πληροφοριών όπως ορίζεται στο άρθρο 9 παράγραφος 1

Τα κράτη μέλη οργανώνουν τους εμπειριστατωμένους δικτυακούς τόπους τους για τις κρατικές ενισχύσεις, στους οποίους δημοσιεύονται οι πληροφορίες που ορίζονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 κατά τρόπο που καθιστά δυνατή την εύκολη πρόσβαση σε αυτές. Οι πληροφορίες δημοσιεύονται σε μορφότυπο δεδομένων λογιστικού φύλλου που επιτρέπει την αναζήτηση, την εξαγωγή και την εύκολη δημοσίευση των πληροφοριών στο διαδίκτυο, για παράδειγμα σε μορφότυπο CSV ή XML. Η πρόσβαση στον δικτυακό τόπο επιτρέπεται σε κάθε ενδιαφερόμενο χωρίς περιορισμούς. Δεν απαιτείται προηγούμενη εγγραφή χρήστη για την πρόσβαση στον δικτυακό τόπο.

Δημοσιεύονται οι ακόλουθες πληροφορίες όσον αφορά μεμονωμένες χορηγήσεις ενισχύσεων, όπως ορίζεται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 στοιχείο γ):

- Επωνυμία του δικαιούχου
- Αναγνωριστικό ταυτότητας δικαιούχου
- Είδος επιχείρησης (ΜΜΕ/μεγάλη) κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης
- Περιφέρεια στην οποία βρίσκεται ο δικαιούχος, σε επίπεδο NUTS ΙΙ ⁽¹⁾
- Τομέας δραστηριότητας σε επίπεδο ομάδας NACE ⁽²⁾
- Στοιχείο ενίσχυσης, εκπεφρασμένο ως ακέραιο ποσό στο εθνικό νόμισμα ⁽³⁾
- Μέσο ενίσχυσης ⁽⁴⁾ [επιχορήγηση/επιδότηση επιτοκίου, δάνειο/επιστρεπτές προκαταβολές/επιστρεπτά επιχορήγηση, εγγύηση, φορολογικό πλεονέκτημα ή φορολογική απαλλαγή, χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου, άλλο (να διευκρινιστεί)]
- Ημερομηνία χορήγησης
- Στόχος της ενίσχυσης
- Χορηγούσα αρχή
- Για τα καθεστώτα των άρθρων 16 και 21, όνομα της εντεταλμένης οντότητας, καθώς και ονόματα των επιλεγμένων ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών
- Αριθμός αναφοράς του μέτρου ενίσχυσης ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ NUTS — Ονοματολογία Εδαφικών Στατιστικών Μονάδων. Κατά κανόνα, η περιφέρεια κατατάσσεται στο επίπεδο 2.

⁽²⁾ ► **ΜΙ** Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1893/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, για τη θέσπιση της στατιστικής ταξινόμησης των οικονομικών δραστηριοτήτων NACE — αναθεώρηση 2 και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3037/90 του Συμβουλίου και ορισμένων κανονισμών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικών με ειδικούς στατιστικούς τομείς (ΕΕ L 393 της 30.12.2006, σ. 1). ◀

⁽³⁾ ► **ΜΙ** Ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης ή, στην περίπτωση μέτρων βάσει των άρθρων 16, 21, 22 ή 39 του παρόντος κανονισμού, το ποσό της επένδυσης. ◀ Για ενισχύσεις λειτουργίας, μπορεί να παρέχεται το ετήσιο ποσό ενίσχυσης ανά δικαιούχο. Για τα φορολογικά καθεστώτα και για τα καθεστώτα που εμπίπτουν στα άρθρα 16 (Περιφερειακές ενισχύσεις για την αστική ανάπτυξη) και 21 (Ενισχύσεις για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου), το ποσό αυτό μπορεί να παρέχεται με βάση τις κλίμακες που προβλέπονται στο άρθρο 9 παράγραφος 2 του παρόντος κανονισμού.

⁽⁴⁾ Εάν η ενίσχυση χορηγείται με πολλά μέσα, το ποσό της ενίσχυσης παρέχεται ανά μέσο.

⁽⁵⁾ Παρέχεται από την Επιτροπή στο πλαίσιο της ηλεκτρονικής διαδικασίας που αναφέρεται στο άρθρο 11 του παρόντος κανονισμού.

▼ **M6***ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV***Κρίσιμες πρώτες ύλες που αναφέρονται στο άρθρο 21 παράγραφος 3 στοιχείο γ) και στο άρθρο 56ε παράγραφος 10 στοιχείο α) σημείο ii)**

Οι ακόλουθες πρώτες ύλες θεωρούνται κρίσιμες πρώτες ύλες όπως αναφέρονται στο άρθρο 21 παράγραφος 3 στοιχείο γ) και στο άρθρο 56ε παράγραφος 10 στοιχείο α) σημείο ii):

- α) αντιμόνιο
- β) αρσενικό
- γ) βοξίτης
- δ) βαρίτης
- ε) βηρύλλιο
- στ) βισμούθιο
- ζ) βόριο
- η) κοβάλτιο
- θ) άνθρακας οπτανθρακοποίησης
- ι) χαλκός
- ια) άστριος
- ιβ) φθορίτης
- ιγ) γάλλιο
- ιδ) γερμάνιο
- ιε) άφνιο
- ιστ) ήλιο
- ιζ) βαριές σπάνιες γαίες
- ιη) ελαφρές σπάνιες γαίες
- ιθ) λίθιο
- κ) μαγνήσιο
- κα) μαγγάνιο
- κβ) φυσικός γραφίτης
- κγ) νικέλιο για κατασκευή μπαταριών
- κδ) νιόβιο
- κε) φωσφορίτης
- κστ) φωσφόρος
- κζ) μέταλλα της ομάδας του λευκόχρυσου
- κη) σκάνδιο
- κθ) μεταλλικό πυρίτιο
- λ) στρόντιο
- λα) ταντάλιο
- λβ) μεταλλικό τιτάνιο
- λγ) βολφράμιο
- λδ) βανάδιο